

**Priebežné hodnotenie účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti
a dopadov OP EVS v oblasti posilnených inštitucionálnych kapacít
a efektívnej VS (P01)**

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

**Priebežné hodnotenie
Operačného programu Efektívna verejná správa**

Apríl 2023

História dokumentu

#	Verzia	Dátum	Popis
1	v01	22/12/2022	Prvotný návrh
2	v02	07/03/2023	Zpracované pripomienky klienta
3	v03	21/03/2023	Zpracované pripomienky klienta 2. kolo

Obsah

Obsah	3
Zhrnutie	5
Executive summary	8
1. Úvod	12
1.1 Východiská hodnotenia	12
1.1.1 Štruktúra správy.....	12
1.1.2 Účel hodnotenia.....	13
1.1.3 Metodika a nástroje hodnotenia	13
2. Zistenia	15
2.1 Analýza dopadov OP v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov VS.....	15
2.2 Analýza príspevku OP k zavedeniu funkčného systému RIA.	21
2.2.1 Analýza RIA v rámci Operačného programu Efektívna Verejná správa (OP EVS).....	22
2.2.2 Charakteristika Národného projektu	23
2.2.3 Hodnotenie RIA – OECD.....	26
2.2.4 Poznámky a odporúčania OECD.....	27
2.2.5 Závety.....	28
2.3 Analýza dopadu OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia LZ a príspevku OP k zvýšeniu kompetencií zamestnancov.	29
2.3.1 Oblasť RLZ	30
2.3.2 Oblasť vzdelávania	36
2.4 Analýza príspevku OP k vybudovaniu a efektívnemu fungovaniu analytických jednotiek VS.....	38
2.4.1 NP Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy	39
2.4.2 NP Špičkové vzdelávanie pre zamestnancov analytických útvarov	41
2.4.3 Činnosť, riadenie a koordinácia analytických útvarov	41
2.4.4 Analytické kapacity samosprávnych krajov	44
2.5 Analýza dopadov OP na transparentné a efektívne uplatňovania pravidiel VO a dôsledné uplatňovanie princípov 3E v oblasti optimalizácie národnej politiky VO.	44
2.5.1 Aplikácia princípov 3E vo verejnom obstarávaní	45
2.5.2 Sekundárne politiky verejného obstarávania	48
2.5.3 NP Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku	50
2.5.4 Dopady intervencií OP EVS v oblasti verejného obstarávania	51
2.6 Analýza príspevku OP k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík.	52
2.6.1 Index dospelosti otvorených údajov (Open Data Maturity Index).....	53
2.6.2 Hodnotenie OECD – Zapojenie zainteresovaných strán pri tvorbe právnych predpisov (RIA) .	54

2.6.3	Index vnímania korupcie.....	55
2.7	Analýza príspevku OP k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu.	57
2.7.1	Index podnikateľského prostredia	57
2.7.2	Index „Doing Business“ Svetovej banky.....	59
2.7.3	Index ekonomickej slobody (IEF)	60
2.7.4	Globálny index konkurencieschopnosti	61
2.7.5	Globálny inovačný index	62
2.7.6	Výsledky dosiahnuté OP EVS s väzbou na kvalitu podnikateľského prostredia	63
2.7.7	Záver	65
3.	Závery a zhodnotenie.....	66
3.1	Aké boli dopady OP v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov VS?	66
3.2	Ako prispel OP k zavedeniu funkčného systému RIA?	67
3.3	Aký dopad mal OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia LZ a ako prispel k zvýšeniu kompetencií zamestnancov?.....	68
3.4	Ako prispel OP k vybudovaniu a efektívnemu fungovaniu analytických jednotiek VS?	69
3.5	Aké boli dopady transparentného a efektívneho uplatňovania pravidiel VO a dôsledného uplatňovania princípov 3E v oblasti optimalizácie národnej politiky VO?	70
3.6	Ako prispel OP k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík?.....	71
3.7	Ako prispel OP k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu?	72
3.8	Boli identifikované závažnejšie riziká nenaplnenia špecifických cieľov stanovených na PO1?	73
4.	Odporúčania	75
	Zoznam skratiek	77
	Zoznam obrázkov	78
	Prílohy.....	79

Zhrnutie

Prioritná os 1 Operačného programu Efektívna verejná správa (ďalej aj "OP EVS") s názvom "Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS" predstavuje v programovom období 2014 – 2020 hlavný nástroj na financovanie zvyšovania efektívnosti a kapacít verejnej správy na Slovensku. Intervencie prioritnej osi sú zamerané na (1) optimalizáciu politík, systémov a procesov vo VS s cieľom vytvoriť efektívne fungujúcu, proklientsky orientovanú VS, ktorá poskytuje kvalitné služby udržateľným spôsobom; (2) zavedenie moderného systému riadenia ľudských zdrojov a zvyšovanie kompetencií zamestnancov VS a (3) transparentné verejné obstarávanie. Alokácia prioritnej osi predstavuje vo verzii OP EVS 8.0, ktorá je predmetom tohto hodnotenia, sumu vyše 227 mil. € a jej intervenčná logika je rozdelená do troch špecifických cieľov.

Toto strednodobé hodnotenie PO 1 OP EVS vzniklo so zámerom podať správu o účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti a dopadov v oblasti posilňovania inštitucionálnych kapacít a zvyšovania efektívnosti VS. Výsledky hodnotenia by mali poskytnúť predovšetkým riadiacemu orgánu OP spätnú väzbu o stave a dosahovanom pokroku PO1 a jej príspevku k napĺňaniu cieľa stanoveného pre OP EVS: „Proklientsky orientovaná, transparentná VS poskytujúca svoje služby rýchlo efektívne a kvalitne, v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie“. Hodnotenie zahŕňa roky 2014-2021, ale vzhľadom na oneskorený začiatok implementácie programu je možné reálne intervencie vyhodnotiť až za obdobie 2017-2021.

Metodika a validita

Toto hodnotenie nadväzuje na Priebežné hodnotenie plnenia čiastkových cieľov na úrovni prioritných osí OP EVS (PO1, PO2, PO3, PO4), ktoré vykonalo združenie Centire-ACCEPT AUDIT v novembri 2022. Buduje na jej záveroch a zisteniach najmä v oblasti naplnia merateľných ukazovateľov výstupu a výsledku ako aj hodnotenia výkonnostného rámca. Preberá jej dátový model a zistenia doplnia o špecifické analýzy oblastí v pôsobnosti prioritnej osi 1 OP EVS.

Pri hodnotení bola použitá metodika pozostávajúca z 3 pilierov, ktorá umožnila preskúmať PO1 OP EVS z rôznych uhlov pohľadu. Metodika hodnotenia pozostávali z: (1) Desk review/research - najmä analýza verejne dostupných informácií z webových stránok, dát z existujúcich národných a medzinárodných indexov, a tiež údajov z výročných monitorovacích správ; (2) kvantitatívny dotazníkový prieskum pomocou platformy EU Survey; (3) detailná analýza kľúčových národných projektov.

Sumarizácia zistení

Cieľom aktivít realizovaných v rámci špecifického cieľa 1.1 je skvalitniť a optimalizovať systémy a procesy vo verejnej správe, poskytovať kvalitné a efektívne služby klientom a vybudovať modernú verejnú správu. Podpora OP EVS bola zameraná na transformáciu procesu okresných úradov s cieľom poskytovať proklientsky orientované služby klientských pracovísk, meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientských centier a integrácia spätnej väzby klientov. Významné intervencie boli zacielené aj na optimalizáciu procesov vo verejnej správe. Implementované projekty zabezpečili podporu supervízie klientských pracovísk, ktoré poskytujú kvalitné služby, monitorovanie úrovne poskytovaných služieb klientom a zavedenie systému merania spokojnosti klientov. Cieľom bolo dosiahnuť pozitívne vnímanie verejnej správy obyvateľstvom a podnikateľmi. Neustále je však nutné zlepšovať elektronizáciu služieb verejnej správy a zamerať sa na prieskum spokojnosti klientov, ktorý je dôležitý pri zavádzaní, skvalitňovaní a optimalizácii systémov a procesov. Taktiež sa zdôrazňuje potreba predchádzať byrokracii pri poskytovaní služieb a zlepšenie komunikácie. Neustále vzdelávanie a možnosti sebarealizácie zamestnancov verejnej správy prispievajú k poskytovaniu kvalitných služieb klientom. Kontinuálne vzdelávanie a sebarealizácia zamestnancov môžu pomôcť zabrániť ich odchodu do súkromného sektora. Dôležité je však aj odmeňovanie zamestnancov na porovnateľnej úrovni súkromného sektora. Taktiež využívanie kvalitných výstupov z národných projektov a spolupráca so zahraničnými partnermi zvyšuje hodnotu pre oblasť skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov.

Hodnotenie dopadov regulačných rámcov (RIA) je jednou z prierezových tém, ktoré sú na základe odporúčaní EK súčasťou všetkých relevantných špecifických cieľov OP EVS a v rámci tohto hodnotenia je tejto téme

venovaná samostatná hodnotiacia otázka. Príspevok OP EVS k zavádzaniu funkčných systémov hodnotenia vplyvu verejných politík možno vnímať vo viacerých rovinách. Prvou z nich je NP zameraný na optimalizáciu regulačného prostredia SR, ktorý realizuje MH SR. Táto intervencia programu je zameraná na vzdelávanie a zvyšovanie povedomia o procese posudzovania vplyvov politík, tvorby strategických dokumentov, analýzy a hodnotenia procesov, atď. Výstupy a výsledky tohto projektu budú využité pri metodickom usmerňovaní lepšej regulácie v SR, ale aj pri analyzovaní a hodnotení efektivity realizácie procesov. Druhou dôležitou oblasťou podpory OP EVS v oblasti hodnotenia vplyvov verejných politík sú intervencie na budovanie analytických a metodických kapacít ústredných orgánov štátnej správy a špičkové vzdelávanie zamestnancov analytických jednotiek. Jednou z činností analytických jednotiek je posudzovanie vplyvov politík, regulácií a legislatívnych rámcov na rozpočet verejnej správy, ekonomické a sociálne parametre a prípadný dopad na kapacitu výkonu vo verejnej správe. Z hodnotení a štúdií OECD vyplýva, že Slovensko sa radí medzi popredné krajiny v oblasti hodnotenie vplyvov politík. Vďaka intervenciám OP EVS došlo k udržaniu úrovne hodnotenia RIA zo strany OECD a realizácia spomínaného NP MH SR smeruje k úspešnému zavedeniu funkčného systému RIA na Slovensku. Realizácia projektu je plánovaná do 10/2023.

V oblasti riadenia ľudských zdrojov a zvýšenia kompetencií zamestnancov verejnej správy intervencie OP EVS nadväzujú na národné iniciatívy a stratégie (najmä Stratégia riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe 2015 – 2020) a je nástrojom na dosahovanie cieľov týchto stratégií, pričom program podporil odbornú prípravu a vzdelávanie pracovníkov verejnej správy. Výsledkom implementácia OP EVS je tiež nový zákon upravujúci fungovanie štátnej služby, hoci intervencie neprispeli priamo k jeho vytvoreniu, ale podporujú presadzovanie jeho ustanovení. V oblasti zvyšovania kompetencií zamestnancov je možné skonštatovať, že OP EVS sa skôr zameriava na rozvoj, zefektívnenie verejnej správy ako na rozvoj ľudských zdrojov vo všeobecnosti. Intervencie programu však prispeli k vypracovaniu a implementácii systému ďalšieho vzdelávania štátnych úradníkov, pričom cieľovou skupinou boli zamestnanci štátnej správy ale aj územnej samosprávy. Jeden z výsledkov, ktorý sa však implementáciou nepodarilo dosiahnuť, je vypracovanie stratégie riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe, ktorá by mala komplexne pokrývať rôzne oblasti ako napríklad riadenie, výber, motivácia a kariérny rast zamestnancov, hodnoty a princípy, kvalita rozhodovacích postupov a poskytovaných služieb a pod.

Plánovaným výsledkom ŠC 1.2 je aj vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci VS. Prínos OP EVS v tejto oblasti bol vo financovaní posilnenia analytických kapacít na 13-tich subjektoch štátnej správy. Podpora OP EVS bola zameraná na (1) vytvorenie metodiky fungovania analytických jednotiek, čím sa zadefinoval jednotný rámec pre ich činnosť; (2) na výber, obsadenie zamestnancov analytických jednotiek a na financovanie ich mzdových výdavkov a na (3) špičkové vzdelávanie analytických útvarov štátnej správy. Intervencie OP EVS takto výrazným spôsobom podporili vznik analytických jednotiek na ústredných orgánoch štátnej správy, na ktorých dovtedy neboli zriadené a posilnenie existujúcich analytických jednotiek. Podpora analytických jednotiek má tiež priamy súvis aj s prierezovou témou OP EVS zameranou na hodnotenie dopadov regulačného rámca. OP EVS podporil vznik analytických útvarov aj na úradoch samosprávnych krajov. Súčasťou tejto intervencie nie je vytvorenie jednotného rámca fungovania analytických jednotiek samosprávnych krajov, rovnako je otáznou ďalšia činnosť týchto útvarov po ukončení ich financovania z OP EVS. V každom prípade ale možno skonštatovať, že OP EVS významne prispel k budovaniu kapacít analytických jednotiek verejnej správy.

Podpora OP EVS je smerovaná aj do oblasti verejného obstarávania (ŠC 1.3), kde sú očakávanými výsledkami realizovaných intervencií zvýšenie transparentnosti procesu VO, minimalizácia korupcie, uplatňovanie pravidiel 3E či k posilneniu využívania aspektov zeleného a sociálneho VO. Úrad pre verejnú obstarávanie SR v rámci implementácie tohto ŠC realizuje NP, ktorý je zameraný na zvýšenie kvality a efektivity dohľadovej činnosti úradu a zjednocovanie rozhodovacej praxe úradu. Témou projektu je tiež odhaľovanie potenciálneho konfliktu záujmov sa účelom minimalizácie rizika. Predmetom realizovaných aktivít je vytváranie interných pravidiel úradu, vzdelávanie zamestnancov či odbornej verejnosti a publikovanie metodických usmernení, príručiek a analýz s cieľom usmerniť a edukovať všetky zúčastnené strany vstupujúce do procesu VO. Ďalšou oblasťou podpory v oblasti VO sú aktivity zamerané na zvýšenie využívania aspektov zeleného VO, sociálnych aspektov VO ako aj VO inovatívnych riešení. Za týmto účelom úrade tiež pripravuje a zverejňuje rôzne publikácie a podcasty a možno skonštatovať, že realizácia projektu prispieva k dosiahnutiu stanovaných cieľov ŠC 1.3. Významným míľnikom v oblasti VO bola tiež posledná veľká novela zákona o VO, ktoré prispela k posilňovaniu uplatňovania princípov 3E. Nejde však o intervenciu financovanú z OP EVS, významne však prispieva k dosahovaniu jeho cieľov.

Ďalšia oblasť, ktorá bola predmetom tohto hodnotenia, je príspevok OP EVS k zvýšenej participácii na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík. Prínosom program v tejto oblasti bola najmä realizácia NP Podpora

partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Realizácia projektu predstavovala pilotnú schému participácie MVO na tvorbe verejných politík, a to na národnej, regionálnej, mikroregionálnej a lokálnej úrovni. V rámci pilotnej schémy sa testovali rôzne participačné scenáre a nástroje zapojenia verejnosti do tvorby politík. Zameranie verejných politík predstavilo širokú škálu tém: sociálna inklúzia, otvorené dáta, udržateľná mobilita, deti a mládež, medziobecná spolupráca, využívanie verejných priestorov, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie. Intervencia prispela tiež vytvoreniu odborných výstupov ako sú analýzy, metodiky, príručky a publikácie, vrátane legislatívnych návrhov v oblasti participácie verejnosti. Národný projekt tak predstavoval významný príspevok programu k posilneniu participácie. Súčasťou OP EVS boli aj dopytovo-orientované výzvy pre MVO podporujúce tvorbu lepších verejných politík a občiansku informovanosť a participáciu, v rámci ktorých bolo podporených celkom 106 organizácií. Podpora participácie MVO však zo strany OP EVS mohla byť systematickejšia. Väčšina dopytovo orientovaných projektov sa realizovala v rokoch 2018 – 2019 na základe výziev zverejnených v roku 2017. Z pohľadu programu išlo tak skôr o jednorázovú aktivitu ako o systematickú podporu participácie verejnosti na tvorbe verejných politík. Napriek tomu nemožno OP EVS poprieť značný prínos v uvedenej oblasti.

Poslednou hodnotenou oblasťou bol príspevok OP k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu. Zlepšovaniu podnikateľského prostredia nepatrí medzi primárne ciele OP EVS. V kontexte plánovaných výsledkov ŠC 1.1 mala implementácia OP EVS k jeho zlepšeniu prispieť v podobe zefektívnenia a zjednotenia výberu daní a cla. Keďže k realizácii tejto intervencii zatiaľ nedošlo, a vzhľadom na pokročilý stav implementácie programového obdobia a OP EVS zrejme ani nedôjde, hodnotitelia konštatujú, že intervencie programu sa do želaného výsledku zatiaľ nepremietli a výsledok v tejto oblasti s najväčšou pravdepodobnosťou ani nebude dosiahnutý.

Odporúčania

Vychádzajúc zo zistení a záverov popísaných v tejto záverečnej správe, sú odporúčania hodnotiteľov nasledovné:

- Ďalší rozvoj analytických kapacít a to najmä v súvislosti s ich udržateľnosťou. Odporúčanie hodnotiteľov smeruje nielen k ďalšiemu budovaniu nových kapacít ale tiež k nastaveniu systému odmeňovania tak, aby nedochádzalo k odlivu vybudovaných kapacít do súkromnej sféry. V oblasti činnosti analytických jednotiek verejnej správy hodnotitelia odporúčajú iniciovať a podporiť vytvorenie jednotného rámca pre činnosť analytických jednotiek v subjektoch územnej samosprávy.
- Systematicky podporovať participatívnu tvorbu, implementáciu a kontrolu verejných politík si cieľom posilniť efektívnosť a dopady ich implementácií.
- Vykonať hodnotenie dopadu niektorých národných projektov ŠC 1.2 s cieľom detailnejšej analýzy prínosu a dopadov intervencií zameraných na vzdelávanie zamestnancov verejnej správy.
- Pokračovať v zosúladzovaní intervencií ESF so stratégiami na národnej úrovni.
- Dodržiavať rovnováhu medzi veľkými (národnými) a malými (dopytovo orientovanými) projektami najmä s cieľom implementácie rôznorodých intervencií - dlhšie, na riadenie náročnejšie, komplexné národné projekty vs. kratšie, experimentálnejšie a flexibilnejšie dopytovo orientované projekty.
- Sprístupniť informácie o výsledkoch a osvedčených postupoch na webovej stránke programu najmä s cieľom zvyšovania transparentnosti implementácie programu a zdieľania postupov a dosiahnutých výsledkov.

Executive summary

Priority Axis 1 of the Operational Program Effective Public Administration (hereinafter referred to as "OP EPA") "Strengthened institutional capacity and effective public administration" is the main instrument for supporting the increase in efficiency and capacity of public administration in Slovakia in the 2014-2020 program period. The interventions of the priority axis are aimed at (1) optimization of policies, systems and processes in the public sector in order to create an efficiently functioning, pro-client-oriented public sector that provides quality services in a sustainable manner; (2) introduction of a modern system of human resources management and increasing the competences of employees in the public sector and (3) transparent public procurement. The allocation of the priority axis in the OP EPA 8.0 version, which is the subject of this evaluation, amounts to over 227 million. € and its intervention logic is divided into three specific objectives.

This mid-term evaluation of PA 1 OP EPA was thus created with the intention of reporting on the effectiveness, substantial and financial efficiency and impacts in the area of strengthening institutional capacities and increasing the efficiency of PA. The results of the evaluation were primarily intended to provide the Management Authority with feedback on the status and progress of PA1 and its contribution to the fulfillment of the overall goal of OP EPA: "A Pro-client-oriented, transparent public administration providing its services quickly, efficiently and with high quality, in the interest of supporting sustainable growth, job creation, social inclusion ". The evaluation covers the years 2014-2021, but due to the delayed start of the program implementation, it is possible to evaluate the real intervention only for the period 2017-2021.

Methodology and validity

This evaluation follows on the Interim evaluation of the fulfillment of sub-goals at the level of priority axes of the OP EPA (PA1, PA2, PA3, PA4), which was carried out by the Centire-ACCEPT AUDIT consortium in November 2022. It builds on its conclusions and findings, especially in the area of fulfilling output indicators and of the result as well as the evaluation of the performance framework. It takes over its data model and supplements the findings with specific analyzes of areas within the scope of priority axis 1 OP EPA.

During the evaluation, a methodology consisting of 3 pillars was used, which made it possible to examine PA1 OP EPA from different points of view. The assessment methodology consisted of: (1) Desk review/research - mainly analysis of publicly available information from websites, data from existing national and international indexes, and also data from annual monitoring reports; (2) quantitative questionnaire survey using the EU Survey platform; (3) detailed analysis of key national projects.

Overall Findings

The aim of the activities implemented within the specific objective 1.1 is to improve and optimize systems and processes in public administration, to provide high-quality and efficient services to clients and to build a modern public administration. OP EPA support was aimed at transforming the process of district offices with the aim of providing pro-client oriented services of client workplaces, measuring the effectiveness of provided public administration services, institutional development of Client Centers and integration of client feedback. Significant interventions were also aimed at optimizing processes in public administration. The implemented projects ensured support for the supervision of client workplaces that provide quality services, monitoring the level of services provided to clients and the introduction of a system for measuring client satisfaction. The goal was to achieve a positive perception of public administration by the public and entrepreneurs. However, it is necessary to constantly improve the electronicization of public administration services and to focus on client satisfaction surveys, which are important in the introduction, improvement and optimization of systems and processes. The need to prevent bureaucracy in the provision of services and improve communication is also emphasized. Continuous education and opportunities for self-realization of public administration employees contribute to the provision of quality services to clients. Continuous education and self-realization of employees can help prevent them from leaving to the private sector. However, it is also important to reward employees at a comparable level of the private sector. Also, the use of high-quality outputs from national

projects and cooperation with foreign partners increases the value for the area of improved systems and optimized processes.

Regulatory Impact Assessment (RIA) is one of the cross-cutting topics that, based on EC recommendations, are part of all relevant specific objectives of OP EPA, and within this assessment, a separate evaluation question is devoted to this topic. The contribution of OP EPA to the introduction of functional systems for assessing the impact of public policies can be perceived in several ways. The first of them is the NP aimed at optimizing the regulatory environment of the Slovak Republic, which is implemented by the Ministry of Economy of the Slovak Republic. This program intervention is aimed at education and raising awareness about the process of policy impact assessment, creation of strategic documents, process analysis and evaluation, etc. The outputs and results of this project will be used in the methodical guidance of better regulation in the Slovak Republic, but also in analyzing and evaluating the effectiveness of process implementation. The second important area of OP EPA support in the area of public policy impact assessment is interventions to build the analytical and methodical capacities of central state administration bodies and top-level training of employees of analytical units. One of the activities of the analytical units is the assessment of the effects of policies, regulations and legislative frameworks on the public administration budget, economic and social parameters and the possible impact on the performance capacity in public administration. OECD assessments and studies show that Slovakia ranks among the leading countries in the area of policy impact assessment. Thanks to the OP EPA interventions, the level of RIA evaluation by the OECD was maintained, and the implementation of the aforementioned NP MoE SR leads to the successful introduction of a functional RIA system in Slovakia. The implementation of the project is planned until 10/2023.

In the field of human resource management and increasing the competences of public administration employees, OP EPA interventions follow national initiatives and strategies (especially the Strategy for Human Resource Management in the Civil Service 2015-2020) and is a tool for achieving the goals of these strategies, while the program supported professional training and education of workers public administration. As a result of the implementation of OP EPA, there is also a new law regulating the functioning of the civil service, although the interventions did not directly contribute to its creation, but support the enforcement of its provisions. In the area of increasing the competences of employees, it can be concluded that OP EPA focuses more on the development and streamlining of public administration than on the development of human resources in general. However, the interventions of the program contributed to the development and implementation of the system of further education of civil servants, while the target group was the employees of the state administration as well as the territorial self-government. One of the results, which was not achieved through implementation, is the development of a human resources management strategy in public administration, which should comprehensively cover various areas such as management, selection, motivation and career growth of employees, values and principles, quality of decision-making procedures and services provided etc.

The planned result of SO 1.2 is also the building and strengthening of analytical and methodical capacities within VS. The contribution of OP EPA in this area was in financing the strengthening of analytical capacities at 13 entities of the state administration. OP EPA support was focused on (1) creating a methodology for the functioning of analytical units, thereby defining a uniform framework for their activity; (2) for the selection, recruitment of employees of analytical units and for the financing of their salary expenses and (3) for top education of analytical departments of the state administration. In this way, OP EPA interventions significantly supported the creation of analytical units at central state administration bodies, where they had not been established until then, and the strengthening of existing analytical units. The support of analytical units is also directly related to the cross-cutting theme of OP EPA aimed at assessing the impact of the regulatory framework. OP EPA supported the creation of analytical departments also at the offices of self-governing regions. The creation of a unified framework for the functioning of analytical units of self-governing regions is not part of this intervention, and the further activity of these units after the end of their financing from OP EPA is also questionable. In any case, it can be concluded that OP EPA contributed significantly to building the capacities of analytical units of public administration.

The support of OP EPA is also directed to the area of public procurement (SO 1.3), where the expected results of the implemented interventions are an increase in the transparency of the PP process, minimization of corruption, the application of 3E rules or the strengthening of the use of aspects of green and social PP. The Public Procurement Office of the Slovak Republic implements the NP as part of the implementation of this SO, which is aimed at increasing the quality and efficiency of the office's supervisory activities and unifying the

decision-making practice of the office. The topic of the project is also the disclosure of a potential conflict of interest with the aim of minimizing the risk. The subject of the implemented activities is the creation of the internal rules of the office, the education of employees or the professional public and the publication of methodological guidelines, manuals and analyzes with the aim of guiding and educating all parties involved in the PP process. Another area of support in the area of PP are activities aimed at increasing the use of aspects of green PP, social PP as well as PP of innovative solutions. For this purpose, the office also prepares and publishes various publications and podcasts, and it can be concluded that the implementation of the project contributes to the achievement of the stated goals of SO 1.3. An important milestone in the field of PP was also the last major amendment to the PP Act, which contributed to strengthening the application of the 3E principles. However, it is not an intervention financed from OP EPA, but it contributes significantly to achieving its goals.

Another area that was the subject of this evaluation is the contribution of OP EPA to increased participation in the creation, implementation and control of public policies. The benefit of the program in this area was mainly the implementation of the NP Support of partnership and dialogue in the area of participatory public policy making. The implementation of the project represented a pilot scheme of NGO participation in the creation of public policies, namely at the national, regional, micro-regional and local levels. As part of the pilot scheme, various participation scenarios and tools for public involvement in policy-making were tested. The focus of public policies presented a wide range of topics: social inclusion, open data, sustainable mobility, children and youth, inter-municipal cooperation, use of public spaces, waste management, environmental education and training. The intervention also contributed to the creation of professional outputs such as analyses, methodologies, manuals and publications, including legislative proposals in the field of public participation. The national project thus represented a significant contribution of the program to strengthening participation. OP EPA also included open calls for NGOs supporting the creation of better public policies and citizen awareness and participation, within which a total of 106 organizations were supported. However, the support of NGO participation by OP EPA could have been more systematic. Most demand-oriented projects were implemented in 2018-2019 on the basis of calls published in 2017. From the point of view of the program, this was more of a one-time activity than a systematic support of public participation in the creation of public policies. Nevertheless, OP EPA cannot be denied a significant contribution in the mentioned area.

The last evaluated area was OP's contribution to a more favorable business environment. Improving the business environment is not one of the primary objectives of OP EPA. In the context of the planned results of SO 1.1, the implementation of OP EPA was supposed to contribute to its improvement in the form of streamlining and unifying the collection of taxes and duties. Since the implementation of this intervention has not yet taken place, and given the advanced state of the implementation of the program period and OP EPA, it probably will not happen, the evaluators state that the interventions of the program have not yet translated into the desired result and the result in this area will most likely not be achieved.

Recommendations

Based on the findings and conclusions described in this final report, the evaluators' recommendations are as follows:

- Further development of analytical capacities, especially in connection with their sustainability. The evaluators' recommendation is directed not only to the further building of new capacities, but also to the setting of the remuneration system in such a way that there is no outflow of the built capacities to the private sector. In the field of activity of analytical units of public administration, the evaluators recommend initiating and supporting the creation of a unified framework for the activity of analytical units in local self-government entities.
- Systematically support the participatory creation, implementation and control of public policies with the aim of strengthening the effectiveness and impact of their implementation.
- Carry out an impact assessment of some national projects SO 1.2 with the aim of a more detailed analysis of the benefits and impacts of interventions aimed at training public administration employees.
- Continue to align ESF interventions with strategies at the national level.

- Maintain a balance between large (national) and small (demand-oriented) projects, especially with the aim of implementing diverse interventions - longer, more difficult to manage, complex national projects vs. shorter, more experimental and more flexible demand-oriented projects.
- Make information about results and best practices available on the program's website, especially with the goals of increasing the transparency of program implementation and sharing procedures and achieved results.

1. Úvod

Toto priebežné hodnotenie vykonala spoločnosť Centire s.r.o. ako člen združenia Centire-ACCEPT AUDIT na základe Realizačnej zmluvy č. SE-VO-2022/001671-023 uzatvorenej podľa čl. III Rámcovej dohody o poskytovaní poradenských služieb v oblasti auditu č. OVO2-2020/000354 1 zo 6 z 18.5.2022 (ďalej aj „Realizačná zmluva“). Predmetom hodnotenia bolo priebežné hodnotenie účinnosti, vecnej a finančnej efektívnosti a dopadov OP EVS v oblasti posilnených inštitucionálnych kapacít a efektívnej VS (PO1), aby sa zabezpečilo, že skúsenosti získané počas vykonávania OP EVS v rokoch 2014-2021 bude možné využiť počas zvyšku programového obdobia. Predkladaná správa na základe analýzy dokumentov, štatistických techník, benchmarkingu a projektových prípadových štúdií obsahuje vyhodnotenie výsledkov PO1 OP EVS a na základe syntézy získaných poznatkov formuluje odporúčania pre zvyšné obdobie implementácie programu.

Optimalizovaná a efektívne fungujúca verejná správa je dôležitým predpokladom vykonávania akejkoľvek štrukturálnej zmeny smerujúcej k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Dobre fungujúca verejná správa poskytuje pevnú základňu na rozvoj podnikov a zabezpečuje kvalitné služby pre občanov a odborníkov. Tým má potenciál priťahovať investície, či podporiť zvyšovanie daňových príjmov a podporiť hospodársky rast ako taký.

Kľúčovým nástrojom pre financovanie reformy verejnej správy na Slovensku v programovom období 2014-2020 je OP EVS. V kontexte OP EVS pod verejnou správou (ďalej aj “VS”) možno chápať správu všetkých verejných vecí vo verejnom záujme, teda okrem ústredných orgánov štátu, zahŕňa aj územnú samosprávu, vyššie územné celky, obce a mestá. Cieľom OP EVS je “proklientsky orientovaná, transparentná VS, poskytujúca svoje služby rýchlo, efektívne a kvalitne, v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie”. Zefektívňovanie VS a posilňovanie jej inštitucionálnych kapacít je v štruktúre programu financovaná z PO1 a intervencie programu smerujú do troch samostatných špecifických cieľov:

- Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS
- Modernizované RĽZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
- Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E

V poslednej verzii operačného programu je na tieto aktivity alokovaná suma 227 335 737 € (zdroje EU a národného spolufinancovania), čo predstavuje takmer 56% celkovej alokácie programu. Aj z tohto pohľadu sa jedná o najvýznamnejšiu časť intervencií OP EVS.

1.1 Východiská hodnotenia

1.1.1 Štruktúra správy

Základnú štruktúru hodnotiacej správy definuje Príloha č. 1 – Rozsah a lehoty plnenia k Realizačnej zmluve a Úvodná správa k tomuto hodnoteniu. Obsah jednotlivých kapitol je vypracovaný s ohľadom na znenie hodnotiacich otázok udávajú hodnotiace otázky, ktoré sú sústredené okolo a hodnotiacich kritérií. Týmito kritériami, ktorými sú účinnosť a efektívnosť. Každé hodnotiacej otázke v tejto správe je venovaná samostatná kapitola, pričom posledné z nich sa týkajú záverov hodnotenia. Na základe zistení a záverov hodnotenia poskytuje posledná kapitola správy odporúčania na zlepšenie OP EVS zvyšok súčasného programového obdobia.

Ďalšie informácie sú uvedené v prílohách záverečnej správy, ktoré tvoria neoddeliteľnú časť tejto záverečnej správy.

- a) **Príloha 1 - Analytický report z dotazníkového prieskumu** obsahuje podrobné zistenia názorov respondentov na implementáciu OP EVS ako celku. Analytický report je k dispozícii v dvoch verziách:

- online vo forme dynamického html reportu - <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiMmUyODk1OWUtNjVIMy00NDIiLTgwNjctZDM2ZjY3NjExNTVkiwidCI6ImY0YjkyZTFmLTcyMGUtNDMzYS05NDJlWEyM2RINzhjM2E4OCIsImMiOiJh9>
 - statická PDF verzia reportu.
- b) **Príloha 2 - Analýza vybraných národných projektov** - detailná analýza vybraných národných projektov realizovaných v rámci PO 1 OP EVS.

1.1.2 Účel hodnotenia

Účelom tohto hodnotenia je poskytnúť informáciu o plnení špecifických cieľov stanovených pre OP EVS: na PO1 (=posúdenie skutočnej účinnosti, t.j. pokroku pri dosahovaní plánovaných cieľov), poskytnúť informáciu, či boli zrealizované aktivity transformované do skutočných výsledkov v zmysle kvality, kvantity a načasovania (=efektívnosť) a dopadach implementácie OP na dosahovanie špecifických cieľov stanovených pre PO1.

Hodnotenie bude vykonané s ohľadom na nasledovné hodnotiace kritériá:

- **účinnosť** – t.j. do akej miery doterajšia implementácia prispela k plneniu cieľov stanovených pre program, aké úspechy boli dosiahnuté a aké problémy bolo potrebné riešiť/ posúdenie dosiahnutých výsledkov/efektov a miery plnenia stanovených cieľov.
- **efektívnosť** - t.j. či množstvo a kvalita vyprodukovaných služieb/tovarov zodpovedá objemu podpory poskytnutej z operačného programu/ aké výsledky sa dosiahli doterajšou implementáciou programu/ do akej miery prispeli dosiahnuté výsledky k naplneniu stanovených cieľov/ porovnanie nákladov a vyprodukovaných výstupov a dosiahnutých výsledkov/efektov.
- **dopad** - hodnotenie účinkov intervencie t.j. či intervencia funguje a či existuje kauzálna súvislosť medzi intervenciou a výsledným efektom.

1.1.3 Metodika a nástroje hodnotenia

Pri hodnotení boli použité metódy analýzy a výskumu, ktoré zodpovedajú jednotlivým hodnotiacim otázkam a dostupným zdrojom údajov. Hodnotenie sa začalo úvodnou fázou, ktorá sa venovala najmä príprave úvodnej správy a metodiky. Počas tejto fázy boli vykonané tieto aktivity:

- Bol dopracovaný indikatívny návrh hodnotiacich otázok definovaný v Prílohe Realizačnej zmluvy č. 1 Rozsah a lehoty plnenia. Finálne znenie hodnotiacich otázok bolo odsúhlasené RO. Pre každé hodnotenie je potrebné vypracovať špecifické hodnotiace otázky vychádzajúce z intervenčnej logiky programu. V ideálnom prípade by intervenčná logika mala byť predmetom ex-ante hodnotenia. Čiastkové hodnotenie č. 1 ale poukázalo na niektoré nedostatky ex-ante hodnotenia OP EVS a s tým súvisiace obmedzenia pri interpretácii merateľných ukazovateľov.
- Kľúčovým výstupom úvodnej fázy bola Úvodná správa. Tento dokument (1) potvrdil zloženie hodnotiaceho tímu; (2) upresnil prístup/metodiku hodnotenia; (3) predložil konečný súbor hodnotiacich otázok, (4) načrtnol podrobnosti o pláne práce s uvedením organizácie práce a časového harmonogramu procesu hodnotenia.

Po prijatí úvodnej správy hodnotiaci tím preskúmal relevantnú kľúčovú dokumentáciu o minulých a súčasných stratégiách a iniciatívach v oblasti reformy verejnej správy na národnej úrovni.

Desk review/research

Účelom tejto fázy bolo zabezpečiť, aby sa pri hodnotení zhromaždili a zohľadnili existujúce relevantné informácie (vrátane štruktúrovaných údajov) riadiaceho orgánu aj iných dotknutých orgánov. Jeho cieľom bolo zabezpečiť efektívne využitie už existujúcich štúdií a hodnotení a štruktúrovaným spôsobom zhromaždiť predchádzajúce skúsenosti.

Počas desk review fázy sa vykonalo preskúmanie relevantných politických dokumentov SR, pričom sa použili dva hlavné zdroje: webové stránky inštitúcií zapojených do implementácie PO1 OP EVS. Ďalšie dokumenty boli

vyžiadané od Riadiaceho orgánu - najmä dokumenty projektovej úrovne ako sú monitorovacie správy projektov prípadne iné rezortné štatistiky.

Kvantitatívny prieskum

Ďalšou fázou bol kvantitatívny prieskum, v rámci ktorého boli hodnotiace otázky pretavené do štruktúrovaného dotazníka. Cieľom tohto prieskumu bolo zhromaždiť dodatočné informácie o vykonávaní OP EVS ako celku. Hodnotiteľom to umožnilo získať dodatočné názory odbornej verejnosti na vybrané aspekty vykonávania OP EVS. Vyhodnotenia kvantitatívneho prieskumu tvorí prílohu č. 1 tejto správy.

Analýza projektov

Dôležitou súčasťou hodnotenie bola tiež detailná analýza vybraných národných projektov realizovaných v rámci PO 1 OP EVS. Počas vykonávania programu tvorili národné projekty najvýznamnejší intervenčný nástroj v rámci ktorého sa koncentrovala väčšina alokácie prioritnej osi. Výber národných projektov za účelom detailnejšej analýzy bol uskutočnený na základe nasledovných kritérií:

- stav projektu – pri výbere boli uprednostnené NP, ktoré už boli ukončené; prípadne z časového aj finančného hľadiska bola realizovaná už väčšia časť daného NP;
- oblasť intervencie – NP, ktoré boli predmetom detailnejšej analýzy boli vybrané tak, aby boli pokryté všetky hlavné oblasti intervencií PO1 OP EVS, t. j. optimalizácia a zefektívnenie procesov a systémov VS, modernizovanie riadenia ľudských zdrojov a zvyšovanie kompetencií zamestnancov VS a transparentné VO a uplatňovanie princípov 3E vo VO.

2. Zistenia

2.1 Analýza dopadov OP v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov VS.

Operačný program EVS sa v rámci špecifického cieľa 1.1 zameriaval na skvalitnenie systémov a optimalizovanie procesov VS. Dôvodom bola jasná potreba zmeny v oblasti kompletného riadenia procesov vo verejnej správe, ktoré boli riadené rezortne, chýbala interoperabilita, verejná správa neposkytovala adekvátne dostupné a dostatočne kvalitné služby klientom, ktorých vybavenie zaberalo čas, klient musel opakovane predkladať dokumenty a doklady jednotlivým inštitúciám a služby pre jednotlivé životné situácie neboli koncentrované na jednom mieste. Fungujúca verejná správa je kľúčovým prvkom pre klienta, ktorý potrebuje dostať kvalitnú, rýchlu a predovšetkým ľahko dostupnú službu v akejkoľvek životnej situácii. Takáto komplexná a správne adresovaná služba je podstatná pri rozhodovaní či už fyzických osôb alebo podnikateľov a vytvára tak predpoklad dobre fungujúcej spoločnosti. Preto je potrebné v kontexte efektívneho fungovania verejnej správy hľadať cesty k racionalizácii a optimalizácii procesov, ktoré uľahčí fungovanie podnikateľom i obyvateľstvu.

Operačný program EVS priamo nadviazal, podporil a svojimi aktivitami a výstupmi z nich v rámci realizácie predovšetkým národných projektov stále podporuje opatrenia ESO. Komplexná reforma ESO (Efektívna, spoľahlivá a otvorená VS) bola v niekoľkých etapách implementovaná na MV SR v kooperácii s ostatnými orgánmi štátnej správy. Reforma ESO mala významný celospoločenský dopad. Jej realizáciou došlo k ukončeniu činnosti špecializovaných miestnych orgánov štátnej správy na krajskej úrovni a následne vzniklo 72 okresných úradov kopírujúcich územnosprávne členenie Slovenskej republiky. Uvedenou racionalizáciou okrem iného vznikla aj významná podporná zložka pre poskytované kvalitné a dostupné služby vo forme back-officeov, ktorých hlavnou úlohou je podpora siete klientskych centier poskytujúcich medzirezortnú agendu.

Zmyslom analýzy dopadov OP EVS v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov VS je teda zhodnotenie jednotlivých výstupov a výsledkov zrealizovaných riadne ukončených národných projektov, ktoré priamo ovplyvnili a stále svojimi výstupmi ovplyvňujú interakciu medzi klientmi verejnej správy, zamestnancami verejnej správy, inštitúciami štátnej správy a samosprávou a samotnou verejnou správou. Hodnotenie ponúka pohľad na zrealizované aktivity jednotlivých národných projektov, ktorými sa zabezpečovala transformácia verejnej správy a súčasne predostiera zhodnotenie dopadov na systémy a procesy verejnej správy, ktorých cieľom je v konečnom dôsledku zabezpečiť kvalitnú službu klientovi. Analýza sa zameriava na hodnotenie poskytovaných služieb s ohľadom na klienta, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu, taktiež s ohľadom na zamestnancov, ktorí poskytujú služby klientom, ale aj na inštitúcie štátnej správy a samospráv, ktorých cieľom je poskytnúť služby pri čo najefektívnejšom využívaní zdrojov.

Intervencie zameriavajúce sa na oblasť skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov boli a vzhľadom na niektoré projekty v realizácii stále sú implementované prostredníctvom nasledujúcich národných projektov:

- Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk (projekt riadne ukončený)
- Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov (projekt riadne ukončený)
- Optimalizácia procesov vo verejnej správe (projekt v realizácii)
- Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám (projekt v realizácii)

V rámci spracovania hodnotiacej otázky boli použité otvorené dáta a monitorovacie správy jednotlivých národných projektov.

Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk

Názov projektu:	Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.1.2014 - 1.10.2021
Zazmluvnená suma COV	38 063 966,43 €
Vyčerpaná suma:	37 447 938,86 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejnej správy a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti služieb VS • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Znižovanie korupcie vo VS

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

K národným projektom, ktoré významne zasiahli a ovplyvnili kvalitným spôsobom fungovanie a vo všeobecnosti riešenie rôznych životných situácií patrí národný projekt „Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk“. Projekt bol zrealizovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v období rokov 2014 až 2021 a veľmi efektívne plnil ciele programu ESO. **Hlavnou aktivitou projektu bolo zabezpečenie podpory vybraných zamestnancov poskytujúcich proklientsky orientované služby a podporu supervízie klientskych pracovísk.** Projekt podporil 78 klientskych pracovísk, ktorých hlavnou úlohou je poskytovať kvalitné, profesionálne služby klientom na jednom mieste. Na pracoviskách sa stabilizovali tímy pracovníkov, ktorých jednoznačná orientácia na front office výrazne ovplyvnila vnímanie verejnej správy po kvalitatívnej stránke. Pracovníci na front office a súčasne aj supervízori boli vyškolení v oblasti poskytovania komplexných kvalitných služieb. Transformáciou systému boli zavedené služby front a back officu a boli tak modifikované pracovné postupy a súčasne s tým aj vzdelávanie zamestnancov. Bolo **vytvorených 644 miest prvého kontaktu** z pôvodne naplánovaných 570. Ich primárnou úlohou bolo poskytnúť priestor občanovi alebo podnikateľovi tak, aby mohol ľahko a jednoducho zdefinovať svoje potreby a požiadavky, následne aby dostal adresnú a presnú službu. Novovytvorené miesta nad rámec projektu tak vznikali postupne, veľmi pružne, pričom sa prihliadalo na zvyšujúci sa dopyt po službách zo strany občanov a podnikateľov.

Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov

Názov projektu:	Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.4.2015 - 1.12.2020
Zazmluvnená suma COV	3 628 372,63 €
Vyčerpaná suma:	3 194 329,50 €

OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne hodnotenia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet okresných úradov, ktoré implementovali inovované procesy • Percentuálny podiel dostupnosti poskytovaných proklientsky orientovaných služieb FO a PO v novovzniknutých klientských centrách občanom • Počet subjektov so zavedenými alebo zlepšenými systémami merania spokojnosti klientov

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

Cieľom projektu bolo zefektívnenie služieb poskytovaných verejnou správou prostredníctvom klientskych centier. Národný projekt bol realizovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, v rámci ktorého bolo zámerom vybudovať rozšírenú sieť klientskych centier a jej činnosti, resp. úroveň poskytovaných služieb klientom monitorovať, merať, vyhodnocovať výkonnosť a následne využiť výsledky z uvedených činností a využiť ich v prospech klientely v zmysle rozširovania poskytovaných služieb, zavedením systému merania spokojnosti klienta. Národný projekt bol implementovaný na území celého Slovenska. V rámci hodnotenia sú spracované otvorené dáta a výstupy zo záverečnej monitorovacej správy národného projektu.

Cieľ projektu bol zrealizovaný prostredníctvom 5 hlavných aktivít: t.j. **zefektívňovaním verejnej správy za účelom reformy verejnej správy, komplexnou analýzou a zefektívnym fungovaním klientskych centier, rozširovaním siete klientskych centier a monitoringom ich činností, rozvojom ľudských zdrojov a meraním spokojnosti s poskytovaním služieb verejnej správy.**

Realizovaním aktivity **zefektívňovanie verejnej správy za účelom reformy verejnej správy** bola vytvorená „Vzorová metodika pre implementáciu zefektívňovania kvality v samospráve“, ktorá spracovala hodnotenie systému riadenia organizácie a výkonu odbornej agendy obecných/ mestských a miestnych úradov. Boli tak identifikované oblasti pre zlepšenie výkonu a výsledkov. Tento významný dokument poskytol potrebné postupy, návody a vzory pre analýzu východiskového stavu kvality v samospráve a okrem iného navrhol aj princípy a odporúčania pre implementáciu zefektívnenia kvality v samospráve. Taktiež boli vypracované samohodnotiace správy, podporné nástroje, ktoré obsahovali tipy, odporúčania a príklady dobrých praxí, ktoré mali napomôcť efektívnemu a synergickému rozvoju miest a obcí. V rámci aktivity **komplexná analýza a zefektívnenie fungovania klientskych centier** boli vytvorené a uvedené do praxe výstupy z „Návrhu systému metodického riadenia a koordinácie klientskych centier, Katalóg služieb klientskych centier a Zhodnotenie dizajnu manuálu klientskych centier. Aktivitami bolo podporených a monitorovaných **72 okresných úradov**, v ktorých regionálni koordinátori zabezpečovali a **monitorovali kvalitu poskytovaných služieb**, dohliadali nad plynulým fungovaním úradov, metodicky a odborne usmerňovali zamestnancov klientskych centier. **Rozvoj ľudských zdrojov** podporil zamestnancov v rozvíjaní mäkkých zručností s cieľom podporiť proklientsky orientovaný prístup ku klientom, skvalitnenie a zefektívnenie poskytovaných služieb verejnej správy. Počas implementácie národného projektu bolo v rámci **merania spokojnosti s poskytovaním služieb verejnej správy** zvolených niekoľko moderných prístupov k získavaniu spätnej väzby od klientely. Prvotne bol vypracovaný dokument „Manuál foriem, spôsobov a postupov merania“ a následne boli zrealizované 4 cykly merania spokojnosti. Detailnosť merania spokojnosti bola premietnutá do komplexného merania a následného vyhodnotenia výsledkov. Meranie zabezpečilo získanie spätnej väzby klientov orientovanej na spokojnosť so službami jednotlivých klientskych služieb, spokojnosť s poskytovanou službou, ktorú klient vybavoval, spokojnosť s komunikáciou s úradom, pracovníkmi úradu, dostupnosťou úradu, vyvolávacím systémom a spokojnosť s komplexným fungovaním klientskych centier a verejnej správy. Prínosom pre realizáciu projektu bola aj spoločná výmena skúseností prostredníctvom zrealizovaných konferencií s expertmi z Českej republiky.

Implementácia národného projektu „*Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov*“ priniesla komplexné riešenie v oblasti poskytovania služieb klientom verejnou správou. Nepretržitým zefektívňovaním procesov prostredníctvom vytvorených metodík, koncepčných materiálov, samohodnotení, rozširovaním klientskych centier, ich modernizáciou, ale aj rozvojom zručností zamestnancov a využívaním monitoringu celého procesu a

používaním kvalitných metrík, budú poskytované kvalitné služby pre klientov a zvýši sa tak pozitívne hodnotenie verejnej správy verejnosťou.

Optimalizácia procesov vo verejnej správe

Názov projektu:	Optimalizácia procesov vo verejnej správe
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.1.2016 - 1.9.2023
Zazmluvnená suma COV	19 120 428,27 €
Vyčerpaná suma:	11 753 034,41 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy.
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vyškolených zamestnancov, ktorí získali kompetencie v oblasti inovovaných procesov (s certifikátom) • Počet okresných úradov, ktoré implementovali inovované procesy

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

Národný projekt „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“ realizovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky je považovaný za jeden z kľúčových národných projektov, prostredníctvom ktorého sa realizuje reforma ESO.

Cieľom projektu je prostredníctvom zoptimalizovania procesov vo verejnej správe vybudovať efektívne fungujúcu a proklientsky orientovanú verejnú správu. Národný projekt je v čase hodnotenia v realizácii a preto nie je možné objektívne zhodnotiť jeho výsledky a výstupy vzhľadom k hodnotiacej otázke. Hodnotenie uvedie aktivity a výsledky, u ktorých sa predpokladá, že významným spôsobom ovplyvnia fungovanie modernej verejnej správy, ktorá zoptimalizované procesy pretaví do profesionálne poskytovaných služieb klientom. Hodnotenie používa otvorené dáta a výročné monitorovacie správy prijímateľa. Zámer projektu je realizovaný prostredníctvom hlavných aktivít:

1. Vytvorenie architektúry výkonu procesov VS vo väzbe na životné situácie
2. Vytvorenie metodiky optimalizácie procesov VS
3. Analýza súčasného stavu v oblasti procesov, kompetencií a systému riadenia organizácií verejnej správy
4. Dizajn a implementácia inovovaných procesov
5. Meranie, vyhodnocovanie a zlepšovanie procesov
6. Realizácia odborných, národných a medzinárodných stáží a školení
7. Vzdelávanie zamestnancov VS pri zavádzaní inovovaných foriem práce

Významné výstupy v rámci implementácie projektu predstavuje vypracovaný **Katalóg životných situácií a horizontálne integrovaných procesov**. Súčasne je významná aj vytvorená **Metodika optimalizácie procesov**. Obsahuje školiace materiály vo forme krátkej príručky, často kladených otázok a prezentácií. Za zásadný materiál je považovaná aj **Identifikácia optimalizačných príležitostí procesov a aktuálna karta procesu**. Uvedené materiály sú považované za kľúčové vo význame skvalitnenia poskytovaných služieb klientom a ich následného vnímania verejnej správy ako moderne fungujúcich organizácií poskytujúcich profesionálne služby. Kompletné zhodnotenie činností a čiastkových výsledkov implementovaného projektu sú uvedené v prílohe hodnotených národných projektov.

Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám

Názov projektu:	Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.9.2019 - 1.12.2023
Zazmluvnená suma COV	15 569 139,72 €
Vyčerpaná suma:	11 333 524,16 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšiť kvalitu verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšiť dopady politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizovať vnútorné procesy • Presmerovať zdroje k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti verejných služieb • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Vzdelávanie zamestnancov

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

Národný projekt „Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám“ patrí spolu s národnými projektmi „Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov“, „Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk“ a „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“ do štvorlístka národných projektov, ktoré sú vo vzájomnej synergii realizované v súlade cieľom programu ESO. Podobne ako národný projekt „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“ je projekt v čase hodnotenia v realizácii a nie je možné objektívne určiť dopady jeho aktivít v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov. V rámci hodnotenia boli použité otvorené dáta a poskytnuté monitorovacie správy prijímateľa.

Cieľom národného projektu je :

- podpora transformácie výkonu miestnej štátnej správy v menej rozvinutých regiónoch s dôrazom na proklientsky orientovaný prístup pri poskytovaní verejných služieb klientom vo vybraných najmenej rozvinutých okresoch, kde chýba poskytovanie integrovaných služieb VS prostredníctvom podpory administratívnych kapacít klientskych pracovísk,
- zlepšenie a skvalitnenie poskytovania integrovaných proklientsky orientovaných služieb občanom, ktorí sa hlásia k príslušníkom národnostnej menšiny.

Ciele budú zrealizované prostredníctvom aktivity 1 - podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám a súčasne prostredníctvom aktivity 2 - skvalitnenie poskytovania integrovaných proklientsky orientovaných služieb občanom, ktorí sa hlásia k príslušníkom národnostnej menšiny, v rámci ktorej sa budú odborne vzdelávať zamestnanci okresných úradov v maďarskom a rusínskom jazyku. Doposiaľ boli realizované len činnosti v rámci aktivity 1. V rámci implementácie boli zatiaľ v roku 2019 obstarané priestory klientskeho centra v Prievidzi.

Hodnotenie dotazníkového prieskumu

V rámci Hodnotenia Operačného programu verejná správa bol zrealizovaný dotazníkový prieskum (príloha hodnotenia). V rámci dotazníkového prieskumu bolo zo strany hodnotiteľa odoslaných 165 dotazníkov a počet 74 vyplnených dotazníkov predstavovalo 44,85% návratnosť. Oslovená bola odborná obec v zložení:

- Mimovládny sektor (občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie) – 31,5%
- Regionálna územná samospráva (vyššie územné celky) – 25,98%
- Ústredná štátna správa (vláda, ministerstvá) – 19,69%
- Miestna územná samospráva (obce a mestá) – 11,81%
- Orgány štátnej správy na miestnej úrovni uskutočňujúce výkon štátnej správy na rôznych úsekoch – 7,87%
- Záujmová samospráva – profesijné komory, hospodárske združenia – 3,15%

Dotazníkový prieskum obsahoval okrem iného aj hodnotenú oblasť skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov. Respondenti boli v tomto prípade oslovení na vyjadrenie svojho názoru či postoja v súvislosti s tromi hlavnými témami resp. otázkami, v rámci ktorých zodpovedali na súvisiace otázky, ktoré zahŕňali vplyv intervencií na systémy a procesy.

Hlavné témy / otázky, ktoré respondenti zodpovedali v rámci dotazníkového prieskumu:

- Podľa Vás, do akej miery sa prejavil vplyv jednotlivých intervencií špecifického cieľa 1.1. na fungovaní verejnej správy?
- Do akej miery súhlasíte, alebo nesúhlasíte s tým, že nasledujúce intervencie financované z programu sú nákladovo efektívne?
- Respondenti uviedli podľa nich najúčinnnejšie a najmenej účinné intervencie na zlepšenie fungovania verejnej správy.

V rámci zhodnotenia výstupov dotazníkového prieskumu je možné konštatovať, že oslovená odborná verejnosť považuje zrealizované intervencie špecifického cieľa 1.1 vo väčšej miere za efektívne a vplyv intervencií aj zrealizovaných vyššie uvedených národných projektov je vnímaný viac ako pozitívne. Celkom 85% respondentov sa vyjadrilo, že opatrenia zamerané na inovácie skvalitnili služby VS. Intervencie vo forme opatrení na tvorbu analýz, vstupov do reformných politík, a hodnotení dopadov politík a legislatívy ovplyvnili pozitívne procesy, systémy a politiky podľa 80% respondentov. Taktiež 80% respondentov uviedlo, že intervencie zamerané na budovanie inštitucionálnych kapacít nevyhnutných na naplnenie reformy VS sa prejavili alebo skôr prejavili. Menej efektívne sú ponímané v prípade respondentov dotazníka intervencie v oblasti prieskumu spokojnosti klientov, kedy 15% respondentov uviedlo, že intervencie sa skôr neprejavili a 15% respondentov uviedlo, že intervencie sa neprejavili. Až 30% respondentov nevedelo uviesť svoj názor. Podporu zavádzania systémov manažmentu kvality v inštitúciách vnímalo 20% respondentov tak, že sa neprejavila alebo skôr neprejavila, 25% opýtaných sa nevedelo vyjadriť. V prípade vzdelávania zamestnancov intervencie špecifického cieľa nepocítilo 20% opýtaných a 20% sa nevedelo vyjadriť. K opatreniam zameraným na zefektívnenie výberu daní a cla, na zefektívnenie internej komunikácie vo finančnej správe ako aj komunikácie s jej klientmi sa nevedelo vyjadriť až 80% respondentov a 5% sa vyjadrilo, že tieto intervencie neovplyvnili fungovanie verejnej správy.

Nákladová efektívnosť intervencií špecifického cieľa 1.1 bola vnímaná viac pozitívne ako negatívne. 75% respondentov bolo presvedčených o tom, že intervencie zamerané na budovanie inštitucionálnych kapacít nevyhnutných pre naplnenie cieľov reformy VS a taktiež opatrenia zamerané na tvorbu analýz, tvorbu vstupov do reformných politík, a hodnotenia dopadov politík a legislatívy, boli nákladovo efektívne. Nákladovo efektívne boli vnímané aj intervencie do skvalitnených služieb verejnej správy (70% respondentov úplne alebo skôr súhlasilo s uvedeným tvrdením). V tomto smere boli pozitívne vnímané aj intervencie do vzdelávania zamestnancov. Svoj názor na nákladovú efektívnosť v oblasti intervencií elektronizácie verejných služieb nevedelo vyjadriť až 40% opýtaných, 10% opýtaných ich považovalo za skôr neefektívne. Veľmi rozpačito bola opäť vnímaná nákladová efektívnosť intervencií do zefektívnenia a zjednotenia výberu daní a cla, nakoľko až

75% respondentov sa nevedelo vyjadriť a 10% opýtaných vyjadrilo názor, že náklady v tomto prípade skôr neboli alebo úplne neboli efektívne vynaložené.

Najúčinnejšie intervencie fungovania verejnej správy podľa respondentov dotazníkového prieskumu na zlepšenie (výber z dotazníkového prieskumu):

- Navýšenie odborných administratívnych kapacít a spolupráca s externými špecialistami, ktorí sa spolupodieľali na vytváraní koncepčných, analytických a metodických materiálov. Pripravované výstupy budú mať dosah na celý región, nielen na žiadateľa a partnerov projektu.
- Procesy, systémy a politiky / Optimalizácia sektorových politík - strategické dokumenty zmapujú údaje, potreby a vychádzajú z reálnych daností územia nastaví systém fungovania
- Zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie - zníženie záťaže pre prijímateľa
- vzdelávanie zamestnancov a zavádzanie systémov manažérstva kvality
- Navýšenie odborných administratívnych kapacít a spolupráca s externými špecialistami, ktorí sa spolupodieľali na vytváraní koncepčných, analytických a metodických materiálov. Pripravované výstupy budú mať dosah na celý región, nielen na žiadateľa a partnerov projektu.
- Elektronizácia verejných služieb - občan, podnikateľ môže z pohodlia domova vybaviť svoje potreby, nie je zatažený zháňaním dokladov, ktorými verejná, štátna správa disponuje
- Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít
- Analýza procesov - pre túto intervenciu je možné získať dostatok vstupných údajov

Najmenej účinné intervencie na zlepšenie fungovania verejnej správy (výber z dotazníkového prieskumu):

- na úrovni ministerstva nespôsobnosť
- analýza procesov -z pohľadu riešenia životných situácií občanov pre získanie komplexného pohľadu na procesy vykonávané VS - analýzy už vykonané musia byť pred realizáciou, už v tejto situácii musíme vedieť čo potrebujeme a len to riešiť.
- Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít - z hľadiska ľudského faktoru
- budovanie kapacít VS,optimalizácia sektorových politík – týka sa to hlavne nezvládnutého strategického plánovania na úrovni riadiacej a metodickej dokumentácie pre rozvojové dokumenty samospráv, prípravy integrovaných územných stratégií a integrovaných územných investícií. Politické zásahy do rozbehnutého procesu spôsobili nefunkčnosť celého systému.
- Prieskum spokojnosti klientov– málo propagované
- príliš veľa externých zamestnancov, čo spomaľovalo administratívne procesy
- Zefektívnenie a zjednotenie výberu daní a cla - pre miestnu samosprávu nepoužiteľné

2.2 Analýza príspevku OP k zavedeniu funkčného systému RIA.

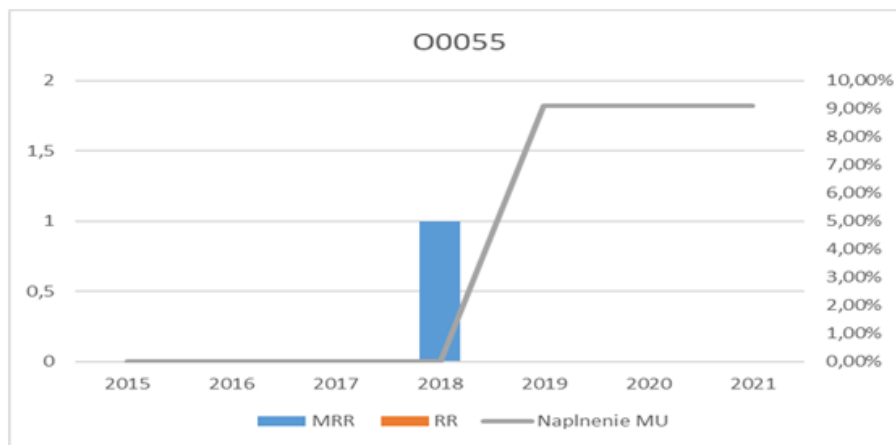
Regulačná politika je pre štáty kľúčovým nástrojom na zabezpečenie toho, aby ich zásahy do hospodárskych a sociálnych záležitostí boli účinné, inovatívne a efektívne. Má zásadný význam pre udržateľný rast a rieši domáce, ako aj globálne výzvy, napríklad tie, ktoré sú uvedené v cieľoch trvalo udržateľného rozvoja. Regulačné politiky na jednej strane upravujú /regulujú legislatívnymi aktmi fungovanie štátu – verejných inštitúcií, občanov, podnikateľov pre lepšie fungovanie všetkých jeho súčastí. Na druhej strane, prostredníctvom regulácií často zatažujú priamymi alebo nepriamymi nákladmi, ktoré sa odvíjajú od času stráveného vypracovávaním administratívy. Takto vzniká záťaž kladená na občanov, verejné inštitúcie i podnikateľov. Cieľom RIA by malo

byť hodnotenie, či záťaž je adekvátna cieľom, ktoré sa chcú dosiahnuť, v prípade podnikateľov by malo byť hodnotené to, či ich legislatíva neobmedzuje príliš pri dosahovaní ich podnikateľských cieľov.

2.2.1 Analýza RIA v rámci Operačného programu Efektívna Verejná správa (OP EVS)

Systém, alebo verejné/vládne politiky regulácie sú základnými prostriedkami riadenia štátu. Regulatory Impact Assessment (RIA), čo je hodnotenie vplyvu verejných politík na rôzne sféry spoločenského a ekonomického prostredia, sú veľkou a často diskutovanou témou pre rôzne národné, ale i nadnárodné inštitúcie, ako je napríklad OECD, alebo Európska Komisia.

Z hľadiska konkrétnej podpory z OP EVS bol schválený a v súčasnosti je realizovaný 1 národný projekt „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“ financovaného z prostriedkov OP EVS.

Obr. 1 - Vývoj plnenia MU Počet ústredných orgánov štátnej správy s legislatívnou alebo právnou právomocou, ktoré získali podporu na zavedenie procesu RIA, zdroj: OP EVS, 2022

Z hľadiska jeho príspevku k naplneniu merateľných ukazovateľov OP EVS, tak tento projekt napĺňa ukazovateľ O055 Počet ústredných orgánov štátnej správy s legislatívnou alebo právnou právomocou, ktoré získali podporu na zavedenie procesu RIA, pričom jediným prijímateľom je MH SR oproti pôvodne plánovaným 10 podporeným inštitúciám (ministerstvám). Súčasťou hodnotenia je aj nadväzujúci ukazovateľ R0053 Zavedený funkčný systém RIA, ktorý aktuálne nie je naplnený, a teda vykazuje 0% plánovanej hodnoty v OP EVS. Nakoľko realizovaný národný projekt na MH SR je aktuálne ešte v implementácii, nie sú ukončené aktivity smerujúce k úspešnému zavedeniu systému RIA na Slovensku v tejto chvíli. Je však dôležité uviesť, že MH SR je dlhodobo koordinátorom tejto problematiky a zároveň z OP EVS boli na jednotlivých rezortoch (ministerstvách) zriadené analytické jednotky, ktoré môžu tiež aktívne vstupovať do procesov RIA na Slovensku v rámci legislatívneho procesu.

RIA je v kompetencii MH SR už viac ako desaťročie. V rámci neho bolo prijatých niekoľko opatrení schválených na úrovni Vlády SR, ako napríklad Projekt Singapur¹, Hodnotenie administratívnych bariér pre podnikateľské prostredie - Akčný plán², Podnikateľské kilečko³ a podobne. Pre hodnotenie podnikateľského prostredia boli na MH SR v rôznom čase vytvorené rôzne organizačné zložky. Z vyššie uvedeného dôvodu bol v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa vytvorený a realizovaný práve už spomínaný národný projekt: „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“. V súčasnosti je najsystémovejším prvkom a zároveň aj najlepšie finančne podporený sumou (NFP) 3 628 545,37 EUR. Ten je aktuálne jediným priamym nástrojom zavádzania systému RIA v Slovenskej republike s priamou väzbou na OP EVS.

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/7610/1>

² https://lrv.rokovania.sk/data/att/55062_subor.doc

³ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25004/1>

2.2.2 Charakteristika Národného projektu

Národný projekt je zacielený na reformu agendy lepšej regulácie, ktorá je v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR. Základom pre realizáciu reformy sú uznesenie vlády SR č. 32/2018 k RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie a akčný plán jej implementácie⁴.

Zámerom projektu je optimalizovať regulačné prostredie v SR prostredníctvom aktivít týkajúcich sa všetkých častí regulačného cyklu v jeho prípravnej aj implementačnej fáze. Aktivity sa týkajú vzdelávania a zvyšovanie povedomia o procese posudzovania vplyvov, činnosti komisie pre posudzovanie vplyvov, tvorby strategických dokumentov, analýzy a hodnotenia procesov lepšej regulácie, dizajnu procesov a služieb s ohľadom na ich použitie v IT platforme lepšej regulácie, analýz podnikateľského prostredia v SR a vytvorenia analytického modelu pre lepšiu reguláciu.

Realizáciou projektu, podporeného z OP EVS, dôjde k významnému zvýšeniu kvality procesu posudzovania vplyvov a súčasne bude zavedené do praxe komplexné hodnotenie regulácie vrátane ex-post hodnotenia s prepojením na IT platformu lepšej regulácie. Budovaním kapacít prostredníctvom vzdelávania zamestnancov štátnej správy k lepšej regulácii zabezpečuje udržateľnosť projektu aj u iných inštitúcií. Výstupy a výsledky národného projektu v rámci OP EVS budú využité pri metodickom usmerňovaní lepšej regulácie v SR, ale aj pri analyzovaní a hodnotení efektivity realizácie procesov. Vo viacerých prípadoch MH SR najprv uskutoční pilotné aktivity pre oblasti vo svojej kompetencii, napr. ex post hodnotenie svojich politík. Projekt zaistí aj fungovanie Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov a jednou z jeho aktivít bude aj navrhnutie dizajnu procesov a služieb s ohľadom na ich použitie v rámci komplexnej IT platformy lepšej regulácie. Tu je však dôležité uviesť, že samotná IT platforma lepšej regulácie mala vzniknúť ako výstup samostatného národného projektu financovaného z OP Integrovaná infraštruktúra - OPII-2019/7/39-NP IT platforma lepšej regulácie podľa stratégie RIA 2020 – Fáza 2: Dátový projekt, ktorý bol schválený v roku 2020, pričom Zmluva o NPF nadobudla účinnosť 4.3.2020. Projekt mal byť realizovaný MH SR do 1.8.2023. Národný projekt bol však mimoriadne ukončený 12.10.2020, pričom k samotnej realizácii aktivít ani nedošlo. Využitie výstupov NP z OP EVS vo vzťahu k IT platforme lepšej regulácie je tak otáznou, i keď na to priamo OP EVS, vzhľadom na financovanie z iného OP, nemá priamy vplyv.

Nemenej dôležité bude aj vytvorenie analytického modelu zohľadňujúceho špecifiká slovenskej ekonomiky, ktorý bude využitý ako báza dát pre potreby posudzovania vplyvov a na porovnanie stavu na začiatku reformy a po jej implementácii.

Zvyšovanie kvality podnikateľského prostredia bolo a je v kompetencii MH SR, čo tvorí základný predpoklad udržateľnosti výsledkov národného projektu po jeho skončení. Existencia národného projektu posunie realizáciu aktivít spojených s optimalizáciou regulačného prostredia v SR na vyššiu kvalitatívnu úroveň.

Hlavnými aktivitami projektu sú:

1. Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia zamestnancov štátnej správy a ostatných relevantných subjektov o procese a obsahu posudzovania vplyvov regulačných rámcov a nelegislatívnych návrhov
2. Zabezpečenie fungovania národného koordinátora pre posudzovanie vplyvov v SR – Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov
3. Vytvorenie, implementácia a aktualizácia komplexnej stratégie RIA 2020 a metodík a nástrojov vychádzajúcich zo stratégie RIA 2020, vrátane Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov
4. Analýza a hodnotenie efektivity procesu lepšej regulácie (ex ante a ex post nástroje lepšej regulácie) a návrhy na aktualizáciu metodík a nástrojov lepšej regulácie
5. Dizajn procesov a služieb s ohľadom na ich použitie v rámci komplexnej IT platformy lepšej regulácie
6. Komplexné analýzy podnikateľského prostredia v SR zamerané najmä na oblasti v kompetencii MH SR
7. Vytvorenie analytického modelu zohľadňujúceho špecifiká slovenskej ekonomiky, ktorý bude využitý v procese tvorby a optimalizácie politík.

⁴ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/16465/1>

1. Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia zamestnancov štátnej správy a ostatných relevantných subjektov o procese a obsahu posudzovania vplyvov regulačných rámcov a nelegislatívnych návrhov

Táto aktivita sa zameriava na vzdelávanie subjektov zapojených do procesu posudzovania vplyvov (RIA), ktoré je obsahom tejto aktivity, je nevyhnutným predpokladom udržateľnosti reformy lepšej regulácie aj po skončení projektu. Keďže rozsah a kompetencie jednotlivých subjektov sú pomerne široké, druhy vzdelávania sú prispôsobené priamo potrebám a úlohám, ktoré tieto subjekty v rámci procesu vykonávajú. Reforma Lepšej regulácie vyplývajúca zo stratégie RIA 2020 bude postupná, takže školenia sú rozložené po celú dobu implementácie stratégie, aby mohli aktuálne vzdelávať o prebiehajúcich zmenách v procesoch. Pre vzdelávanie sa tvorí komplexný školiaci materiál, ktorý bude obsahovať samostatné moduly v závislosti od cieľovej skupiny vzdelávania. Vzdelávacie moduly obsahujú témy a postupy ako: teoretický úvod k Lepšej regulácii a procesu RIA, inštitucionálne usporiadanie, RIA v legislatívnom procese, analýza vplyvov na štátny rozpočet, analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, analýza sociálnych vplyvov, analýza vplyvov na životné prostredie, analýza vplyvov na informatizáciu spoločnosti, analýza vplyvov na služby verejnej správy pre občana, interaktívne prípadové štúdie. Do aktivity je zaradená aj konferencia s medzinárodnou účasťou, na ktorej sa bude prezentovať aj stav lepšej regulácie na Slovensku s porovnaním so zahraničím. Do aktivity boli zaradení členovia stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR, poslanci a ich asistenti, zástupcovia územnej samosprávy, pracovníci centrálnej štátnej správy a analytici RIA. Súčasťou je aj zvyšovanie povedomia obyvateľov o lepšej regulácii. V rámci aktivity už boli zrealizované 4 vzdelávacie moduly A1, A2, A3, A5.

2. Zabezpečenie fungovania národného koordinátora pre posudzovanie vplyvov v SR – Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (komisia pre RIA)

Stála Komisia pre lepšiu reguláciu RIA je národným koordinátorom pre ex ante posudzovania vplyvov navrhovaných regulácií zabezpečuje správnosť procesu posudzovania vplyvov po formálnej i obsahovej stránke. Dobré fungovanie je nevyhnutným predpokladom správnej implementácie reformy lepšej regulácie, ktorá je obsahom národného projektu. Rovnako sa v rámci tejto aktivity a prostredníctvom komisie, resp. jej odborných pracovníkov, poskytuje metodická podpora k procesu posudzovania vplyvov pre všetky subjekty, ktoré sú doň zaradené.

Za uplatňovanie Jednotnej metodiky na posudzovanie vplyvov v praxi v podmienkach SR zodpovedá Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva SR, alebo inak aj Komisia RIA. Jej činnosť spočíva najmä v metodickej podpore spracovateľom doložky vybraných vplyvov a analýz vplyvov, vo vypracovaní písomného stanoviska k materiálom zaslaným na predbežné pripomienkové konanie alebo záverečné posúdenie. V súčasnosti je Komisia zložená z predsedu tajomníka a deviatich stálych členov.

Za rok 2021 Komisia posúdila celkovo 294 materiálov, z toho 247 materiálov bolo predložených na PPK, 47 materiálov na záverečné posúdenie. Medziročne sa tak zvýšil počet posudzovaných materiálov v rámci PPK a záverečného posúdenia v roku 2021 o viac ako 53 %.

3. Vytvorenie, implementácia a aktualizácia komplexnej stratégie RIA 2020 a metodík a nástrojov vychádzajúcich zo stratégie RIA 2020, vrátane Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov

Aktivita bola a ešte aktuálne stále je zameraná na prípravu, implementáciu a aktualizáciu strategických dokumentov, metodík a nástrojov lepšej regulácie. Zmyslom aktivity je nastaviť základný ideový a implementačný rámec lepšej regulácie - stratégia lepšej regulácie RIA 2020 a akčný plán implementácie RIA 2020, na ktorý nadväzujú metodiky a nástroje lepšej regulácie. Ich prostredníctvom sa bude lepšia regulácia vykonávať. Dokumenty z tejto aktivity vytvárajú metodický základ pre implementáciu lepšej regulácie počas realizácie projektu a budú i po jeho skončení a zabezpečia udržateľnosť reformy lepšej regulácie. Aplikácia metodík a nástrojov je záväzná pre všetky subjekty zapojené do procesov lepšej regulácie (s výnimkou poslancov NR SR a predstaviteľov územnej samosprávy, pre ktorých majú v zmysle kompetencií MH SR metodiky a nástroje odporúčací charakter). Celkový počet metodík na vypracovanie je 11, z toho je aktuálne k obdobiu vzniku tejto hodnotiacej správy vypracovaných 5 a rozpracovaných ďalších 5 metodík. Taktiež je potrebné uviesť, že dňa 8. 6. 2022 vláda SR svojim uznesením č. 383/2022 schválila materiál **Návrh zmien a doplnení Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov**. Cieľom materiálu je predovšetkým zavedenie ex post hodnotenia regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí, tiež čiastočná úprava inštitútu zavedenia ochrany pred neopodstatneným goldplatingom a zároveň i zmena niektorých ustanovení Jednotnej

metodiky, ktorých potreba zmeny vyplynula z aplikačnej praxe. Nové znenie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov nadobudlo účinnosť dňa 10. 6. 2022.

4. Analýza a hodnotenie efektivity procesu lepšej regulácie (ex-ante a ex-post nástroje lepšej regulácie) a návrhy na aktualizáciu metodík a nástrojov lepšej regulácie

Aktivita je zameraná na interný audit kvality procesov lepšej regulácie v nadväznosti na vykonané zmeny a na návrhy zlepšenia týchto procesov, resp. na návrhy na zlepšenie regulačného prostredia, ktoré povedú zároveň aj k zlepšeniu podnikateľského prostredia. Súčasťou aktivity bol aj externý audit regulačnej politiky zo strany nezávislého posudzovateľa – OECD, ktorá vydala už v roku 2012 pre túto oblasť 12 odporúčaní, z ktorých sa vychádza pri každej reforme v oblasti lepšej regulácie, vrátane stratégie RIA 2020. Aktivita je dôležitá pre kontinuálne zlepšovanie procesov lepšej regulácie, jej jednotlivých metodík a nástrojov. Nastavenie postupov takéhoto hodnotenia zároveň zabezpečí udržateľnosť kvality lepšej regulácie aj do budúcnosti.

V rokoch 2019 – 2020 sa uskutočnila „Country review“, v rámci ktorej OECD hodnotila regulačnú politiku Slovenskej republiky, respektíve Vlády Slovenskej republiky. Príprave analýzy predchádzal dotazníkový prieskum (júl-august 2019), ktorého respondentmi boli ústredné orgány štátnej správy, ktoré predkladajú materiály na rokovanie vlády SR. Následne sa v mesiacoch september a december 2019 uskutočnili dve misie expertov OECD v SR (tzv. fact-finding missions) na doplnenie informácií z dotazníkov a zainteresovanie ďalších kľúčových aktérov regulačnej politiky (napr. poslanci NR SR, inšpekčné orgány, zástupcovia podnikateľských zväzov a združení, ZMOS a pod.). Tzv. draft analýzy bol v SR pripomienkovaný všetkými zapojenými inštitúciami vo februári 2020. Analýza bola schválená začiatkom apríla 2020 na stretnutí Výboru OECD pre regulačnú politiku.⁵

5. Dizajn procesov a služieb s ohľadom na ich použitie v rámci komplexnej IT platformy lepšej regulácie

IT platforma lepšej regulácie, ktorá mala byť obsahom zamýšľaného projektu Inteligentné regulácie v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OP II), mala mať tri zložky: komunikačnú, dátovú a analytickú. Komunikačná mala slúžiť na zefektívnenie procesu posudzovania vplyvov prepojením všetkých subjektov zúčastňujúcich sa na tomto procese i na informovanie verejnosti o výsledkoch procesu posudzovania vplyvov. Dátová časť mala zabezpečiť prístup všetkých subjektov k Registru regulácií (aktuálnych aj pripravovaných) v rámci legislatívneho rámca SR a EÚ v rozsahu právnych aktov s priamou účinnosťou (najmä nariadenia). Zaisťiť sa tak mala porovnateľnosť údajov používaných rozličnými subjektmi a zároveň sa v nej máli zhromažďovať informácie, ktoré vzniknú ako výsledky procesu RIA. Analytická časť mala umožniť zhodnotiť vplyvy navrhovaných a účelnosť a efektívnosť už existujúcich regulácií v reálnom čase, čo v súčasnosti nie je uskutočniteľné. Zámerom tejto hlavnej aktivity malo byť najmä zabezpečenie prepojenia IT platformy so stratégiami a metodikami lepšej regulácie, t. j. aby fungovanie IT platformy bolo v súlade s nimi. Výstupy tejto aktivity mali slúžiť ako vstupy do štúdie uskutočniteľnosti pre vyššie spomínanú platformu Inteligentnej regulácie. Týmto sa mala zabezpečiť optimalizácia procesu posudzovania vplyvov v Slovenskej Republike. Ako sme však uviedli už v úvodnej časti tejto podkapitoly, samotná IT platforma lepšej regulácie mala vzniknúť ako výstup samostatného národného projektu OPII-2019/7/39-NP, ktorý bol schválený v roku 2020, pričom Zmluva o NPF nadobudla účinnosť 4.3.2020. Projekt mal byť realizovaný MH SR do 1.8.2023. Národný projekt bol však mimoriadne ukončený 12.10.2020, pričom k samotnej realizácii aktivít ani nedošlo. Aktuálne tak nie sú relevantné výstupy ani v tejto aktivity hodnoteného NP v rámci OP EVS.

6. Komplexné analýzy podnikateľského prostredia v SR zamerané najmä na oblasti v kompetencii MH SR

Táto aktivita bola a je zameraná na komplexné analýzy, ktoré slúžili na zhodnotenie stavu prostredia na začiatku implementácie tejto aktivity a budú slúžiť na vyhodnotenie progresu v prostredí na konci implementácie celého projektu. Analýzy budú slúžiť ako ex post hodnotenie politik v kompetencii MH SR, ktoré dosiaľ nebolo komplexne vykonávané na MH SR ani na iných ústredných inštitúciách. Hodnotenie stavu na začiatku implementácie bolo dôležité pre identifikovanie potreby nutných zmien regulačného prostredia. Následne navrhnuté opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia a zhodnotenie ich efektívnosti budú (okrem iného) predmetom finálnych analýz na konci implementačného obdobia. Závery a výsledky analýz budú

⁵ <https://www.mhsr.sk/podnikatelske-prostredie/lepsia-regulacia/narodny-projekt-zlepsovane-podnikatelskeho-prostredia-na-slovensku-a-hodnotenie-politik-v-kompetencii-ministerstva-hospodarstva-sr/oecd-regulatory-performance-review/analiza-oecd-regulatory-policy-review-2020?csrt=8733737421389659969>

obsiahnuté v návrhoch opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia, pri popise súčasného stavu a potreby zmeny, ktorá viedla k návrhu opatrenia.

V súčasnosti je celkový počet analýz na vypracovanie je 34, z toho je vypracovaných 11 analýz a rozpracovaných 19 analýz, pričom sa očakáva odovzdanie ďalších výstupov už v decembri 2022.

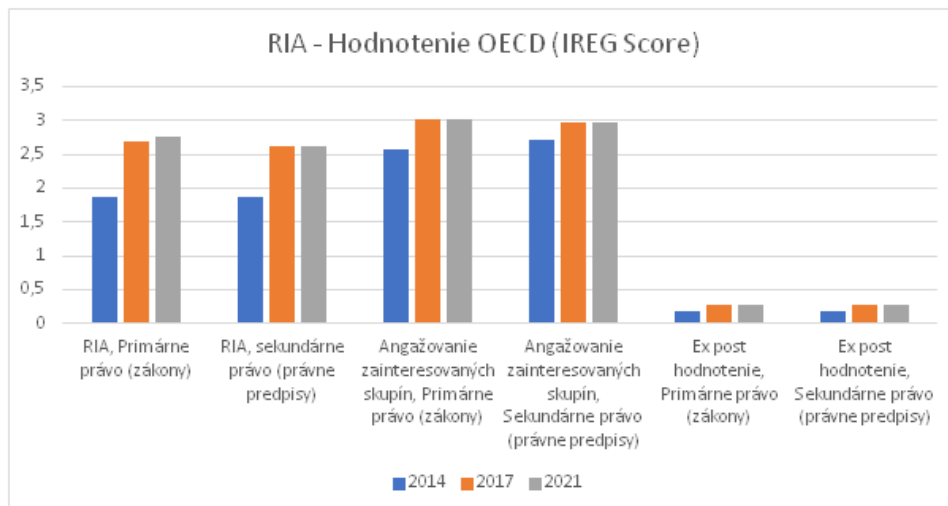
7. Vytvorenie analytického modelu zohľadňujúceho špecifiká slovenskej ekonomiky, ktorý bude využitý v procese tvorby a optimalizácie politík

Model bude slúžiť ako podklad pre posudzovanie vplyvov navrhovaných regulácií ex ante v reálnom čase, i pre hodnotenie efektívnosti a účelnosti už existujúcich regulácií ex post. Je teda dátovým vstupom pre ex ante a ex post procesy RIA. Členenie podľa jednotlivých prioritných oblastí je dôležité kvôli možnosti zhodnotiť vplyv a efektívnosť regulácií naprieč celým regulačným prostredím, t. j. porovnať vplyv a efektívnosť tej istej regulácie v rôznych oblastiach, pričom tieto vplyvy a efektívnosť sa môžu medzi jednotlivými oblasťami výrazne odlišovať. Model teda umožní vidieť prehľad pôsobenia regulácie v jednotlivých častiach prostredia s ohľadom na aktérov a vzťahy medzi nimi a ďalšie vstupné dáta. Výsledkom analytického modelu bude prehľad informačných a regulačných povinností pre rôznych aktérov.

Model aktuálne nie je hotový, pričom je otáznе splnenie predstavy pre posudzovanie vplyvov v reálnom čase bez existencie IT platformy, ktorá mala byť predmetom samostatného a nerealizovaného NP z OP II, čo sme už uviedli vyššie.

2.2.3 Hodnotenie RIA – OECD

OECD už vydala sériu hodnotení regulačnej politiky v niekoľkých krajinách OECD, ktorá predstavuje výsledky partnerských hodnotení (country peer reviews) regulačných reforiem. Je to integrované hodnotenie regulačných reforiem v takých rámcových oblastiach, ako je kvalita verejného sektora, politika konkurencieschopnosti, vynucovanie a otvorenosť trhu. Odporúčania obsahujú tiež kapitoly o odvetviach, ako sú telekomunikácie, elektrina, cestná a železničná nákladná doprava a hodnotenie makroekonomického kontextu reforiem. Tieto odporúčania predstavujú vyvážený plán z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska založený na najlepších medzinárodných regulačných skúsenostiach.

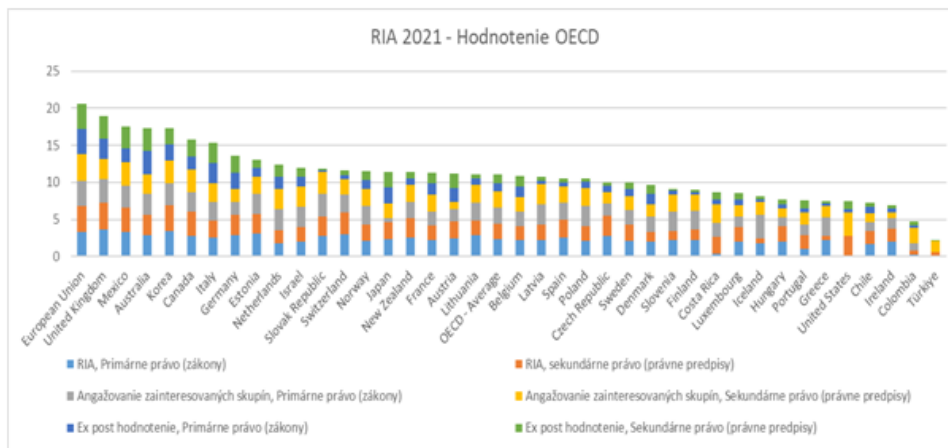

Obr. 2 - Vývoj hodnotenia RIA na Slovensku realizovaného OECD (2014 – 2021), zdroj: OECD, 2022

Z vykonaných hodnotení a zisťovaní zo strany OECD v období rokov 2014 – 2021 vyplýva, že Slovenská republika si v sledovanom období v hodnotení RIA polepšila, a to vo všetkých šiestich sledovaných oblastiach, ktoré toto hodnotenie sleduje. Najvýraznejší posun nastal v prvej polovici sledovaného obdobia v rokoch 2014 – 2017, kedy rozsah zlepšenia predstavoval od cca. 10 do 40% v jednotlivých oblastiach. Celkové zlepšenie bolo na úrovni vyše 20%. V ďalšej časti sledovaného obdobia síce tak rapídne zlepšeniu už nenastalo, úroveň hodnotenia však minimálne ostala a v niektorých parametroch aj prekonal hodnotenie z roku 2017, najviac v

oblasti posudzovania vplyvov primárneho práva (zákonov) o 3%, pričom celkové sumárne zlepšenie je na úrovni cca. 1%.

Za týmto pozitívnym zlepšením treba vidieť tak dlhodobú agendu MH SR v tejto oblasti ako aj realizáciu národného projektu „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“ financovaného z prostriedkov OP EVS.

Obr. 3 - Hodnotenie RIA krajín OECD (2021), zdroj: OECD, 2022

Veľmi dôležité je vidieť hodnotenie OECD aj v medzinárodnom kontexte porovnania členských krajín EÚ. Na základe výsledkov z roku 2021 je možné konštatovať, že Slovenská republika je výrazne nad priemerom OECD, a čo viac, aktuálne patrí medzi najlepšie hodnotené krajiny EÚ-27, pričom lepšie hodnotenie majú len Taliansko, Nemecko, Estónsko a Holandsko. Úplnou špičkou z krajín OECD je Veľká Británia a na vrchole rebríčka sú inštitúcie Európskej únie. Slovensko je tak v hodnotení RIA najlepšou krajinou v rámci zoskupenia štátov V4, na 5. mieste z krajín EÚ-27 a na 11. mieste z 34 krajín OECD. V tejto oblasti tak Slovensko dosahuje nadpriemerné výsledky.

Jednou z najdôležitejších aktivít bola review OECD, ktorá bola Súčasťou aktivity č. 4 národného projektu "Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR". Review bola zameraná na analýzu a hodnotenie efektivity procesu lepšej regulácie - ex ante a ex post nástroje lepšej regulácie. OECD v roku 2012 vydala pre túto oblasť 12 odporúčaní, z ktorých MH SR vychádza pri každej reforme v oblasti lepšej regulácie, vrátane stratégie RIA 2020.

2.2.4 Poznámky a odporúčania OECD

OECD v rámci tejto aktivity zmapovala inštitucionálne kompetencie, kapacity a dodržiavanie procesov hodnotenia vplyvov na rôzne oblasti ako sú verejné financie, sociálne záležitosti, životné prostredie, podnikateľské prostredie. Vyhodnotila aj strategický a legislatívny rámec pre realizáciu RIA na Slovensku, pričom skonštatovala viacero výziev a kľúčových krokov pre ďalšie obdobie v oblasti Inštitúcií a kapacít, zapojenia stakeholderov a verejných konzultácií, prípravy nových regulácií/legislatívy, ex-post a ex-ante hodnotenia regulácií, inovatívnych prístupov. Pre túto časť analýzy boli vybraté niektoré výzvy a kľúčové kroky:

Výzvy vyplývajúce zo záverov OECD:

- Komisia pre RIA zložená z relevantných ministerstiev – Financíí, Hospodárstva, Práce a Sociálnych vecí, Životného prostredia, Vnútra, sa stretáva ad hoc, spravidla raz do roka. Hodnotí individuálne vplyvy regulácií, ale nie všeobecný vplyv na kvalitu života spoločnosti.
- Ministerstvo Hospodárstva SR je rešpektované ako národné koordinačné centrum pre Lepšiu reguláciu na Slovensku a reflektuje najlepšiu medzinárodnú prax, ale silné líderstvo zo strany vlády SR chýba.
- Analytické jednotky na ministerstvách sú konkurenčnou výhodou, ale existujúce kapacity nie sú využívané v plnom rozsahu.

- Konzultácie pri príprave legislatívy majú často formu ad hoc neformálnych pracovných skupín, pričom chýbajú usmernenia pre ich prácu a postupy.
- Nezdá sa, že by proces RIA mal pri príprave legislatívy významný vplyv na rozhodovací proces na mnohých ministerstvách.
- Je potrebné zrealizovať pilotný projekt pre ex-post hodnotenie v kritických sektoroch, ako je napríklad zdravotníctvo.

Kľúčové kroky vyplývajúce zo záverov OECD:

- Slovenská vláda by mala posilniť analytické kapacity a podporiť využívanie existujúcich kapacít na kľúčových ministerstvách.
- Je potrebné silnejšie vedenie/leadership, ktoré by viedlo spoločné úsilie o lepšiu reguláciu v celej administratíve.
- Slovenská vláda by mohla zväziť centralizáciu funkcií regulačného dohľadu do jedného orgánu a udelenie silnejších právomocí tomuto orgánu.
- Vláda SR by sa mala dobrovoľne a v čo najväčšej miere vyhýbať predkladaniu legislatívnych návrhov v skrátanom konaní alebo priamo v parlamente prostredníctvom poslaneckých iniciatív.
- Skrátaný legislatívny postup by sa mal používať len v prípadoch skutočnej núdze.
- Stanovenie jasných a merateľných cieľov, ktoré súvisia so širšou vládou stratégiou, by malo byť regulárnou časťou procesu prípravy legislatívy.
- Vláda bude musieť neustále podporovať analytické kapacity pre RIA.
- Slovenská republika by mala pripraviť komplexné a jasné príručky a metodiky pre rôzne typy ex-post hodnotení.
- Podobne ako v prípade RIA by vláda mala zriadiť externý orgán dohľadu, ktorý by bol nezávislý od ministerstva, ktoré nariadenie pôvodne vypracovalo a preskúmalo.
- Všetky inšpektoráty by sa mali zamerať na zlepšenie dodržiavania predpisov namiesto jednoduchého udeľovania sankcií.
- Je potrebné zväziť rôzne prístupy k rozvoju odborných znalostí a kapacít na efektívne vykonávanie nových stratégií pre Lepšiu reguláciu.

2.2.5 Závěry

Dôležitými výstupmi v čase prípravy tejto analýzy bolo viacero dokončených aktivít. Na sledovanie dodržiavania Jednotnej metodiky vybraných vplyvov z pohľadu posúdenia kvality Doložiek a Analýz vplyvov na podnikateľské prostredie (PP), bola na Ministerstve hospodárstva SR pripravená interná metodika posúdenia kvality.

Za prvý polrok t. j. za obdobie od 1.1.2022 až 30.6.2022, bolo celkovo posúdených 54 materiálov z pohľadu kvality. Sledovaním kvality sa rozumie použitie aktuálneho formulára Doložky vybraných vplyvov, správnosť a úplnosť jeho vyplnenia, správnosť identifikácie vplyvov na PP a následného vypracovania Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie.

Hodnotenie vychádza z hodnotiacej škály 1 až 5, kde sa boduje úplnosť vypracovania jednotlivých bodov formulárov, pričom boli nastavené tri kategórie vyhodnotenia kvality 1. materiály vo výbornej kvalite, 2. materiály v uspokojivej kvalite a 3. materiály v nedostatočnej kvalite. Z výberovej vzorky bola spracovaná štatistika posúdených materiálov, pričom Doložiek v prvej kategórii bolo 72,2% a 60% Analýz vplyvov.

Dôležité je aj budovanie odborných kapacít na analýzu vplyvov, čo bolo realizované vzdelávacími aktivitami. Pre štandardnú výpočtovú hodnotu procesov RIA boli pripravené metodiky pre rôzne oblasti hodnotenia vplyvov na základe najlepšej medzinárodnej praxe. Bude dôležité, aby poprední predstavitelia verejných inštitúcií prijali Lepšiu reguláciu ako súčasť ich praxe a nevytvárali novými reguláciami/legislatívou prílišné prekážky,

administratívnu, finančnú a vecnú záťaž, ktorá by mala na život podnikateľov, občanov, či verejné financie negatívny vplyv.

Udržateľnosť projektu zaručuje Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov, účinná od 1.10.2015, s niektorými zmenami účinnými od 10.6.2022. Dôležitým prostriedkom pre jej implementáciu do praxe je Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov, ktorá začala fungovať rovnako od 1.10.2015 a trvanie jej činnosti nie je časovo ohraničené dĺžkou realizácie národného projektu.

Z uvedeného teda vyplýva, že zlepšovanie podnikateľského prostredia a v jeho rámci aj lepšia regulácia je dlhodobou agendou MH SR, ktorá nie je časovo obmedzená existenciou národného projektu - ten by však mal realizáciu týchto aktivít posunúť na vyššiu kvalitatívnu úroveň.

Napriek výzvam a odporúčaniam OECD je možné konštatovať značný pokrok v procesoch hodnotenia vplyvov. V štúdii OECD je Slovenská republika zaradená medzi lepšie krajiny z hľadiska IREG score Indikátory regulačných politík a riadenia (Indicators of Regulatory Policy and Governance). Slovensko je zaradené medzi popredné krajiny OECD z 34 členov z hľadiska zaradenia stakeholderov a prípravy nových regulácií/legislatívy, pričom často predbieha také krajiny ako Francúzsko, Japonsko, Fínsko, Dánsko, Holandsko a dokonca je aj nad priemerom OECD.

Vďaka OP EVS došlo k udržaniu úrovne hodnotenia RIA zo strany OECD a do konca realizácie NP by mal byť úspešne zavedený systém RIA na Slovensku. Zároveň je preukazné, že Slovensko patrí k lídrom v oblasti RIA v rámci EÚ-27 i OECD, a to aj vďaka OP EVS. Otázkou ostávajú dopady komplementárneho národného projektu zameraného na IT platformu RIA, ktorý mal byť financovaný z OP II a bol mimoriadne ukončený v decembri 2020. Oblasť okamžitej dostupnosti a porovnateľnosti dát v reálnom čase je tak nateraz otázná, čo však nie je zapríčinené neúspešnou implementáciou projektu z OP EVS, a teda OP EVS túto skutočnosť, či prípadné neúplné dosiahnutie cieľa zavedenia funkčného systému RIA nemohol priamo ovplyvniť.

2.3 Analýza dopadu OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia LZ a príspevku OP k zvýšeniu kompetencií zamestnancov.

Jednou z úloh verejnej správy je efektívne obsluhovať ekonomiku a ostatné sociálne subsystemy s cieľom zabezpečiť čo najplynulejší a najefektívnejší chod štátu. Dôležitým prvkom pre vykonávanie tejto úlohy sú disponibilné ľudské zdroje, ktoré môžu výraznou mierou prispieť ku kvalitnej a efektívnej správe vecí verejných. Nevyhnutným predpokladom je odborne zdatný a kompetentný personál schopný efektívne plniť úlohy pri výkone práce vo verejnom záujme.

V posledných rokoch sa na Slovensku kladie veľký dôraz na reformu verejnej správy, ktorá o.i. súvisí aj s jej modernizáciou. Reforma VS je však veľmi úzko spätá aj s kvalitou LZ, čo vytvára veľký tlak na výkon manažérov a zamestnancov verejnej správy. OP EVS je v tomto kontexte pokračovaním viacerých iniciatív⁶ na národnej úrovni, ktoré si kladú za cieľ zlepšovať systém riadenia ľudských zdrojov a zvyšovať kompetencie zamestnancov VS. Vyššie zmienená oblasť je obsiahnutá v špecifickom ciele 1.2 OP EVS Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov, ktorý má ambíciu svojimi intervenciami prispieť okrem iného k:

- odbornej príprave a vyškoleniu pracovníkov VS na základe analýzy ich vzdelávacích potrieb a pravidelne aktualizovaného katalógu školení
- vybudovaniu analytických a metodických kapacít s cieľom podporiť proces tvorby a implementácie verejných politík
- zavedeniu systémov na podporu efektívneho RLZ
- vytvorení stratégie riadenia ľudských zdrojov vo VS

Keďže oblasť budovania analytických kapacít pokrýva samostatná hodnotiacia otázka, v rámci tejto kapitoly sa v ďalšom budeme venovať iba oblastiam RLZ a zvyšovania kompetencií.

⁶ Napríklad Vlády program ESO - Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená verejná správa <https://www.minv.sk/?eso-efektivna-spolahliva-otvorena-verejna-sprava>

Hodnotenie špecifického cieľa bolo vypracované na základe verejne dostupných údajov na webových sídlach štátnych inštitúcií. V nasledujúcej časti uvádzame východiská pre intervencie OP EVS.

Východiskové dokumenty pri spracovaní hodnotenia

- Stratégia riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe na roky 2015 – 2020 (ďalej ako „Stratégia“).
- Zákon o štátnej službe č. 55/2017 (ďalej ako „Zákon o štátnej službe“)
- 27 novelizácií zákona o štátnej službe od jeho účinnosti k 01.06.2017
- Národný projekt NFP 314010J393 - Hodnotiace, testovacie a metodické centrum pre LZ
- Národný projekt NFP Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy
- Stanoviská Rady pre štátnu službu (ďalej ako „Rada pre ŠS“)
- Plán práce vlády SR na rok 2021
- Webové sídla orgánov ústrednej štátnej správy (ďalej ako „ÚOŠS“)

2.3.1 Oblasť RLZ

Moderné riadenie ľudských zdrojov čoraz viac vníma ľudský faktor ako zdroj. Pre efektívnu správu tohto zdroja sa tým z pohľadu zamestnávateľa (v prípade verejného sektora, štátu a samosprávy) výrazne zvyšuje dôležitosť efektívneho výberu, udržania, rozvoja a motivácie zamestnancov. Kľúčovým konceptom je výkon zamestnancov verejnej správy, jeho posilňovanie a povzbudzovanie rôznymi prostriedkami. Rozpoznanie kompetencií a rozvojových potrieb zamestnancov VS je čoraz dôležitejším segmentom RLZ aj vo VS.

OP EVS v rámci úvodných kapitol konštatuje, že „systém RLZ vo VS je poznačený nedostatkami počnúc náborom a výberom zamestnancov, ich vzdelávaním, hodnotením výkonnosti a kvality, odmeňovaním a dopadmi politických zmien.“ Ako najzávažnejší problém identifikuje pretrvávajúcu vysokú fluktuáciu zamestnancov v nadväznosti na politický cyklus spolu so slabým RLZ a nedostatočnými analytickými kapacitami. Výsledkom plánovaných intervencií preto mala byť existencia stratégie riadenia ľudských zdrojov vo VS, zavedenie systémov na podporu efektívneho RLZ, zvýšená nezávislosť RLZ vo VS od politických cyklov a obmedzená miera fluktuácie kľúčových zamestnancov.

Stratégia riadenia ľudských zdrojov

Je možné konštatovať, že stratégia RLZ vo verejnej správe nebola vypracovaná a ani vládou SR schválená v období implementácie OP EVS. Jediná stratégia, ktorá sa zaoberala ľudskými zdrojmi bola SRLZ v štátnej službe na roky 2015 – 2020 („stratégia“), ktorú vypracoval Úrad vlády SR ako ústredný orgán štátnej správy pre štátnozamestnanecké vzťahy a právne vzťahy pri výkone práce vo verejnom záujme v zmysle § 24 Kompetenčného zákona. Stratégiu schválila vláda SR dňa 5.10.2015 uznesením č. 548/2015⁷. Schválenie Stratégie umožnilo vytvoriť podmienky na zavádzanie systémových zmien v štátnej službe. Cieľom bolo pripraviť strategický rámec, ktorý by zabezpečil podmienky na odpolitizovanie štátnej správy a vytvorenie jednotného systému RLZ v štátnej správe.

Tvorcovia Stratégie rešpektovali odporúčania Rady EÚ z 8. júla 2014, ktoré sa týkali Národného programu reforiem Slovenska na rok 2014; Rozvoja udržateľného strategického rámca pre verejnú správu.; Rozvoja stratégie riadenia ľudských zdrojov v SR (OECD 2014); Ekonomického prehľadu OECD o SR na rok 2014 a Prehľadu vládnutia OECD na roky 2011 a 2013. Kľúčové odporúčania, ktoré boli zapracované do Stratégie, sa týkali najmä odporúčaní OECD, ktoré navrhovalo zlepšiť koordináciu a riadenie ľudských zdrojov a prijatie takých nástrojov a opatrení, ktoré by znížili mieru fluktuácie štátnych zamestnancov v kontexte politických cyklov.

Stratégia spĺňa povinné obsahové atribúty, bola vypracovaná na základe informácií a dát získaných z analýz, prieskumov a štúdií, ktoré realizoval ÚV SR. Stratégia obsahuje víziu smerovania štátnej služby, je rozčlenená na

⁷ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/12359/1>

jednotlivé strategické ciele v súlade s odporúčaniami EK a OECD. Súčasťou sú rozpracované konkrétne opatrenia pre jednotlivé oblasti, termíny plnenia a určenia zodpovednosti za ich vykonanie. Môžeme konštatovať, že bol v určitom zmysle vypracovaný akčný plán implementácie, ktorého jedným z výsledkov bolo vypracovanie novej právnej úpravy v podobe zákona o štátnej službe č. 55/2017.

Vo vzťahu k tvorbe SRĽZ v štátnej službe na roky 2015 – 2020 môžeme konštatovať, že do určitej miery môžeme vnímať prínos OP EVS (v synergii s OP II a OP ĽZ) v implementácii návrhov opatrení stratégie, ktorej legislatívnym výstupom bol zákon o štátnej správe č. 55/2017 Z.z., ktorý vytvoril predpoklady aj na vybudovanie Centrálného informačného systému štátnej služby („CISŠS“) a Centra vzdelávania a hodnotenia („CVAH“). CVAH doteraz poskytuje vzdelávanie štátnym zamestnancom služobných úradov na území Slovenska, je vo fáze udržateľnosti projektu a náklady spojené s jeho prevádzkou sú kryté z rozpočtovej kapitoly úradu vlády SR. Išlo o pilotný projekt, ktorý mal mať pokračovanie, bol vypracovaný projekt rozvoja a budovania CVAH II. s novými vzdelávacími modulmi a rozšírenou cieľovou skupinou o zamestnancov vo verejnej službe. Projekt bol schválený, mal byť finančne podporený z OP EVS, avšak v čase šírenia pandémie COVID-19 boli finančné zdroje zo ŠC 1.2 realokované v prospech opatrenia na znižovanie dopadov spôsobených pandemiou.

Stratégia ďalej vytvorila predpoklady na zriadenie metodicko-analytickej jednotky pre ĽZ. Za týmto účelom vypracoval ÚV SR projektový zámer, ktorého cieľom bolo vytvoriť vhodný nástroj na zber a analýzu informácií o ĽZ. Primárnou funkciou malo byť, na základe odborných znalostí, praktických skúseností, vyhodnotených analytických výstupov a empiricky podložených poznatkov a dôkazov zlepšiť koncipovanie verejných politík a stratégií a zároveň skvalitniť proces strategického riadenia a plánovania na úrovni ÚOŠS a rovnako vlády ako celku. Projektový zámer nebol predložený na rokovanie Monitorovacieho výboru z dôvodu už existujúceho Inštitútu stratégií a analýz na Úrade vlády SR a teda nebolo možné vytvoriť v jednom ÚOŠS dva analytické útvary. Úrad vlády SR preto musí hľadať zdroje vo svojej rozpočtovej kapitole a v rámci svojich personálnych zdrojov posilniť túto oblasť. Stratégia, keďže bola vytvorená internými zamestnancami Úradu vlády SR a financovaná z jeho rozpočtovej kapitoly, si nevyžadovala intervenciu z OP EVS. Implementácia bola primárne podporená z rozpočtovej kapitoly úradu vlády a sekundárne z prostriedkov OP EVS (vybudovanie Centra vzdelávania a hodnotenia) a OP II (vybudovanie CISŠS).

Nová Stratégia RĽZ v štátnej službe na roky 2020 - 2025 nebola predložená na rokovanie vlády SR. Aktuálne sa dobudováva Centrálny informačný systém štátnej služby a pracuje sa na koncepcii odmeňovania a rozvoja líderstva ako jednom z opatrení Stratégie, ktoré je v plnení. Ide o koncepčné dokumenty vytvárané opäť internými zamestnancami bez intervencie OP EVS. Tvorba týchto náročných strategických dokumentov predpokladajú vysokú angažovanosť predstaviteľov ÚOŠS a prierezovú spoluprácu ich analytických útvarov, ako aj participáciu sociálnych partnerov – odborových zväzov, keďže ide o systém odmeňovania a táto otázka je spoločensko-politicky veľmi citlivá. Vláda SR zároveň vo svojom Programovom vyhlásení vlády na roky 2021 – 2024 deklarovala zriadiť na úrade vlády štátnu personálnu agentúru za účelom stransparentnenia a profesionalizácie výberových konaní. Doteraz nebol predložený na rokovanie vlády SR materiál, ktorý by rozpracoval tento záväzok vytvoriť štátnu personálnu agentúru.

Riadením ľudských zdrojov vo VS sa zaoberá aj dokument „Koncepcia riadenia ľudských zdrojov v IT“, ktorý vypracoval Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, schválila Rada vlády SR pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh uznesením Rady č. 13/2019 zo dňa 28.10.2019 ako projekt podporený z ESF. Tento dokument nadväzuje na Stratégiu riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe na roky 2015 - 2020 a predpokladá participáciu úradu vlády SR, gestor zákona o štátnej službe č. 55/2017 Z.z., na príprave návrhov legislatívnych opatrení alebo vykonávacích predpisov súvisiacich s prijímaním nových štátnych zamestnancov na IT pozície.

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že existuje viacero strategických dokumentov, ktoré sú zamerané na riešenie problematiky ľudských zdrojov na národnej úrovni vo verejnej správe. Prevažne viacero subjektov štátnej správy využíva na financovanie aktivít v tejto oblasti finančné zdroje z OP EVS. Prínos OP EVS je hmatateľný a viditeľný najmä v oblasti implementácie opatrení navrhovaných týmito stratégiami a v oblasti tvorby nových koncepčných a analytických dokumentov, ktoré vypracovalo predovšetkým Ministerstvo vnútra SR. Napriek tomu, že pri tvorbe stratégie RĽZ vo štátnej službe neboli využité zdroje OP EVS musíme konštatovať, že bez definovania cieľov v jeho programovej štruktúre a opatrení, ktoré smerovali k jeho plneniu, by sa nepodarilo presadiť zákon o štátnej službe č. 55/2017 Z.z., ktorého schválenie bolo podmienka čerpania FP zo EŠIF.

Zavedenie systémov na podporu efektívneho RLZ

Cieľ modernizácie riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe má spočívať v strategickom plánovaní ľudských zdrojov založenom na analýze a vyhodnotení dát ako relevantného podkladu na rozhodovanie o smerovaní LŽ. Súčasťou má byť systematické vzdelávanie (adaptačné, kompetenčné a kontinuálne); budovanie a rozvoj líderstva; odmeňovanie s motivačnými nástrojmi; podporovanie rozvoja a kariérneho rastu; služobné hodnotenie výkonu zamestnancov a jeho previazanie s odmeňovaním a vzdelávaním; automatizácia a optimalizácia IT procesov v oblasti RLZ. V neposlednom rade musí byť RLZ v štátnej správe podporené unifikovaným personálnym informačným systémom, centrálnou koordináciou a riadením a zároveň podporené takými opatreniami, ktoré zabezpečia profesionalitu, politickú neutralitu a stabilitu zamestnancov. Požiadavka modernizácie RLZ vo verejnej správe vyplýva aj zo špecifických odporúčaní EK, ktoré boli prenesené do programovej stratégie OP EVS tematický cieľ 11 „Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov VS a zainteresovaných strán a efektivity Verejnej správy“. Jednou z hlavných priorít tematického cieľa 11 je „Zlepšiť kvalitu verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov, zmenšiť dopady politického cyklu na personálne rozhodnutia, optimalizovať vnútorné procesy a presmerovať zdroje k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy“. Špecifické odporúčanie EK číslo 6 uvádza „Prijať opatrenia na zvýšenie nezávislosti verejnej služby, a to aj zmenou zákona o štátnej službe. Prijať stratégiu na zlepšenie riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe...“ Zlepšiť riadenie ľudských zdrojov vyplynulo aj z dokumentov OECD „Strategický rámec pre reformu VS v SR“ a „Riadenie vo verejnom sektore“, ktoré vznikli na základe spolupráce s MV SR. OECD poukazyvalo na nejednotný systém RLZ, vysokú fluktuáciu zamestnancov často spojenú s politickým cyklom, nedostatky nábora a výberu zamestnancov, vzdelávania, hodnotenia výkonnosti a kvality, odmeňovania a na nedostatočné budovanie analytických kapacít.

Systém na podporu efektívneho RLZ v štátnej správe bol zavedený zákonom o štátnej službe č. 55/2017 Z.z. a sekundárnou legislatívou vo forme nariadení vlády, vyhlášok a metodických usmernení Úradu vlády SR. Úrad vlády SR v zmysle § 21 písm. a) v spojení s § 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov zabezpečuje jednotný postup pri uplatňovaní zákona o štátnej službe prostredníctvom poskytovania metodických usmernení a organizáciou školení k zákonu o štátnej službe. Podmienky pre prijatie nového zákona o štátnej službe vyplynuli zo Stratégie riadenia LŽ v štátnej správe na roky 2015 – 2020, ktorú schválila vláda v októbri 2015.

OP EVS síce finančne neprispel k tvorbe zákona o štátnej službe, nakoľko bol vypracovaný internými zamestnancami Úradu vlády SR a teda financovaný z jeho rozpočtovej kapitoly, avšak politicky prispel vo veľkej miere tým, že nový zákon o štátnej službe bol vládou schválený. V určitej miere môžeme povedať, že prispel aj k jeho implementácii v oblasti vzdelávania financovaním Centra vzdelávania a hodnotenia ako národný projekt z OP EVS a v oblasti zabezpečovania zberu, monitoringu a vyhodnocovania dát o ľudských zdrojoch v štátnej službe budovaním CISŠS, národný projekt financovaný z OP II. Keďže OP EVS priamo nadväzuje na predchádzajúce programové obdobie a vytvára spolu s OP II predpoklady pre systematickú podporu optimalizácie verejných politík a služieb a implementáciu kľúčových reformných procesov vo VS, môžeme širším výkladom konštatovať, že aj OP EVS prispel k vybudovaniu CISŠS ako IT nástroja riadenia LŽ.

Účinnosťou zákona o štátnej službe sa ÚV SR stal centrálnym orgánom pre koordináciu riadenia LŽ v štátnej službe, čím sa vytvoril právny rámec pre jednotné RLZ v štátnej službe. V úvode zákona sa zadefinovali princípy štátnej služby, ktoré tvoria hodnotový rámec pre metodické usmerňovanie ich uplatňovania v praxi (politická neutralita; zákonnosť; transparentné zamestnávanie; efektívne riadenie; nestrannosť; profesionalita; stabilita; transparentné a rovnaké odmeňovanie; rovnaké zaobchádzanie). Princípy sa prvýkrát objavili už v zákone č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe, išlo o princíp profesionality, politickej nezávislosti, efektivity, pružnosti, nestrannosti a etiky. Dôvodová správa k zákonu však bližšie nepopisovala ich význam a ustanovenia zákona neboli dostatočne s nimi prepojené, v niektorých prípadoch si dokonca odporovali. Zákon č. 400/2009 Z. z. nahradil princíp pružnosti princípom stability štátnozamestnaneckého pomeru. V dôvodovej správe boli uvedené konkrétne ustanovenia zákona, ktorými sa princípy uplatňovali. Princíp etiky bol podrobnejšie rozpracovaný a premietnutý do princípu profesionality, úzko však súvisí s transparentným zamestnávaním, odmeňovaním a v neposlednom rade aj so spravodlivým zaobchádzaním. Doplnený bol tiež princíp zákonnosti, ktorý zdôrazňuje povinnosť zákonného postupu pri výkone štátnej služby štátnym zamestnancom a služobného úradu pri rozhodovaní o štátnozamestnaneckých vzťahoch. Princípy štátnej služby, tak ako sú dnes uvedené v zákone o štátnej službe č. 55/2017 sú premietnuté do konkrétnych inštitútov a ustanovení zákona a vymedzujú prijímanie štátnych zamestnancov, stabilitu ich štátnozamestnaneckého pomeru, kariérny rast, hodnotenie výkonnosti a odmeňovanie v štátnej službe. Za účelom ochrany princípov a dohľadu nad dodržiavaním etického

kódexu štátnych zamestnancov bola vytvorená Rada pre štátnu službu ako koordinačný a monitorovací orgán. Zákon o štátnej službe zaviedol aj novú pozíciu poradcu pre etické správanie, čo v praxi znamená, ak má štátny zamestnanec etickú dilemu, obráti sa na etického poradcu vo svojom služobnom úrade, ak ten nevie zodpovedať alebo poradiť štátnemu zamestnancovi, môže sa ďalej obrátiť na Radu pre štátnu službu.

Zákonom sa vytvorili predpoklady na postupné budovanie Centrálného informačného systému štátnej služby ako IT nástroja na efektívne riadenie LZ. Ide o IS, ktorý má poskytovať kvalifikované informácie a dáta, ktoré budú systematicky zbierané, monitorované, vyhodnocované, na základe ktorých bude možné vykonávať spoločensky zodpovedné a na faktoch založené rozhodnutia, ktoré zabezpečia rozvoj v riadení LZ v štátnej správe, optimalizáciu ekonomických činností, informatizáciu a úsporu nákladov. Z dôvodu nekompatibility personálnych informačných systémov na jednotlivých služobných úradoch ÚOŠS sa funkcionality CISŠS zavádzajú postupne v podobe registrov. S účinnosťou od 01.06.2017 boli zriadené registre výberových konaní, úspešných absolventov a nadbytočných štátnych zamestnancov. Za účelom zabezpečenia nastavenia, implementácie a plynulej prevádzky CISŠS, ako aj jeho integrácie s IS register trestov a Centrálny ekonomický systém, došlo k posunu účinnosti zriadenia registra štátnozamestnaneckých miest a registra štátnych zamestnancov k 1. júlu 2023. Súčasťou CISŠS má byť aj vzdelávací modul na podporu systému vzdelávania štátnych zamestnancov formou modulov v podmienkach e-government cloudu. Správcom CISŠS je ÚV SR a prevádzkuje ho NASES na ÚPVS. Ak sa celý CISŠS dobuduje, služobné úrady ÚOŠS budú schopné:

- zabezpečovať rýchlejšie a efektívnejšie procesy v oblasti zlepšenia kvality výberového konania, hodnotenia výkonu štátnej služby, kariérneho rozvoja, motivácie a osobného rozvoja, zefektívniť sa organizácia postupov pri výkone štátnej služby, budovanie kapacít inštitúcií a systémov riadenia ľudských zdrojov a zlepšiť sa zavádzanie systémov riadenia kvality;
- dosahovať stanovené ciele s menším úsilím, prostredníctvom spolupráce s centrálnym koordinačným orgánom riadenia LZ - ÚV SR. Služobné úrady budú na princípoch dobrého a zodpovedného spravovania tvoriť efektívne verejné politiky zamerané na kvalitné výstupy pre užívateľov služieb, budú schopné realizovať transparentné rozhodnutia na základe dôkazov, budú mať dostatočné inštitucionálne kapacity a spôsobilosti a budú vystupovať inkluzívne voči príslušným aktérom;
- poskytovať informácie o ŠZM efektívnejšie elektronickým spôsobom - zvýši sa dostupnosť informácií o voľných ŠZM a znížia sa náklady vynaložené služobnými úradmi na ich obsadenie;
- optimalizovať a racionalizovať štruktúry a systémy riadenia služobných úradov ÚOŠS
- efektívnejšie, vďaka prehodnoteniu existujúcich personálnych procesov a ich následnému skvalitňovaniu prechodom na digitálnu administratívu.

Účinnosťou zákona o štátnej službe (paragraf 12) bola zriadená Rada pre štátnu službu ako nezávislý koordinačný a monitorovací orgán na ochranu princípov štátnej služby, ktorá predkladá NR SR „Správu o stave a vývoji štátnej služby“ každoročne do 30. apríla za predchádzajúci kalendárny rok a vypracováva návrh „Etického kódexu štátneho zamestnanca“, ktorý predkladá Úradu vlády SR na schválenie.

Zákon o štátnej službe v paragrafe 23 ods. 1 zadefinoval systemizáciu štátnozamestnaneckých miest („ŠZM“) zaviedol povinnosť pre služobné úrady viesť systemizáciu a povinnosť oznámiť ÚV SR počet štátnych zamestnancov a ich usporiadanie v organizačnej štruktúre. Počet ŠZM v služobných úradoch určuje príslušný správca rozpočtovej kapitoly v rámci limitu počtu zamestnancov schváleného na príslušný rozpočtový rok. Bola zavedená povinnosť pre úrad vlády pravidelne aktualizovať údaje vedené v registri ŠZM, pravidelne vyhodnocovať a pripravovať analýzy o stave LZ v štátnej službe, tieto úlohy bude možné plniť až po spustení registra ŠZM od 1. júla 2023. Aktuálne sa spracovávajú analýzy o stave LZ a k vyhodnoteniu zberu údajov zo všetkých služobných úradov dôjde až po tomto termíne.

Výberové konania - proces získavania štátnych zamestnancov bol do účinnosti zákona o štátnej službe č. 55/2017 decentralizovaný, nejednotný a netransparentný. Členovia vo výberových komisiách často nedisponovali reálnymi zručnosťami na profesionálne overenie vedomostí, schopností a osobnostných vlastností uchádzačov, len intuitívne používali metódu riadeného výberového pohovoru. Za týmto účelom poskytuje úrad vlády školenie ako vzdelávací modul – riadený výberový pohovor, čím sa zvyšujú kompetencie štátnych zamestnancov. Do účinnosti tohto zákona neexistoval jednotný postup zabezpečovania procesu výberového konania, nebol vytvorený dostatočný priestor pre „povinné“ prijímanie absolventov ako nástroj na podporu ich zamestnávania na trhu práce - hromadné výberové konanie. Neexistovalo jednotné verejne

dostupné miesto prístupu k informáciám o vyhlásených výberových konaniach v služobných úradoch ÚOŠS. Toto boli hlavné dôvody, pre ktoré sa opatrenia smerujúce k zavedeniu jednotného procesu výberového konania, vrátane transparentného zverejňovania výberových konaní na ÚPVS zapracovali do zákona o štátnej službe a vyhlášok ÚV SR. Zákon spresňuje proces výberového konania, definuje transparentný prístup k informáciám o vyhlásených výberových konaniach všetkých služobných úradov na jednom mieste, upravuje spôsob zriadenia výberovej komisie a menovanie jej členov, vyhlasovanie výberových konaní, druhy výberových konaní a zverejňovanie výsledkov výberových konaní. Zaviedol užšie vnútorné výberové konanie, širšie vnútorné výberové konanie, vonkajšie výberové konanie a hromadné výberové konanie pre absolventov (podobný systém funguje v inštitúciách EÚ). Zákon zadefinoval nové formy overenia požadovaných všeobecných vedomostí, odborných vedomostí, schopností a osobnostných vlastností uchádzačov o štátnu službu: posúdenie požadovaných schopností a osobnostných vlastností uchádzača metódou hodnotiaceho centra, test na overenie požadovaných schopností a osobnostných vlastností uchádzača alebo riadený osobný rozhovor. Zámerom zavedenia týchto nových foriem bola snaha o lepšie overovanie požadovaných vedomostí, schopností a osobnostných vlastností uchádzačov o štátnu službu vo výberovom konaní.

Hodnotenie výkonu zamestnancov - služobné hodnotenie sa v zákone o štátnej službe zadefinovalo v paragrafe 122 a 123. Predmetom hodnotenia štátnych zamestnancov sú odborné vedomosti, výkonnosť, schopnosti, kompetencie a prístup k osobnému rozvoju a vzdelávaniu. Na vybudovanie schopnosti štátnych zamestnancov viesť hodnotiaci rozhovor bol zostavený vzdelávací modul ako školenie poskytované CVaH úradom vlády.

Odmeňovanie štátnych zamestnancov upravuje zákon o štátnej službe v paragrafe 124 až 160. Podľa Plánu práce vlády SR na rok 2021 mala byť v decembri 2021 predložená na rokovanie vlády SR koncepcia odmeňovania a rozvoja líderstva v štátnej správe. ÚV SR požiadal o odklad splnenia tejto úlohy k 31.12.2022. Cieľom nastavenia nového systému odmeňovania bude zjednotenie platových tried, vytvorenie platových pásiem, tak aby boli podporené princípy rovnakého a spravodlivého odmeňovania a kariérneho rastu, bude potrebné získať podporu MF SR. Vypracovať koncepciu odmeňovania a rozvoja líderstva bolo jedným z návrhom opatrení SRĽZ v ŠS na roky 2015 – 2020.

Zákon o štátnej službe č. 55/2017 Z.z., ktorý nahradil zákon o štátnej službe č. 400/2009 Z.z., predstavoval reformovanú právnu úpravu v oblasti štátnozamestnaneckých vzťahov a bol vypracovaný v súlade s odporúčaniami OECD a Rady EÚ, ktoré boli zapracované do programovej štruktúry OP EVS. Jeho prijatie bolo jednou z podmienok na splnenie ex ante kondicionalít, ktoré vyplývali pre SR z Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020, na základe jej splnenia mohla SR čerpať finančné prostriedky z EŠIF. Európska komisia a OECD poukazovali na zlepšenia kvality riadenia ľudských zdrojov, zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia (prijatím opatrenia na zvýšenie nezávislosti verejnej služby, a to aj zmenou zákona o štátnej službe), na vysokú fluktuáciu často spôsobenú vplyvom politických cyklov a na neexistenciu jednotného riadenia ĽZ. Odporúčania EK a OECD smerovali k tým orgánom verejnej správy, ktorých poslaním je plánovanie, tvorba a implementácia verejných politík. Upozorňovali na negatívny vplyv, ktorému boli po parlamentných voľbách vystavovaní vedúci štátni zamestnanci tým, že boli odvolateľní bez uvedenia dôvodu, dovtedy platná právna úprava zákona o štátnej službe č. 400/2009 Z.z. to umožňovala. Po prijatí zákona o štátnej službe, účinného od júna 2017 sa zrušila možnosť odvolania vedúcich štátnych zamestnancov bez udania dôvodu s cieľom zvýšiť profesionalitu a odpolitizovanie štátnej služby a posilnili sa aj iné inštitúty na elimináciu politického vplyvu. Zaviedla sa povinnosť služobného úradu vykonať organizačnú zmenu tak, aby jej účinnosť nastala najneskôr dva mesiace od nadobudnutia jej platnosti. V praxi to znamená, že štátnemu zamestnancovi sa počas plynutia výpovednej doby nezrušilo jeho štátnozamestnanecké miesto a teda naďalej počas výpovednej doby vykonáva svoje povinnosti a plní úlohy. Týmto spôsobom nedochádza ku plytvaniu verejných finančných prostriedkov a služobný úrad koná v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách. Dôvodom bolo zabezpečiť vyššiu právnu istotu zamestnanca a zabrániť služobným úradom realizovať organizačnú zmenu zo dňa na deň. Týmto ustanovením sa zabezpečilo aj hospodárnejšie nakladanie s FP, lebo inak boli zamestnanci počas výpovednej doby zamestnancami na prekážke v práci, ich miesto bolo organizačnou zmenou zrušené. Zároveň sa zaviedli kvalifikačné predpoklady na výkon verejnej funkcie generálneho tajomníka služobného úradu (politická funkcia) a to tri roky praxe vo verejnej správe a tri roky riadiacej praxe. Ďalší nástroj, ktorý umožňoval politický vplyv bola zákonná možnosť prijať občana na voľné ŠZM bez výberového konania do obsadenia tohto miesta na základe výberového konania najviac na 6 mesiacov. Tieto legislatívne nástroje boli v roku 2014 identifikované ako nástroje politického vplyvu a zákonom o štátnej službe č.55/2017 Z.z. boli zrušené. V súvislosti s politickým vývojom po parlamentných voľbách bol zákon o štátnej službe viackrát novelizovaný najmä z dôvodu precizovania jednotlivých ustanovení, avšak v roku 2020 bol novelizovaný

zásadným spôsobom, čo malo v určitých prípadoch negatívny dopad na uplatňovanie princípov štátnej služby. Došlo k opätovnému zavedeniu legislatívnych nástrojov do zákona o štátnej službe, ktoré umožňujú politický vplyv. Ich zavedením sa štátna služba vrátila do obdobia pred účinnosti zákona v roku 2017 a jej smerovanie sa odklonilo od uplatňovania a dodržiavania princípov a došlo k opätovnej politizácii.

Právny a hodnotový rámec, ktorý zdefinoval zákon o štátnej službe č. 55/2017 Z. z., v jeho pôvodnej podobe, sa za ostatných 5 rokov niekoľkokrát novelizoval, dôvodmi bola aplikačná prax, ale aj nové politické videnie smerovania štátnej služby. Zákon môžeme vnímať ako živý dokument, ktorý je potrebné v relevantných prípadoch revidovať, avšak má mať zachovaného ducha, ktorý doňho vložili jeho tvorcovia v kontexte budovania a dodržiavania princípov štátnej služby.

Môžeme spomenúť dve novelizácie a to Zákon č. 126/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorý zaviedol možnosť odvolania vedúceho zamestnanca - riaditeľa úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bez uvedenia dôvodu. V tejto súvislosti je však potrebné poznamenať, že v minulosti sa títo riaditelia práve novelou zákona o štátnej službe stali štátnymi zamestnancami v stálej štátnej službe bez absolvovania riadneho výberového konania. Zákonom č. 126/2020 boli zmenené aj podmienky na vymenovanie generálneho tajomníka služobného úradu. Novelou sa tieto kvalifikačné predpoklady znížili na preukázanie len 5 ročnej praxe v riadiacej funkcii. Generálny tajomník je služobne najvyšší vedúci zamestnanec všetkým štátnym zamestnancom v príslušnom služobnom úrade, ktorý je oprávnený konať vo veciach štátnozamestnaneckých vzťahov, ako aj vo veciach právnych vzťahov upravujúcich služobný pomer. Vypustenie podmienky troch rokov praxe vo verejnej správe a troch rokov praxe v riadiacej funkcii a jej nahradenie iba požiadavkou piatich rokov praxe v riadiacej funkcii umožňuje do funkcie generálneho tajomníka služobného úradu vymenovať osobu bez akýchkoľvek skúseností a poznatkov z oblasti fungovania štátnej či verejnej služby. Dôvod bol pravdepodobne politický, aby bolo možné vymenovať takých politických nominantov, ktorí pôvodné zákonné kritéria nespĺňali. Ide o porušenie princípu profesionality a spolitizovanie tejto funkcie, napriek tomu, že vo svojej podstate ide o politickú funkciu, avšak je žiaduce, aby táto bolo obsadzovaná odborníkmi. Novelizáciou došlo aj k rozšíreniu právnych titulov na prijatie do dočasnej štátnej služby, ide o dočasnú štátnu službu na obsadenie voľného štátnozamestnaneckého miesta bez výberového konania najviac šesť mesiacov.

Zákon č. 453/2021 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (odvolávanie bez uvedenia dôvodu a úprava kvalifikačných predpokladov PT)

V § 61 sa za odsek 4 vkladajú nové odseky 5 až 7, ktoré znejú: „(5) Generálny tajomník môže odvolať z funkcie vedúceho zamestnanca, ktorého priamo riadi, aj bez uvedenia dôvodu, so súhlasom štatutárneho orgánu, ak osobitný predpis neustanovuje inak. (6) Generálny tajomník odvolá z funkcie vedúceho zamestnanca, ktorého priamo riadi štatutárny orgán, aj bez uvedenia dôvodu, na návrh štatutárneho orgánu, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Generálny tajomník odvolá z funkcie vedúceho zamestnanca, ktorého priamo riadi štátny zamestnanec vo verejnej funkcii, aj bez uvedenia dôvodu, na návrh štátneho zamestnanca vo verejnej funkcii, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Generálny tajomník odvolá vedúceho zamestnanca podľa prvej vety alebo podľa druhej vety do 10 dní od doručenia návrhu. (7) Generálny tajomník, ktorý je štatutárny orgán, môže odvolať z funkcie vedúceho zamestnanca, ktorého priamo riadi, aj bez uvedenia dôvodu, ak osobitný predpis neustanovuje inak.“ Nové znenie zaviedlo možnosť odvolania z funkcie vedúceho zamestnanca bez existencie zákonného dôvodu na odvolanie a spochybňuje právnu istotu vedúceho štátneho zamestnanca. Každá nová vláda môže týmto spôsobom bez uvedenia dôvodu odvolávať vedúcich štátnych zamestnancov a ich miesta politicky obsadzovať. V prílohe č. 2 deviatej platovej triede časti Kvalifikačné predpoklady sa slová „vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa alebo vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa a osobitný kvalifikačný predpoklad, ak je ustanovený osobitným predpisom“ nahrádzajú slovami „vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa a odborná prax najmenej päť rokov a osobitný kvalifikačný predpoklad, ak je ustanovený osobitným predpisom, alebo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a osobitný kvalifikačný predpoklad, ak je ustanovený osobitným predpisom, alebo vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa a osobitný kvalifikačný predpoklad, ak je ustanovený osobitným predpisom“. Ide o znižovanie kvalifikačných predpokladov na výkon funkcie v 7., 8. a 9 platovej triede, čo sa dá vyhodnotiť v určitých prípadoch aj pozitívne a v určitých prípadoch aj negatívne v kontexte dopadu na princípy štátnej služby. Pozitívnym pohľadom môže byť aplikačná prax, kedy služobný úrad potrebuje zabezpečiť napr. činnosti v IT oblasti, kedy sa presadzuje sa prístup zamestnávať odborníkov, ktorí majú v danej oblasti väčšiu prax ako vzdelanostnú úroveň. Na druhej strane sa môžeme

domnievať, že služobný úrad chcel zamestnávať „spriaznené“ osoby, ktoré nemali požadovanú úroveň vzdelania a nemohli sa z toho dôvodu uchádzať o štátnozamestnanecké miesto. Touto novelou sa umožňuje zamestnávať osoby s nižším vzdelaním.

V prípade oboch novelizácií zákona o štátnej službe môžeme konštatovať, že ide o popretie princípu politickej neutrality, nestrannosti, profesionality a princípu stability. V prípade zníženia kvalifikácie ide o porušenie princípu profesionality, nakoľko nie vždy výška praxe môže adekvátne nahradiť vysokoškolské vzdelanie II. stupňa.

Od 15.06.2022 došlo aj ku zmene v oblasti chápania miesta výkonu práce v štátnej službe v obci, za ktorú sa považujú mestá Bratislava aj Košice. Novelizáciou zákona o štátnej službe sa táto zmena miesta výkonu v rámci obce nepovažuje za organizačnú zmenu, ale za zmenu štátnozamestnaneckého pomeru, ktorú služobný úrad vykoná jednostranne písomným oznámením štátnemu zamestnancovi. Do roku 2022 bola zmena miesta výkonu práce organizačnou zmenou, zamestnanec mal možno vyjadriť sa, t. j. buď akceptoval zmenu, alebo išiel do výpovede či skončenia ŠZP dohodou. Táto zmena sa uskutočnila práve v čase zmeny miesta výkonu práce zamestnancov MIRRI, ktorí by za iných okolností mali možnosť dostať odstupné z dôvodu organizačnej zmeny, ktorou bola zmena miesta výkonu práce. Ide o porušenie princípu stability a zákonnosti.

2.3.2 Oblasť vzdelávania

V prípade OP EVS pri hodnotení zvyšovania kompetencií zamestnancov VS treba mať na pamäti, že ide o operačný program zameraný na celkový rozvoj systému verejnej správy, jeho inštitucionálnej aj organizačnej stránky a nie o program zameraný na rozvoj ľudských zdrojov vo všeobecnosti. Rozvoj kompetencií treba skúmať predovšetkým z pohľadu fungovania a zmien inštitucionálneho systému, a nie z pohľadu vzdelávacích potrieb jednotlivca.

Zákon o štátnej službe špecifikuje pojem „kontinuálne vzdelávanie“, ktorý je v súlade s terminológiou zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní. Zdefinoval v paragrafe 161 až 164 kontinuálne, adaptačné, kompetenčné vzdelávanie a v paragrafe 165 zvyšovanie kvalifikácie. Zaviedol sa pojem mentor ako súčasť adaptačného procesu novo prijatého štátneho zamestnanca, adaptačné obdobie kopíruje dĺžku skúšobnej doby, mentor má nárok na príplatok vo výške 10 % z priznanej platovej tarify. Činnosti mentora sú taxatívne určené, čím jeho vykonávanie dáva predpoklad, že adaptačné vzdelávanie nadobudne kvalitatívne vyššiu úroveň. Vyhláškou ÚV SR č. 126/2017 Z. z. sa ustanovili podrobnosti o vzdelávaní štátnych zamestnancov. Vzdelávanie je prepojené so služobným hodnotením ako jedna z oblastí hodnotenia a zároveň je jednou z motivačných foriem rozvoja zamestnanca.

V roku 2017 bol vypracovaný Ministerstvom vnútra SR národný projekt OP EVS na obdobie realizácie 03/2017 – 02/2018 pod názvom „Implementácia systému ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS“, ktorého hlavným cieľom bolo zavedenie jednotného systému ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS, založeného na dodržiavaní princípov hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti využitia FP pri uplatňovaní systémového prístupu vo vzdelávaní a stanovení minimálnych štandardoch ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS. Cieľovou skupinou boli zamestnanci štátnej správy a územnej samosprávy, projekt bol realizovaný na celom území SR prostredníctvom 3 hlavných aktivít:

- Tvorba analýz a metodík/Analýza súčasného stav;
- Tvorba koncepcie ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS;
- Vytvorenie rámcových vzdelávacích programov.

Výstupmi projektu boli:

- Analýza súčasného stavu ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy;
- Komplexná ekonomická analýza ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS;
- Koncepcia ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS;
- Rámcový vzdelávací program prierezové vzdelávanie – moduly;
- Rámcový vzdelávací program matriky.

Koncepcia ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS v SR vychádzala zo SRLZ v štátnej službe 2015 – 2020 a z nového zákona o štátnej službe č.55/2017. Stanovila minimálne štandardy vzdelávania zamestnancov štátnej správy v odboroch štátnej služby „Kontrola, dozor, sťažnosti, petície a audit“; právne služby; krízové riadenie a minimálne štandardy vzdelávania zamestnancov územnej samosprávy v obidvoch programoch so stručným popisom vykonávaných činností zameraných na: všeobecné vedomosti; odborné vedomosti; administratívne zručnosti; interpersonálne zručnosti; požiadavky na zručnosti v IKT. Odporúčaním koncepcie, ako efektívne zabezpečiť ďalšie vzdelávanie zamestnancov verejnej správy, bolo zriadenie centrálnej vzdelávacej inštitúcie (pravdepodobne išlo o „oživenie“ Inštitútu VS), ktorá by fungovala s využitím vhodného technického riešenia (online platformy), čím by sa odstránil aj problém s duplicitným výkonom niektorých činností a procesov, čo by prispelo k ďalšiemu znižovaniu celkových výdavkov na ďalšie vzdelávanie zamestnancov VS. Týmto by bolo zabezpečené vzdelávanie pod „jednou strechou“ so zdieľanou infraštruktúrou – zníženie nákladov a zníženie výdavkov na vzdelávacie aktivity.

Druhým výstupom bol Vzdelávací program „Profesionálny zamestnanec verejnej správy - modulový“ určený osobám, ktoré majú záujem získať odborné vedomosti a zručnosti v oblasti práce vo VS. Po obsahovej, materiálnej a personálnej stránke je vzdelávací program zostavený tak, aby úspešný absolvent vzdelávacieho programu získal komplexné vedomosti a zručnosti a uplatnil sa na trhu práce. Cieľovou skupinou boli zamestnanci ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a zamestnanci obecných úradov, mestských úradov, miestnych úradov a úradov samosprávnych krajov.

Tretím výstupom bol vzdelávací program „Profesionálny zamestnanec matričného úradu - matrikár“, ktorý zadefinoval profil absolventa a požadovanú úroveň na výkon pozície matrikár - zamestnanci okresných úradov, matričných úradov miest, obcí a mestských častí v Bratislave a v Košiciach.

Z realizovaných aktivít môžeme konštatovať, že došlo k vytvoreniu kompetenčných modelov, kedy sa prostredníctvom projektu financovaného z OP EVS podarilo vytvoriť nielen koncepčné dokumenty, ktorých cieľom bolo zjednotiť vzdelávanie zamestnancov štátnej správy a územnej samosprávy, ale aj zadefinovať minimálne štandardy vzdelávania na kľúčových pozíciách v štátnej aj verejnej správe a zadefinovať požiadavky/predpoklady na niektoré pracovné pozície vo verejnej správe.

Vzdelávanie štátnych zamestnancov iných služobných úradov v SR sa bezodplatne zabezpečuje formou vzdelávacích modulov Centra vzdelávania a hodnotenia, ktoré bolo vybudované z prostriedkov OP EVS ako národný projekt „Hodnotiace, testovacie a metodické centrum pre ľudské zdroje.“ Cieľom projektu bolo zvýšiť počet štátnych zamestnancov, ktorí budú disponovať zvýšenými kompetenciami v oblastiach, ktoré zaručujú kvalitné a profesionálne vykonávanie štátnej služby. Pri tvorbe vzdelávacích modulov/programov sa prihliada na aktuálne potreby služobných úradov ako aj na požiadavky na vzdelanie definované zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe. CVaH zaviedlo pokročilé metódy overovania schopností a osobnostných vlastností, najmä pri výbere štátnych zamestnancov na najvyššie manažérske pozície v štátnej správe (pozícia generálneho riaditeľa). V praxi dochádza k reálnemu overovaniu schopností a vlastností štátnych zamestnancov, ktorí aspirujú na pozície generálnych riaditeľov, čím služobný úrad získa relevantné informácie na vykonanie rozhodnutia obsadiť pozíciu sekčných riaditeľov. Ďalším významným nástrojom bolo zavedenie povinného manažérskeho vzdelávania vedúcich zamestnancov za účelom zvýšenia ich schopností v oblasti riadenia a vedenia zamestnancov. CVaH v rámci merateľného ukazovateľa Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov sa vypracovali 4 metodiky (plnenie na 100%) zamerané na tvorbu kompetenčného modelu štátneho zamestnanca, riadený rozhovor vo výberovom konaní, vedenia prostredníctvom mentora (mentoring) a manažérskeho vzdelávania. V rámci merateľných ukazovateľov Počet podporených ústredných orgánov štátnej správy s efektívnym riadením ľudských zdrojov bol plánovaný stav prekročený a dosiahol plnenie na 146,1538 %; Počet ústredných orgánov štátnej správy, ktoré získali podporu na zefektívnenie riadenia ľudských zdrojov vo VS bol plánovaný stav prekročený a dosiahol plnenie na 176,9231 %; Počet vyškolených štátnych zamestnancov, ktorí získali certifikát v oblasti inovovaných procesov, kde bol plánovaný stav prekročený a dosiahol plnenie na 268,1538 %. Môžeme skonštatovať, že ide o úspešný projekt, ktorý naplnil ciele OP EVS a došlo k zvýšeniu kompetencií štátnych úradníkov. Dôležitým atribútom modulov vzdelávania v CVaH je prepojenosť vzdelávacích aktivít s požadovanými kompetenciami štátnych zamestnancov a zároveň aj overovanie schopností a osobnostných vlastností budúcich štátnych zamestnancov so zameraním sa na zistenie ich úrovne, potenciálu a ich uplatnenia v štátnej správe. Úrad vlády SR pripravil národný projekt v rámci programovej štruktúry OP EVS, ktorého cieľom bolo vytvoriť nové vzdelávacie moduly zamerané aj na budovanie a rozvoj líderstva ako podporného nástroja implementácie Koncepcie odmeňovania a rozvoja líderstva (ktorá sa toho času tvorí). Zároveň mal ambíciu rozšíriť cieľovú skupinu na zamestnancov vo verejnej

správe (zákon o výkone prác vo verejnom záujme). Tento rozvojový projekt „CVAH II.“ napriek tomu, že bol zameraný na rozvoj a zvyšovanie kompetencií zamestnancov verejnej správy, nebol podporený z OP EVS. Finančné prostriedky alokované na ŠC 1.2 sa presunuli do aktivít zameraných na znižovanie dôsledkov spôsobených pandémiou Covid 19.

Problematikou rozvoja LZ vo VS sa zaoberá aj Sektorová rada pre verejné služby a správu, ktorá zastrešuje zamestnancov orgánov štátnej správy (zamestnanci ministerstiev a ďalších štátnych úradov a organizácií), príslušníkov Policajného zboru SR, ZVJS, Hasičského a záchranného zboru, príslušníkov Finančnej správy SR, vojakov a zamestnancov samospráv (obce, mestá, samosprávne kraje). Verejný sektor a správa zamestnáva 418 500 zamestnancov. Sektorová rada schválila dokument „Stratégia rozvoja LZ v sektore verejné služby a správa do roku 2030“, obsahuje 22 návrhov sektorových opatrení na zabezpečenie kvalifikovaných LZ v horizonte 2030. Opatrenia majú byť financované z EŠIF, ale najmä z rozpočtových kapitol ÚOŠS, rozpočtov samospráv, regionálnych vzdelávacích centier. Sektorové opatrenia sú smerované na oblasť ľudských zdrojov: procesné a systémové zmeny - rekvalifikácie - vzdelávanie dospelých - vysokoškolské vzdelávanie I., II. a III. stupňa - stredoškolské vzdelávanie - výchovné a kariérne poradenstvo - vzdelávanie v základných školách - predškolské vzdelávanie. Stratégia popisuje inovačné trendy ovplyvňujúce sektor VS: znižovanie byrokracie a rezortizmu vo VS; digitálna transformácia VS; nový komunálny manažment a formy medziobecnej spolupráce; zavádzanie multikanálovej komunikácie s VS; dátová integrácia vo verejnej správe a využívanie big data; automatizácia a semiautomatizácia procesov pri výkone agendy verejnej správy; smart agenda a budovanie inteligentných riadiacich systémov v sieťovej infraštruktúre; zdieľané úložiská a vzdialený prístup do agendových a kancelárskych systémov; zavádzanie nových metód zabezpečovania kybernetickej bezpečnosti; nárast cezhraničných interakcií a prijímanie jednotných riešení naprieč EÚ; efektívny manažment krízového riadenia; strategické plánovanie a moderné riadenie ľudských zdrojov. Stratégia definuje cieľ strategického plánovania ako zlepšiť plánovanie LZ na základe kvalifikovaných dát a s ohľadom na aktuálne potreby trhu a požiadavky zamestnávateľov ako aj prognózy v oblasti LZ. Zahŕňa viacero aktivít, napr. zavedenie nových foriem marketingovej kampane na voľné pracovné pozície v ŠS, jednotné vstupné adaptačné vzdelávanie štátnych zamestnancov, rozvoj líderstva v štátnej službe, podpora talent manažmentu, identifikácia a vyhľadávanie potenciálnych lídrov (vytvorenie tzv. talent pools so zameraním na ich kariérny rast a rozvoj), zabezpečenie diagnostiky a špeciálneho vzdelávania pre lídrov (potenciálnych aj existujúcich) prostredníctvom Centra vzdelávania a hodnotenia Úradu vlády SR.

2.4 Analýza príspevku OP k vybudovaniu a efektívnemu fungovaniu analytických jednotiek VS

Posižný dokument Komisie k vypracovaniu Partnerskej dohody a programov na Slovensku na roky 2014 - 2020⁸ identifikuje ako jednu z hlavných priorít financovania pre Slovenskú republiku v o "Posilnenie analytických kapacít pre rozvoj politik; zlepšenie správy daní a kvality výdavkov". Toto odporúčanie sa následne v procese programovania premietlo do stratégie OP EVS. Nedostatky v oblasti analytických kapacít sú definované nielen v programovej stratégii OP EVS, ale aj v špecifických odporúčaní EK pre krajiny z 08. 07. 2014, ktoré sa zameriavali na potrebu modernizácie VS a zlepšenie proklientsky orientovaných verejných služieb pre občanov a podnikateľov, kde v špecifickom odporúčaní č. 6 bolo odporúčané zintenzívniť úsilie o posilnenie analytickej kapacity na kľúčových ministerstvách s cieľom prijať politiky založené na dôkazoch a skvalitniť posudzovanie vplyvu politik, prijať opatrenia na boj proti korupcii a zrýchliť úsilie o zvýšenie efektívnosti a kvality systému súdництва. Toto odporúčanie sa stalo súčasťou intervencií ŠC 1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov, kde jedným z plánovaných výsledkov je aj vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci VS, v ktorých by mali pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach, schopní podporiť proces tvorby a implementácie verejných politik.

Intervencie zamerané na budovanie a posilňovanie analytických a metodických kapacít boli primárne implementované prostredníctvom dvoch národných projektov:

⁸ <https://www.nsr.sk/sk/programove-obdobie-2014---2020/pozicny-dokument-europskej-komisie-k-partnerskej-dohode-a-programom-sr-na-roky-2014---2020/>

- Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy (Ministerstvo vnútra SR ako prijímateľ),
- Špičkové vzdelávanie pre zamestnancov analytických útvarov (Ministerstvo financií SR ako prijímateľ).

2.4.1 NP Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy

Názov projektu:	Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra SR
Stav projektu:	Ukončený
Realizácia od – do:	1.4.2017 - 1.9.2021
Zazmluvnená suma COV	7 926 670,00 €
Vyčerpaná suma:	5 663 597,78 €
Väzba na výsledok ŠC:	Vybudované a posilnené analytické a metodické kapacity v rámci VS, v ktorých budú pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach, schopní podporiť proces tvorby a implementácie verejných politík.

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

Cieľom národného projektu bolo dosiahnutie kľúčového programu súčasnej reformy verejnej správy v SR, ktorý sa zameriava na posilnenie analytických kapacít v inštitúciách štátnej správy. Hlavným cieľom projektu bolo posilnenie resp. zlepšenie analytických útvarov na 14 ústredných orgánoch štátnej správy (ÚOŠS), kde už v súčasnosti určitá forma analytických útvarov existuje, resp. vybudovanie analytických útvarov na vybraných ÚOŠS, ktoré takéto útvary zatiaľ nemajú zriadené. Tento hlavný cieľ je priamo spojený s cieľom modelovania, tvorby, monitoringu implementácie a posudzovania vplyvu politík, preto sú analytické kapacity súčasťou organizačnej štruktúry ÚOŠS, ktoré sú zodpovedné za uvedené činnosti.

Národný projekt realizovalo Ministerstvo vnútra SR ako prijímateľ spolu s ďalšími 12-timi ústrednými orgánmi štátnej správy, ktoré na implementácii projektu participovali v roli partnera:

- Ministerstvo financií SR (Inštitút finančnej politiky),
- Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu SR (Inštitút vzdelávacej politiky),
- Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR (Inštitút sociálnej politiky),
- Ministerstvo životného prostredia SR (Inštitút environmentálnej politiky),
- Ministerstvo dopravy a výstavby SR (Odbor stratégie a rozvoja),
- Ministerstvo zdravotníctva SR (Inštitút zdravotnej politiky),
- Ministerstvo kultúry SR (Inštitút kultúrnej politiky),
- Ministerstvo obrany SR (Analytický útvar),
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (Inštitút pôdohospodárskej politiky),
- Ministerstvo hospodárstva SR (Centrum pre hospodárske otázky),
- Úrad vlády SR (Inštitút pre stratégie a analýzy),
- Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Pôvodne sa plánovalo aj zapojenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR ako partnera projektu. Následne však bola vypovedaná partnerská zmluva a MZVaEZ SR sa do realizácie projektu nezapojilo a to z dôvodu, že analytický útvar MZVaEZ SR bol pokrytý vnútornými personálnymi kapacitami a strategické priority a ciele ministerstva v rámci zahraničnej a európskej politiky SR boli pomocou tohto útvaru plnohodnotne zadané.

Prvou aktivitou projektu bolo **vytvorenie metodiky pre systém nastavenia práce a pravidelného hodnotenia efektívnosti práce analytických útvarov**. Aktivita reflektovala potrebu vytvorenia jednotnej metodiky, jednotného systému riadenia na základe požiadaviek na posilnenie resp. vytvorenie analytických útvarov a ich analytických kapacít, ktoré vyplynuli z akčného plánu Koncepcie budovania analytických a metodických kapacít verejnej správy. Posledná verzia metodického materiálu je z marca 2020. Aktivitu realizovalo Ministerstvo vnútra SR ako prijímateľ. Prínosy tejto aktivity spočívajú v zadaní jednotného rámca pre výberový proces, požiadaviek na zamestnancov, v zjednotení činností týchto útvarov, v inštitucionálnom riadení a koordinácii analytických jednotiek a tiež v definovaní výstupov analytických jednotiek a v systéme hodnotenia kvality analytických jednotiek. Za týmto účelom bol zriadený Riadiaci výbor pre analytické jednotky a Odborno-metodická komisia. Úlohou Riadiaceho výboru je riadiť a koordinovať rozvoj analytických jednotiek v štátnej správe, dohliadať na ich kvalitu a strategicky usmerňovať ich aktivity, koordinovať a usmerňovať činnosť analytických jednotiek v oblasti kvality analytických výstupov, riadenia a transparentnej komunikácie výsledkov a iné. Odborno-metodická komisia hodnotí kvalitu výstupov analytických jednotiek aj prostredníctvom recenzných konaní, podporuje spoluprácu s analytickými kapacitami mimo štátnej správy, pripravuje a navrhuje zmeny metodiky budovania analytických kapacít. Týmto sa vytvoril jednotný rámec vzniku, riadenia a fungovania analytických jednotiek a tiež pre hodnotenie kvality analytických výstupov.

V súlade s vytvorenou metodikou boli následne u všetkých zapojených subjektov realizované aktivity zamerané buď na **posilnenie existujúcich analytických útvarov** alebo na **vytvorenie analytických útvarov v subjektoch**, ktoré takéto útvary nemali zriadené v závislosti od existencie analytického útvaru na konkrétnom ústrednom orgáne štátnej správy. Vychádzajúc z vytvorenej metodiky boli u zapojených subjektov tiež **posilnené analytické kapacity k zameraniu na posudzovanie vplyvov politík (RIA)**. Predmetom realizácie týchto aktivít bolo obsadzovanie jednotlivých pozícií analytických útvarov, či už existujúcich alebo novovznikajúcich a tiež financovanie ich mzdových výdavkov počas implementácie projektu. Celkovo sa v projekte plánovalo posilniť analytické útvary o 84 zamestnancov. Realizáciou projektu sa však podarilo tento plán dosiahnuť na necelých 93% a v rámci projektu sa obsadilo 78 pozícií. Prehľad počtu vytvorených analytických pozícií, resp. počtu zamestnancov v analytických jednotkách ústredných orgánov štátnej správy na začiatku podpory (projektový ukazovateľ P0178) zobrazuje nasledovná tabuľka:

Subjekt	Počet nových zamestnancov analytických jednotiek (AJ)			Spolu
	existujúcich AJ	nových AJ	AJ RIA	
MDaV SR	4		2	6
MF SR	5		2	7
MH SR		3	0	3
MIRRI SR		6	2	8
MK SR		4	2	6
MO SR		4	2	6
MPaRV SR		3	2	5
MPSVaR SR		4	2	6
MŠVVaŠ SR	4		0	4
MV SR	4		2	6
MZ SR	4		2	6
MŽP SR	6		2	8
ÚV SR		5	2	7
SPOLU	27	29	22	78

Zdroj: Záverečná monitorovacia správa projektu

Za účelom vzdelávania a výmeny skúseností boli v rámci projektu realizované **odborné a interaktívne semináre**. Témou seminárov boli oblasti súvisiace s analýzou a spracovaním dát, ako napr. popis dát a deskriptívna štatistika, posudzovanie presnosti a efektívnosti štatistických modelov, štatistické spracovanie údajov a grafická vizualizácia v programe R. V roku 2021 sa uskutočnil 2 dňový online festival analytických

jednotiek, ktorom odznelo 11 prednášok na odborné témy súvisiace s činnosťou analytických jednotiek ústredných orgánov štátnej správy.

Prínos tohto národného projektu spočíva teda predovšetkým vo financovaní posilnenia analytických kapacít ústredných orgánov štátnej správy. Vzhľadom na neustále silnejúci význam zbierania, spracovania a vyhodnocovania dát vo všetkých oblastiach hospodárstva, a to rovnako v súkromnej ako aj verejnej sfére, sa uvedená intervencia javí ako potrebná a prínosná. Jej význam silnie aj v kontexte ostatných tém, ktoré podporuje OP EVS ako napr. hodnotenie vplyvov (RIA), zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe a podobne. Je zrejmé, že bez finančnej podpory PO1 OP EVS by sa najväčšou pravdepodobnosťou analytické kapacity ÚOŠS neboli vybudované v takom rozsahu ako je tomu dnes.

Z výročných monitorovacích správ projektu poskytnutých RO ako aj zo zápisu Riadiaceho výboru projektu⁹ vyplýva, že jedným z problémov analytických kapacít je relatívne vysoká miera fluktuácie. Dôvodom je zrejme nekonkurenčná miera ohodnotenia, ktorú ponúka štátna správa. V súvislosti s tým je ale potrebné poukázať na efektívnosť vynaložených prostriedkov, keď sa investujú nemalé finančné prostriedky do vybudovania a špičkového vzdelávania analytických kapacít a následne dochádza k fluktuácii a potrebe opätovného obsadzovania pozícií a ich vzdelávania.

2.4.2 NP Špičkové vzdelávanie pre zamestnancov analytických útvarov

Ďalšia intervencia s významným prínosom najmä na odborné budovanie analytických kapacít je národný projekt Ministerstva financií SR, ktorého cieľom je posilnenie analytických kapacít a zvyšovanie kvality ľudských zdrojov v štátnej správe pre tvorbu verejných politík prostredníctvom získavania odborných poznatkov a skúseností na medzinárodnej úrovni. Tento cieľ projektu je realizovaný zabezpečením špičkového vzdelávania a stáží v oblasti analýz verejných politík. Projekt vychádza zo skutočnosti, že predpokladom efektívnej tvorby kvalitných verejných politík je vysoko odborná činnosť analytických útvarov inštitúcií verejnej správy, ktorá si vyžaduje kvalitné ľudské zdroje. Analytické útvary predstavujú relatívne úzky tím špecialistov, predovšetkým s ekonomickým vzdelaním, ktorí ovládajú problematiku príslušného rezortu na úrovni tvorcu hospodárskej politiky. Ich úlohou je analytické spracovanie navrhovaných opatrení v gescii príslušného ministerstva, ich monitorovanie a hodnotenie.

Vzdelávanie v rámci projektu je realizované formou účasti zamestnancov na krátkych kurzoch organizovaných najlepšimi inštitúciami v zahraničí. Kritériom pre výber inštitúcie je umiestnenie na popredných miestach v rebríčkoch Shanghai Academic Ranking of World Universities¹⁰ a RePEc - ekonomické inštitúcie¹¹ alebo inštitúcia ponúka kvalitné vzdelávanie v oblasti analýz. Stáže v dĺžke trvania 1 až 4 mesiace sú spravidla organizované v popredných medzinárodných a medzivládnych inštitúciách alebo v inštitúciách verejnej správy krajiny dosahujúcej excelentné výsledky. Realizované sú vzdelávania alebo stáže spĺňajúce kritériá, ktorých cieľom je zabezpečiť využiteľnosť nadobudnutých vedomostí a skúseností v práci analytika. Do vzdelávacích aktivít sa môžu zapojiť analytickí zamestnanci 21 ministerstiev a niektorých orgánov štátnej správy, zapojených do projektu ako partneri.

V zmysle hodnoty projektového merateľného ukazovateľa P0729 Počet osôb zapojených do vzdelávania sa do vzdelávacích aktivít projektu zapojilo 244 osôb (zdroj: opendata ITMS2014+, <https://opendata.itms2014.sk/v2/projekty/vrealizacii/971>, údaj k 22.11.2022). Projekt takto má významný potenciál prispieť k budovaniu odbornosti zamestnancov analytických jednotiek ústredných orgánov štátnej správy. Uvedená intervencia je v čase hodnotenia stále v realizácii a plánovaný termín ukončenia hlavných aktivít projektu je február 2023.

2.4.3 Činnosť, riadenie a koordinácia analytických útvarov

Analytické jednotky, zriadené a fungujúce v rámci ústredných orgánov štátnej správy, poskytujú analytický servis pre potreby ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, pod ktorý spadajú. Ich činnosť je zameraná buď sektorovo v závislosti od konkrétneho rezortu alebo sú prierezové. V Odborno-metodickej

⁹ https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/analyticke_kapacity/analyticke_vystupy_mv_sr/Zapisnica_RV_6.5.2021.pdf

¹⁰ <http://www.shanghairanking.com/>

¹¹ <https://ideas.repec.org/top/top.inst.all10.html>

komisii je dnes združených 12 sektorových a 2 prierezové analytické jednotky, ktoré vykonávajú činnosti podľa nasledovného popisu.

MV SR - Inštitút správnych a bezpečnostných analýz

<https://www.minv.sk/?institut-spravnych-bezpecnostnych-analyz-isba>

Inštitút sa podieľa na tvorbe analýz, politík, stratégií či optimalizácii procesov vo verejnej správe s cieľom dosahovania lepších výsledkov. Spracúva údaje, interpretuje ich a poskytuje na dôkazoch založené podklady pre rozhodovanie vedenia MV SR. Publikuje štúdie, analýzy a komentáre a prispieva tak k verejnej diskusii. Analytický útvar sa zaoberá témami ako napr. hodnota za peniaze, posudzovanie vybraných vplyvov regulácií, miestna štátna správa a samospráva, bezpečnosť (Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor).

MO SR - Analytický útvar

<https://www.mosr.sk/analyticky-utvar-mo-sr/>

Analytický útvar je organizačná zložka Ministerstva obrany SR, ktorá plní úlohy v oblasti strategických hodnotení, analýz aktuálnych politík ministerstva a v oblasti analytickej podpory pri tvorbe nových strategických a ďalších zásadných dokumentov v pôsobnosti ministerstva. V rámci svojej činnosti vykonáva analýzy v oblasti obranného plánovania, publikuje články a komentáre, spracováva infografiky a realizuje revíziu výdavkov na obranu.

MH SR – Inštitút hospodárskych analýz

<https://www.economy.gov.sk/ministerstvo/centrum-pre-hospodarske-otazky?csrc=4898116667042708787>

Analytický útvar MH SR v spolupráci s akademickou obcou, podnikateľskou sférou, zväzmi a neziskovým tretím sektorom vytvára a pripravuje materiály v otázkach fungovania národného hospodárstva a hospodárskych politík. Vo svojej činnosti plní úlohy v oblasti analytického hodnotenia a posudzovania strategických materiálov za rezort hospodárstva, pripravuje dátové vstupy, vypracúva analýzy a podkladové štúdie.

MIRRI SR - Inštitút digitálnych a rozvojových politík

<https://www.mirri.gov.sk/sekcie/institut-digitalnych-a-rozvojovych-politik/index.html>

Inštitút digitálnych a rozvojových politík vykonáva revízie výdavkov na informatizáciu na jednotlivé roky, posudzuje, vydáva odporúčania a pripomienkuje investičné zámery projektov úradu, vrátane CBA financovaných z prioritnej osi 7 – Informačná spoločnosť OP II. V rámci oblasti RIA vykonáva ex ante a ex post posudzovanie vplyvu politík, regulácií a legislatívnych rámcov, vrátane stanovísk v rámci legislatívneho procesu a strategického programovania ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

MDaV SR - Inštitút dopravnej politiky

<https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/doprava-3/institut-dopravnej-politiky>

Inštitút dopravnej politiky plní úlohy analytickej jednotky ministerstva. Spolupracuje pri dopravnom modelovaní a využívaní jeho výstupov, vypracovávanie analytických podkladov pre potreby vedenia ministerstva, jednotlivých útvarov ministerstva a podriadených organizácií ministerstva. V rámci svojej činnosti analyzuje vývoj politík, spolupracuje na tvorbe rezortnej stratégie, poskytuje analytické podklady pre spracovateľov koncepcných a strategických dokumentov rezortu, vypracúva potrebné analýzy pre oblasť dopravnej politiky, cestovného ruchu, oblasti bytovej politiky a výstavby a mnohé iné.

MŽP SR - Inštitút environmentálnej politiky

<https://iep.sk/>

Inštitút environmentálnej politiky ako analytický útvar MŽP SR poskytuje analýzy a prognózy v oblasti životného prostredia pre vládu a verejnosť. Spracováva diskusné štúdie na vymedzenú problematiku rezortu obsahujúce odporúčania pre tvorcov politík. V rámci revízie výdavkov skúma efektivitu a hodnotu za peniaze výdavkov v životnom prostredí a navrhujú opatrenia na zlepšenie. Pre širokú verejnosť a médiá vydáva komentáre súvisiace s environmentálnymi témami a prostredníctvom rôznych manuálov približuje odbornej verejnosti

metodikou a postupy práce z dôvodu vyššej transparentnosti a zrozumiteľnosti. Prehľadným spôsobom ilustrujú závery viacerých štúdií a poskytujú priestor na personalizovaný výpočet.

MF SR - Inštitút finančnej politiky (prierezová AJ)

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/o-institute/o-institute.html>

Inštitút finančnej politiky MR SR patrí medzi top analytické jednotky na Slovensku a je jeden z najstarších ekonomických think-tankov verejnej správy. V rámci svojej činnosti vykonáva krátkodobé a strednodobé prognózy vývoja ekonomiky, analyzuje, hodnotí a kvantifikuje príjmy štátu, zaoberá sa fiškálnou politikou, verejnými financiami a ich dlhodobou udržateľnosťou a snaží sa identifikovať opatrenia zabezpečujúce dlhodobý a udržateľný hospodársky rast a podporujúce zvyšovanie kvality života.

MK SR - Inštitút kultúrnej politiky

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/o-institute/o-institute.html>

Analytický útvar Ministerstva kultúry SR - Inštitút kultúrnej politiky zlepšuje verejné politiky a rozhodovanie ministerstva prostredníctvom analýz, dát a dôkazov v oblasti kultúry. Odborne a nestranne analyzuje vplyvy pripravovaných zákonov a strategických materiálov, hodnotí efektivitu výdavkov v rámci rezortu a formuluje odporúčania pre oblasť kultúry. Spolupracuje s analytikmi vo verejnom sektore a poskytuje analýzy a prognózy pre slovenskú vládu a verejnosť.

MPaRV SR - Inštitút pôdohospodárskej politiky

<https://www.mpsr.sk/institut-podohospodarskej-politiky/aktuality-oznamy/47-184-1>

Poslaním Inštitútu pôdohospodárskej politiky je hľadať riešenia pre zlepšenie výsledkov sektora pôdohospodárstva prostredníctvom lepšieho nastavenia politik a optimalizácie verejných výdavkov. Spracováva diskusné štúdiá, prezentácie a komentáre, ale napr. Aj dáva pre farmárov možnosť vypočítať výšku neprojektovanej podpory v novom období rokov 2023-2027.

ÚV SR - Inštitút pre stratégie a analýzy

<https://www.vlada.gov.sk/institut-pre-strategie-a-analyzy-isa/>

Inštitút pre stratégie a analýzy ako analytická jednotka na Úrade vlády poskytuje analytickú podporu stratégie hospodárskej a sociálnej politiky vlády. Aktuálne sa ISA zaoberá hlavne skúmaním regionálneho rozvoja a efektívnosti využívania Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

MPSVaR SR - Inštitút sociálnej politiky

<https://www.vlada.gov.sk/institut-pre-strategie-a-analyzy-isa/>

Inštitút sociálnej politiky je prierezovou analytickou zložkou MPSVaR SR a sústreďuje sa na posudzovanie vybraných vplyvov v časti sociálne vplyvy, kde plní úlohu gestora v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Vykonáva monitoring a hodnotenie sociálnej oblasti a oblasti trhu práce vo väzbe na sociálno-ekonomické ukazovatele a vypracováva koncepcie prognóz a odhadov valorizácií pre potreby vybraných prvkov rozpočtu kapitoly ministerstva. Koordinuje rezortné štátne štatistické zisťovanie a vykonáva tvorbu komplexného informačného systému sociálnej sféry a prepájanie databáz sociálneho zabezpečenia.

MŠVVaŠ SR - Inštitút vzdelávacej politiky

<https://www.minedu.sk/institut-vzdelavacej-politiky/>

Analytický útvar MŠVVaŠ SR vykonáva analyticko-strategické a implementačné úlohy, v rámci ktorých spracováva a poskytuje analýzy a prognózy a podieľa sa na príprave vzdelávacej politiky. Posudzuje pripravované investičné zámery, vykonáva revízie výdavkov a pripravuje a zverejňuje analytické publikácie z oblasti školstva a vzdelávania.

MZ SR - Inštitút zdravotných analýz

<https://www.health.gov.sk/?iza>

Podieľa sa na dodávaní podkladov pre dátovo podložené rozhodnutia v zdravotníctve a dohliada na zvyšovanie efektivity a kvality v zdravotníctve. Zaoberá sa témami ako mapovanie využívania zdravotnej starostlivosti na Slovensku, referencovanie (benchmarking) cien liekov či zdravotníckej techniky, optimalizácia siete nemocníc, urgentných príjmov, prvej pomoci a rôznych zaujímavých analýzach v zdravotníctve. Zaoberá sa aj predikciami potrieb pacientov a posunu k preventívnej starostlivosti. Inštitút zdravotných analýz úzko spolupracuje s útvarmi na ministerstve a s inými analytickými inštitútmi v štátnej správe ako UHP, IFP a podobne.

MF SR - Útvar hodnoty za peniaze (prierezová AJ)

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/hodnota-za-peniaze/>

Útvar hodnoty za peniaze je prierezová analytická jednotka Ministerstva financií SR, ktorej úlohou je zvyšovať hodnotu, ktorú za svoje peniaze verejnosť dostáva. Cieľom je posilniť orientáciu na výsledky pri rozhodovaní o verejných politikách, reguláciách, investíciách a prevádzke štátu. Podstatou Útvoru hodnoty za peniaze je posúdiť, či peniaze daňovníkov budú skutočne vynaložené najlepšie ako je možné pre dosiahnutie stanoveného cieľa. Za týmto cieľom útvar pravidelne hodnotí efektívnosť verejných politik a výdavkov naviazaných na tvorbu rozpočtu, hodnotí investičné projekty a regulácie a podporuje vznik nových analytických jednotiek a nástrojov.

2.4.4 Analytické kapacity samosprávnych krajov

Ďalšou intervenciou OP EVS zameranou aj na podporu analytických kapacít bola dopytovo orientovaná výzva Inteligentný a lepší samosprávny kraj¹². Ako z názvu vyplýva, výzva bola určená pre samosprávne kraje s cieľom podporiť uplatnenie SMART princípov v rozvoji verejných politik, na podporu zavádzania systémov manažmentu kvality, ako aj na podporu strategického riadenia a vzdelávania zamestnancov v oblasti inovovaných procesov. Povinnou aktivitou projektov bola v zmysle výzvy okrem iného aj podpora činnosti analytických jednotiek vrátane podpory kapacít zaoberajúcich sa strategickými a koncepčnými činnosťami oblasti rozvoja regiónu. V rámci nej sa prijímatelia museli zaviazat vytvoriť 2 pracovné pozície, ktorých obsahom práce budú analytické a metodické činnosti. Všetkých 8 samosprávnych krajov sa do uvedenej výzvy zapojilo, boli úspešné a v súčasnosti implementujú svoje projekty. OP EVS teda prispieva aj budovaniu analytických kapacít verejnej správy na regionálnej úrovni. Podobne ako v prípade štátnych analytických jednotiek by kvalite prispel jednotný rámec pre činnosť analytických jednotiek VÚC, prípadne aspoň jednotná metodika, keďže v prípade samosprávnych krajov ide o subjekty s rovnakou agendou.

2.5 Analýza dopadov OP na transparentné a efektívne uplatňovania pravidiel VO a dôsledné uplatňovanie princípov 3E v oblasti optimalizácie národnej politiky VO.

Súčasťou programovej stratégie OP EVS je aj oblasť verejného obstarávania, ktorej sa venuje ŠC 1.3 - Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E. Plánované intervencie majú prispieť k zvýšeniu transparentnosti verejného obstarávania, k zvýšeniu možnosti verejného dohľadu nad verejným obstarávaním, k zefektívneniu postupov VO, k minimalizácii korupcie, úsporám verejných financií. Program má tiež prispieť k zvýšeniu využívania dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky tzv. zeleného VO a k aplikácii konceptu sociálne zodpovedného verejného obstarávania.

¹² <http://www.reformuj.sk/vyzva/inteligentny-a-lepsi-samospravny-kraj/>

2.5.1 Aplikácia princípov 3E vo verejnom obstarávaní

Na označenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti sú zadefinované princípy 3E. Ide o akronym slov (názov zložený zo začiatkových písmen alebo slabík viacerých slov) economy, efectivity a efficiency.

V rámci princípov verejného obstarávania princípy 3E sú zakotvené v zákone o verejnom obstarávaní v ustanovení § 10 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej „ZVO“) v zmysle ktorého Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musia dodržať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Profesionalizácia verejného obstarávania

Optimalizácia národnej politiky VO sa realizuje na národnej úrovni prostredníctvom národnej legislatívy. V sledovanom období bola Národnou radou SR schválená tzv. veľká novela ZVO (zák. č. 395/2021 Z. z.). Predmetnú novelu pripravil Podpredseda Vlády a Úrad pre verejné obstarávanie.

Jednou zo základných myšlienok tzv. veľkej novely bolo zakotvenie tzv. profesionalizácie verejného obstarávania. Dôvodová správa¹³ k spomínanej novele ZVO uvádza nasledovné: “Oblasť verejného obstarávania je značne heterogénnou, a to tak z hľadiska vecného, ako aj personálneho, nakoľko združuje široký okruh subjektov od nákupcov, cez hospodárske subjekty predkladajúce ponuky, poradenské spoločnosti až po kontrolné orgány. Z uvedeného je zrejmé, že ide o subjekty, ktoré sledujú rôzne ciele a záujmy. Napriek tejto skutočnosti je nevyhnutné, aby nákupcovia a dodávatelia boli spokojnými obchodnými partnermi a aby im kontrolné orgány dokázali byť účinnou protiváhou pri akýchkoľvek protisúťažných praktikách. Táto skutočnosť si nepochybne vyžaduje, aby každá zo zúčastnených strán vykonávala svoje činnosti na zodpovedajúcej odbornej úrovni, bez zámeru vedomého porušovania alebo obchádzania zákonných pravidiel. Uvedené skutočnosti tak nesporne legitimizujú požiadavky na zavedenie opatrení týkajúcich sa zvyšovania profesionalizácie verejného obstarávania, pričom z dôvodu potreby zapojenia existujúcich personálnych kapacít a potreby zabezpečovania kontinuálneho vzdelávania, je potrebné vytvoriť systém, ktorý presahuje rámec úrovne vzdelania poskytovaného školským systémom. Politiku profesionalizácie je potrebné nastaviť tak, aby sa stala nástrojom vytvárajúcim možnosti pre neustále zvyšovanie odborných vedomostí pracovníkov vo verejnom obstarávaní, ako aj výmenu ich praktických skúseností. Zároveň sa tým sleduje eliminácia takých nežiaducich javov, ktoré súvisia s vysokou mierou chybovosti verejných obstarávaní, ktoré následne musia nevyhnutne ústiť do podávania námietok zo strany hospodárskych subjektov či do následných pokút a vysokých finančných korekcií, najmä ak ide o zákazky financované z fondov EÚ.”

Zakotvenie profesionalizácie verejného obstarávania tak napĺňa ciele Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1805 z 3. októbra 2017 k profesionalizácii verejného obstarávania¹⁴, podľa ktorého je žiaduce vymedziť dlhodobé stratégie profesionalizácie verejného obstarávania a osobitnú pozornosť pritom venovať ľudským zdrojom. V súlade s týmto odporúčaním by sa mali prijať opatrenia, ktoré budú podstatne menej náchylné na politické vplyvy a ktoré zabezpečia možnosti kontinuálneho vzdelávania a celkovo vytvoria predpoklady na to, aby sa vykonávanie činností vo verejnom obstarávaní stalo atraktívnejším. Profesionalizácia verejného obstarávania ako základný nástroj politiky 3E v oblasti verejného obstarávania je odporúčaná aj Najvyšším kontrolným úradom SR v dokumente Metodika kontroly hospodárnosti a efektívnosti vo verejnom obstarávaní¹⁵.

V súvislosti s napĺňaním princípov 3E v oblasti optimalizácie národnej politiky VO profesionalizácia predstavuje významný aspekt a uvedené je možné hodnotiť ako pozitívny kurz smerovania národnej politiky VO.

Hospodárnosť

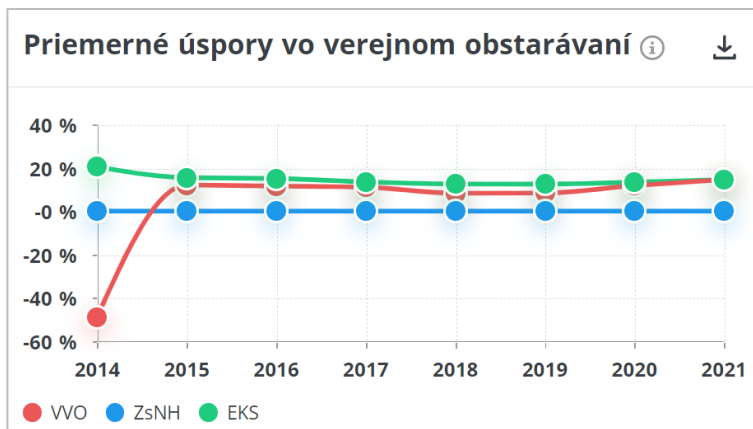
Hospodárnosťou sa rozumie minimalizovanie nákladov na vykonanie činnosti alebo obstaranie tovarov, prác a služieb pri zachovaní ich primeranej úrovne a kvality, ktoré slúžia na dosahovanie výsledkov. Na národnej úrovni je možné národnou politikou VO ovplyvniť hospodárnosť VO v podobe legislatívnych pravidiel, ktoré

¹³ <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=497431>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1805&from=PT>

¹⁵ <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/eb2bb88b-d2a8-4d47-b026-11f95ad3140a>

umožnia verejným obstarávateľom dosahovať úspory vo verejnom obstarávaní. Z dát portálu [transparex.sk](https://www.transparex.sk)¹⁶ vyplýva, že verejný obstarávateľia dosahovali nasledovné úspory:

Obr. 4 - Dosiahnuté úspory vo VO

Uvedený obrázok zobrazuje percentuálne vyjadrenie dosahovaných úspor v riadne ukončených zákazkách ako rozdiel medzi predpokladanou hodnotou zákazky a zazmluvnenou sumou. Do úvahy boli brané dosiahnuté úspory v zákazkách z vestníka verejného obstarávania a elektronického kontraktačného systému. Do úvahy nie sú brané zákazky s nízkou hodnotou, keďže v ich prípade nie je určovaná, resp. zverejňovaná predpokladaná hodnota zákazky a úsporu nie je možné vypočítať. Z obrázku je zrejmé, že dosahované úspory mali od roku 2014 klesajúcu tendenciu až do roku 2018, kedy sa negatívny trend zvrátil a úspory začali rásť z hodnoty 8,26% v roku 2019 na 13,84% v roku 2021. V roku 2022 sa predpokladá ďalší rast úspor. Napriek tomu, že nie je možné vysloviť priamu kauzalitu medzi legislatívou v oblasti verejného obstarávania a dosahovanými úsporami, je zrejmé, že vykonané legislatívne úpravy prispeli k zvyšovaniu úspor v oblasti verejného obstarávania.

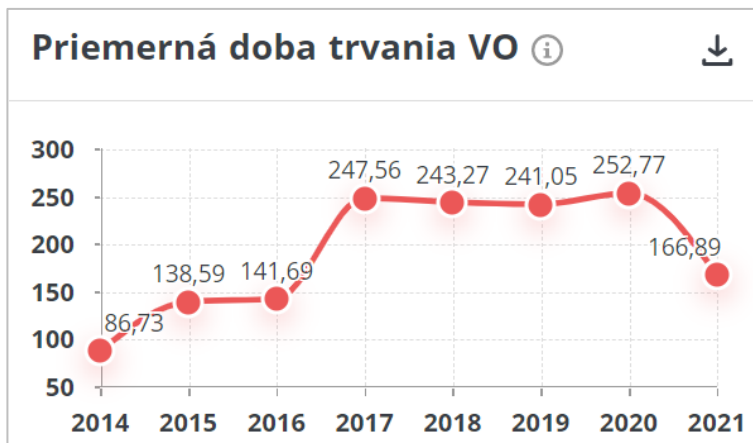
V rámci legislatívneho prostredia veľká novela ZVO priniesla zakotvenie nového inštitútu, ktorým je možnosť rokovania o znížení ceny s úspešným uchádzačom. Táto možnosť má reflektovať na skutočnosť, že v praxi môže nastať situácia, keď je v dôsledku trhových mechanizmov aj ponuková cena predložená úspešným uchádzačom ku dňu predkladania ponúk vyššia ako cena, za ktorú je predmet zákazky dostupný na trhu v čase uzatvárania zmluvy.

V kontexte princípu hospodárnosti sa tak zakotvili na národnej úrovni legislatívne inštitúty umožňujúce maximalizovať hospodárnosť vynakladania verejných zdrojov. Na druhej strane tomuto aspektu by sa aj naďalej mala venovať maximálna pozornosť a naďalej existuje priestor na zvyšovanie hospodárnosti vynakladania verejných zdrojov.

Efektívnosť

Efektívnosťou sa rozumie maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom. Zjednodušene sa môže efektívnosť popísať otázkou Robia sa veci správne? V oblasti verejného obstarávania sa efektívnosť verejného obstarávania prejavuje najmä v dĺžke trvania procesov verejného obstarávania. Z dát portálu [transparex.sk](https://www.transparex.sk) vyplýva nasledovné:

¹⁶ <https://www.transparex.sk/statistics>

Obr. 5 - Priemerná dĺžka trvania procesu verejného obstarávania vyjadrená v kalendárnych dňoch

Je zrejmé, že vykonané legislatívne zmeny mali priamy vplyv na zrýchlenie (zefektívnenie) postupov verejného obstarávania.

Jedným z opatrení, ktorým bolo dosiahnuté zefektívnenie procesov verejného obstarávania na národnej úrovni bolo zavedenie povinnej elektronickej komunikácie v oblasti verejného obstarávania, a to dokonca aj pre zákazky s nízkou hodnotou. Postupná povinná elektronizácia verejného obstarávania vychádza zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES¹⁷ (ďalej len „smernica“), zo zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), ako i projektu EÚ/OECD „Podpora implementácie reformy verejného obstarávania na Slovensku v rámci akčného plánu ex ante kondicionality EŠIF“, ktorý bol dohodnutý medzi Slovenskou republikou, Európskou komisiou a OECD, aby Slovensku pomohol pri prijímaní štátneho akčného plánu a splnení ex ante kondicionality (GEAC VO) využitia európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). V Záverečnej správe tohto projektu sa uvádza: „...keďže nastavenie komplexnej stratégie elektronickeho obstarávania je kľúčovým faktorom implementácie strategického a účinného verejného obstarávania, získala vzhľadom na svoj vplyv na celkový systém verejného obstarávania na Slovensku štatút najvyššej priority.“

V súvislosti s elektronizáciou však v súčasnosti nedošlo k plnému spusteniu štátneho informačného systému pre verejné obstarávanie ktorým je tzv. elektronická platforma. Plné spustenie elektronickej platformy významným spôsobom napomôže k zvýšeniu efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na národnej úrovni, nakoľko štátna elektronická platforma má obsahovať okrem iného funkcionality stanovovania predpokladanej hodnoty zákazky pomocou funkcionality systému sledovania cien.

Účinnosť

Účinnosťou sa rozumie miera medzi skutočným výsledkom činnosti a plánovaným výsledkom činnosti vzhľadom na použité verejné prostriedky. Zjednodušene môžeme efektívnosť popísať otázkou Robia sa správne veci? Sú vďaka vynaloženým finančným prostriedkom splnené stanovené ciele a pozorované príslušné výsledky?

Na národnej úrovni sa uvedené neprejavuje priamo v oblasti právnej úpravy verejného obstarávania, avšak Ministerstvo financií SR prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa realizáciou národného projektu Hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov (revízia výdavkov) zaviedlo nové nástroje na zvyšovanie hodnoty za peniaze vo verejnej správe. Cieľom projektu je merať hodnotu za peniaze v oblastiach výdavkových programov, investícií, prevádzky a regulácie štátu a tiež posilniť analytické kapacity verejného sektora. Samotné hodnotenie investícií vykonáva Útvár hodnoty za peniaze (UHP).

V zmysle uznesenia vlády SR č. 649/2020 je uložená povinnosť ministrom, predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy správcom ďalších kapitol štátneho rozpočtu predložiť pre navrhované investície,

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=celex:32014L0024>

projekty investičného charakteru a koncesie kapitoly, rozpočtových a príspevkových organizácií kapitoly a ostatných subjektov verejnej správy v riadiacej pôsobnosti kapitoly s predpokladanými celkovými výdavkami vyššími ako 1 mil. eur s DPH Ministerstvu financií SR podklady na ekonomické hodnotenie obsahujúce minimálne detailný rozpočet projektu a dokumenty preukazujúce súlad projektu so sektorovou stratégiou, resp. súlad s prioritizovaným investičným plánom a harmonogramom.

Dôsledné uplatňovanie povinnosti predkladania projektov na UHP predstavuje významný nástroj účinnosti vynakladania verejných zdrojov. V praxi počas sledovaného obdobia sa však vyskytli prípady, kedy projekty neboli na UHP predložené.

2.5.2 Sekundárne politiky verejného obstarávania

Okrem primárnych politík verejného obstarávania, ktoré sú vyjadrené princípmi 3E, národná úprava verejného obstarávania ovplyvňuje aj smerovanie dodržiavania tzv. sekundárnych politík verejného obstarávania. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES v rámci svojej preambuly ako aj priamo v normatívnom texte jasným spôsobom artikulovala požiadavky členským štátom, aby prijali opatrenia na zabezpečenie ochrany životného prostredia, inklúzie sociálnych aspektov a podporu malých a stredných podnikov do svojich procesov verejného obstarávania, a teda zahrnula aj dosahovanie týchto sekundárnych cieľov verejného obstarávania do rámca komunitárnej právnej úpravy verejného obstarávania.

Veľká novela, ktorá bola prijatá NRSR v sledovanom období okrem iného zakotvila aj nové legislatívne pojmy ako sociálne hľadisko a environmentálne hľadisko.

Sociálnym hľadiskom je taký aspekt verejného obstarávania súvisiaci s predmetom zákazky, ktorý môže viesť k pozitívnemu sociálnemu vplyvu plnenia predmetu zákazky, najmä k vytvoreniu alebo podpore tvorby pracovných príležitostí, dôstojným, spravodlivým a uspokojivým pracovným podmienkam nad rámec zákonom vyžadovanej povinnosti ich zabezpečenia, začleneniu znevýhodnených, ohrozených alebo vylúčených osôb a skupín osôb do spoločenských vzťahov a zjednodušeniu ich prístupu na trh práce, zvýšeniu dostupnosti a použiteľnosti tovarov, služieb a stavebných prác pre zdravotne postihnuté osoby, etickému a spravodlivému obchodovaniu, zabezpečeniu rastu ekonomiky založenej na vedomostiach a inováciách, udržateľnosti zdrojov a sociálnej a územnej súdržnosti, k zvyšovaniu zodpovednosti dodávateľov vo vzťahu k záujmom spoločnosti, najmä integrovaním sociálne prospešných aktivít do činnosti dodávateľa a spoluprácou s jeho činnosťou dotknutými subjektmi alebo zmierňovaníu dôsledkov ekonomického a sociálneho zaostávania najmenej rozvinutých okresov.

Environmentálnym hľadiskom je taký aspekt verejného obstarávania súvisiaci s predmetom zákazky, ktorý znižuje negatívne vplyvy alebo predchádza negatívnym vplyvom obstarávaných tovarov, stavebných prác alebo služieb na životné prostredie počas akejkoľvek fázy ich životného cyklu, prispieva k ochrane životného prostredia, podporuje adaptáciu na zmenu klímy alebo podporuje trvalo udržateľný rozvoj, najmä prostredníctvom

- znižovania znečistenia ovzdušia, vody a pôdy,
- znižovania emisií skleníkových plynov,
- ochrany lesov,
- predchádzania vzniku odpadov alebo znižovania množstva vzniknutých odpadov,
- zhodnocovania alebo recyklácie využívaných materiálov,
- využívania obnoviteľných zdrojov alebo
- efektívnejšieho využívania prírodných zdrojov.

Veľká novela taktiež zakotvila povinnosť použitia sociálneho alebo environmentálneho hľadiska pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, ktorý začal alebo realizoval najmenej desať verejných obstarávaní (okrem zákaziek s nízkou hodnotou), najmenej v 6 % z týchto verejných obstarávaní použiť sociálne hľadisko alebo environmentálne hľadisko v opise predmetu zákazky ako osobitnú podmienku plnenia zmluvy alebo ako kritérium na vyhodnotenie ponúk. V súčasnosti je toto pravidlo ešte prísnejšie a pre verejného obstarávateľa

podľa § 7 ods. 1 písm. a) ZVO (ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy) je zakotvená povinnosť najmenej v 6 % z týchto verejných obstarávaní použiť sociálne hľadisko a environmentálne hľadisko a pre ostatných je predmetná kvóta zachovaná ako bola vo veľkej novele ZVO.

Definovaním legislatívnych pojmov sociálneho a environmentálneho hľadiska a zároveň zakotvením povinnosti využívania týchto hľadísk pri zadávaní zákaziek na národnej úrovni prišlo k vytvoreniu nástroja pre napĺňanie sekundárnych politík v oblasti VO.

Zelené VO

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 92 z 21.02.2020 bola ministrom a predsedom ústredných orgánov štátnej správy SR uložená povinnosť od 01.07.2020 uplatňovať pri obstarávaní tovarov a služieb pri produktových skupinách „cestná doprava“, „kopírovací a grafický papier“ a „počítače a monitory“ k príslušným opisom predmetov obstarávania podľa ich CPV kódov vhodné environmentálne charakteristiky.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 541 z 31.08.2022 bola ministrom a predsedom ústredných orgánov štátnej správy SR uložená povinnosť od 01.10.2022 aplikovania nástrojov zeleného verejného obstarávania vo verejných obstarávaníach týkajúcich sa výstavby alebo rekonštrukcie pozemných stavieb.

Zelené verejné obstarávanie predstavuje jednu zo zložiek sekundárnych politík verejného obstarávania. V roku 2018 štát zeleným verejným obstarávaním získal 7,58 % zákaziek. Štát v roku 2020 nakúpil prostredníctvom zeleného verejného obstarávania 14,74 % všetkých tovarov a služieb. Uvedené vyplýva z dokumentu Informácia o implementácii Národného akčného plánu pre zelené verejné obstarávanie za rok 2020¹⁸.

Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Zelenšie Slovensko) určuje cieľ, že Slovensko bude do roku 2030 zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania.

Aj z vyššie uvedeného je zrejmé, že na účely dosiahnutia cieľa Zelenšie Slovensko je potrebné vykonať ďalšie (nielen) legislatívne opatrenia. Jedným z takýchto opatrení je materiál Úradu pre verejné obstarávanie Moderný prístup k verejnému obstarávaniu financovaný z prostriedkov OP EVS. Keďže Slovenská republika je od cieľa Zelenšie Slovensko naďalej pomerne vzdialená, je potrebné pokračovať nielen v legislatívnej ale najmä edukačnej aktivite verejnej správy (zverejňovanie metodických usmernení, príkladov dobrej praxe, stanovísk a pod) a to nielen Úradom pre verejné obstarávanie, ale aj SAŽP a Ministerstva životného prostredia SR

Ako komplikované sa javí aj vykazovanie zákazky s použitím environmentálneho hľadiska. Súčasný formulár používaný v oblasti verejného obstarávania neobsahuje osobitné špeciálne pole pre uvedenie tejto informácie. Elektronické trhovisko obsahovalo osobitné pole pre identifikáciu zákazky ako „zelenej“ avšak v súčasnosti EKS už nie je povinné. Preto do budúcnosti sa javí ako účelné pri úprave formulárov používaných v oblasti verejného obstarávania, aby boli zákazky s využitím environmentálneho hľadiska jednoznačne identifikované.

Sociálne VO

Kým v prípade zeleného verejného obstarávania existuje Stratégia environmentálnej politiky na úrovni Slovenskej republiky v prípade sociálneho hľadiska verejného obstarávania tomu tak nie je. Úrad pre verejné obstarávanie síce vydal Stratégiu pre sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní na Slovensku 2021 - 2025 financovanú z prostriedkov OP EVS, avšak nejde o záväzný materiál pre verejnú správu. Neexistuje tak záväzná kvóta a stratégia smerovania sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní na Slovensku. Ako komplikované sa javí aj vykazovanie zákazky s použitím sociálneho hľadiska. Súčasný formulár používaný v oblasti verejného obstarávania neobsahuje osobitné špeciálne pole pre uvedenie tejto informácie. Preto do budúcnosti sa javí ako účelné pri úprave formulárov používaných v oblasti verejného obstarávania, aby boli zákazky s využitím sociálneho hľadiska jednoznačne identifikované. Taktiež je potrebné naďalej pokračovať najmä v edukačnej aktivite verejnej správy (zverejňovanie metodických usmernení, príkladov dobrej praxe, stanovísk a pod) a to najmä Úradom pre verejné obstarávanie.

¹⁸ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/23996/1>

2.5.3 NP Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku

Názov projektu:	Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku
Prijímateľ:	Úrad pre verejné obstarávania
Stav projektu:	V realizácii
Realizácia od – do:	1.3.2020 - 1.2.2023
Zazmluvnená suma COV	1 814 110,60 €
Vyčerpaná suma:	1 174 415,98 €
Väzba na výsledok ŠC:	Všetky ciele ŠC 1.3

Zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>; údaje k 21.9.2022

Intervencie OP EVS za účelom dosiahnutia výsledkov ŠC 1.3 je realizovaná prostredníctvom NP Úradu pre verejné obstarávania. V čase hodnotenia je uvedený projekt stále v realizácii. V rámci projektu sa realizujú dve aktivity.

Aktivita 1 - Podpora zjednocovania rozhodovacej praxe

Predmetom aktivity je podpora zjednocovania rozhodovacej praxe a to prostredníctvom interného usmerňovania zamestnancov odboru dohľadu, odhaľovania potenciálneho konfliktu záujmov pomocou odborných nástrojov, vydávanie koncepčných, analytických a metodických dokumentov o výklade zákona o verejnom obstarávaní a odhaľovaní konfliktu záujmov. UVO tiež organizuje v predmetných témach workshopy a zvyšuje kvalifikáciu zamestnancov odboru dohľadu. Aktivita č. 1 je tak orientovaná skôr “do vnútra” úradu.

V rámci aktivity boli zrealizované nasledovné činnosti, resp. výstupy:

1. Metodické usmerňovanie odboru dohľadu:

- bola zavedená individuálna šablóna pre potreby interného metodického usmerňovania zamestnancov odboru dohľadu,
- zavedený bol proces dopytovania pre metodické usmerňovanie odboru dohľadu;
- priebežné sú zverejňované interné metodické usmernenie odboru dohľadu,
- vypracované a zverejnené analýzy a metodiky na tému „Najčastejšie porušenia zákona o verejnom obstarávaní“.

2. Odhaľovanie potenciálneho konfliktu záujmov:

- zavedený proces zisťovania potenciálneho konfliktu záujmov zahŕňajúci individuálnu šablónu pre potreby zisťovania potenciálneho konfliktu záujmov, Krovový manuál pre identifikovanie potenciálneho konfliktu záujmov a prístup do online databázy potrebnej pre odhaľovanie potenciálneho konfliktu záujmov,
- bola vykonaná analýza zistení z doteraz preverovaných potenciálnych konfliktov záujmov,
- zrealizovaný bol medzinárodný workshop zameraný na boj proti konfliktu záujmov v dňoch,
- spolupráca na príprave zborníka príkladov dobrej praxe s OECD.

3. Školenia zamestnancov odboru dohľadu:

- zrealizované školenia externými školiteľmi na témy v oblastiach civilného procesného práva, zákona o správnom konaní,
- zrealizované školenie medzinárodnou organizáciou OECD pre zamestnancov odboru dohľadu,

Aktivita 2 - Udržateľné a strategické verejné obstarávanie

Druhá aktivita projektu je orientovaná aj na odbornú verejnosť, hlavne na verejných obstarávateľov a obstarávateľov, a to organizáciou školení zameraných na jednotlivé časti strategického VO, organizovaním workshopov, vydávaním koncepčných, analytických a metodických dokumentov, publikovaním časopisu zameraného na strategické VO či networkingové aktivity s verejnými obstarávateľmi.

V rámci aktivity boli zrealizované nasledovné činnosti, resp. výstupy:

1. Zelené verejné obstarávanie:

- vytvorené boli 2 špecifické príručky na témy „Ako nakupovať ekologické čistiace prostriedky?“ a „Ekologické vozidlá a vybrané služby povinne zabezpečované ekologickými vozidlami“ spolu s Infografikou k zákonu o podpore ekologických vozidiel;
- bol zrealizovaný online workshop s názvom „Ekologické témy súčasnosti s prepojením na zelené verejné obstarávanie“ s medzinárodnou účasťou OECD
- zrealizované 4 školenia pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov v danej téme;

2. Sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní:

- bola vytvorená Stratégia pre sociálne hľadiská vo verejnom obstarávaní na Slovensku 2021 – 2025, špecifická príručka s názvom „Základná kniha o sociálnych hľadáiskách“;
- zrealizované 4 školenia pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov v danej téme;

3. Verejné obstarávanie inovatívnych riešení:

- pripravená a zverejnená Všeobecná metodika verejného obstarávania inovatívnych riešení;
- zrealizované 4 školenia pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov v danej téme;

V rámci tejto aktivity boli vydané dve čísla časopisu zameraného na strategické verejné obstarávanie s názvom Moderný prístup k verejnému obstarávaniu.

Na zvýšenie motivácie verejných obstarávateľov a obstarávateľov využívať jednotlivé oblasti strategického verejného obstarávania, ako aj podporu propagácie týchto oblastí sa v rámci projektu realizujú aj informačné a propagačné aktivity ako napríklad podcasty, prehľady otázok a odpovedí zo školení, články s odborníkmi, ako aj približovanie noviniek a aktuálnych trendov v príslušných oblastiach.

Úrad na webovej stránke projektu zverejňuje všetky výstupy, ktoré vznikli v rámci realizácie projektu.

2.5.4 Dopady intervencií OP EVS v oblasti verejného obstarávania

S ohľadom na plánované výsledky ŠC 1.3 možné za hlavné prínosy realizovaného národného projektu považovať nasledovné:

V oblasti transparentného VO prínosy projektu spočívajú v aktivitách na podporu zjednocovania rozhodovacej praxe UVO, ustálenia výkladov a prístupov. Zjednotenie pohľadov, prístupov a ich jednotné uplatňovanie a transparentné prezentovanie verejnosti zo strany ÚVO umožňuje účastníkom verejného obstarávania (vrátane záujemcov a uchádzačov) štandardizovať svoje činnosti a vopred ich prispôbiť rozhodovacej praxi. K zvyšovaniu transparentnosti prispieva tiež publikačná činnosť úradu, v rámci ktorej sú zverejňované metodické materiály, usmernenia. V projekte sú o.i. aj ciele aktivity a výstupy zamerané na identifikáciu najčastejších porušení (napr. analýzy a metodiky I - IV), ale aj príklady dobrej praxe (napr. zborník príkladov). Dopadom realizácie aktivít by malo byť zároveň zjednodušenie, a teda zrýchlenie dohľadovej činnosti ÚVO (uplatňovaním určitej úrovne precedentného rozhodovania), čo napĺňa plánovaný výsledok zvýšenej možnosti výkonu dohľadu nad verejným obstarávaním.

Čo sa týka zjednodušovania pravidiel a procesov VO, tieto definuje legislatíva, ktorej príprava nebola predmetom realizácie projektu. V kombinácii s realizovanými aktivitami a výstupmi realizovaného NP, realizovanými úpravami zákona o verejnom obstarávaní na národnej úrovni, a najmä realizovanými projektmi v oblasti e-procurement (v rámci OPII), došlo k zjednodušeniu procesov aj pravidiel v oblasti VO, najmä z hľadiska

ich automatizácie, jednodoty vďaka elektronickým formulárom, krížovej kontrole vyplňaných polí a vo väzbe na to aj bez ohľadu na to automatickým upozorneniam na možné pochybenia, a tiež zjednodušenia a štandardizácie z hľadiska komunikácie, doručovania, realizácie úkonov VO vo väzbe na vonkajšie prostredie (uchádzači, verejnosť) a pod. Prínosy OP EVS v oblasti zjednodušenia pravidiel a procesov VO sú teda skôr nepriame.

Plánovaným výsledkom ŠC 1.3 je aj minimalizácia korupcie súvisiacej s vynakladaním verejných prostriedkov a jej skorému odhaľovaniu. V tejto časti boli intervencie programu zamerané najmä na oblasť konfliktu záujmov, t.j. jeho definovanie, pomenovanie, včasnú identifikáciu, a tým zabránenie vplyvu identifikovaného potenciálneho konfliktu záujmov na priebeh a/alebo výsledok verejného obstarávania. Ďalším príspevkom k tejto časti je snaha o zavedenie vedomého a cieleného uplatňovania zelených, sociálnych a inovatívnych aspektov vo VO, pričom ich správne uplatňovanie má potenciál eliminovať riziko korupcie vo VO, keďže tieto aspekty pri ich správnom a transparentnom uplatňovaní prakticky znemožňujú ovplyvňovanie výsledku verejného obstarávania, a tým aj priestor pre korupčné správanie či praktiky. Korupčné správanie na strane záujemcov a uchádzačov, napr. nelegálna spolupráca, kolúzia, je týmto rovnako zasiahnuté. V segmentoch trhu, kde je obmedzený počet relevantných hráčov, sa ale v tomto smere vyžaduje spolupôsobenie štátu (dôsledná činnosť v oblasti identifikácie takéhoto konania na strane kontrolných orgánov).

V oblasti úspory verejných financií jednotlivé výsledky a uplatňované aspekty samostatne aj spoločne majú potenciál prispieť k dlhodobej úspore vo vzťahu k verejným investíciám, a to najmä z hľadiska ich udržateľnosti vo väzbe na dosahovanú kvalitu a budúce výdavky. Uplatňovanie zelených, sociálnych, a inovatívnych aspektov ako súčasť uplatňovania verejných politík spravidla predstavuje zvýšenie ceny vstupných investícií, ale zároveň znižuje budúce zaťaženie, vrátane nákladov riešenia negatívnych externalít. Zjednodušenie procesov a činností, vrátane ich automatizácie a elektronizácie, predstavuje tiež zníženie nákladov na administratívne a súvisiace činnosti. Odstránenie či zníženie chybovosti, vrátane uplatňovania správnych postupov a inovatívnych postupov, predstavuje okrem iného zníženie potreby opakovania postupov zadávania zákaziek, a zároveň možnosť získať plnenie za priaznivých podmienok, vrátane nižšej ceny. Príspevok OP EVS v tejto oblasti možno vnímať aj vo vydávaní publikácií na tému najčastejších porušení VO. Tým verejní obstarávatelia majú možnosť sa týmto chybám vyhnúť a tým sa vyhnúť aj nutnosti opakovania VO.

Vyššiu mieru využívania nástrojov environmentálnej politiky - zeleného VO intervencie OP EVS podporili vzdelávaním v uvedenej oblasti, pričom k 31.12.2021 sa takého vzdelávania zúčastnilo celkom 111 účastníkov, čím sa predmetný ukazovateľ splnil na takmer 120%. Podpora bola pretavená tiež do zverejnených príručiek či realizovaného workshopu.

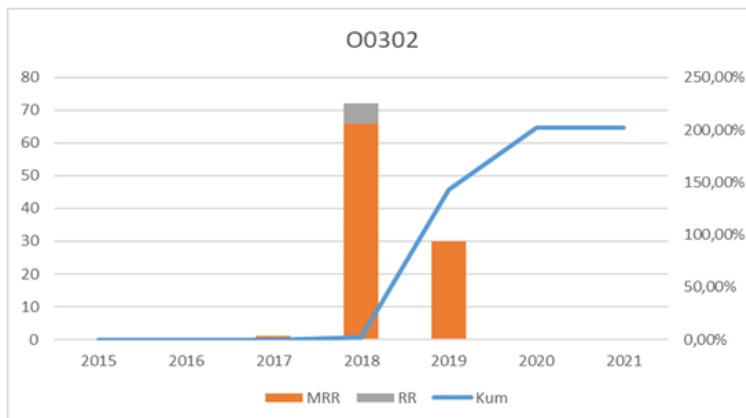
Oblasť sociálne zodpovedného VO intervencie OP EVS podporili formou vzdelávania, pričom k 31.12.2021 sa vzdelávania v oblasti sociálnych aspektov vo VO zúčastnilo celkom 113 osôb, čím sa predmetný ukazovateľ splnil na vyše 121%. Zároveň sú výsledky zachytené vo výstupoch vytvorených v rámci projektov (napr. analýza sociálnych možností v oblasti VO, stratégia pre sociálne hľadiská, podcast sociálne aspekty vo VO, základná kniha o sociálnych hľadiskách, a pod.).

2.6 Analýza príspevku OP k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík.

Jedným z dôležitých znakov otvorenej a pro-klientsky sa rozvíjajúcej spoločnosti je možnosť aktívnej participácie obyvateľstva, odborníkov z radov mimovládnych organizácií, či podnikateľských združení na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík na príslušných úrovniach ústrednej štátnej a verejnej správy ako aj miestnej a regionálnej samosprávy.

Otvorené vládnutie zároveň umožňuje jednoduchú verejnú kontrolu založenú na dostupnosti potrebných dát a informácií s cieľom dosiahnutia prípadnej optimalizácie a kontinuálne sa zlepšujúceho stavu a efektivity spravovania štátu s aktívnou participáciou občanov.

Ak sa na príspevok OP EVS k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík nazerá z hľadiska sledovaných ukazovateľov samotného OP, tak reprezentujúcim ukazovateľom pre túto analýzu je O0302 Počet podporených MNO za účelom participácie na tvorbe lepších verejných politík a zvyšovania občianskej informovanosti.

Obr. 6 - Vývoj počtu podporných MNO za účelom participácie na tvorbe lepších verejných politík a zvyšovania občianskej informovanosti, zdroj: ITMS2014+, OP EVS, 2022

Z hľadiska kvantitatívneho hodnotenia predmetného ukazovateľa a jeho vývoja v čase je možné konštatovať, že celkovo bolo z OP EVS podporných 103 MNO, čo predstavuje efektívnosť plnenia ukazovateľa až na 201,96% v porovnaní s plánovanou cieľovou hodnotou OP na úrovni 51. Z uvedeného počtu bolo podporných 97 projektov z MRR a 6 z RR, čo predstavuje 215,56%-né plnenie v MRR a 100%-né plnenie v RR (BA kraj). Cieľové hodnoty OP pre tento ukazovateľ tak boli splnené tak v RR ako aj MRR, pričom práve v MRR bola uvedená pomoc kvantitatívne výrazne vyššia v porovnaní s plánovanou hodnotou, čo ukazuje pozitívne napĺňanie stratégie EÚ v oblasti regionálneho rozvoja a prioritnej podpory MRR v tejto oblasti a tohto OP.

Z hľadiska vývoja v čase počas obdobia trvania OP EVS, bola pomoc poskytnutá MNO v rokoch 2017 – 2019, čo zodpovedá termínom príslušných výziev na to vyhláseným z OP EVS v danom období, ich vyhodnoteniu a následnému zazmluvneniu prijímateľov.

Súčasťou participatívnej politiky a zapájania relevantných skupín do verejných politík bol tiež národný projekt s názvom Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík (NP PARTI), ktorý začal dňa 15. apríla 2017 realizovať Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Projekt cielene budoval predpoklady, navrhoval kroky, zavádzal riešenia, zamerané na podporu participatívnej tvorby verejných politík na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Projekt sa realizoval ako jedna komplexná aktivita, ktorá bola vnútorne členená na dve podaktivity:

1. pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík,
2. analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe.

Jeho realizácia trvala do 31. augusta 2020, kedy bol riadne ukončený.

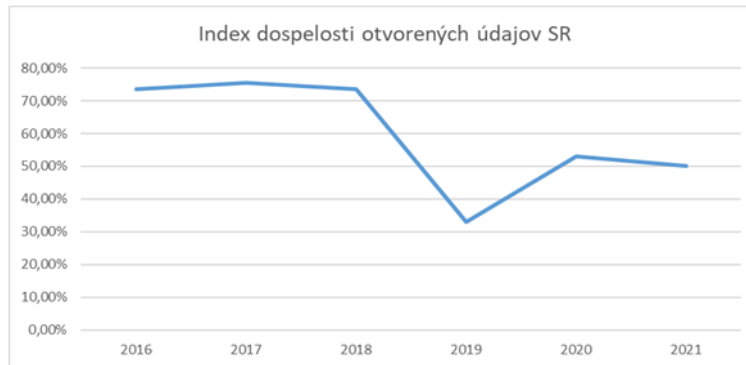
2.6.1 Index dospelosti otvorených údajov (Open Data Maturity Index)

Jedným z indexov, ktorý hodnotí v Európe a vo svete otvorenosť verejných politík a dostupnosť údajov je Open Data Maturity Index (ODMI), ktorý je možné voľne preložiť ako Index dospelosti otvorených údajov. V rámci príslušnej metriky v oblasti otvorených údajov hodnotí ODMI príslušné celky, ktorými sú politika, portály, vplyv a kvalita, pričom jednotlivé krajiny sú na základ dosiahnutých výsledkov zaradované do príslušných klastrov od tzv. Začiatocníkov (Beginners) po Udávačov trendov (Trends-Setters).

V sledovanom období rokov 2016 – 2021 Slovensko žiaľ nedosiahlo významný pokrok z hľadiska ODMI. Kým v prvej polovici sledovaného obdobia bol ODMI na úrovni 73,51% až 75,45%, čo SR ako krajinu radilo do kategórie tzv. Followers, a teda mierne vyspelých nasledovateľov krajín udávajúcich trend v Európe, tak v roku 2019 došlo k výraznému prepadu až na úroveň 33%. Pokles pritom nie je determinovaný zmenou metodiky indexu, ktorá hodnotí rovnaké kategórie, pričom sa menili len maximálne hodnoty v niektorých kategóriách ktoré mohli byť dosiahnuté. Príčinu treba vidieť vo výraznom poklese vo viacerých oblastiach politiky a v nej politického rámca, správy a implementácie otvorených údajov ako aj v oblasti vplyvu otvorenosti a

dostupnosti dát (politický vplyv, sociálny vplyv, environmentálny či hospodársky vplyv ako aj minimálne povedomie o stratégii otvorenosti údajov). .

V rokoch 2020 – 2021 následne došlo k zlepšeniu hodnotenia na úroveň 53, resp. 50% z maximálne možného celkového počtu bodov, ktoré sú v rámci jednotlivých celkov priradzované, no napriek zlepšeniu je pozícia SR výrazne horšia, ako v rokoch 2016 – 2018.

Obr. 7 - Vývoj Open Data Maturity Index (ODMI)

Uvedené skutočnosti radia Slovensko do najhoršej skupiny krajín, medzi tzv. Začiatočníkov (Beginners) v oblasti dospelosti, resp. vyspelosti otvorených dát, pričom z 34 hodnotených krajín EÚ-27 a Spojeného kráľovstva, EEA a vybraných pridružených/kandidátskych krajín (Island, Ukrajina, Čierna Hora, Gruzínsko) má horšie hodnotenie už len posledná menovaná krajina, a teda Gruzínsko. Slovensko tak v roku 2021 obsadilo 33. priečku z 34 hodnotených krajín Európskeho priestoru.

Príčiny tohto nepriaznivého vývoja, resp. aktuálneho stavu je možné vidieť v detailoch samotného hodnotenia. Kým samotná politika a dostupné portály sú hodnotené vysoko priaznivo, problémom Slovenska je nízky či žiadny politický, sociálny, environmentálny či hospodársky vplyv v krajine. Taktiež je kritizované nulové povedomie o stratégii krajiny v tejto oblasti a pomerne slabá udržateľnosť samotných portálových riešení.

Z uvedeného vyplýva, že napriek tomu, že Slovensko má vysokú dostupnosť portálov a otvorených dát vrátane ich implementácie a správy, ako aj vhodne nastavený politický rámec v tejto oblasti, vo výsledku sa tieto skutočnosti vôbec alebo len minimálne pretavujú do reálneho vplyvu na chod a ďalší rozvoj štátu (nízke odbúranie byrokracie, nízky vplyv na ekonomiku či životné prostredie, nízky vplyv na politiku a vládnutie v krajine).

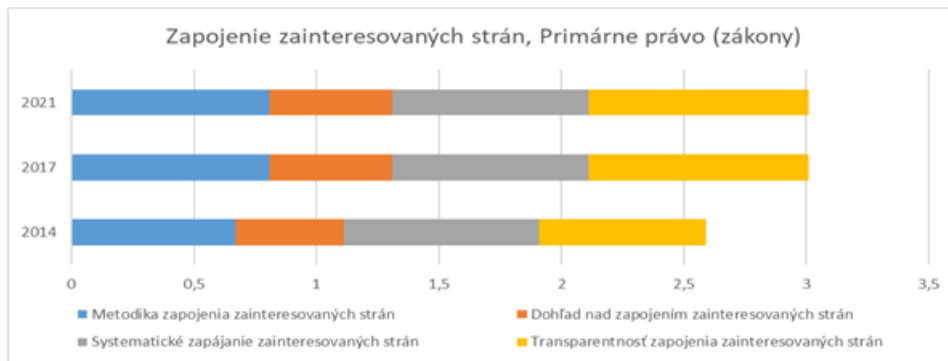
2.6.2 Hodnotenie OECD – Zapojenie zainteresovaných strán pri tvorbe právnych predpisov (RIA)

Dva z čiastkových indexov, ktoré tvoria súčasť hodnotenia RIA – Regulatory Impact Asset, realizované OECD, ktoré boli bližšie popísané v časti 3.3 Analýza príspevku OP k zavedeniu funkčného systému RIA, sú Index zapojenia zainteresovaných strán, primárne právo (zákony) a Index zapojenia zainteresovaných strán, podriadené právne predpisy (sekundárne právo). V rámci predmetných indexov sú hodnotené 4 čiastkové oblasti, ktoré kumulatívne tvoria ich celkovú hodnotu. Sú to:

- Metodika zapojenia zainteresovaných strán,
- Dohľad nad zapojením zainteresovaných strán,
- Systematické zapojenie zainteresovaných strán,
- Transparentnosť zapojenia zainteresovaných strán.

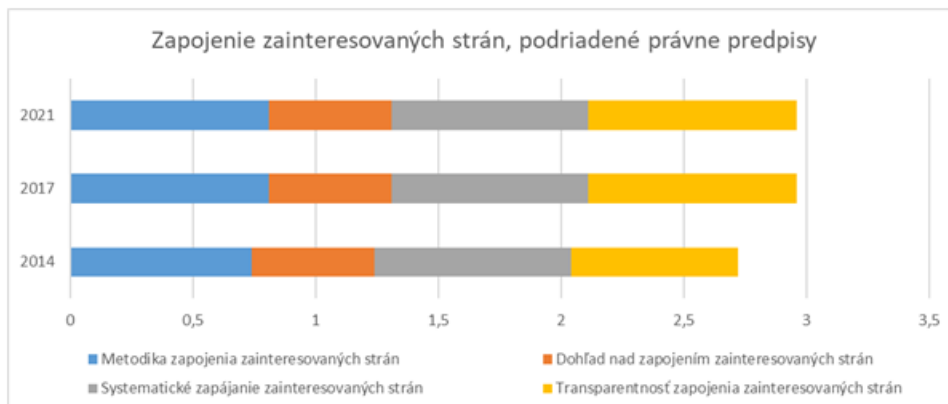
Tieto sa samostatne hodnotia tak pre oblasť primárneho práva (zákony) ako aj pre oblasť sekundárneho práva (podriadené právne predpisy).

Analýzou hodnotenia OECD realizovaného v rokoch 2014 – 2021 z hľadiska zapojenia zainteresovaných skupín na tvorbe primárnej legislatívy (zákonnych právnych predpisov) je možné zistiť, že v sledovanom období došlo na Slovensku k preukaznému zlepšeniu v tomto smere.

Obr. 8 - RIA - Hodnotenie zapojenia zainteresovaných strán, primárne právo 2014 – 2021, zdroj: OECD, 2021

Najvýraznejšie bolo v prvej polovici sledovaného obdobia, kedy došlo k zvýšeniu sledovaného ukazovateľa z 2,59 na 3,01. Pri detailnejšom skúmaní hodnotenia je zrejmé, pozitívny posun nastal najmä v oblasti metodiky zapájania zainteresovaných skupín ako aj v oblasti transparentnosti ich zapájania do procesu participácie na tvorbe verejných politík v podobe primárnej legislatívy. V druhej polovici sledovaného obdobia je možné konštatovať, že ďalšie signifikantné zlepšenie síce nenastalo, udržala sa však pozitívne dosiahnutá zmena z predchádzajúceho obdobia, čomu určite pomohli napr. dopytovo orientované projekty pre MNO v rokoch 2017 – 2019, či vybrané národné projekty obsahujúce aj časti zamerané na analýzy a aktívne zapojenie odborníkov, resp. zainteresovaných skupín do participatívnych procesov pri verejných politikách.

Obr. 9 - RIA - Hodnotenie zapojenia zainteresovaných strán, sekundárne právo 2014 – 2021, zdroj: OECD, 2021

Veľmi podobne, i keď nie úplne identické, je hodnotenie OECD pre oblasť zapojenia zainteresovaných skupín na tvorbe a implementácii sekundárneho práva, a teda tzv. podriadených právnych predpisov.

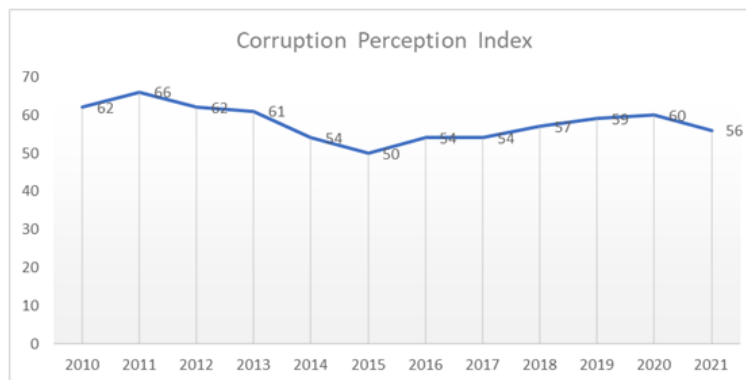
2.6.3 Index vnímania korupcie

Úroveň motivácie zainteresovaných skupín participovať na veciach verejných, a teda podieľať sa na tvorbe, implementácii či kontrole verejných politík môže do značnej miery ovplyvniť aj korupčnosť verejného prostredia, resp. miera vnímania prítomnosti korupcie v spoločnosti, osobitne vo verejnom sektore. Hoci má tento index dopad i na ďalšie oblasti ako kvalita podnikateľského prostredia, kvalita súdnictva a pod., uvádzame ho práve v súvislosti s participáciou na verejných politikách, ktoré majú následne dosah na všetky spomínané oblasti.

Vnímanie korupcie v krajine na celosvetovej úrovni hodnotí centrála organizácie Transparency International prostredníctvom svojho indikátora Corruption Perception Index (Index vnímania korupcie), ktorého výsledkom je skóre na škále od 0 (veľmi vysoký stupeň korupcie) do 100 (veľmi nízky stupeň korupcie) a následne

usporiadanie 180-tich hodnotených krajín do rebríčka. Skóre každej krajiny je kombináciou najmenej 3 zdrojov údajov získaných z 13 rôznych prieskumov a hodnotení korupcie. Tieto zdroje údajov zbierajú rôzne renomované inštitúcie vrátane Svetovej banky a Svetového ekonomického fóra. Hodnotenie vnímania indexu korupcie je pritom postavené na nasledovných desiatich princípoch: úplatkárstvo, odklon verejných financií, prítomnosť úradníkov využívajúcich svoju verejnú funkciu za účelom súkromného obohatenia sa bez hrozby čelenia následkom, schopnosť vlád kontrolovať korupciu vo verejnom sektore, nadmerná byrokracia vo verejnom sektore, ktorá môže zvýšiť riziko korupcie, nepotistické menovania v štátnej službe, prítomnosť zákonov zabezpečujúcich, že verejní činitelia musia zverejňovať svoje financie a potenciálne konflikty záujmov, právna ochrana pre ľudí, ktorí nahlásia prípady podplácania a korupcie, ovládanie štátu úzkym okruhom ľudí a prístup k informáciám o veciach verejných/činnosti vlády (Transparency International, 2021).

Slovensko v hodnotení korupcie od Transparency International obsadzuje už viac ako dekádu pomerne konštantné umiestnenie. Kým na začiatku sledovaného obdobia je možné vidieť postupné zlepšovanie vnímania korupcie na Slovensku, od roku 2015 až do roku 2020 dochádzalo ku kontinuálnemu zhoršovaniu situácie, počas ktorej sa Slovenská republika ocitla späť na úrovni z roku 2013. Napriek zlepšeniu v roku 2021 (56.miesto so skóre 52) nedosahuje SR priemerné skóre EÚ (skóre 64), ani priemerné skóre západnej Európy (skóre 66), do ktorej je v rámci regionálneho hľadiska indexu začlenená.

Obr. 10 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu vnímania korupcie (2010 – 2021), zdroj: Transparency International, 2022

Za zlepšením Slovenska možno vidieť predovšetkým zvýšené úsilie polície a prokuratúry pri odhaľovaní a stíhaní korupcie. Aj v roku 2021 pokračovalo vyšetrowanie prípadov dlhodobo nedotknuteľných a vplyvných ľudí, ako sú rôzni oligarchovia či bývalé politické a úradnícke špičky. Prvé prípady sa dostali už aj pred súd. Zvýšenú iniciatívu potvrdzujú aj aktuálne štatistiky kriminality za rok 2021, podľa ktorých prokuratúra nikdy nestíhala za korupciu častejšie (vlani to bolo 252 osôb). Dojem podľa Transparency International čiastočne kazia sporné a nedostatočne odkomunikované rozhodnutia o rušení niektorých stíhaní a obvinení zo strany generálneho prokurátora či spory medzi niektorými zložkami polície i prokuratúry.

Záver

Na základe vykonanej analýzy OP EVS a príslušných medzinárodných indexov a výskumov je možné konštatovať, že v oblasti metodiky zapájania vhodných zainteresovaných skupín do participácie na tvorbe primárnej legislatívy, a teda samotnej politiky, došlo k výraznému posunu v pred, čo indikuje hodnotenie OECD z rokov 2014 – 2021. Zlepšila sa aj transparentnosť zapájania týchto zainteresovaných skupín. Práve tu môžeme indikovať a predpokladať pozitívne dopady OP EVS v oblasti príspevku k zvýšenej miere participácie zainteresovaných skupín, najmä z radov odbornej verejnosti či podnikateľského prostredia, na tvorbe a implementácii verejných politík. Metodická stránka má priamy súvis napr. zo zriadením analytických jednotiek na jednotlivých rezortných ministerstvách, ktoré aktívne vstupujú do legislatívneho procesu a vnášajú do systému metodické a metodologické prvky hodnotenia, prípravy a kontroly jednotlivých verejných politík.

Ďalším výrazným prínosom v uvedenom smere súvisí so skutočnosťou, že prostredníctvom OP EVS bolo podporených až dvojnásobný počet plánovaných projektov MNO za účelom participácie na tvorbe lepších verejných politík a zvyšovania občianskej informovanosti, čo rovnako značí a potvrdzuje udržanie pozitívneho hodnotenia OECD v oblasti participácie zainteresovaných skupín tak na tvorbe ako aj následnej odbornej či verejnej kontrole a informovanosti v oblasti verejných politík.

Naopak, problémom naďalej ostáva vnímanie korupcie. Tá je stále vnímaná horšie v porovnaní s priemerom EÚ-27 či krajinami západnej a severnej Európy, čo môže limitovať záujem o zvýšenú participáciu na verejných politikách. Problémom tiež zostáva tzv. nesystematickosť zapájania zainteresovaných skupín na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík. Ako bolo prezentované v analytickej časti tejto kapitoly, väčšina dopytovo orientovaných projektov bola realizovaná v rokoch 2018 – 2019 na základe implementácie zverejnených výziev z roku 2017. Prostriedky tak boli použité skôr jednorazovo a nie systematicky, t.j. napríklad formou pravidelných výziev na podporu participácie vo vybraných prioritných oblastiach verejných politík ako napr. boj s korupciou, podnikateľské prostredie, environmentálna politika, efektívna samospráva a pod. Dlhodobými nástrojmi ostali len vybrané národné projekty, ktoré sú implementované počas dlhšieho viacročného obdobia zvyčajne až do obdobia konca čerpania prostriedkov programového obdobia 2014 – 2020, a teda až do roku 2023. Príkladom môže byť Národný projekt MH SR „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“.

2.7 Analýza príspevku OP k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu.

Podniky sú základom trhovej ekonomiky. Ich produkcia tovarov a služieb je zdrojom daňových príjmov, z ktorých vybrané dane sú základom štátneho rozpočtu krajiny. Zároveň sú podniky kľúčovým zdrojom zamestnanosti pre obyvateľstvo. Rozhodnutie jednotlivca či skupiny ľudí vstúpiť do podnikania do výraznej miery ovplyvňuje kvalita podnikateľského prostredia krajiny, v ktorej chcú vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Vytváranie priaznivých podmienok pre podnikanie je tak významným faktorom v kontexte efektívneho fungovania verejnej správy a je tak potrebné mu venovať zvýšenú pozornosť.

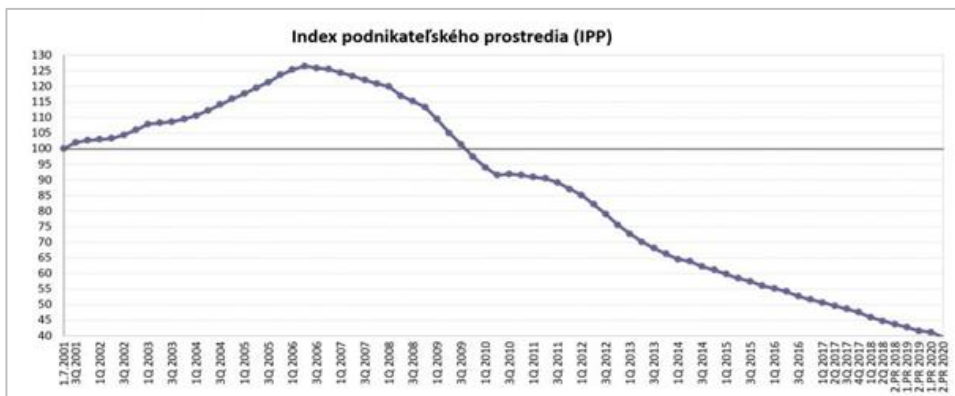
Pre posúdenie kvality podnikateľského prostredia existujú viaceré metodiky či rebríčky. Táto časť prináša hodnotenia podnikateľského prostredia Slovenska prostredníctvom piatich známych rankingov využívaných v SR, OECD, resp. vo svete.

2.7.1 Index podnikateľského prostredia

Náhľad na kvalitu podnikateľského prostredia na Slovensku je možné zhodnotiť prostredníctvom Indexu podnikateľského prostredia (IPP), ktorého autorom je Podnikateľská aliancia Slovenska (PAS). Prostredníctvom IPP monitoruje PAS štvrtročné zmeny v podnikateľskom prostredí na Slovensku. Počas tohto monitoringu podnikatelia hodnotia, či v sledovaných oblastiach došlo k zlepšeniu alebo zhoršeniu stavu za sledované obdobie. Základným obdobím pre výpočet indexu bol 1. júl 2001 s referenčnou hodnotou indexu 100 bodov. Index sleduje nasledovné oblasti:

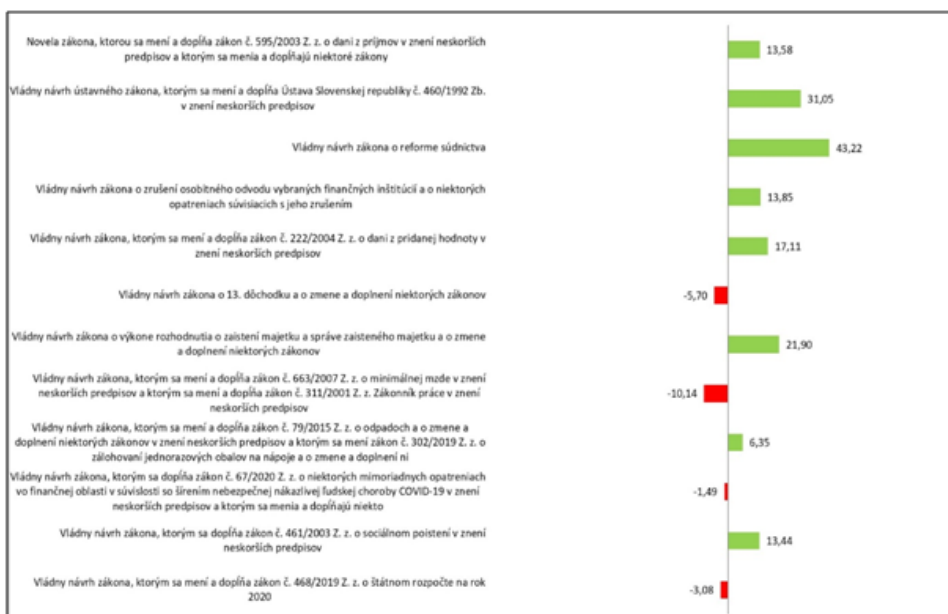
1. Vplyv hlavných prvkov právneho a regulačného rámca na podniky,
2. Vplyv iných rozhodujúcich vonkajších podmienok na podniky,
3. Vplyv podnikov na kvalitu podnikateľského prostredia.

Dokopy tieto oblasti tvoria súhrnný IPP, ktorého vývoj od počiatku približuje nasledujúci Graf 1. Z neho je možné vidieť, že oproti referenčnému roku 2001 rástol Index podnikateľského prostredia iba do konca roku 2006, kedy bolo možné badať pozitívny trend (celkovo o cca. 26%). Od roku 2007 IPP kontinuálne klesá, pričom pokles sa zastavil len na krátko v roku 2010. Za 2. polrok 2020 dosiahol Index podnikateľského prostredia úroveň 39,93 bodov, čo znamená opäť zníženie oproti predchádzajúcemu roku, a to o 1,59 bodu (41,56 bodov za 2. polrok 2020). Negatívny trend tak dlhodobo pokračuje a podnikatelia vnímajú podnikateľské prostredie neustále skeptickejšie. V roku 2020 bola výrazne negatívne vnímaná koronakríza ako hlavná bariéra rozvoja podnikania.

Obr. 11 - Vývoj Indexu podnikateľského prostredia v SR (2001 – 2020), zdroj: PAS, 2021

Podnikatelia naopak vnímali pozitívne zmenu, ktorá nastala v súvislosti s prípravou a následným schválením viacerých zákonov s priamym vplyvom na podnikateľské prostredie. Za najpozitívnejšiu pritom podnikatelia označili reformu súdnictva, úpravu Ústavy SR, zákon o zaistení majetku či novelu zákona o dani z príjmov.

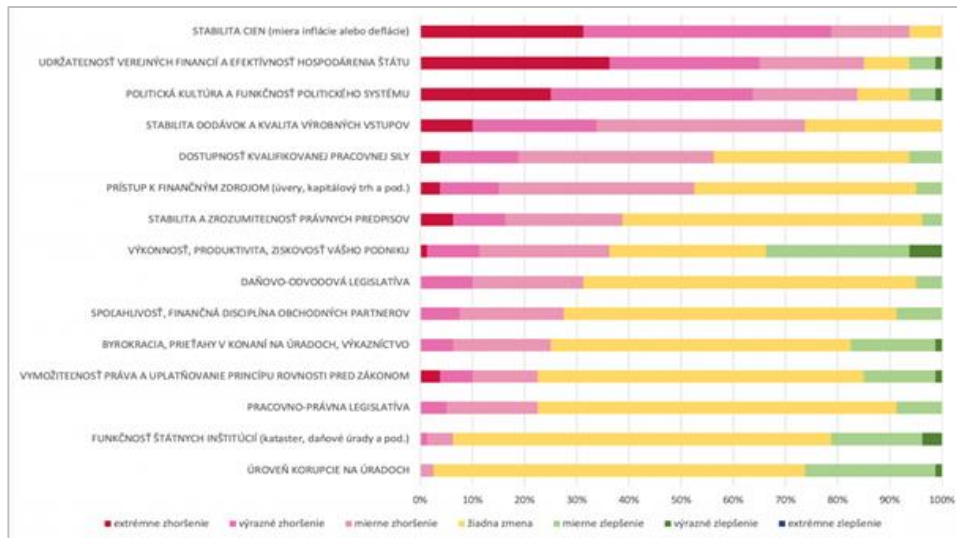
Obr. 12 - Rating zákonov (IPP) r. 2020, zdroj: PAS, 2021

Celkovo za najväčší problém znižujúci kvalitu podnikateľského prostredia meranú prostredníctvom IPP v oblasti hlavných prvkov právneho a regulačného rámca označili podnikatelia Funkčnosť politického systému v štáte a Zrozumiteľnosť, použiteľnosť a stálosť právnych predpisov.

Z aktuálne publikovaných čiastkových výsledkov IPP z 1. polroku 2022 je zrejmé, že nálada z hľadiska vnímania podnikateľského prostredia sa nezlepšuje. Najväčším problémom sa stáva neudržateľnosť cenovej stability, a teda výrazná inflácia, ktorá je najvyššia od roku 2000 ako aj problematická udržateľnosť verejných financií a extrémne zadlžovanie sa štátu v poslednom období.

Naopak v sekcii aparátu verejnej správy vnímajú podnikatelia určitý progres v oblasti stabilizácie či odbúravania byrokracie a administratívnych povinností, kde vnímané zlepšenie je na úrovni 18 %, ako aj lepšiu funkčnosť štátnych inštitúcií ako napr. kataster, klientske centrá MV SR a pod. s vnímaným zlepšením na úrovni až 21 %. Práve tu je možné hľadať súvislosti s pozitívnymi dopadmi realizovaných projektov z OP EVS, a to najmä „Zlepšenie digitálnych služieb vo verejnej správe prostredníctvom behaviorálnych inovácií“ (ITMS 314011S782), ako aj projekt „Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe“ (ITMS 314011S979). Osobitný dopad projektu

MH SR zameraného na oblasť RIA bol popísaný v časti venovanej príspevku OP EVS k zavedeniu systému RIA na Slovensku.

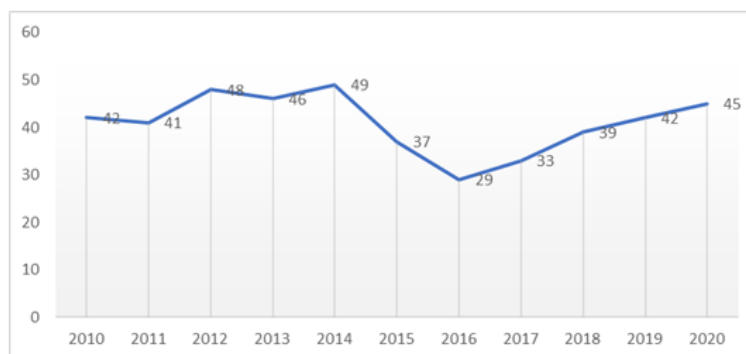

Obr. 13 - Výsledky IPP za 1. polrok 2022, Zdroj: PAS, 2022

Tiež pozitívne vnímajú podnikatelia zlepšenie v oblasti úrovne korupcie na úradoch s najvyššou mierou vnímaného zlepšenia, a to až o 26 % oproti predchádzajúcemu obdobiu.

2.7.2 Index „Doing Business“ Svetovej banky

Na hodnotenie podnikateľského prostredia sa celosvetovo najčastejšie používal index Svetovej banky „Doing Business“, ktorá až do roku 2020 každoročne publikovala rebríček 190 krajín zoradených do poradia podľa získaného skóre „Ease of Doing Business Score“ založeného na analýze množstva čiastkových indikátorov, ktoré hodnotia nasledujúcich 10 oblastí ekonomického a podnikateľského prostredia: začatie podnikania, získanie stavebných povolení, prístup k elektrickej energii, registrácia nehnuteľného majetku, získanie úveru, ochrana investorov, platenie daní, cezhraničný obchod, vymožitelnosť kontraktov a riešenie platobnej neschopnosti. Každý čiastkový indikátor (bež ohľadu na mernú jednotku) je podľa presne stanovenej metodiky pretransformovaný na skóre v škále 0-100. Výsledné skóre indexu krajiny sa získa aritmetickým priemerom jednotlivých hodnotených oblastí.

Obr. 14 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu „Doing Business“ (2010 – 2020), zdroj: World Bank, 2011-2021

Pri pohľade na vývoj indexu medzi rokmi 2010 a 2020 je možné vidieť, že i keď v rokoch 2015 – 2016 došlo k istému zlepšeniu podnikateľského prostredia Slovenskej republiky v rebríčku svetového hodnotenia, kedy krajina obsadila 29. pozíciu (2016), následne je trend už len zhoršujúci a postupne sa Slovensko dostalo až na 45. pozíciu v roku 2020 s celkovým skóre 75,6. Najlepšie čiastkové skóre bolo pritom dosiahnuté v nasledujúcich oblastiach:

- cezhraničný obchod, kde bolo dosiahnuté najlepšie možné škálové hodnotenie (skóre 100). Táto oblasť hodnotí export a import v zmysle času a nákladov potrebných na to, aby tovar prekročil hranice (colné predpisy a odbavenie, manipulácia so zásielkou, kontrolné postupy,...). Najvyššie možné dosiahnuteľné skóre je dôsledok členstva krajiny v EÚ a teda princípu voľného pohybu tovarov a služieb.
- registrácia nehnuteľného majetku – skóre 90,2 (8. miesto). V tejto sekcii sa posudzuje napríklad počet kalendárnych dní potrebných na absolvovanie všetkých procedúr (počet úkonov) súvisiacich s nadobudnutím majetku, náklady spojené s prevodmi majetku atď.
- začatie podnikania – skóre 84,8 (118. miesto). Napriek tomu, že skóre 84,8 je na stupnici 0-100 na pomerne vysokej priečke, fakt, že toto skóre umiestnilo SR až na 118. miesto zo 190 hodnotených krajín naznačuje, že Slovenská republika má vo vytváraní priaznivých podmienok pre začatie podnikania v porovnaní s ostatnými hodnotenými krajinami ešte veľký priestor na zlepšenie. Pri začatí podnikania sa v zmysle indexu dívame napríklad na čas a náklady, ktoré sú potrebné na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným, základné imanie potrebné na založenie spoločnosti a iné.

Najhorší ranking Slovenská republika obdržala v oblasti získania stavebného povolenia, ktorého skóre 59,4 nás celosvetovo zaradilo na 146. miesto. Táto oblasť v sebe zahŕňa počet procedúr, ktoré je nutné absolvovať pri získaní stavebného povolenia (14), počet kalendárnych dní, ktoré treba na absolvovanie týchto procedúr (300), finančné náklady, ktoré sú s nimi spojené ako aj množstvo vlastných metodologických indexov, ktoré hodnotia kvalitu stavebných zákonov, kvalitu kontrolných procesov pred, počas a po výstavbe objektov a mnohé iné.

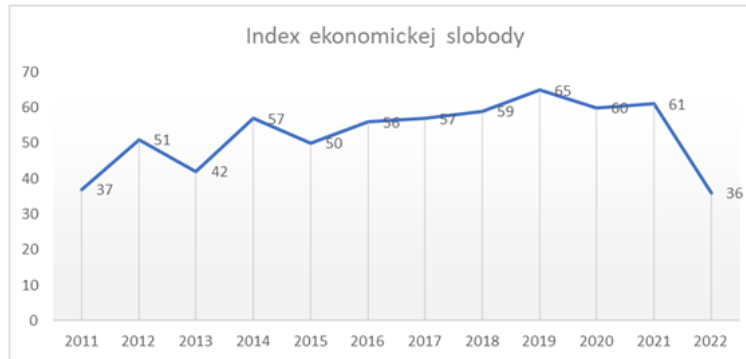
Napriek vyššie prezentovaným, nie práve priaznivým výsledkom je však potrebné poznamenať, že publikovanie tohto indikátora bolo v roku 2020 Svetovou bankou pozastavené vzhľadom na zistené nedostatky a nezrovnalosti v dátach. Taktiež Svetová banka nariadila sériu previerok a auditov publikovaných správ a metodiky indexu, a teda niektoré hodnotenia či umiestnenia v rebríčkoch nemusia odrážať skutočný skutkový stav kvality podnikateľského prostredia v krajine.

2.7.3 Index ekonomickej slobody (IEF)

Ďalším indikátorom hodnotiacim stav podnikateľského prostredia krajiny je Index ekonomickej slobody (Index of Economic Freedom), ktorý je každoročne publikovaný nadáciou The Heritage Foundation v spolupráci s Wall Street Journal. Výsledkom je zostavenie rebríčka 184 krajín sveta, ktoré sú hodnotené v 4 kľúčových aspektoch ekonomiky na základe 12 slobôd ovplyvňujúcich podnikanie. Týmito oblasťami a slobodami sú:

1. Právny štát (vlastnícke práva, efektívnosť súdnictva, vládna integrita)
2. Rozsah vládnych zásahov (daňové zaťaženie, vládne výdavky, fiškálne zdravie)
3. Efektívnosť regulácie (sloboda podnikania, sloboda práce, menová sloboda)
4. Otvorenosť trhu (sloboda obchodu, sloboda investovania, finančná sloboda)

Každý z týchto 12 slobôd, ktoré sú v indexe kvantifikované prostredníctvom množstva sub-premenných, je vo výsledku priradené hodnotenie na škále od 0 (neslobodná ekonomika) do 100 (slobodná ekonomika), pričom výsledné skóre ekonomickej slobody krajiny vzniká ako aritmetický priemer týchto 12-tich hodnotení. Podľa výsledného skóre sa následne krajina zaradí do 1 z 5 kategórií (úplne slobodné krajiny 80-100, zväčša slobodné krajiny 70-79,9, stredne slobodné krajiny 60-69,9, zväčša neslobodné krajiny 50-59,9 a napokon krajiny, v ktorých je ekonomická sloboda potláčaná 0-49,9).

Obr. 15 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu ekonomickej slobody (2011 – 2022), zdroj: The Heritage Foundation, Wall Street Journal, 2012-2021

Z vývoja hodnotenia, a teda pozície Slovenskej republiky v rebríčku ekonomickej slobody za uplynulých 12 rokov, je zrejmé, že spomedzi 184 hodnotených krajín sveta sa SR dlhodobo pohybovala medzi 50. až 60. priečkou. Práve posledný sledovaný rok (2022) predstavuje pre našu krajinu v rámci rebríčka výrazný posun vpred, kedy sa SR so skóre 69,7 posunula celosvetovo na 36. pozíciu.

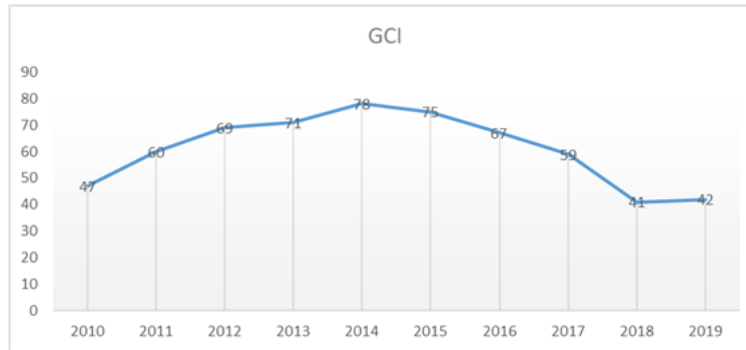
Z regionálneho hľadiska sa SR dostala na 23. miesto z celkového počtu 45 krajín Európy, pričom súčasné skóre prevyšuje celosvetový (60) a veľmi mierne aj európsky priemer (69,5). Napriek tomu sa však naša krajina radí medzi stredne slobodné krajiny.

Po hlbšej analýze čiastkových hodnotení jednotlivých slobôd je možné vidieť, že najvýraznejšie pozitívne zmeny oproti minulému roku nastali v efektívnosti súdництва (+27,5 v porovnaní s 2021), v slobode podnikania (+20,3 v porovnaní s rokom 2021) a v oblasti slobody vlastníctva (+11,7 v porovnaní s 2021). Zároveň je však zaznamenaný výraznejší prepád v oblasti fiškálneho zdravia krajiny (-17,4 v porovnaní s 2021). Napriek pozitívnemu nárastu hodnotenia v oblasti efektivity súdництва, autori výročnej publikácie za rok 2022 vyčítajú Slovenskej republike dĺžku súdnych konaní, zraniteľnosť sudcov voči politickému tlaku, zastrášovaniu a korupcii, ktorá je problémom vo verejnom aj súkromnom sektore. Za problematickú bola taktiež označená transparentnosť pri verejnom obstarávaní.

2.7.4 Globálny index konkurencieschopnosti

Veľmi známym a všeobecne uznávaným hodnotením podnikateľského prostredia je aj Global Competitiveness Report publikovaného Svetovým ekonomickým fórom (World Economic Forum). Prezентuje ukazovateľ nazývaný Globálny index konkurencieschopnosti (GCI).

GCI demonštruje, do akej miery je národná konkurencieschopnosť komplexný jav, ktorý sa môže zlepšiť len cez rad reforiem v rôznych oblastiach, ktoré v dlhodobom horizonte ovplyvňujú produktivitu krajiny. Tie siahajú od dobrej správy vecí verejných a makroekonomickej stability až po efektívnosť trhov výrobných faktorov, technologické prijatie a inovačný potenciál. GCI je tvorený z viac ako 113 premenných, z ktorých približne dve tretiny vychádzajú z odpovedí vedúcich pracovníkov na otázky vypracovaného dotazníka, tzv. mäkké dáta („Executive Opinion Survey“, EOS) a jedna tretina z verejne dostupných zdrojov tzv. hrubé dáta (štatistika). Index poskytuje vážený priemer veľkého množstva komponentov, pričom každý je odrazom komplexu konkurencieschopnosti. Index je postavený na 12 pilieroch konkurencieschopnosti a poskytuje obsiahly obraz konkurenčného prostredia v krajinách sveta v rôznom štádiu vývoja (Gordiaková, Z. 2011).

Obr. 16 - Vývoj pozície SR v rebríčku Globálneho indexu konkurencieschopnosti (2010 – 2019), zdroj: World Economic Forum, 2011-2020

Z hľadiska hodnotenia Slovenska v GCI rebríčku v roku 2019 dosiahla naša krajina 42. miesto zo 141 hodnotených krajín, čo približne zodpovedá tiež postaveniu v rebríčku Svetovej banky. V porovnaní s rokom 2018 je to pohoršenie o 1 miesto, kedy SR obsadzovala 41. miesto v rebríčku. Najlepšie umiestnenia už dlhodobo patri krajinám s vyspelým a priaznivým podnikateľským prostredím ako Singapur (1. miesto), USA (2. miesto) a Hongkong (3. miesto). Z pomedzi krajín EÚ sú na tom najlepšie Holandsko (4. miesto), Nemecko (7. miesto) a Švédsko (8. miesto).

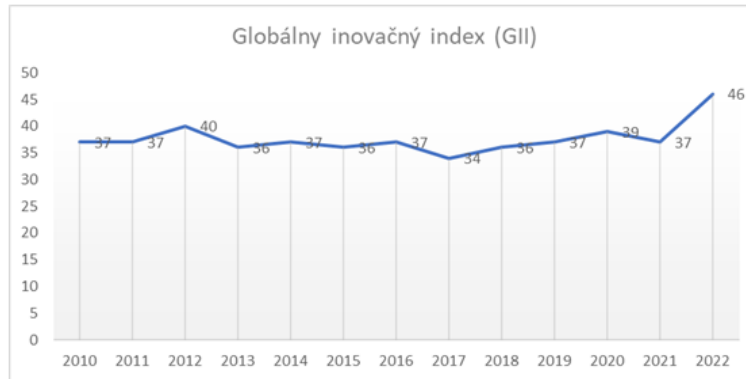
V porovnaní s krajinami V4 dominuje Česká Republika obsadzujúca 32. miesto, nasledovaná Poľskom (37. miesto). Rebríček uzatvára Maďarsko, a to na 47. mieste. Vzhľadom na geografické a historické pozadie porovnávaných krajín nie je prekvapivé, že všetky krajiny vykazujú signifikantné podobnosti v štruktúre lepšie či horšie hodnotených oblastí. Všetky krajiny V4 zlyhávajú v oblasti inovácií. Ako vyplýva z hodnotenia Svetového ekonomického fóra, Slovensko najviac zaostáva v inovačnej kapacite, pričom tento stav je dlhodobou záležitosťou. (Fiľa, M. – Urbaníková, M., 2020)

Novšie dáta tohto indexu žiaľ už nie sú dostupné. V reporte Svetového ekonomického fóra (2020) sa uvádza, že vydanie správy o globálnej konkurencieschopnosti ukázalo, ako klesajúce trendy v základných aspektoch produktivity boli maskované dlhodobou akomodačnou menovou politikou, ale zostali prekážkami posilňovania hospodárskeho rozvoja. Tento nezvyčajný moment si vyžaduje inovatívne a veľmi potrebné zmeny v politike. Preto bolo v roku 2020 pozastavené dlhodobé hodnotenie globálneho indexu konkurencieschopnosti (GCI).

Je teda možné očakávať, že tento index bude prepracovaný, resp. nahradený úplne novou metodikou merania konkurencieschopnosti krajín a ich podnikateľského prostredia. Z uvedeného dôvodu je teda taktiež potrebné brať prezentované dáta s určitou rezervou vo vzťahu k reálnym podmienkam v jednotlivých krajinách vrátane Slovenska. Zároveň nedostupnosť novších dát neumožňuje naplno hľadať premostenie na pozitívne dopady OP EVS, ktorého obdobie je dlhšie a výsledky sa môžu prejaviť aj v období po roku 2019.

2.7.5 Globálny inovačný index

K indexom hodnotenia podnikateľského prostredia, ktoré sa ale nezameriava na ekonomické vplyvy, je aj Globálny inovačný index (Global Innovation Index), ktorého autorom je Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO). Táto každým rokom zoraďuje 132 svetových ekonomík do poradia na základe ich inovačných výkonností. Využíva na to spolu 81 indikátorov, ktoré hodnotia kapacity a úspechy v inováciách v siedmich základných pilieroch – Inštitúcie, Ľudský kapitál a výskum, Infraštruktúra, Sofistikácia trhu (študuje trh, súťaž a investičné podmienky krajiny), Sofistikácia obchodu, Znalostné a technologické outputy a kreatívne outputy. Globálny inovačný index (GII) nezoraďuje krajiny do poradia iba v rámci celosvetového rebríčka, ale hodnotí a porovnáva ich aj v rámci klastrov vytvorených na základe príjmovej kategórie krajiny: a) krajiny s vysokým príjmom (48 krajín vrátane Slovenskej republiky) b) krajiny s vyšším stredným príjmom (36 krajín) c) krajiny s nižším stredným príjmom (36 krajín) a d) krajiny s nízkym príjmom (12 krajín). V rámci klastrov potom krajiny zaraďuje do 3 skupín podľa plnenia inovačných očakávaní vzhľadom na úroveň rozvinutosti krajiny (krajiny, ktoré prekonal očakávania, krajiny v súlade s očakávaniami a ostatné krajiny).

Obr. 17 - Vývoj pozície SR v rebríčku Globálneho inovačného indexu (2010 – 2022), zdroj: WIPO, 2010-2022

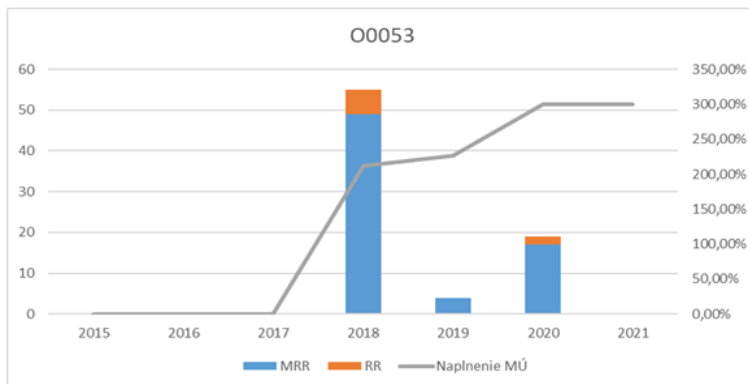
Pri pohľade na vývoj umiestnenia Slovenskej republiky v rebríčku GII za uplynulých 13 rokov je viditeľné, že v celosvetovom meraní SR obsadzovala 34. až 46. pozíciu, pričom práve v roku 2022 sa so skóre 34,3 ocitla na najnižšej pozícii v rámci celého sledovaného obdobia a nedosiahla tak očakávania inovačnej výkonnosti. Zároveň SR s týmto hodnotením v roku 2022 nedosiahla ani priemernú hodnotu indexu, či už z hľadiska regionálneho významu (Európa) alebo v rámci klastra krajín s vysokým príjmom. Pri náhľade na čiastkové indikátory indexu, väčšina sledovaných indikátorov odráža umiestnenie SR v hodnotení, sú však oblasti, v ktorých dosahuje vysoko nadpriemerné ako aj vysoko podpriemerné hodnotenia. Medzi naše najlepšie hodnotené indikátory spomedzi sledovaných sú:

- Podiel High-Tech a Medium-Tech výstupov na celkovom výrobnom výstupe (3.miesto),
- Environmentálna udržateľnosť prostredníctvom ISO certifikácie 14001, ktorá pomáha podnikom systémovo aplikovať environmentálne manažérstvo kvality (7. miesto v rámci celosvetového rebríčka),
- Celková hodnota vývozu kreatívneho tovaru v porovnaní s celkovým objemom obchodu (9.miesto).

Naopak, podľa hodnotení SR výrazne zaostáva v podnikateľskom prostredí, konkrétne v oblasti podpory vlády pri zabezpečení stabilného podnikateľského prostredia (102. miesto), v tvorbe hrubého kapitálu vyjadreného prostredníctvom pomeru investícií k HDP (101. miesto) alebo aj v oblasti Joint venture/Strategických obchodných aliancií (112. miesto).

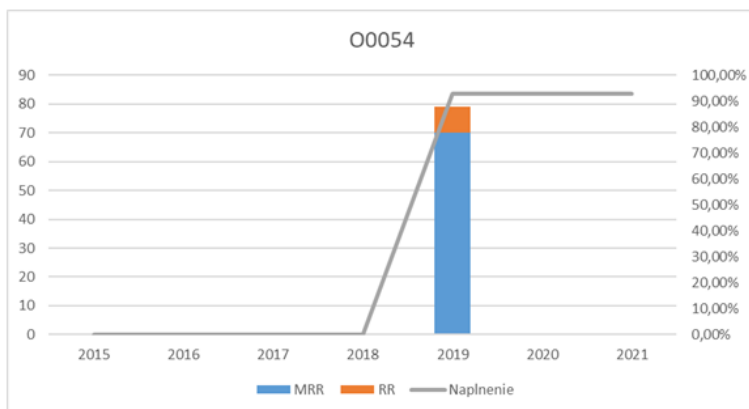
2.7.6 Výsledky dosiahnuté OP EVS s väzbou na kvalitu podnikateľského prostredia

Operačný program EVS stanovil pre prioritnú os č.1 niekoľko spoločných a špecifických výstupových ukazovateľov, pričom niektoré majú väzbu na skvalitňovanie podnikateľského prostredia. Jedným z nich je aj podpora klientskych centier poskytujúcich pro-klientsky orientované služby FO a PO. Do konca programového obdobia bolo cieľom podporiť 26 takýchto klientskych centier, z toho 23 v menej rozvinutých regiónoch a 3 v rozvinutých regiónoch. Merateľný ukazovateľ projektu bol naplnený už v roku 2018, kedy podporu získalo spolu 55 centier (49 v MRR a 6 v RR). Ku koncu roka 2021 už bolo v rámci OP podporených dokopy až 78 centier (70 v MRR a 8 v RR), čím došlo k prekročeniu plánovanej podpory a podľa posledných dostupných údajov bol cieľ naplnený na 300%. Klientske centrá uľahčujú vybavovanie dokladov vrátane živnostenského oprávnenia, dokladov pre elektronickú komunikáciu so štátom a pod., čo výrazne uľahčuje fungovanie aj podnikateľom. Ich počet je nakoniec až 3x vyšší, než sa pôvodne počítalo, a teda ich dostupnosť je omnoho väčšia.

Obr. 18 - Vývoj počtu podporných klientskych centier poskytujúcich pro-klientsky orientované služby FO a PO, zdroj: OP EVS, 2022

Ďalším merateľným ukazovateľom projektu je počet subjektov, ktoré získali podporu na zavedenie a/alebo zlepšenie systémov merania spokojnosti klientov, pričom cieľom projektu bolo podporiť 85 subjektov (75 v MRR a 10 v RR). Ku koncu roka 2021 bolo podporných spolu 79 subjektov (70 v MRR a 9 v MRR), čím došlo k naplneniu cieľa na 92,94%.

Obr. 19 - Graf 14 Vývoj počtu subjektov, ktoré získali podporu na zavedenie a/alebo zlepšenie systémov merania spokojnosti klientov, zdroj: OP EVS, 2022

Súvisiacim dopadovým merateľným ukazovateľom je ukazovateľ R0052 Počet subjektov so zavedenými alebo zlepšenými systémami merania spokojnosti klientov. Cieľom bolo udržať zavedený alebo zlepšený systém v aspoň 61 z 85 pôvodne plánovaných podporných subjektov, čo sa dosiahnuť podarilo, nakoľko všetkých 79 podporných subjektov zmodernizovaný alebo novozavedený systém merania kvality spokojnosti klientov používa (cieľ prekročený o 25%).

Zlepšenie podnikateľského prostredia na Slovensku je rámci plánovaných výsledkov OP EVS a konkrétne Špecifického cieľa 1.1 previazané aj so zefektívnením postupov a procesov finančnej správy, zjednotením výberu daní, cla a odvodov. V rámci OP EVS bol plánovaný aj samostatný národný projekt pod názvom "Zefektívnenie správy daní a cla" Prijímateľom pomoci bolo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, pričom zmluva nadobudla účinnosť 22.12.2018. Projekt bol plánovaný na cca. 3 roky a jeho výstupom mali byť okrem iného aj min. 3 návrhy legislatívnych zmien a 9 zavedených inovatívnych procesov smerujúcich k zjednoteniu a efektívnejšiemu výberu daní zjednodušenie, zefektívnenie a modernizovanie kľúčových procesov finančnej správy a zvyšovanie kvality služieb poskytovaných klientom FS so zámerom zvýšiť efektívnosť správy daní a cla. Projekt však bol mimoriadne ukončený začiatkom roka 2020, pričom Finančné riaditeľstvo vyčerpalo len niečo cez 10.000 EUR, ktoré aj vrátilo. To značí o skutočnosti, že k riadnej realizácii projektu vôbec nedošlo, a teda projekt nemal žiaden očakávaný pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie v predmetnej oblasti.

2.7.7 Záver

Všetky vyššie uvedené charakteristiky a indexy indikujú skutočnosť, že kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku má svoje nedostatky a nepatrí k najlepším v EÚ-27 ani vo svete. V rámci vyspelých krajín OECD, resp. krajín EÚ patrí SR vo väčšine rankingov k priemerným, resp. podpriemerným krajinám z hľadiska úrovne kvality podnikateľského prostredia, pričom najčastejšími problémami sú byrokracia, nestabilita politického a legislatívneho systému, či vysoké daňovo-odvodové zaťaženie. Tie patria medzi najväčšie bariéry rozvoja kvalitného slobodného podnikania v podmienkach SR.

Zároveň z hľadiska dlhodobých trendov nie je viditeľné výrazné zlepšenie v tejto oblasti a prevláda skôr dlhodobá stagnácia.

Objavujú sa však pozitívne momenty, a to práve v oblasti, na ktoré majú dosah aj projekty a aktivity OP EVS. Podnikatelia vnímajú zlepšenie v podobe poklesu administratívnych povinností, a teda odbúravaní byrokracie, možnostiach elektronickej komunikácie so štátom, zníženiu vnímania miery korupcie či zlepšenia súdnictva, ako aj reformu či legislatívne zmeny viacerých zákonov s priamym dopadom na podnikateľské prostredia na Slovensku vo vzťahu k podnikateľom a podnikateľskému prostrediu.

Príspevok OP EVS ku kvalite podnikateľského prostredia môžeme priamo vnímať vo vytvorení klientskych centier, ktoré pomáhajú a uľahčujú život tak bežným občanom ako aj podnikateľom z radov FO a PO. Vytvorenie klientskych centier pre FO a PO bol jedným z pozitívnych krokov, ktoré prispeli k zlepšeniu podnikateľského prostredia na Slovensku formou istého zjednodušenia poskytovaných služieb štátu vo vzťahu k podnikateľom FO aj PO. Zároveň sú zavedené systémy merania spokojnosti klientov, čo umožňuje pravidelne a systematicky vyhodnocovať kvalitu poskytovaných služieb vybraných štátnych inštitúcií, najmä uvedených klientskych centier.

Naopak kriticky sa treba postaviť k oblasti zjednodušenia, zjednotenia a efektívnejších procesov výberu daní, ciel a poistného (odvodov) najmä prostredníctvom Finančnej správy. Práve dane a odvody sú pritom podnikateľmi dlhodobo vnímané ako jedna z najväčších bariér podnikania a to nie len z hľadiska vysokého daňovo-odvodového zaťaženia práce a podnikania, ale aj jeho zložitého systému administrácie, výberu a vykazovania voči orgánom a inštitúciám štátnej správy. Táto intervencia však nebola zrealizovaná a teda je zrejme, že OP EVS nemal žiadny priamy dopad na túto oblasť.

Taktiež je vhodné poukázať na už uvedené skutočnosti v predchádzajúcich častiach, že pozitívne dopady, ktoré sa prejavujú a môžu v budúcnosti pozitívne prejavíť na kvalite podnikateľského prostredia sú aj v podobe zavedenia a využívania analytických útvarov jednotlivých ministerstiev vo vzťahu k legislatívnym zmenám s odsledovanými dopadmi na podnikanie, pričom hlavnú úlohu by tu malo zohrať zavedenie systému RIA, ktoré je bližšie charakterizované v podkapitole 3.3, a ktorý by mal zabezpečiť, že žiadna legislatíva s priamym vplyvom na podnikanie a podnikateľské prostredie nebude schválená bez jednoznačného posúdenia jej dopadov naň. Zároveň je tu stále priestor na ďalšiu debyrokratizáciu verejnej správy ako aj na nadväzujúce aktivity klientskych centier v podobe vytvorenia tzv. one-stop-shopov, a teda miest, kde podnikatelia budú schopní na jednom mieste vybaviť a získať všetky potrebné záležitosti v súvislosti s podnikaním, pričom táto úloha je kombinovaná s aktivitami ďalších projektov (najmä národných projektov) iných operačných programov a v prípade úspešnej implementácie tak vytvorenia pozitívnych synergických efektov k OP EVS. Ich dosiahnutie je však závislé práve od nich a OP EVS tak napriek vytvoreniu určitých predpokladov nemôže zaručiť naplnenie týchto efektov z iných OP, ktoré zároveň nie sú ani v gescii rovnakého rezortu. Zároveň to dáva odkaz aj do budúcnosti, že podnikateľské prostredie a jeho kvalita sú veľmi komplexnou záležitosťou a jeho zlepšovanie sa tak musí stať celospoločenskou a politickou prioritou naprieč rezortmi s možným budúcim využitím zdrojov z Plánu obnovy a OP Slovensko.

3. Závery a zhodnotenie

3.1 Aké boli dopady OP v oblasti skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov VS?

Plánovanými výsledkami realizovaných aktivít v rámci špecifického cieľa 1.1 majú byť skvalitnené systémy a optimalizované procesy vo verejnej správe. Realizáciou intervencií, zameraných na tvorbu metodík, politík, analýz, tvorba katalóg životných situácií, podporu horizontálneho riadenia, interoperability systémov a zameranie všetkých činností na poskytovanie kvalitných služieb klientom, bude vybudovaná moderná verejná správa, ktorej výstupy budú kvalitné, efektívne a ľahko dostupné služby obyvateľstvu aj podnikateľom.

Intervencie zameriavajúce sa na oblasť skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov boli a vzhľadom na niektoré projekty v realizácii stále sú implementované prostredníctvom nasledujúcich národných projektov:

- Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk (projekt riadne ukončený)
- Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov (projekt riadne ukončený)
- Optimalizácia procesov vo verejnej správe (projekt v realizácii)
- Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám (projekt v realizácii)

Národný projekt Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk realizovaný Ministerstvom vnútra SR podporil vybraných zamestnancov poskytujúcich proklientsky orientované služby a taktiež zabezpečil podporu supervízie klientskych pracovísk. Projekt podporil 78 klientskych pracovísk a 644 miest prvého kontaktu. Ako dopad implementovaného projektu je možné vnímať pozitívne vnímanie verejnej správy verejnosťou, teda obyvateľstvom a podnikateľmi. Zastabilizované tímy pracovníkov prvého kontaktu poskytujú kvalitné komplexné služby klientele. Realizácia projektu, ktorého výsledkom sú kvalitne a rýchlo dostupné poskytované služby v prostredí komfortného klientskeho centra s vyškolenými a zainteresovanými zamestnancami, priniesla efekt v podobe pozitívneho celospoločenského vnímania poskytovaných služieb verejnou správou.

Takmer paralelne bol realizovaný národný projekt Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov klientskych centier. Národný projekt bol realizovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, v rámci ktorého bolo zámerom vybudovať rozšírenú sieť klientskych centier a jej činnosti, resp. úroveň poskytovaných služieb klientom monitorovať, merať, vyhodnocovať výkonnosť a následne využiť výsledky z uvedených činností a využiť ich v prospech klientely v zmysle rozširovania poskytovaných služieb, zavedením systému merania spokojnosti klienta. Národný projekt bol implementovaný na území celého Slovenska. V rámci realizovaných aktivít bola vytvorená okrem iného aj „Vzorová metodika pre implementáciu zefektívňovania kvality v samospráve“, „Návrh systému metodického riadenia a koordinácie klientskych centier, Katalóg služieb klientskych centier a Zhodnotenie dizajnu manuálu klientskych centier, boli zrealizované rôzne samohodnotiace správy, tipy, odporúčania a príklady dobrých praxí. Tieto aktivity vytvorili jednotný rámec pre poskytovanie kvalitných, efektívnych a rýchlo dostupných služieb verejnou správou.

Národný projekt „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“, ktorý je kľúčovým pre zhodnotenie dopadov pre oblasť skvalitnených systémov a optimalizácii procesov je stále v realizácii a nie je preto možné objektívne a efektívne zhodnotiť dopad aktivít a ich výstupov. Realizácia projektu bola negatívne ovplyvnená nielen pandemiou COVID 19, ale aj zdĺhavým a neefektívnym koordinačným mechanizmom OPII, ktorému chýbala dostatočná dynamika v kooperácii, a tiež zmenou niektorých politických priorít. Je však možné zhodnotiť, že vytvorením „Katalógu životných situácií a horizontálne integrovaných procesov“, „Metodiky optimalizácie procesov“, „Identifikácie optimalizačných príležitostí procesov“ a „aktuálnej karty procesu“ bol vytvorený

solídny základ vo forme jednotného rámca pre oblasť kvalitných systémov a optimalizovaných procesov podobne ako v prípade predchádzajúceho národného projektu.

V prípade národného projektu „Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám“ taktiež nie je možné zhodnotiť dopady jeho zrealizovaných aktivít a výstupov, pretože je v realizácii. Je však možné skonštatovať, že doposiaľ boli okrem novovytvoreného klientskeho centra v menej rozvinutom regióne podporené aj administratívne kapacity v už existujúcich klientskych centrách a okresných úradoch. Zrealizované intervencie boli zamerané predovšetkým na skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom a podnikateľským subjektom. Národný projekt v rámci implementácie podporil aj aktivity v oblasti špecifických služieb orientovaných na koordináciu aktivít, ktoré súvisia s rozvojom územia najmenej rozvinutých okresov, resp. s prebiehajúcim transformačným procesom regiónu Horná Nitra.

Udržateľnosť výstupov uvedených národných projektov a tým aj prehlbovanie pozitívnych dopadov oblasti skvalitnených systémov a optimalizácii procesov sa na základe analýzy predpokladá s kontinuálnym procesom vyhodnocovania a zlepšovania v rámci vytvorených politík, metódik a zavedených procesov do praxe. V rámci poskytovania služieb klientom bude potrebné využiť vhodné opatrenia, aby sa predchádzalo byrokracii. V čase digitalizácie je potrebné zamerať pozornosť predovšetkým na skvalitňovanie elektronizácie služieb, aby klienti získavali čo najväčšie množstvo služieb verejnej správy z pohodlia domova alebo kancelárie a nemuseli tak tráviť čas na úradoch. Ako významné sa považuje aj zlepšenie komunikácie a vôbec celkovo orientácia na prieskum spokojnosti klientov, ktorých spätná väzba je priam kľúčová pri zavádzaní, skvalitňovaní a optimalizácii systémov a procesov. Vhodné je aj v rámci synergického efektu zrealizovaných národných projektov stále využívať kvalitné výstupy projektu „Implementácia systému ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy“. K zabráneniu odchodu do súkromného sektoru môže preto pomôcť aj neustále vzdelávanie zamestnancov, ich možnosť seberealizácie formou participácie na skvalitňovaní procesov, pri zavádzaní nových produktov / služieb, ale odmeňovanie porovnateľné so súkromným sektorom na podobných pozíciách. V neposlednom rade bude predstavovať veľkú hodnotu pre oblasť skvalitnených systémov a optimalizovaných procesov a pokračovanie v nadviazanej spolupráci so zahraničnými partnermi, predovšetkým z Českej republiky, ale aj iných štátov Európskej únie a využívať tak efektívne príklady dobrej praxe.

3.2 Ako prispel OP k zavedeniu funkčného systému RIA?

Regulačná politika je pre štáty kľúčovým nástrojom na zabezpečenie toho, aby ich zásahy do hospodárskych a sociálnych záležitostí boli účinné, inovatívne a efektívne. Má zásadný význam pre udržateľný rast a rieši domáce, ako aj globálne výzvy, napríklad tie, ktoré sú uvedené v cieľoch trvalo udržateľného rozvoja. Regulačné politiky na jednej strane upravujú /regulujú legislatívnymi aktmi fungovanie štátu – verejných inštitúcií, občanov, podnikateľov pre lepšie fungovanie všetkých jeho súčastí. Na druhej strane, prostredníctvom regulácií často zaťažujú priamymi alebo nepriamymi nákladmi, ktoré sa odvíjajú od času stráveného vypracovávaním administratívy. Takto vzniká záťaž kladená na občanov, verejné inštitúcie i podnikateľov. Cieľom RIA by malo byť hodnotenie, či záťaž je adekvátna cieľom, ktoré sa chcú dosiahnuť, v prípade podnikateľov by malo byť hodnotené to, či ich legislatíva neobmedzuje príliš pri dosahovaní ich podnikateľských cieľov.

RIA je v kompetencii MH SR už viac ako desaťrocie. Preto bol v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa vytvorený a realizovaný Národný projekt: „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“. V súčasnosti je najsystemovejším prvkom a zároveň aj najlepšie finančne podporený sumou (NFP) 3 628 545,37 EUR. Ten je aktuálne jediným priamym nástrojom zavádzania systému RIA v Slovenskej republike s priamou väzbou na OP EVS.

V rámci Národného projektu bolo definovaných 7 hlavných aktivít. Do niektorých z nich bola zapojená aj OECD, ktorá definovala výzvy aj kľúčové opatrenia. OECD zmapovala inštitucionálne kompetencie, kapacity a dodržiavanie procesov hodnotenia vplyvov na rôzne oblasti ako sú verejné financie, sociálne záležitosti, životné prostredie, podnikateľské prostredie. Vyhodnotila aj strategický a legislatívny rámec pre realizáciu RIA na Slovensku, pričom skonštatovala viacero výziev a kľúčových krokov pre ďalšie obdobie v oblasti Inštitúcií a kapacít, zapojenia stakeholderov a verejných konzultácií, prípravy nových regulácií/legislatívy, ex-post a ex-ante hodnotenia regulácií, inovatívnych prístupov.

Vo všetkých skúmaných oblastiach, ako aj v napĺňaní merateľných ukazovateľov badať zlepšený prístup väčšiny stakeholderov k posudzovaniu vplyvov legislatívy na rôzne aspekty sociálneho aj ekonomického prostredia na Slovensku. Veľmi dôležité je vidieť hodnotenie RIA OECD v medzinárodnom kontexte porovnania členských krajín EÚ. Na základe výsledkov z roku 2021 je možné konštatovať, že Slovenská republika je výrazne nad priemerom OECD, a čo viac, aktuálne patrí medzi najlepšie hodnotené krajiny EÚ-27 (5.miesto). Slovensko tak patrí k lídrom v oblasti RIA v rámci EÚ-27 i OECD, a to aj vďaka OP EVS. Prostredníctvom podpory OP EVS došlo k udržaniu úrovne hodnotenia RIA zo strany OECD a do konca realizácie NP by mal byť úspešne zavedený systém RIA na Slovensku. Určitým obmedzením pre dosiahnutie ešte lepších výsledkov je zrušenie komplementárneho národného projektu zameraného na IT platformu RIA, ktorý mal byť financovaný z OP II a bol mimoriadne ukončený v decembri 2020. Oblasť okamžitej dostupnosti a porovnateľnosti dát v reálnom čase je tak nateraz otázná, čo však nie je zapríčinené implementáciou projektu z OP EVS, a teda OP EVS túto skutočnosť, či prípadné neúplné dosiahnutie cieľa zavedenia funkčného systému RIA nemohol priamo ovplyvniť. Napriek tomu je zrejmé, že OP EVS významne prispel k podpore úspešného zavádzania procesov RIA na Slovensku, pričom finálne výsledky je možné očakávať ku koncu programovacieho obdobia a spomínaného NP v roku 2023.

3.3 Aký dopad mal OP na dosiahnutie výsledkov v oblasti riadenia LZ a ako prispel k zvýšeniu kompetencií zamestnancov?

V predmetnej oblasti je možné konštatovať, že OP EVS nadväzuje na národné iniciatívy a stratégie na zlepšenie riadenia ľudských zdrojov a zvyšovanie kompetencií zamestnancov vo verejnej správe. Je predovšetkým nástrojom na dosahovanie cieľov definovaných v týchto stratégiách (najmä Stratégia riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe 2015-2020). Tento cieľ sa zohľadňuje v rámci špecifického cieľa 1.2 OP EVS Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov. OP EVS si v tejto oblasti kladie za cieľ posilniť odbornú prípravu a vzdelávanie pracovníkov vo verejnej správe. Okrem toho sa OP EVS zameriava aj na rozvoj analytických a metodických kapacít, aby sa podporil proces tvorby a implementácie verejných politík. Ďalším cieľom OP EVS je zavedenie systémov, ktoré pomôžu dosiahnuť efektívne riadenie ľudských zdrojov a vytvorenie stratégie riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe.

Je možné konštatovať, že nie všetky ciele, ktoré sa mali dosiahnuť prostredníctvom podpory EÚ boli dosiahnuté, respektíve ak boli dosiahnuté, tak neboli výsledkami podporených intervencií OP EVS. Napríklad OP EVS definuje ako jeden z plánovaných výsledkov¹⁹ intervencií realizovaných v rámci ŠC 1.2 aj "existenciu stratégie riadenia ľudských zdrojov vo VS, ktorá bude komplexne pokrývať rôzne oblasti ako napríklad: riadenie; výber; motivácia a kariérny rast zamestnancov; hodnoty a princípy; kvalita rozhodovacích postupov a poskytovaných služieb; hospodárnosť a účelnosť.". Takáto stratégia do času vykonania tohto hodnotenia nevznikla. Jediným strategickým dokumentom pre oblasť RLZ je Stratégia riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe na roky 2015-2020²⁰, ktorú schválila vláda SR v roku 2015. Ciele tejto stratégie sú v súlade s plánovanými výsledkami OP EVS, ako odpolitizovať štátnu správu a vytvoriť jednotný systém RLZ. Príspevok OP EVS je možné vnímať skôr v implementácii návrhov opatrení tejto stratégie, ktorých výstupom bol zákon o štátnej správe č. 55/2017 Z.z. Projekty ako Centrálny informačný systém štátnej služby a Centrum vzdelávania a hodnotenia boli tiež finančne podporené z OP EVS. Prínos OP EVS ďalej spočíva najmä v tvorbe koncepčných a analytických dokumentov, ktoré vypracovali prijímatelia jednotlivých národných projektov.

Ďalším z plánovaných výsledkov mal byť "nový a modernejší zákon upravujúci fungovanie štátnej služby v SR, ktorý nahradí zákon z roku 2009". OP EVS neprispel priamo finančne k tvorbe zákona o štátnej službe, keďže tento bol vypracovaný internými zamestnancami úradu Úradu vlády SR a teda financovaný z jeho rozpočtovej kapitoly. Jeho prijatie vychádza z odporúčaní Rady EÚ pre Slovensko a intervencie OP EVS boli zamerané na implementáciu ustanovení tohto zákona (napr. v oblasti vzdelávania realizáciou financovaním Centra vzdelávania a hodnotenie prostredníctvom NP Hodnotiace, testovacie a metodické centrum pre ľudské zdroje). Novelizácia zákona o štátnej službe je zároveň jedna z plánovaných aktivít pre splnenie ex ante kondicionálit

¹⁹ Výsledky, ktoré sa členský štát usiluje dosiahnuť prostredníctvom podpory Únie v rámci príslušného Konkrétneho cieľa v zmysle Prílohy I Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 288/2014 z 25. februára 2014, ktorá definuje vzor operačných programov; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0288&from=SK>

²⁰ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/12359/1>

v zmysle kapitoly 2.3 Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020, čo úvadža aj dôvodová správa k zákonu č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe²¹. Uvedenú skutočnosť, že jedna aktivita je zadefinovaná ako ex ante kondicionalita a tiež ako plánovaný výsledok intervencií programu, možno považovať za nedostatok intervenčnej logiky programu. Z uvedeného vyplýva potreba opätovne poukázať na dôležitosť ex-ante hodnotenia, ktoré v prípade OP EVS pravdepodobne nebolo vykonané v požadovanej kvalite a malo poukázať na takéto chyby intervenčnej logiky, ktoré sa mohli revíziou programu odstrániť.

Z pohľadu príspevku k zvyšovaniu kompetencií zamestnancov je možné konštatovať, že OP EVS sa zameriava skôr na rozvoj systému verejnej správy ako na rozvoj ľudských zdrojov vo všeobecnosti. Pri hodnotení zvyšovania kompetencií zamestnancov by sa preto namiesto individuálnych potrieb vzdelávania mali brať do úvahy inštitucionálne a organizačné zmeny, ktoré program prináša. Ministerstvo vnútra SR vypracovalo národný projekt OP EVS „Implementácia systému ďalšieho vzdelávania štátnych úradníkov“ na obdobie 03/2017-02/2018. Cieľom projektu bolo vytvoriť jednotný systém ďalšieho vzdelávania štátnych zamestnancov, založený na princípoch hospodárnosti a efektívnosti využívania FP pri uplatňovaní systémového prístupu vo vzdelávaní, a stanoviť minimálne štandardy ďalšieho vzdelávania zamestnancov štátu. Cieľovou skupinou boli zamestnanci štátnej správy a samosprávy, pričom projekt bol celoštátne realizovaný tromi hlavnými aktivitami: tvorbou analýz a metodík, tvorbou koncepcie ďalšieho vzdelávania štátnych úradníkov a tvorbou rámcových vzdelávacích programov. Medzi výstupy projektu patrí analýza súčasného stavu ďalšieho vzdelávania verejných funkcionárov, komplexná ekonomická analýza ďalšieho vzdelávania štátnych zamestnancov, koncepcia ďalšieho vzdelávania štátnych úradníkov, prierezové moduly vzdelávania a maticové rámcové vzdelávacie programy. Koncepcia ďalšieho vzdelávania štátnych funkcionárov v SR vychádzala zo Stratégie štátnej služby na roky 2015-2020 a nového zákona o štátnej službe č. 55/2017, ktorým sa ustanovujú minimálne štandardy vzdelávania štátnych úradníkov v sektoroch štátnej služby ako kontrola, dozor a sťažnosti.

3.4 Ako prispel OP k vybudovaniu a efektívnemu fungovaniu analytických jednotiek VS?

Jedným z plánovaných výsledkov ŠC 1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov je aj vybudovanie a posilnenie analytických a metodických kapacít v rámci VS, v ktorých by mali pôsobiť zamestnanci vzdelaní v špecifických oblastiach, schopní podporiť proces tvorby a implementácie verejných politík. Programová stratégia a plánované výsledky v tejto oblasti priamo reflektujú odporúčania EK uvedené v Pozičnom dokumente Komisie k vypracovaniu PD a programov na Slovensku na rok 2014 – 2020. Intervencie OP EVS vychádzajú z definovaných nedostatkov – z celkového počtu 13 ministerstiev malo v čase tvorby stratégie OP EVS analytické jednotky iba 6 ministerstiev, na analytických jednotkách bol nedostatok analytikov s požadovaným vzdelaním, schopnosťami a zručnosťami. Nedostatky sú podrobne popísané vo Východiskovej situácii VS v SR v texte OP EVS. Podpora OP EVS bola teda primárne zameraná na dve oblasti:

1. dobudovanie analytických kapacít na ústredných orgánoch štátnej správy, kde analytické jednotky existujú a vytvorenie analytických útvarov na ministerstvách, na ktorých zavedené neboli s cieľom posilniť analytické kapacity;
2. špičkové vzdelávanie zamestnancov analytických útvarov.

So zámerom dosiahnutia želaného výsledku boli v rámci ŠC1.2 realizované dva národné projekty. Prvý z nich financoval dobudovanie analytických kapacít na ústredných orgánoch štátnej správy v podobe vytvorenia a obsadenia analytických pozícií. Tejto aktivite predchádzalo vytvorenie metodiky pre systém nastavenia práce a pravidelného hodnotenia efektívnosti práce analytických útvarov, čím sa vytvoril jednotný rámec činnosti a hodnotenia analytických jednotiek v štátnej správe. Do projektu bolo zapojených celkom 13 ústredných orgánov štátnej správy a podporilo sa vytvorenie 78 analytických pracovných pozícií vrátane financovania mzdových výdavkov počas doby trvania projektu. Je veľmi pravdepodobné, že bez financovania OP EVS by analytické kapacity na dotknutých ministerstvách neboli vytvorené v takom počte.

Paralelným bol tiež národný projekt, ktorý podporuje špičkové vzdelávanie zamestnancov analytických jednotiek formou stáží a kurzov v zahraničí. Intervencia tak umožňuje zamestnancom získať top vzdelanie a

²¹ <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=471842>

skúsenosti v oblasti analýz pre tvorbu politík. V čase spracovania tejto záverečnej hodnotiacej správy (20.12.2022) sa do vzdelávacích aktivít projektu zapojilo 244 zamestnancov, čím projekt významne prispieva k ďalšiemu odbornému rastu analytických kapacít. Tiež je zrejmé, že bez poskytnutia finančnej podpory by nedošlo k vzdelávaniu v takomto rozsahu.

Prínosom OP EVS v oblasti analytických kapacít je tiež vytvorenie jednotného rámca vzniku, riadenia a fungovania analytických jednotiek a hodnotenia kvality analytických výstupov v podobe Riadiaceho výboru a Odborno-metodickej komisie.

Aby realizovaná intervencia bola udržateľná, bolo by žiadúce znížiť mieru fluktuácie zamestnancov analytických jednotiek, čo vyplýva jednak z výročných monitorovacích správ projektu a tiež zo zápisu Riadiaceho výboru projektu. Pravdepodobným dôvodom vyššej miery fluktuácie je miera odmeňovania zamestnancov, ktorá nie je konkurenčná súkromnému sektoru. Vzhľadom na neustále stúpajúci význam digitálnej a dátovej ekonomiky aj súkromný sektor hľadá a posilňuje analytické kapacity, najmä v oblasti zbierania, spracovania, vyhodnocovania a interpretácie dát. Nekonkurenčná miera odmeňovania v štátnej správe preto môže spôsobiť odliv analytických kapacít, do ktorých sa investovali nemalé finančné prostriedky, do súkromného sektora. Bolo by preto vhodné, aby personálna politika štátnej správy vedela na dané skutočnosti pružne reagovať.

Okrem ústredných orgánov prispel OP EVS aj budovaniu analytických kapacít v úradoch samosprávnych krajov, pričom všetkých 8 úradov v súčasnosti realizuje svoje projekty, v ktorých je povinnou aktivitou aj vytvorenie pracovných pozícií, ktorých obsahom práce budú analytické a metodické činnosti. Je teda možné skonštatovať, že OP EVS má ambíciu posilniť aj analytické kapacity verejnej správy na regionálnej úrovni. Ak sa však po vzore štátnej správy nevytvorí jednotný rámec, ktorý by sa snažil zjednotiť, či metodicky usmerniť činnosť takýchto "jednotiek", prínosy takejto intervencie sú otáznе a bude potrebné ich vyhodnotiť po ukončení všetkých projektov, napr. v rámci ex-post hodnotenia.

3.5 Aké boli dopady transparentného a efektívneho uplatňovania pravidiel VO a dôsledného uplatňovania princípov 3E v oblasti optimalizácie národnej politiky VO?

Intervencie OP EVS v oblasti verejného obstarávania majú za cieľ prispieť k zvýšeniu transparentnosti procesu verejného obstarávania, k minimalizácii korupcie a jej včasnému odhaľovaniu, k uplatňovaniu pravidiel 3E a k využívaniu aspektov zeleného a sociálneho verejného obstarávania. S týmto účelom je zo strany Úradu pre verejné obstarávanie realizovaný národný projekt Zvýšenie efektívnosti verejného obstarávania na Slovensku. Projekt sa svojimi aktivitami zamerá na zvýšenie kvality, efektívnosti a profesionality dohľadovej činnosti v rámci procesov verejného obstarávania a zjednocovania rozhodovacej praxe úradu. Zjednotenie postupov, pohľadov, ich jednotné uplatňovanie v kombinácii s publikačnou činnosťou úradu má potenciál prispieť k zvýšeniu efektivity verejného obstarávania, pretože tým umožní účastníkom VO, a to vrátane uchádzačov, štandardizovať svoje činnosti a prispôsobiť ich rozhodovacej praxi úradu.

Ďalšia oblasť, na ktorú bol uvedený národný projekt zameraný, je odhaľovanie potenciálneho konfliktu záujmov. Za týmto účelom boli v rámci projektu realizované aktivity zamerané na vypracovanie manuálu pre identifikovanie potenciálneho konfliktu záujmov vrátane prístupu do online databáz potrebných pre ich odhaľovanie. Tiež bola vykonaná analýza zistení z doteraz preverovaných potenciálnych konfliktov záujmov. Dôležitým výstupom projektu v tejto oblasti je aj Zborník príkladov dobrej praxe smerom k stratégii riadenia konfliktov záujmov vo VO. Zborník zahŕňa informácie z workshopu OECD o identifikácii konfliktov záujmov. Výsledky projektu takto prispievajú k plneniu výsledkov ŠC1.3 v oblasti minimalizácie korupcie a jej včasnému odhaľovaniu.

V rámci projektu sa realizovala aj aktivita zameraná na udržateľné a strategické VO, ktorá bola zameraná na zvýšenie využívania aspektov zeleného VO, sociálnych aspektov VO a VO inovatívnych riešení. Za týmto účelom boli v rámci vypracované a zverejnené príručky na témy ako napr. Ako nakupovať ekologické čistiace prostriedky, Ekologické vozidlá a vybrané služby povinne zabezpečované ekologickými vozidlami, Uplatňovania zelených aspektov pri obstarávaní potravín, Analýza sociálnych možností v oblasti VO na Slovensku, Základná kniha o sociálnych hľadiskách, Všeobecná metodika VO inovatívnych riešení. Na témy zelených a sociálnych aspektov vo VO a VO inovatívnych riešení boli vydané tiež podcasty. Čo sa týka zeleného VO, v roku 2020 štát

jeho využitím nakúpil 14,74%. Vychádzajúc z cieľov Stratégie environmentálnej politiky má v roku 2030 tento podiel predstavovať 70% z celkovej hodnoty VO. Od splnenia tohto cieľa má Slovensko ešte dosť ďaleko a okrem edukačnej a publikačnej činnosti bude potrebné, resp. vhodné upraviť napr. aj formuláre používané vo VO za účelom vykazovania zákaziek, pri ktorých sa tento aspekt uplatnil. Čo sa týka sociálneho VO, situácia je trochu odlišná. Neexistuje záväzná stratégia ani kvantifikované ciele, ktoré sa majú dosiahnuť. Rovnako ako aj v prípade zeleného VO, vhodná by bola úprava formulárov, aby boli zákazky s využitím sociálneho hľadiska jednoznačne identifikované. Tiež by bolo vhodné zdefinovať a kvantifikovať ciele v uvedenej oblasti. V oblasti zeleného a sociálneho VO bola podpora OP EVS smerovaná aj do vzdelávania.

Príspevky OP EVS v oblasti VO teda možno zhrnúť do 3 základných oblastí:

- zvýšenie efektivity dohľadovej činnosti a zjednotenie rozhodovacej praxe, čo zvyšuje transparentnosť VO,
- metodické usmernenie a edukácia účastníkov VO v podobe zverejňovaných usmernení, príručiek a analýz, či podcastov,
- vzdelávanie účastníkov VO.

Možno teda skonštatovať, že realizácia projektu prispieva k stanoveným cieľom a výsledkom. Hodnotiť však jeho dopady vzhľadom na skutočnosť, že intervencia je ešte v realizácii, nie je v tomto čase úplne relevantné. Vhodnejšie bude vyhodnotiť dopady národného projektu po jeho ukončení, a to v rámci ex post hodnotenia OP. Zároveň je potrebné uviesť, že pokiaľ sa intervencie ako sú edukácia, zvyšovanie povedomia, osвета pretavia do želaného výsledku, spravidla je na to potrebný dlhší časový úsek.

3.6 Ako prispel OP k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík?

Ak sa na príspevok OP EVS k zvýšenej miere participácie na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík nazerá z hľadiska sledovaných ukazovateľov samotného OP, tak celkovo bolo z OP EVS podporených 103 MNO, čo predstavuje efektivitu plnenia ukazovateľa až na 201,96% v porovnaní s plánovanou cieľovou hodnotou OP na úrovni 51. Z uvedeného počtu bolo podporených 97 projektov z MRR a 6 z RR, čo predstavuje 215,56%-né plnenie v MRR a 100%-né plnenie v RR (BA kraj). Cieľové hodnoty OP pre tento ukazovateľ tak boli splnené tak v RR ako aj MRR, pričom práve v MRR bola uvedená pomoc kvantitatívne výrazne vyššia v porovnaní s plánovanou hodnotou, čo ukazuje pozitívne napĺňanie stratégie EÚ v oblasti regionálneho rozvoja a prioritnej podpory MRR v tejto oblasti a tohto OP. Problém však predstavuje nesystematickosť zapájania zainteresovaných skupín na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík prostredníctvom OP EVS. Väčšina dopytovo orientovaných projektov bola realizovaná v rokoch 2018 – 2019. Prostriedky tak boli použité skôr jednorazovo a nie systematicky, t.j. napríklad formou pravidelných výziev na podporu participácie vo vybraných prioritných oblastiach verejných politík ako napr. boj s korupciou, podnikateľské prostredie, environmentálna politika, efektívna samospráva a pod.

Dlhodobými nástrojmi tak ostali len vybrané národné projekty, predovšetkým národný projekt „Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík“ (NP PARTI), ktorý začal dňa 15. apríla 2017 realizovať Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti. Projekt cielene budoval predpoklady, navrhoval kroky, zavádzal riešenia, zamerané na podporu participatívnej tvorby verejných politík na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Projekt sa realizoval ako jedna komplexná aktivita, ktorá bola vnútorne členená na dve podaktivity:

1. pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík
2. analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe

Jeho realizácia trvala do 31. augusta 2020, kedy došlo k jeho riadnemu ukončeniu.

Ďalším národným projektom implementovaným z OP EVS prostredníctvom MH SR je „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“, ktorého obsah, prínosy a zhodnotenia boli uvedené už v predchádzajúcej časti 4.3.

V oblasti metodiky zapájania vhodných zainteresovaných skupín do participácie na tvorbe primárnej legislatívy, došlo počas programového obdobia k výraznému posunu vpred, čo indikuje hodnotenie OECD z rokov 2014 – 2021. Zlepšila sa aj transparentnosť zapájania týchto zainteresovaných skupín. Práve tu môžeme indikovať a predpokladať pozitívne dopady OP EVS v oblasti príspevku k zvýšenej miere participácie zainteresovaných skupín. Metodická stránka má zároveň priamy súvis so zriadením analytických jednotiek na jednotlivých rezortných ministerstvách, ktoré aktívne vstupujú do legislatívneho procesu a vnášajú do systému metodické a metodologické prvky hodnotenia, prípravy a kontroly jednotlivých verejných politík.

Naopak, problémom naďalej ostáva vnímanie korupcie. Tá je stále vnímaná horšie v porovnaní s priemerom EÚ-27 či krajinami západnej a severnej Európy. Taktiež napriek vysokej dostupnosti otvorených dát, tie sa len minimálne pretavujú do reálneho vplyvu na chod a ďalší rozvoj štátu (nízke odbúranie byrokracie, nízky vplyv na ekonomiku či životné prostredie, nízky vplyv na politiku a vládnutie v krajine), čo môže limitovať záujem o zvýšenú participáciu na verejných politikách.

3.7 Ako prispel OP k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu?

Podnikateľské prostredie a jeho kvalita sú významným faktorom ovplyvňujúcim vyspelosť a blahobyt ekonomiky každého štátu, rovnako aj na Slovensku. Z analýz vykonaných v rámci tejto výskumnej otázky môžeme konštatovať, že kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku vykazuje značné rezervy a príležitosti pre ďalší rozvoj, pričom vnímanie jeho kvality sa dlhodobo nezlepšuje. Najväčším problémom sa aktuálne stáva výrazná inflácia ako aj problematická udržateľnosť verejných financií a extrémne zadlžovanie sa štátu v poslednom období.

OP EVS stanovil pre prioritnú os č.1 niekoľko spoločných a špecifických výstupových ukazovateľov, ktoré majú priamu či nepriamu väzbu na skvalitňovanie podnikateľského prostredia. Prvým z nich je podpora klientskych centier poskytujúcich pro-klientsky orientované služby fyzickým a právnickým osobám. Do konca programového obdobia bolo cieľom podporiť 26 takýchto centier, z toho 23 v menej rozvinutých regiónoch a 3 v rozvinutých regiónoch. Merateľný ukazovateľ projektu bol naplnený už v roku 2018, kedy podporu získalo spolu 55 centier (49 v MRR a 6 v RR). Ku koncu roka 2021 už bolo v rámci OP podporených dokopy až 78 centier (70 v MRR a 8 v RR), čím došlo k prekročeniu plánovanej podpory a podľa posledných dostupných údajov bol cieľ naplnený na 300 %. Dostupnosť centier je tak výrazne vyššia, ako sa pôvodne počítalo. Klientske centrá primárne uľahčujú vybavovanie dokladov vrátane živnostenského oprávnenia, dokladov pre elektronickú komunikáciu so štátom a pod., čo výrazne uľahčuje fungovanie aj podnikateľom. Vytvorenie klientskych centier pre FO a PO bol jedným z pozitívnych krokov, ktoré prispeli k zlepšeniu podnikateľského prostredia na Slovensku formou istého zjednodušenia poskytovaných služieb štátu vo vzťahu k podnikateľom FO aj PO.

Ďalším merateľným ukazovateľom je počet subjektov, ktoré získali podporu na zavedenie a/alebo zlepšenie systémov merania spokojnosti klientov, pričom cieľom projektu bolo podporiť 85 subjektov (75 v MRR a 10 v RR). Ku koncu roka 2021 bolo podporených spolu 79 subjektov (70 v MRR a 9 v RR), čím došlo k naplneniu cieľa na 92,94%. Vďaka tomu tak klientske centrá môžu efektívne získavať spätnú väzbu, čo umožňuje pravidelne a systematicky vyhodnocovať kvalitu poskytovaných služieb vybraných štátnych inštitúcií, najmä uvedených klientskych centier a zlepšovať poskytované služby.

Podnikatelia vnímajú určitý progres v oblasti stabilizácie či odbúravania byrokracie a administratívnych povinností, kde vnímané zlepšenie je na úrovni 18 %, ako aj lepšiu funkčnosť štátnych inštitúcií ako napr. kataster (práve registrácia nehnuteľného majetku podnikateľov je hodnotená vysoko aj v rámci medzinárodného porovnania), daňové úrady Finančnej správy SR a pod. s vnímaným zlepšením na úrovni až 21 %. Práve tu je možné hľadať súvislosti s pozitívnymi dopadmi realizovaných projektov z OP EVS, a to najmä „Zlepšenie digitálnych služieb vo verejnej správe prostredníctvom behaviorálnych inovácií“ (ITMS 314011S782), ako aj projekt „Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe“ (ITMS 314011S979). Osobitný dopad projektu MH SR zameraného na oblasť RIA bol popísaný v časti venovanej príspevku OP EVS k zavedeniu systému RIA na Slovensku. Tiež pozitívne vnímajú zlepšenie v oblasti úrovne korupcie na úradoch s najvyššou mierou vnímaného zlepšenia, a to až o 26 % oproti predchádzajúcemu obdobiu.

Významné pozitívne zmeny vo väzbe na OP EVS v súvislosti s podnikateľským prostredím nastali podľa Indexu ekonomickej slobody v efektívnosti súdnictva (+27,5 v porovnaní s 2021), v slobode podnikania (+20,3 v

porovnaní s rokom 2021) a v oblasti slobody vlastníctva (+11,7 v porovnaní s 2021). Napriek pozitívnemu nárastu hodnotenia v oblasti efektivity súdництва, autori výročnej publikácie za rok 2022 vyčítajú Slovenskej republike dĺžku súdnych konaní, zraniteľnosť sudcov voči politickému tlaku, zastrašovaniu a korupcii, ktorá je problémom vo verejnom aj súkromnom sektore. Za problematickú bola taktiež označená transparentnosť pri verejnom obstarávaní.

Z hľadiska dlhodobých trendov síce nie je viditeľné výrazné zlepšenie v oblasti kvality podnikateľského prostredia a prevláda skôr dlhodobá stagnácia. Napriek tomu sa však objavujú pozitívne momenty, a to práve v oblasti, na ktoré majú dosah aj projekty a aktivity OP EVS. Podnikatelia vnímajú zlepšenie v podobe poklesu administratívnych povinností, a teda odbúravaní byrokracie, možnostiach elektronickej komunikácie so štátom, zníženiu vnímania miery korupcie či zlepšenia súdництва, ako aj reformu či legislatívne zmeny viacerých zákonov s priamym dopadom na podnikateľské prostredia na Slovensku vo vzťahu k podnikateľom a podnikateľskému prostrediu. Zároveň je tu však stále priestor na ďalšiu debyrokratizáciu verejnej správy ako aj na nadväzujúce aktivity klientskych centier v podobe vytvorenia tzv. one-stop-shopov, a teda miest, kde podnikatelia budú schopní na jednom mieste vybaviť a získať všetky potrebné záležitosti v súvislosti s podnikaním, pričom táto úloha je kombinovaná s aktivitami ďalších projektov (najmä národných projektov) iných operačných programov. Ich dosiahnutie je však závislé práve od nich a OP EVS tak napriek vytvoreniu určitých predpokladov nemôže zaručiť naplnenie týchto efektov z iných OP, ktoré zároveň nie sú ani v gescii rovnakého rezortu.

3.8 Boli identifikované závažnejšie riziká nenaplnenia špecifických cieľov stanovených na PO1?

Jedným z plánovaných výsledkov ŠC 1.1 je aj modernizované, zjednodušené a zefektívnené postupy a procesy finančnej správy, ako aj zvýšená kvalita poskytovaných služieb a proklientský prístup v danom segmente. Mal byť zjednotený výber daní, cla a odvodov, pričom malo dôjsť aj k nastaveniu procesov výberu tak, aby efektívne a účinne odhaľovali podvody. Vychádzajúc zo schváleného zámeru národného projektu²² mal byť tento výsledok dosiahnutý realizáciou národného projektu Zefektívnenie správy daní a cla, ktorého prijímateľom malo byť Finančné riaditeľstvo SR. Zmluva o poskytnutí NFP bola uzavretá dňa 20.12.2018 v celkovej sume oprávnených výdavkov 11 121 768,20 €. K realizácii projektu však nedošlo a projekt bol mimoriadne ukončený. Keďže následne nedošlo k príprave nového zámeru národného projektu, tento typ intervencie so zameraním na dosiahnutie uvedeného výsledku sa v rámci implementácie doposiaľ OP EVS nerealizoval. Na základe pokročilého stupňa implementácie a vychádzajúc z aktuálneho harmonogramu výziev a vyzvaní na rok 2023 je viac ako pravdepodobné, že dosiahnutiu želaného výsledku v rámci implementácii OP EVS nedôjde.

Intervenciou s nižšou mierou príspevku k dosiahnutiu plánovaných výsledkov ŠC 1.1 sa javí byť národný projekt Podpora najexponovanejších odborov okresných úradov za účelom zvýšenia kvality poskytovaných proklientskych orientovaných služieb realizovaný Ministerstvom vnútra SR. Zámer národného projektu bol Monitorovacím výborom schválený 17.2.2022, následné vyzvanie bolo zverejnené 21.9.2022. Dňa 14.10.2022 nadobudla účinnosť zmluva o poskytnutí NFP a k 16.11.2022 bolo čerpanie celkových oprávnených výdavkov na úrovni 33 509 688 €. (zdroj: <https://opendata.itms2014.sk>). Predmetom realizácie projektu je podpora administratívnych kapacít odborov okresných úradov vybraných na základe jednoznačnej spoločenskej požiadavky, konkrétne:

- katastrálneho odboru,
- odboru starostlivosti o životné prostredie,
- pozemkového a lesného odboru,
- odboru výstavby a bytovej politiky a
- odboru reštitúcií pre bývalý vojenský obvod Javorina

pri poskytovaní najdôležitejších služieb okresných úradov, čo má prispieť k stabilizácii poskytovania služieb. Oprávneným výdavkom národného projektu sú mzdy zamestnancov MV SR pracujúcich na klientskych

²² <http://www.reformuj.sk/wp-content/uploads/2018/08/Zefekt%C3%ADvnenie-spr%C3%A1vy-dan%C3%AD-a-cla.pdf>

pracoviskách okresných úradov, ktorí spĺňajú kvalifikačné požiadavky v súlade s pracovným zaradením v zmysle zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a paušálne výdavky, pričom obdobie oprávnenosti výdavkov je od 1.1.2022. Realizácia projektu nadväzuje na národné projekty:

- Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov,
- Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk,
- Optimalizácia procesov vo verejnej správe.

Zámerom uvedenej intervencie je podporiť zvýšenie stability zamestnancov vybraných odborov okresných úradov a zároveň zabezpečiť čo najefektívnejšie spracovanie dobiehajúcej minulej agendy takým spôsobom, aby došlo k zvráteniu negatívneho trendu vybavovania dotknutej odbornej agendy vo vzťahu k počtu novej agendy . Podpora pracovných miest vybraných útvarov je tiež kľúčová z pohľadu podpory a prípravy intraštruktúrnych investícií v rámci programového obdobia 2021 – 2027. Z uvedeného ale vyplýva, že v projekte je menej výrazný prvok zvyšovania kvality poskytovaných služieb, či optimalizácie, zefektívnenie procesov a postupov v dotknutých agendách. Z toho dôvodu podľa názoru hodnotiteľov ide o intervenciu, ktorej príspevok k dosiahovaniu plánovaných výsledkov ŠC 1.1 je nižší v porovnaní s ostatnými národnými projektami ŠC 1.1, ktorých výsledky prinášajú zásadnejšie kvalitatívne zmeny.

4. Odporúčania

Vzhľadom na pokročilý stupeň implementácie OP EVS a programového obdobia 2014 – 2020 v čase hodnotenia, kedy do ich konca zostáva 9 mesiacov, sú nasledovné odporúčania adresované skôr subjektom, ktorý sa v budúcnosti budú podieľať na tvorbe a implementácii politik a stratégií tematicky príbuzných OP EVS. Zámerom odporúčaní preto nie je formulovať návrh úloh, ktoré by mal RO implementovať v rámci OP EVS do konca programového obdobia.

Odporúčanie č. 1 - Ďalší rozvoj analytických kapacít

Digitálna transformácia je jedna z priorít EÚ pre nasledujúce programové obdobie. Významnú úlohu v tomto procese zohrávajú a budú zohrávať dáta. Je preto veľmi dôležité aby aj organizácie verejnej správy mali dostatočné a odborne pripravené kapacity schopné údaje zbierať, analyzovať, interpretovať a formulovať na ich základe odporúčania či závery pre rôzne oblasti súvisiace s ich pôsobnosťou. Ako kľúčové sa preto v tejto oblasti javí dosiahnutie udržateľnosti výstupov a výsledkov intervencií zameraných na budovania a posilňovanie kompetencií analytických jednotiek verejnej správy, a to najmä na ústredných orgánoch štátnej správy. Odporúčaním hodnotiteľov je preto pokračovať v budovaní týchto kapacít, motivovať ich k tomu, aby práca vo verejnej správe bola pre nich zaujímavá nielen z pohľadu obsahovej náplne, možnosti vzdelávania, ale aj z finančného hľadiska, aby sa zamedzilo odlivu vybudovaných kapacít do súkromnej sféry.

Reflektujúc plánované výsledky ŠC 1.2 je ďalším odporúčaním hodnotiteľov v oblasti analytických kapacít iniciovať a podporiť vytvorenie jednotného metodického rámca pre činnosť a hodnotenie analytických jednotiek subjektov územnej samosprávy po vzore ústredných orgánov štátnej správy.

Odporúčanie č. 2 – Systematicky podporovať participatívnu tvorbu, implementáciu a kontrolu verejných politik

Uvedené odporúčanie hodnotiteľov vychádza z predpokladu, že čím je vyššia miera participácie na tvorbe verejných politik zo strany MNO, prípadne širšej odbornej verejnosti, tým dôjde k väčšej miere stotožnenia sa s verejnými politikami nielen z ich strany, ale uľahčí sa aj ich implementácia a v konečnom dôsledku sa zvýši efekt dopadu takýchto politik. Systematické zapájanie mimovládneho sektora do tvorby politik môže tiež priniesť zlepšenie vnímania verejnej správy zo strany širokej verejnosti.

Odporúčanie č. 3 – Vykonať hodnotenie dopadu niektorých národných projektov

Intervencie v rámci ŠC 1.2. OP EVS sú implementované výlučne prostredníctvom národných projektov. Priemerná výška rozpočtov projektov prevyšuje 4 milióny €, pričom rozpočet jedného z nich presahuje sumu 10 miliónov €. Pri tak významných intervenciách systémového charakteru by bolo na mieste vykonať samostatné hodnotenie dopadov projektov po ich ukončení. Priebežné alebo následné hodnotenie na úrovni programu alebo špecifického cieľa nedokáže poskytnúť potrebnú úroveň podrobnosti pre identifikovanie všetkých príležitostí pre zlepšenie budúcich podobných intervencií alebo identifikáciu odporúčaní pre udržateľnosť zrealizovaných projektov. Hodnotenie účinnosti by malo zahŕňať posúdenie čistých účinkov. Monitorovacie správy projektov, či už priebežné alebo následné nie sú dostatočným nástrojom pre posúdenie prínosov projektov. Jednoduché sledovanie toho, či sa vyčerpá dostupný rozpočet alebo či sa dosiahol plánovaný počet účastníkov, nehovorí veľa o výsledkoch. Dôležité je, či projekt viedol k zlepšeniu fungovania VS.

Odporúčanie č. 4 - Pokračovať v zosúladovaní intervencií ESF so stratégiami na národnej úrovni

Celkovo dôkazy zozbierané o implementácii intervencií v rámci PO 1 OP EVS poukazujú na dôležitosť ESF ako nástroja na podporu presadzovania národných stratégií a akčných plánov (napríklad v oblasti riadenia ľudských zdrojov). Výsledky hodnotenia ukazujú, že je dôležité, aby programovanie zohľadňovalo politický a sociálno-ekonomický kontext. Hodnotenie niektorých intervencií ukazuje, že tieto boli úspešnejšie, keď boli prepojené s príslušnými národnými stratégiami. Na druhej strane existujú oblasti nepokryté širšími národnými stratégiami,

kde je architektúra OP príliš široká z hľadiska cieľov, typov intervencií a oslovených cieľových skupín. Prejavuje sa to nekonzistentnosťou intervenčnej logiky, chýbajúcou väzbou medzi cieľmi, podporovanými intervenciami a ukazovateľmi výstupov a výsledkov programu.

Odporúčanie č. 5 - Rovnováha medzi veľkými a malými projektmi

Implementácia PO 1 OP EVS je charakterizovaná menším počtom veľkých národných projektov a väčším počtom menších dopytovo-orientovaných projektov. Veľké národné projekty ťažia z koncentrácie existujúcich odborných znalostí, zvyčajne v rámci širokého spektra zapojených inštitúcií. Okrem toho majú dostatočný rozsah a trvanie na vykonanie intervencií ich testovania/pilotovania a následných úprav. Na druhej strane takéto projekty mobilizujú značné zdroje, čo si vyžaduje silný projektový manažment a kontrolu rizika, pretože náklady na zlyhanie sú veľmi vysoké. Menšie projekty poskytujú väčší priestor na experimentovanie; zvyčajne sú flexibilnejšie a reagujú na jasne identifikované potreby, hoci často vytvárajú výstupy menšieho rozsahu.

Odporúčanie č. 6 - Sprístupniť informácie o výsledkoch a osvedčených postupoch

RO na webstránke www.reformuj.sk sprístupňuje agregované informácie o jednotlivých intervenciách financovaných z OP EVS. Uvedené informácie by mohli byť doplnené o konkrétne výstupy (dokumenty) a osvedčené postupy pri implementácii projektov. Zdieľanie výsledkov a osvedčených postupov pri implementácii projektov financovaných z OP EVS je dôležité z niekoľkých dôvodov:

- **Transparentnosť:** Zdieľanie výsledkov a osvedčených postupov zvyšuje transparentnosť využívania prostriedkov EŠIF. Poskytuje sa tak možnosť prehľadu o tom, ako sa peniaze využívajú a aké konkrétne výsledky sa dosiahli.
- **Efektivita:** Zdieľanie osvedčených postupov umožňuje, aby sa nevytvárali duplicity v práci a aby sa vyhýbalo neefektívnym riešeniam. Vďaka tomu sa zlepšuje efektivita budúcich intervencií a ich výsledky sú lepšie a rýchlejšie dosiahnuteľné.
- **Vzájomné učenie sa:** Podelenie sa o výsledky a postupy umožňuje, aby sa z projektov získané skúsenosti a poznatky využívali v ďalších projektoch a organizáciách verejnej správy. Tým sa zabezpečí vzájomné učenie sa a zlepšovanie prístupov k riešeniu problémov.
- **Zvyšovanie kvality projektov:** Zdieľanie výsledkov a postupov umožňuje, aby sa do projektov zapojili odborníci a experti a aby sa zvýšila kvalita projektov. To vedie k lepším výsledkom projektov a zvyšuje sa tak ich úspešnosť.

5. Zoznam skratiek

AJ	Analytická jednotka
CISŠS	Centrálny informačný systém štátnej služby
CKO	Centrálny koordinačný orgán
COV	Celkové oprávnené výdavky
CPV	Spoločný slovník obstarávania (z anglického The Common Procurement Vocabulary)
CVaH	Centrum vzdelávania a hodnotenia
DOP	Dopytovo-orientovaný projekt
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
IKT	Informačné a komunikačné technológie
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MNO	Mimovládne neziskové organizácie
MP CKO	Metodický pokyn Centrálného koordinačného orgánu
MPSVaR SR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR
MRR	Menej rozvinuté regióny
MU	Merateľný ukazovateľ
NP	Národný projekt
NSP	Národná sústava povolání
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OP	Operačný program
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
PO	Prioritná os
PPK	Predbežné pripomienkové konanie
RIA	Regulatory Impact Assessment
RO	Riadiaci orgán
RR	Rozvinutejšie regióny
ŠC	Špecifický cieľ
ŠZM	Štátnozamestnanecké miesto
ÚOŠS	Ústredný orgán štátnej správy
ÚPVS	Ústredný portál verejnej správy
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VO	Verejné obstarávanie
ZVO	Zákon o verejnom obstarávaní

6. Zoznam obrázkov

Obr. 1 - Vývoj plnenia MU Počet ústredných orgánov štátnej správy s legislatívnou alebo právnou právomocou, ktoré získali podporu na zavedenie procesu RIA , zdroj: OP EVS, 2022	22
Obr. 2 - Vývoj hodnotenia RIA na Slovensku realizovaného OECD (2014 – 2021), zdroj: OECD, 2022	26
Obr. 3 - Hodnotenie RIA krajín OECD (2021), zdroj: OECD, 2022.....	27
Obr. 4 - Dosiahnuté úspory vo VO	46
Obr. 5 - Priemerná dĺžka trvania procesu verejného obstarávania vyjadrená v kalendárnych dňoch.....	47
Obr. 6 - Vývoj počtu podporených MNO za účelom participácie na tvorbe lepších verejných politík a zvyšovania občianskej informovanosti, zdroj: ITMS2014+, OP EVS, 2022	53
Obr. 7 - Vývoj Open Data Maturity Index (ODMI).....	54
Obr. 8 - RIA - Hodnotenie zapojenia zainteresovaných strán, primárne právo 2014 – 2021, zdroj: OECD, 2021.	55
Obr. 9 - RIA - Hodnotenie zapojenia zainteresovaných strán, sekundárne právo 2014 – 2021, zdroj: OECD, 2021.	55
Obr. 10 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu vnímania korupcie (2010 – 2021), zdroj: Transparency International, 2022	56
Obr. 11 - Vývoj Indexu podnikateľského prostredia v SR (2001 – 2020), zdroj: PAS, 2021.....	58
Obr. 12 - Rating zákonov (IPP) r. 2020, zdroj: PAS, 2021	58
Obr. 13 - Výsledky IPP za 1. polrok 2022, Zdroj: PAS, 2022	59
Obr. 14 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu „Doing Business“ (2010 – 2020), zdroj: World Bank, 2011-2021 ...	59
Obr. 15 - Vývoj pozície SR v rebríčku Indexu ekonomickej slobody (2011 – 2022), zdroj: The Heritage Foundation, Wall Street Journal, 2012-2021	61
Obr. 16 - Vývoj pozície SR v rebríčku Globálneho indexu konkurencieschopnosti (2010 – 2019), zdroj: World Economic Forum, 2011-2020	62
Obr. 17 - Vývoj pozície SR v rebríčku Globálneho inovačného indexu (2010 – 2022), zdroj: WIPO, 2010-2022 ..	63
Obr. 18 - Vývoj počtu podporených klientskych centier poskytujúcich pro-klientsky orientované služby FO a PO, zdroj: OP EVS, 2022	64
Obr. 19 - Graf 14 Vývoj počtu subjektov, ktoré získali podporu na zavedenie a/alebo zlepšenie systémov merania spokojnosti klientov, zdroj: OP EVS, 2022	64

7. Prílohy

Príloha 1 - Analytický report z dotazníkového prieskumu

Príloha je k dispozícii v dvoch verziách:

- a) online vo forme dynamického html reportu - <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiMmUyODk1OWUtNjVIMy00NDIiLTgwNjctZDM2ZjY3NjExNTVklwiwidCl6ImY0YjkyZTFmLTcyMGUtNDMzYS05NDJLWEyM2RlNzhjM2E4OCIsImMiOjh9>
- b) statická PDF verzia reportu - priložená ako samostatný dokument.

Príloha 2 - Analýza vybraných národných projektov

Príloha 2 - Analýza vybraných národných projektov

Názov projektu:	Hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov (revízia výdavkov)
Prijímateľ:	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.10.2015 - 1.9.2021
Zazmluvnená suma COV	6 432 600,30 €
Vyčerpaná suma:	6 146 656,08 €
Súlad s EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Posilňovanie analytických kapacít pre rozvoj politik • Zlepšenie správy daní a kvality výdavkov
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Procesy, systémy a politiky • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Zapájanie sociálnych a ekonomických partnerov a MNO do prípravy, implementácie a hodnotenia procesov vo VS • Podpora medzinárodnej spolupráce
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 09/2021

Národný projekt „*Hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov (revízia výdavkov)*“ sa svojím charakterom, rozsahom, záberom naprieč celým verejným sektorom, počtom odborných participantov, zapojených verejných inštitúcií, dobou realizácie ale aj výškou schváleného rozpočtu zaradil medzi najvýznamnejšie realizované projekty v rámci OP EVS, v rámci ŠC 1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS. Vzhľadom na uvedené bol uvedený národný projekt zaradený aj do „*Priebežného hodnotenia výkonnosti, efektívnosti a účinnosti OP EVS*“ (jún 2019).

Cieľom projektu bolo hodnotenie verejných výdavkov z pohľadu účinnosti a efektívnosti výdavkov, pri súčasnom identifikovaní opatrení, ktorými sa zvýši hodnota za peniaze. Meranie hodnoty za peniaze malo byť v zmysle aktivít zacielené na 4 základné oblasti zabezpečované štátom, konkrétne na oblasť prevádzky, investícií, politiky a regulácií štátu. Súčasne malo byť v rámci implementácie projektu zrealizované posilnenie analytických kapacít verejného sektora.

Realizácia cieľov hodnoteného národného projektu bola navrhnutá prostredníctvom hlavnej aktivity „*Hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov*“, ktorá bola vzhľadom na komplexnosť hlavnej aktivity rozdelená do 4 podaktivít:

- Vytvorenie metodiky revízie výdavkov - predpokladaným výsledkom aktivity bola metodika obsahujúca kompaktný diapazón analytických nástrojov, ktorými budú môcť byť adekvátne revidované výdavky pre už spomínanú oblasť prevádzky, investícií, politiky a regulácie s možnosťou použitia na tvorbu špecializovaných metodík.
- Vykonanie revízie výdavkov – plánovaným výstupom v nadväznosti na samotný výkon realizácie revidovania výdavkov vo verejnej správe bolo vypracovanie 39 hodnotiacich (analytických) správ formou pilotných, priebežných, záverečných správ alebo stanovísk.
- Príprava napojenia revízie výdavkov na rozpočtový proces – ako plánovaný výstup bol určený 1 materiál, ktorý navrhne napojenie procesu revízie výdavkov na rozpočtový proces.
- Sledovanie implementácie navrhovaných opatrení - očakávaným výstupom bola pravidelná správa, ktorá mala reflektovať implementáciu opatrení na ročnej báze.

V súvislosti s udržateľnosťou po ukončení projektu bolo naplánované, aby boli vytvorené predpoklady na nepretržitý proces revízie výdavkov vo verejnej správe, ktorý bude podporený vytvorenou metodikou, napojením revízie výdavkov na rozpočtový proces, vytvorenou špecializovanou jednotkou pre revíziu výdavkov, analytickými jednotkami na ministerstvách a implementačnou jednotkou, ktorá bude mať skúsenosti s

monitorovaním identifikovaných a schválených opatrení. Zároveň bolo stanovené, že MF SR po dobu 2 rokov od ukončenia projektu bude naďalej pokračovať v inovovaných procesoch.

Slovenská republika zreformovala po kríze svoje verejné financie, pričom sa okrem zvýšenia ich transparentnosti, do určitej miery zreformovali inštitúcie potrebné na ich riadenie a udali tak smer pre zlepšenie kvality poskytovaných služieb verejnou správou. Nutnosťou bola a stále v súčasnosti aj je potreba zlepšenia života občanov napríklad v oblasti školstva ale aj zdravotníctva prostredníctvom poskytovaných kvalitných služieb verejnej správy. Najlepším riešením sa javilo merať hodnotu za peniaze vo verejnom sektore, pričom bolo potrebné nielen nájsť hodnotnú sadu nástrojov, ktorá udá správny smer v procese kvalitného exaktného rozhodovania v súvislosti s verejnými financiami.

Aj na základe uvedeného vznikla potreba realizácie hodnoteného národného projektu. Inšpiráciou pre jeho zrealizovanie boli skúsenosti so zavedením obdobných projektov na hodnotenie efektívnosti verejných financií v niektorých členských štátoch Európskej únie, predovšetkým napr. Veľká Británia, Holandsko, Dánsko, Švédsko a Francúzsko. Po finančnej kríze boli opatrenia zavedené aj v Írsku, Slovinsku či Poľsku. Reformný zámer schválený koncom roka 2016 definoval aktuálny stav verejnej správy a jasne určil problémové oblasti, ako sú napr. potreba konsolidácie na zabezpečenie štrukturálne vyrovnaného rozpočtu; posudzovanie hodnoty za peniaze politik, regulácií, investícií a prevádzky, v rámci jej naštartovaného reformného procesu. Problémovou oblasťou boli označené aj chýbajúce mechanizmy, ktoré by vynucovali kvalitu v uvedených oblastiach. Reformný zámer súčasne uviedol už aj niektoré dovtedy zrealizované aktivity, ktorými boli napr.:

- Zavedenie programového rozpočtovania vrátane ukazovateľov v roku 2004, ktorým bol dosiahnutý výsledok, že rozpočet musí obsahovať nielen programovú štruktúru ale aj ukazovatele;
- Zavedenie povinnosti ex – ante posudzovania koncesných zmlúv v roku 2006, pričom výsledkom sú povinne vládou schvaľované vybrané kategórie zmlúv
- Zavedenie tvorby 3-ročných rozpočtov verejnej správy v roku 2008, kde výsledkom sú samotné rozpočty
- Vytvorenie metodiky posudzovania PPP projektov v roku 2010
- Zriadenie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v roku 2012, ktorá je zodpovedná za posudzovanie udržateľnosti verejných financií.

Počas realizácie projektu bolo priebežne vypracovaných 122 hodnotení, analýz, štúdií a implementačných správ. Už v roku 2015 sa začalo s realizáciou revízií, na základe ktorých sa postupne kreovali koncepčné, analytické a metodické materiály, ktoré smerovali k vytvoreniu metodiky na posudzovanie výdavkov. Jednotná metodika bola vytvorená v závere projektu v roku 2021 (projekt bol predĺžený z pôvodných 66 mesiacov na 72 mesiacov z dôvodu „času potrebného na obsiahnutie celistvosti metodiky“).

V priebehu rokov 2017 až 2020 boli na ročnej báze vypracované Súhrnné implementačné správy, ktoré exaktne hodnotili prínos opatrení revízií v súvislosti so skutočne dosiahnutými úsporami. V rámci udržateľnosti projektu bola zverejnená aj Súhrnná implementačná správa 2021.

Projekt naplnil všetky merateľné ukazovatele. Ukazovateľ P(0587) Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií bol prekročený o viac ako 183%. Je zrejmé, že prekročenie bolo spôsobené nesprávnym plánovaním ukazovateľa vzhľadom na jedinečnosť projektu, ktorý sa realizuje v podmienkach Slovenskej republiky. Navýšenie výstupov tak v priebehu realizácie bolo logické a opodstatnené.

Za významné opatrenie okrem vytvorenia metodiky revízie výdavkov sa v súvislosti so zavedenými inovovanými procesmi hodnotí aj predloženie návrhu legislatívnej zmeny zákona o rozpočtových pravidlách na jeseň 2018 a súčasne v závere roka 2018 schválenie zákona č. 372/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 177/2018 Z. z., a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Ukladá povinnosť jednotlivým správcam kapitol poskytovať súčinnosť pri hodnotení efektívnosti a účinnosti verejných výdavkov vo vybraných oblastiach a pri hodnotení plnenia opatrení navrhnutých v revízii výdavkov. Schválenie uvedenej legislatívy je v zmysle hodnotenia národného projektu považované za významný príspevok k zlepšeniu transparentnosti a skvalitneniu výkonu revízií verejných výdavkov. Do inovovaných procesov sa síce zapojilo 14 subjektov, čím bol aj ukazovateľ splnený, avšak počas hodnoteného obdobia sa do procesu nezapojilo MZ SR (ostatné spolupracujúce ministerstvá boli zaangažované do procesov).

Projekt počítal aj s participáciou medzinárodných inštitúcií, ktoré disponujú komparatívnymi znalosťami a skúsenosťami, hodnotnými dostupnými dátami a kvalitným aparátom kompetentných špecialistov. Predpokladalo sa so zainteresovaním Medzinárodného menového fondu (IMF), Organizáciu pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a Európskej Komisie. Priebežné hodnotenie OP EVS z júna 2019 uviedlo aj rozšírenie pôvodného portfólia organizácií o Svetovú banku (WB). Realizácia spolupráce mala prebiehať formou:

- misíí,
- vypracovania čiastkovej analýzy – dokumenty,
- inej podľa potrieb projektu

Zámerom bolo uskutočniť 12 misíí, vypracovať 3 výstupy expertmi IMF a 4 výstupy expertmi OECD. Počas celého obdobia realizácie projektu bolo zrealizovaných 10 misíí IMF v období rokov 2015 - 2018, niektorých sa zúčastnili aj experti z EK a OECD. Výsledky z misíí boli zhrnuté v jednotlivých správach z technickej asistencie. Pandemické roky 2020 – 2021 z logických dôvodov („vis major“) negatívne ovplyvnili spoluprácu medzinárodných inštitúcií a prijímateľom. Nemohli byť zrealizované všetky misie, v roku 2020 však IMF a EK spoločne predložili prijímateľovi hodnotenie „Technická správa o stave projektu Hodnoty za peniaze na Slovensku: Úspechy a výzvy“. Čiastkové analýzy – dokumenty expertmi IMF a OECD však vypracované neboli. Pandémia COVID – 19 tak zabrzдила naštartovanú spoluprácu expertov z tímov Prijímateľa a medzinárodných inštitúcií.

V zmysle realizovaných aktivít projektu je možné konštatovať, že národný projekt svojimi výstupmi (vypracovaná a schválená metodika, hodnotení, analýz, štúdií a implementačných správ, inovované procesy v zapojených inštitúciách) do značnej miery prispel k splneniu cieľov OP EVS.

Prax ukazuje, že získanie kvalitných pracovníkov pre tak špecifické aktivity je mimoriadne náročná. Je pochopiteľné, že pre tak náročný typ projektu je obzvlášť komplikované naplánovať ľudský kapitál, napriek tomu v rámci plánovania boli opomenuté kvalitné zdroje z radov akademickej obce. Projektu by pomohlo už od začiatku aj plánovanie kapacít z radov nadaných študentov, s ktorými by bola nadviazaná spolupráca s potenciálom do budúcnosti.

Výstupy projektu, konkrétne nová metodika revízie výdavkov ale aj vyššie uvedená legislatíva, ktorou sa vymedzuje súčinnosť jednotlivých kapitol pri hodnotení efektívnosti a účinnosti verejných výdavkov vo vybraných oblastiach a pri hodnotení plnenia opatrení navrhnutých v revízii výdavkov, majú významný podiel na centrálne tvorené a spravované systémy s dopadom na všetky regióny, regulačné rámce, sociálnu a ekonomickú infraštruktúru krajiny. Výstupy projektu sú však do značnej miery ovplyvniteľné politickými rozhodnutiami. Aj najlepšie vypracované analýzy s najkvalitnejšími dátami vypracované expertmi - nestraníkmi v štátnej alebo verejnej službe, ktorí môžu deklarovať svoje vzdelanie na prestížnych zahraničných univerzitách a prax v renomovaných inštitúciách sa môžu stretnúť s politickou nevoľou a aj najhodnotnejšie výstupy môžu byť odložené „ad acta“.

Názov projektu:	Optimalizácia procesov Národného inšpektorátu práce
Prijímateľ:	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.05.2019 - 1.8.2021
Zazmluvnená suma COV	1 389 588,50 €
Vyčerpaná suma:	1 256 591,56 €
Väzba na OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou Reformou verejnej správy • Posilnenie analytických kapacít pre rozvoj politik, zlepšenie správy daní a kvality výdavkov
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Procesy, systémy, politiky • Zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie a znižovanie regulačného zaťaženia • Analýza procesov • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti verejných služieb • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Zavedenie systémov riadenia kvality • Vzdelávanie zamestnancov • Prieskum spokojnosti klientov • Elektronizácia verejných služieb • Znižovanie korupcie vo VS
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 08/2021

Národný projekt „Optimalizácia procesov Národného inšpektorátu práce“ bol zrealizovaný so zámerom vytvorenia nového, technologicky inovatívneho riešenia agendy výkonu inšpekcie práce v podmienkach Slovenskej republiky. Centralizované riešenie informatizácie ponúklo jedinečnú príležitosť na riešenie, ktoré vytvára predpoklady efektívnej a zároveň maximálnej hospodárnosti.

Realizácia cieľa hodnoteného národného projektu bola navrhnutá prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

1. Návrh procesov - predpokladaným výsledkom aktivity bol vypracovaný procesný model súčasného stavu procesov výkonu agendy inšpekcie práce v notácii BPMN 2.0 (repozitár procesov), spracované dáta o priebehu súčasného stavu procesov a ich výstupoch (role, vstupy, výstupy, trvania, početnosti, miera automatizácie, miera elektronizácie); Model systému riadenia a hodnotenia kvality v prostredí NIP; Katalóg optimalizačných príležitostí procesov ; Metodické postupy pre optimalizáciu procesov.
2. Metodická podpora pri zavádzaní procesov - plánovaným výstupom v nadväznosti na samotný výkon činností aktivity bolo vytvorenie procesného modelu budúceho stavu procesov výkonu agendy inšpekcie práce v notácii BPMN 2.0 (repozitár procesov), spracované dáta o priebehu budúceho stavu procesov a ich výstupoch (role, vstupy, výstupy, trvania, početnosti, miera automatizácie, miera elektronizácie), Harmonogram zavádzania zmien.
3. Zavedenie systému riadenia - ako plánovaný výstup bola určená Metodika riadenia kvality procesov a riadenia informačných technológií a Plán pravidelného zlepšovania.
4. Školenia – očakávaným výstupom boli školiace materiály vo forme prezentácie alebo textového dokumentu, 2 dvojtyždňové prezenčné školenia ITIL, 2 dvojdňové prezenčné školenia BPM, 20 vyškolených zamestnancov (po 2 osoby z 10 inštitúcií).

Reformný zámer bol schválený v roku 2018 a poukázal na koncepčne zastarané programové a technické vybavenie používaného informačného systému ISOP – Informačný systém ochrany práce, ktorý bol vyvíjaný od roku 1992 a nebol schopný pružne reagovať na legislatívne zmeny. Zaostalosť systému neumožňovala jeho rozširovanie, pričom ISOP evidoval obrovské množstvo výkonov inšpekcie práce a taktiež archivoval údaje už od roku 1996. Reformný zámer zdôraznil okrem iného aj potrebu zavedenia kvalitného informačného systému, ktorý by bol schopný podporovať technologicky inovatívne riešenia agendy výkonu inšpekcie práce, taktiež by umožnil prístup podnikateľom a obyvateľstvu k údajom a výsledkom zrealizovaných kontrol, resp. možnosť nahlásenia nelegálnej práce a podozrení z nelegálneho zamestnávania v podmienkach Slovenskej republiky.

Hodnotený národný projekt naplnil svoj cieľ vytvorenia nového, technologicky inovatívneho riešenia agendy výkonu inšpekcie práce a splnil všetky stanovené merateľné ukazovatele. V rámci koncepčných, analytických a metodických materiálov bolo naplánované vytvoriť 2 dokumenty – ukazovateľ (P0178). Počas implementácie bola vypracovaná metodika riadenia kvality procesov a riadenia informačných technológií a súčasne aj plán pravidelného zlepšovania. V rámci dokumentu Metodické postupy pre optimalizáciu procesov bola použitá jednotná metodika optimalizácie verejných procesov vypracovaná Ministerstvom MV SR a je aplikovaná v podmienkach Národného inšpektorátu práce. Za významné z pohľadu udržateľnosti projektu je vnímaný aj fakt, že metodika bola spracovaná podľa prístupu IT Governance a štandardov ITIL, TOGAF a PRINCE2. Plán kvality procesov a informačných technológií zahŕňal aj Plán trvalého zlepšovania služieb IT, Zoznam indikátorov kvality a Štruktúru dotazníka spokojnosti.

Ukazovatele súvisiace so vzdelávaním zamestnancov, ktorí získali kompetencie v oblasti inovovaných procesov s certifikátom alebo zamestnancov, ktorí boli zapojení do vzdelávania v oblasti inovovaných procesov bol prekročený na 110% a vzdelávanie tak naplnilo úspešnú misiu z pohľadu zavádzania manažérstva kvality Národného inšpektorátu. Navýšenie počtu vzdelávaných zamestnancov nespôsobil navýšenie čerpania projektu. Boli zrealizované 4 školenia v oblasti modelovania procesov a používania modelovacieho nástroja; metodiky riadenia informačných technológií; metodiky riadenia kvality procesov v Bratislave a v Košiciach.

Projekt zaviedol jeden inovovaný proces, ktorý implementovalo MPSVR SR, Národný inšpektorát práce a osem inšpektorátov práce. Súčasne bol navrhnutý Procesný model budúceho stavu procesov výkonu agendy inšpekcie práce, ktorého zmeny obsiahli oblasť špecializovaného portálu, automatizáciu aktivít procesov, elektronizáciu aktivít procesov a procesné zmeny.

Taktiež bol predložený legislatívny návrh zmeny za účelom zefektívnenia verejnej správy pre „elektronické zachytenie podpisu rukou“ pri výkone agendy Národného inšpektorátu práce a inšpektorátov práce (legislatívna zmena zákona č. 125/2006 Zb. z.).

Hodnotený národný projekt vyprodukoval tri analytické a koncepčné materiály, ktoré podporili vznik, resp. rozvoj IT nástrojov vo verejnej správe. Bola spracovaná Analýza budúceho stavu sledovania metrík, Odhad sledovaných metrík pre stav „to be“. Optimálny prechod z východiskového stavu do požadovaného budúceho stavu bol premietnutý do Harmonogramu zavádzania zmien. Formou dotazníka bola spracovaná Analýza pripravenosti organizácie na zmenu.

Optimalizačné príležitosti, ktoré boli postupne vyšpecifikované v priebehu analýzy boli spracované do dynamickej tabuľky, ktorá v konečnom dôsledku uviedla do praxe Katalóg optimalizačných príležitostí procesov.

Analýza aktuálneho stavu systému riadenia a hodnotenia kvality v prostredí Národného inšpektorátu práce bola spracovaná do Modelu systému riadenia a hodnotenia kvality v prostredí Národného inšpektorátu práce, ktorý identifikoval nielen možné príležitosti ale aj návrh zmien manažérstva kvality formou zadefinovaných zásad a nástrojov.

Úspešná realizácia hodnoteného národného projektu „*Optimalizácia procesov Národného inšpektorátu práce*“ má významný dopad na zlepšenú koordináciu výkonu kontrol, zníženie administratívnej záťaže zamestnávateľov a súčasne na dennodenný život občanov, resp. podnikateľov, pretože zavedením zmien môžu byť efektívnejším spôsobom vybavované sťažnosti a podnety občanov a podnikateľov.

Názov projektu:	Optimalizácia procesov vo verejnej správe
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.1.2016 - 1.9.2023
Zazmluvnená suma COV	19 120 428,27 €
Vyčerpaná suma:	11 753 034,41 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy.
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet vyškolených zamestnancov, ktorí získali kompetencie v oblasti inovovaných procesov (s certifikátom) • Počet okresných úradov, ktoré implementovali inovované procesy
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, posledné údaje k 12/2021

Národný projekt „*Optimalizácia procesov vo verejnej správe*“ sa radí medzi najdôležitejšie projekty z pohľadu zvýšenia transparentnosti zavedených procesov vo verejnej správe ale aj z pohľadu ponímania verejnej správy verejnosťou. Projekt je v realizácii naprieč celým územím Slovenska a je zacielený na vytvorenie efektívne fungujúcej, proklientsky orientovanej verejnej správy, ktorá svoje služby poskytuje občanom a podnikateľom. Realizáciou projektu sa má prispieť k odbúraniu administratívnej záťaže a k zrýchleniu a predovšetkým zefektívneniu procesov.

Dosiahnutie cieľa hodnoteného národného projektu sa má uskutočniť prostredníctvom nasledujúcich hlavných aktivít, ktoré je potrebné zrealizovať do júna 2023:

1. Vytvorenie architektúry výkonu procesov VS vo väzbe na životné situácie
2. Vytvorenie metodiky optimalizácie procesov VS
3. Analýza súčasného stavu v oblasti procesov, kompetencií a systému riadenia organizácií verejnej správy
4. Dizajn a implementácia inovovaných procesov
5. Meranie, vyhodnocovanie a zlepšovanie procesov
6. Realizácia odborných, národných a medzinárodných stáží a školení
7. Vzdelávanie zamestnancov VS pri zavádzaní inovovaných foriem práce

Podporné aktivity súvisiace s administratívnym a technickým zabezpečením je potrebné zrealizovať do septembra 2023.

Hodnotený národný projekt počíta so 6 koncepčnými, analytickými a metodickými materiálmi, s 2 520 vyškolenými pracovníkmi v oblasti inovovaných procesov (s certifikátom), 12 030 zapojenými zamestnancami do oblasti vzdelávania v oblasti inovovaných procesov, 1 350 zavedenými inovovanými procesmi, 9 625 úspešnými absolventmi vzdelávacích aktivít a 12 subjektmi, ktoré zrealizujú implementáciu inovovaných procesov.

Reformný zámer bol schválený v roku 2016 a poukázal na potrebu zlepšenia kvality poskytovaných verejných služieb, pričom poukázal na vertikálne budovanie procesov vo verejnej správe, ktoré sú riadené rezortne, sú zdĺhavé, nie je zabezpečená interoperabilita medzi jednotlivými rezortmi, nie je zabezpečená digitalizácia dokumentácie v rámci toku a archivácie dokumentácie. Ako podstatná bola v reformnom zámere vnímaná absencia jednotných syllabov pre metodiku a procesy vo verejnej správe. Bola identifikovaná potreba

navrhnutia a zrealizovania inovovaných procesov pre jednotlivé životné situácie občanov či podnikateľov, pričom bude zavedený systém merania, monitorovania a zlepšovania procesov pomocou mikrocyklov.

Implementácia projektu so sebou zatiaľ priniesla výsledky vo forme vypracovaného Katalógu životných situácií a horizontálne integrovaných procesov vrátane (Aktivita 1), vytvoreného súboru Metodík optimalizácie procesov obsahujúceho školiace materiály formou krátkej príručky, často kladených otázok a prezentácií (Aktivita 2). Realizáciou činností v rámci Aktivity 3 bola vytvorená Identifikácia optimalizačných príležitostí procesov a aktuálna karta procesu. Výstupom Aktivity 5 bol vypracovaný Zoznam nových návrhov pre optimalizáciu výkonu procesov verejnej správy, Zoznam ukazovateľov výkonnosti a špeciálnych ukazovateľov výkonnosti procesov. Tieto výstupy zabezpečili naplnenie ukazovateľa Počet koncepčných analytických a metodických materiálov (P0178) na 100%. Taktiež je reálny predpoklad, že merateľný ukazovateľ Počet subjektov, ktoré implementovali inovované procesy (P0723) naplní svoju misiu. V roku 2021 bol splnený ukazovateľ na takmer 92% a do úplného splnenia tak chýbal len jediný subjekt, ktorý je potrebné zapojiť do realizácie inovovaných procesov. Veľkú výzvu však predstavuje počet inovovaných procesov. Koncom roka 2021 bolo zavedených len 444 inovovaných procesov z pôvodne naplánovaných 1 350. Aktivity spojené s realizáciou či už národných alebo medzinárodných stáží alebo školením alebo aktivity súvisiace so vzdelávaním zamestnancov vo verejnej správe predstavujú oblasť, kde je možné s veľkou pravdepodobnosťou predpokladať, že merateľné ukazovatele bude náročné splniť. Roky 2016 – 2019 boli z pohľadu aktivít 6 a 7 takmer nerealizované. Po celý čas prebiehala len príprava nadväzovania kontaktov v rámci zahraničných inštitúcií za účelom určenia vhodných partnerov na výkon stáží. Proces implementácie stáží či školení bol negatívne ovplyvnený koordinačným mechanizmom s OPII a vlečúcim sa priebehom verejných obstarávaní na aktivitu 3 (Analýza súčasného stavu v oblasti procesov, kompetencií a systému riadenia organizácií verejnej správy) a aktivitu 4 (Dizajn a implementácia inovovaných procesov). Aj keď bolo požiadané o predĺženie aktivít s tým, že stáže budú uskutočňované formou zahraničných konferencií a časť online kurzov bude uskutočňovaná aj prezenčne a školenia vzťahujúce sa k aktivite 7 budú realizované internými kapacitami a budú využité aj vzdelávacie aktivity formou videí a work deskov, pandémie zrušila plány v roku 2020, pretože protipandemické opatrenia zavedené proti ochoreniu COVID – 19 ovplyvnili akékoľvek činnosti súvisiace so stretávaním sa ľudí a preto boli aj činnosti súvisiace s prípravou národných a medzinárodných stáží pozastavené. Individuálne školenia dištančnou formou sa presunuli do nasledujúceho roka. Rok 2020 sa niesol aj v znamení technických príprav školení a obsahového pripomienkovania, s tým že vzdelávacie aktivity budú prebiehať v druhom alebo treťom kvartáli nasledujúceho roka. Rok 2021 však len minimálne posunul plnenie merateľných ukazovateľov pre aktivity 6 a 7. Priniesol len prípravu verejného obstarávania (predpokladaná realizácia VO – 1. kvartál 2022) na bpmn notácií, biznis architektúry, projektové riadenia vyhľadávania optimalizačných príležitostí. Príležitosť na splnenie ukazovateľa môže priniesť po úspešnom obstaraní LMS systému (Learning management system – e-learningové prostredie) a rôzne dištančné formy vzdelávania, ktoré bude potrebné zrealizovať veľmi flexibilne v rokoch 2022 a 2023. Ukazovateľ (P0547) Počet zamestnancov zapojených do vzdelávania v oblasti inovovaných procesov bol doposiaľ splnený len na úrovni 0,55%, ukazovateľ (P0518) Počet vyškolených zamestnancov, ktorí získali kompetencie v oblasti inovovaných procesov (s certifikátom) bol splnený zatiaľ len na 2,69% a ukazovateľ (P0722) Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít nebol napĺňaný vôbec. Zmena nastane po úspešnom vyššie uvedenom VO v roku 2022.

Názov projektu:	Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.4.2017 - 1.09.2021
Zazmluvnená suma COV	7 926 670,00 €
Vyčerpaná suma:	5 663 597,78 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Posilňovanie analytických kapacít pre rozvoj politík • Zlepšenie správy daní a kvality výdavkov
Väzba na výsledok ŠC 1.2:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet zamestnancov, ktorí pracovali v novozavedených a/alebo posilnených analytických jednotkách dva roky po ich vzniku • Počet ústredných orgánov štátnej správy s novovytvorenými a/alebo posilnenými analytickými jednotkami
Zdroje	Otvorené údaje, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 09/2021

Cieľom hodnoteného národného projektu bolo posilniť resp. zlepšiť analytické jednotky na ministerstvách a Úrade vlády SR. Uvedené bolo dôležité zrealizovať analytickými kapacitami, ktoré boli súčasťou organizačnej štruktúry ústredných orgánov štátnej správy (ÚOŠS) a Úradu vlády SR, a ktoré niesli a stále nesú zodpovednosť za modelovanie, tvorbu, monitoring implementácie a hodnotenie dopadu politík.

Naplnenie cieľa hodnoteného národného projektu sa udialo prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

1. Posilnenie/zlepšenie existujúcich analytických jednotiek na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy
2. Vytvorenie a sfunkčnenie analytických jednotiek na vybraných ústredných orgánoch štátnej správy a Úrade vlády SR, ktoré takéto útvary nemajú zriadené
3. Posilnenie analytických kapacít vybraných ústredných orgánov štátnej správy zameraných na posudzovanie vplyvov (RIA)
4. Vytvorenie systému pravidelného hodnotenia efektívnosti práce analytických útvarov
5. Zavedenie kontroly a pravidelných auditov činností analytických jednotiek
6. Odborné semináre/workshopy

Na základe Konceptie budovania analytických a metodických kapacít VS zadefinoval schválený reformný zámer „Budovanie a rozvoj kapacít analytických útvarov na vybraných orgánoch štátnej správy“ nielen chýbajúce analytické jednotky na väčšine ÚOŠS ale aj nedostatočné analytické kapacity. Uviedol taktiež potrebu zavedenia kvalitného vyhodnocovania úspešnosti verejných politík. Ako problémovou bola určená aj oblasť modelovania dopadov nových politík a formulovania alternatívnych riešení. Zároveň bola vyslovená potreba, aby zamestnanci vykonávajúci analýzy využívali rôzne analytické metódy a postupy. Požiadavka na kompetentných zamestnancov, ktorí sú schopní používať moderné softvérové vybavenie a využívať poznatky zo zahraničia bola viac ako opodstatnená.

Ako podpora reformného procesu boli zrealizované niektoré aktivity, ktoré podporili vznik a z určitej časti aj rozvoj analytických jednotiek. V roku 2015 bola vytvorená Pracovná skupina pre posilnenie analytických kapacít verejnej správy pod Riadiacim výborom pre koordináciu reformy verejnej správy. Taktiež bol zrealizovaný projekt Budovanie kapacít a zlepšenie efektivity VS, čím boli posilnené analytické a metodické kapacity MV SR o 10 zamestnancov. Počas projektu bola vypracovaná "Konceptia budovania analytických a metodických kapacít verejnej správy". V rokoch 2014 – 2015 bol implementovaný projekt „Budovanie kapacít analytických pracovníkov. V rámci projektu sa 63 zamestnancov VS zúčastnilo špičkového vzdelávania a bolo zrealizovaných 89 vzdelávacích podujatí. V rokoch 2014 – 2020 prebiehal Grantový program pre posilnenie analytických kapacít vo verejnej správe, ktorý podporil 7 študentov. Bola však určená aj potreba, aby sa v nasledujúcom

období jasne zadefinovala úloha analytických jednotiek, aby boli jasne určené kompetencie, činnosti a profily jednotlivých zamestnancov. Bolo navrhnuté, aby sa vytvorila metodika vrátane špecifikácie úloh, kompetencií a zavedenia kontroly a auditu výstupov analytických jednotiek. Taktiež reformný zámer poukázal na potrebu prepojenia teoretických vedomostí získaných školeniami a praktických skúseností z reálneho pracovného prostredia.

Realizáciou národného hodnoteného projektu bola vytvorená, schválená a niekoľkokrát aj aktualizovaná Metodika pre budovanie analytických kapacít vo verejnej správe a tým bol naplnený ukazovateľ (P0178) Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov.

V rámci implementácie projektu bol počet ústredných orgánov štátnej správy s novovytvorenými a/alebo posilnenými analytickými jednotkami v počte 10 namiesto plánovaných 14, čím bol ukazovateľ (P0464) naplnený len na 71,43%. Na nesplnení tohto ukazovateľa sa podieľalo MH SR, MŠVV a Š SR a MP a RV SR, ostatní partneri ukazovateľ splnili. Dôvody, prečo uvedený ukazovateľ nebol naplnený, boli veľmi prozaické. Obsadenia miest vysokošpecializovanými odborníkmi si vyžaduje realizáciu špecifických výberových konaní. Často krát sa na vypísané výberové konania neprihlásili záujemcovia o dané pozície analytikov, alebo mali nedostatočné skúsenosti, alebo neboli dostatočne kvalifikovaní. Situáciu komplikoval aj lockdown spojený s pandémiou koronavírusu a vyššie spomínané špecializované výberové konania. Na situáciu však veľmi pružne zareagovalo MH SR, ktoré nadviazalo kontakty s akademickým sektorom a vytvorilo tak pôdu pre oblasť spolupráce s analytikmi do budúcnosti. MŠVV a Š SR využilo potenciál získania RIA analytikov alternatívnymi formami, napr. cez existujúcu schému „Štipendia M. Filka“.

Ukazovateľ (P0465) Počet ústredných orgánov štátnej správy, ktoré získali podporu na zavedenie a / alebo posilnenie analytických jednotiek a ukazovateľ (P0544) Počet zamestnancov v analytických jednotkách v orgánoch štátnej správy na začiatku podpory boli splnené na 92,86%, pričom bolo podporených 13 zavedených a / alebo posilnených analytických jednotiek z pôvodne naplánovaných 14. Zároveň bolo 78 zamestnancov v analytických jednotkách v orgánoch štátnej správy na začiatku podpory oproti plánovaným 84.

Počet zrealizovaných školení, kurzov, seminárov a iných vzdelávacích aktivít naplnilo svoj cieľ, nakoľko ich bolo zrealizovaných 6 tak, ako bolo pôvodne naplánované. Taktiež bol projekt v tejto časti veľmi flexibilne vedený, pretože bola využitá online forma vzdelávania (napr. Online festival Analytických jednotiek).

Ukazovateľ P(0720) Počet subjektov VS, ktoré získali podporu na zavedenie a / alebo posilnenie analytických jednotiek bol podobne ako ukazovateľ Počet ústredných orgánov štátnej správy, ktoré získali podporu na zavedenie a / alebo posilnenie analytických jednotiek splnený na 92,86%, kedy bolo podporených 13 z pôvodne plánovaných 14 subjektov VS, ktoré získali podporu na zavedenie a / alebo posilnenie analytických jednotiek.

Ukazovateľ P(0721) Počet subjektov VS s novo vytvorenými a/alebo posilnenými analytickými jednotkami bol splnený na 71,42%, tzn. že bolo novovytvorených alebo posilnených 10 analytických jednotiek oproti pôvodne plánovaným 14 analytickým jednotkám.

Projekt postretla aj situácia, kedy jeden z partnerov vypovedal Zmluvu o partnerstve, t.j. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR nepotrebovalo doplniť svoje kapacity. Analytický útvar MZ a EZ SR bol dostatočne pokrytý svojimi vnútornými kapacitami a dlhodobo vyhodnocuje nastavenie a fungovanie rezortu s akcentom na politickú a spoločenskú požiadavku na efektívne a hospodárne využitie finančných prostriedkov.

Napriek nesplneniu niektorých merateľných ukazovateľov na 100% je možné hodnotiť projekt za prínosný a súčasne projekt, ktorý splnil svoju misiu. Dopad na širokú verejnosť prostredníctvom kvalitných rozhodnutí a skvalitnenou komunikáciou požiadaviek na základe analyticky overených skutočností alebo kvalitným vyhodnocovaním opatrení prostredníctvom vykonávania hodnotenia dopadov politik, regulácií či legislatívnych rámcov, je viac ako podstatný.

Názov projektu:	Zlepšenie digitálnych služieb vo verejnej správe prostredníctvom behaviorálnych inovácií
Prijímateľ:	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.07.2018 - 1.6.2023
Zazmluvnená suma COV	2 005 349,45 €
Vyčerpaná suma:	1 101 218,20€
Súlad s prioritami OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy.
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Procesy, systémy a politiky • Zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie a znižovanie regulačného zaťaženia • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti verejných služieb • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Vzdelávanie zamestnancov • Prieskum spokojnosti klientov • Elektronizácia verejných služieb • Optimalizácia sektorových politík a metodológií • Zapájanie sociálnych a ekonomických partnerov a MNO do prípravy, implementácie a hodnotenia procesov vo VS • Podpora medzinárodnej spolupráce • Posilnenie podpory MNO v dohľade nad verejnými subjektmi • Zapájanie zamestnancov do tvorby reformnej politiky • Opatrenia smerujúce k vytvoreniu predpokladov na elektronizáciu verejných služieb
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, posledné údaje k 12/2021

Hlavným zámerom hodnoteného národného projektu „Zlepšenie digitálnych služieb vo verejnej správe prostredníctvom behaviorálnych inovácií“ je využitie metód behaviorálnych vied s cieľom poskytnutia kvalitných služieb pre konečného užívateľa tak, aby služby, ktoré bude využívať klient, boli jednoduché, atraktívne, jednoducho sa používali, a aby klienta motivovali k správnym rozhodnutiam.

Cieľ národného projektu sa realizuje prostredníctvom 3 hlavných aktivít:

1. Zriadenia základného Ekosystému pre behaviorálne inovácie – predpokladaným výstupom sú nasledovné výstupy /dokumenty /aktivity:
 - Ciele a vízie uplatnenia behaviorálnych inovácií a „Príručka pre aplikáciu behaviorálnych inovácií pre zlepšenie elektronických služieb VS SR“
 - Dokument s názvom "JASNE"
 - Dokument – prezentácia „Behaviorálne inovácie v prostredí VS“
 - Dokument „Metodika koordinácie spolupráce pre riadenie behaviorálnych intervencií pre elektronické služby VS SR prostredníctvom tímu pre Behaviorálne inovácie MIRRI“
 - Dokument „Správa o stave realizácie programu Behaviorálnych inovácií “
 - školenia

2. Identifikácia príležitostí – navrhovanými výstupmi sú dokumenty:

- „Benchmark Životných situácií“
- „Katalóg možných opatrení v rámci životných situácií“
- „Prieskum spokojnosti s elektronickými službami VS s aplikáciou sledovania elementov behaviorálnych inovácií“

3. Realizácia inovácií – predpokladanými výstupmi sú dokumenty:

- „Metodika realizácie A/B testovania v prostredí verejnej správy SR“
- „Metodika realizácie RCT v prostredí verejnej správy SR“

Hodnotený projekt je realizovaný prijímateľom MIRRI. Nadväzuje na predchádzajúce programovacie obdobie, ktoré sa zameriavalo najmä na elektronizáciu aktuálneho stavu procesov, avšak bolo potrebné zacieliť pozornosť v ďalších krokoch na centralizáciu riešení, unifikáciu a štandardizáciu procesov, zavádzanie opatrení pre zvýšenie používania elektronických služieb a zabezpečenie interoperability v rámci IISVS, ale taktiež na budovanie e-Governmentu na úrovni Európskej únie. Projekt sa zameriava na prácu s klientom ako konečným užívateľom poskytovanej kvalitnej služby, kedy je dôležité mať kvalitne nastavený spôsob komunikácie, pretože podstatou správnych rozhodnutí občanov / podnikateľov je získanie kvalitnej informácie prezentovanej vhodnou formou.

Hodnotený národný projekt vychádza zo schváleného reformného zámeru „konceptné budovanie digitálnej a inovatívnej VS“, ktorý zdôrazňuje pridanú hodnotu poskytovania služieb verejnej správy obyvateľom vtedy, keď je služba zrozumiteľná, ľahko dostupná a využiteľná. Reformný zámer zhrnul problémové oblasti ako absentujúcu jednotne a centrálnu riadenú metodiku na riadenie referenčných údajov, tak i chýbajúci celkový systém manažmentu údajov vo verejnej správe, vrátane ich integrácie. Ako problémovú uviedol okrem iného aj potrebu tvorby intuitívnych nástrojov na zabezpečenie efektívnosti verejných politík (možnosť lepšej voľby pre občana, zrozumiteľnejšie poskytovanie informácií, motivácia občanom za účelom zvýšenia výkonu verejnej politiky, využívanie princípu „status quo bias“, zavedenie mechanizmu porovnania alternatív a výberu tej najlepšej a podobne), na čo reflektuje hodnotený národný projekt.

V rámci implementácie národného projektu boli schválené dokumenty „Ciele a vízie uplatnenia behaviorálnych inovácií a príručka pre aplikáciu behaviorálnych inovácií pre zlepšenie elektronických služieb VS SR“, čím je merateľný ukazovateľ (P0178) Počet konceptných, analytických a metodických materiálov splnený na 50%. S prípravou a schválením dokumentov „Jasne“ a „Metodika koordinácie spolupráce pre zriadenie behaviorálnych intervencií pre elektronické služby VS SR prostredníctvom tímu pre Behaviorálne Inovácie UPPVII“ sa počíta v roku 2022.

Ukazovatele (P0518) Počet vyškolených zamestnancov, ktorí získali kompetencie v oblasti inovovaných procesov (s certifikátom) a (P0547) Počet zamestnancov zapojených do vzdelávania v oblasti inovovaných procesov boli splnené len na 28,10%. Aktivity vzdelávacieho charakteru sa realizovali počas implementácie len do konca roka 2019. Ostatné hodnotené obdobie, t.j. obdobie rokov 2020 a 2021 bolo výrazne poznačené pandemiou COVID – 19 a žiadne školenia a ani iné vzdelávacie aktivity tak nemohli byť realizované. Vzhľadom na fakt, že projekt bude realizovaný do júna 2023 je reálny predpoklad (aj vzhľadom na súčasnú situáciu, ktorú pandémia už neovplyvňuje), že vzdelávanie bude môcť prebiehať štandardne a ukazovatele tak budú môcť naplniť svoju hodnotu kompletne na 100%.

Ukazovateľ (P0587) Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií bol už splnený na 133%, S vypracovanými analytickými a konceptnými materiálmi vypracovanými za účelom podpory vzniku / rozvoja IT nástrojov vo VS sa počíta najneskôr do konca roka 2022 a vtedy sa predpokladá aj s naplnením ukazovateľa (P0892).

Projekt bol v prvej časti implementácie významne ovplyvnený obmedzením aktivít projektu vzhľadom na pandémiu COVID – 19, ale aj výmenu vlády v roku 2020, taktiež bol hodnotený národný projekt negatívne ovplyvnený nemožnosťou realizácie verejných obstarávaní.

Názov projektu:	Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe
Prijímateľ:	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.05.2018 - 1.5.2023
Zazmluvnená suma COV	5 471 710,20 €
Vyčerpaná suma:	1 962 865,67 €
Súlad s EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy.
Väzba na výsledok ŠC 1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Procesy, systémy a politiky • Zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie a znižovanie regulačného zaťaženia • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti verejných služieb • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Vzdelávanie zamestnancov • Prieskum spokojnosti klientov • Elektronizácia verejných služieb • Optimalizácia sektorových politík a metodológií • Zapájanie sociálnych a ekonomických partnerov a MNO do prípravy, implementácie a hodnotenia procesov vo VS • Podpora medzinárodnej spolupráce • Posilnenie podpory MNO v dohľade nad verejnými subjektmi • Zapájanie zamestnancov do tvorby reformnej politiky • Opatrenia smerujúce k vytvoreniu predpokladov na elektronizáciu verejných služieb
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, posledné údaje k 12/2021

Hodnotený národný projekt „Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe“ má cieľ transformovať inštitúcie verejnej správy tak, aby bola dosiahnutá maximalizácia efektívneho spravovania údajov a bol tak dosiahnutý princíp poskytovania efektívnych a adresných služieb. Súčasťou cieľa je aj zverejňovanie otvorených dát. Realizácia cieľov hodnoteného národného projektu bola navrhnutá prostredníctvom naplnenia 7 nasledujúcich aktivít:

1. **Manažment kvality údajov** – cieľom aktivity je implementácia systematického manažmentu kvality údajov vo verejnej správe, ktorým sa zabezpečí optimálne spracúvanie údajov informačnými systémami naprieč celou verejnou správou. Odstránením prekážok na centrálnej úrovni, vhodným poradenstvom vlastníkov dát a systematickým monitorovaním a manažovaním kvality dát salepší samotný manažment kvality dát.

Realizácia aktivity bude zabezpečená prostredníctvom nasledujúcich činností:

- **vytvorenie metodiky pre manažment údajov** vo verejnej správe vrátane zoznamu odporúčaní a najlepšej praxe. Vytvorená metodika ako plánovaný výstup (výstup = dokument) bude predstavovať kľúčový, koncepčný materiál pre ostatné nižšie uvedené realizované aktivity projektu (Aktivity 2 - 5). Na vytvorenie a zavedenie metodiky pre manažment údajov je potrebné schválenie legislatívnych zmien. Súčasne budú výsledky aktivity použité ako vstupy pre aktivitu 7 (školenia a workshopy ako pristupovať k údajom).

- **tvorba štandardov** – predpokladaným výsledkom bude návrh štandardizácie dát, dátových štruktúr, dátových formátov a procesov spojených s dátami (výstup = dokument).
 - **návrh a správa centrálného modelu údajov** – plánovaným výstupom bude kontinuálny rozvoj Centrálného modelu údajov verejnej správy (výstup = dátový model všetkých referenčných údajov, základných číselníkov a všeobecných dátových štruktúr, ktoré sú používané v rôznych oblastiach štátnej správy).
 - **návrh štandardného katalógu služieb pre kvalitu údajov** - plánovaným výstupom bude zoznam služieb vrátane parametrov, a dostupnosti)
 - **zavedenie mechanizmu merania a monitoringu stavu dátovej kvality** - výstupom bude správa vyhodnocujúca dátovú kvalitu pre informačné systémy vo verejnej správe. Bude aktualizovaná na ročnej báze.
2. Riadenie vyhlasovania referenčných údajov a prepájania údajov – základným cieľom aktivity je zdieľanie údajov medzi inštitúciami verejnej správy s prístupom k referenčným hodnotám pre všetkých. Zmyslom aktivity je zabezpečenie skrátenia vybavovania jednotlivých služieb obyvateľmi alebo podnikateľskými subjektmi a súčasne efektívnejšie a zjednodušené procesy v rámci činností orgánov verejnej moci. V rámci aktivity sa predpokladá s:
- identifikáciou referenčných údajov,
 - správou a aktualizáciou plánu priebežného vyhlasovania referenčných údajov
 - vykonávaním centrálného riadiaceho dohľadu nad procesom vyhlasovania referenčných údajov
- V rámci hodnoteného projektu sa ako s výstupmi počíta vytvorenie „Vzorového projektu pre Manažment údajov inštitúcií verejnej správy“. Súčasne budú vyhlásené „relevantné referenčné hodnoty“, kedy inštitúcie verejnej správy nebudú môcť požadovať tieto od občanov a podnikateľov, ale ich budú mať dostupné u overeného zdroja, pričom zdieľaných bude 220 a viac referenčných a kľúčových údajov.
3. Podpora realizácie služby Moje dáta a správa údajov o subjekte – cieľom je zabezpečenie reálneho pokroku v nasadení manažmentu osobných údajov pre čo najväčší počet občanov. Aktivity sa zrealizujú prostredníctvom plánovania a koordinácie sprístupňovania údajov cez Moje Dáta, súčasne cez poradenstvo pre inštitúcie v rámci implementácie GDPR, dohľad nad zavádzaním služby Moje dáta, pričom sa vypracuje správa o stave služby Moje dáta, ktorá bude obsahovať aj odporúčania. Zároveň bude zabezpečená koordinácia použitia Open API.
- Výsledkom aktivity bude publikácia vybraných údajov cez službu Moje Dáta, bude zriadená riadená diskusia na komunitnom portáli Moje dáta, bude vypracovaná a zároveň na webe zverejnená *Príručka pre implementáciu GDPR*, ktorá sa bude kontinuálne prepracovávať a zdokonaľovať. Výstupom bude taktiež *Správa o výsledkoch GDPR* vrátane odporúčaní a vypracovaná *Metodika a usmernenie pre službu Moje dáta*.
4. Podpora zavádzania analytického spracovania údajov – cieľom aktivity je maximálna podpora využitia údajov v praxi a zmena fungovania inštitúcií vzhľadom na využívané kvalitné dáta. Činnosti, ktoré podporia efektívnu realizáciu uvedenej aktivity budú nasledovné: činnosti metodického charakteru podporujúce tvorbu príručky, systematická podpora inštitúcií verejnej správy pri lepšom spracovaní údajov a taktiež zabezpečenie kvalitných dát a konsolidovanej analytickej vrstvy. Výstupy budú predstavovať nasledovné aktivity: Vypracovanie / Realizácia
- Príručky: Regulácie 2.0; (dokument) - analytické nástroje, ktoré budú môcť využívať inštitúcie verejnej správy a analytické jednotky (dostupné cez analytickú platformu).
 - Dokumentu - definované analytické produkty /výstupy

- Dokumentu - Pilotné analytické produkty
 - Procesov pre použitie analytickej vrstvy prístupnej ako služba pre inštitúcie verejnej správy.
 - Správy o využívaní analytických údajov (a postupe zavádzania Regulácie 2.0)
 - Koncepce analytického spracovania a využitia údajov vo verejnej správe
 - Podpory pri realizácii projektov dátovej analytiky (BigData, BI pre potreby analytických útvarov)
5. Podpora zvýšenia rozsahu a kvality otvorených údajov – cieľom bude zabezpečenie zverejnenia údajov, ktorými disponuje verejná správa formou otvorených dát. Realizované činnosti budú zabezpečovať skúmanie dopytu po datasetoch, ale aj spracovanie, plánovanie manažovanie plánu ich vyhlasovania, nastavenie pravidiel ich zverejňovania, okrem iného aj dohľadanie nad kvalitou publikovaných datasetov. Výstupmi aktivít sú automaticky a pravidelne publikované údaje, publikácia otvorených údajov vybranými verejnými inštitúciami, vypracovanie dokumentu „Analýza dátovej ekonomiky v SR“ s ročnou aktualizáciou, vytvorenie požiadaviek pre verejné inštitúcie v oblasti zverejňovania otvorených údajov a vytvorenie podpory pre realizáciu projektov pre využívanie otvorených dát.
6. Podpora pri úprave legislatívy na zabezpečenie efektívnejšieho riadenia a správy dát – cieľom je vytvorenie regulačného rámca využívajúceho a podporujúceho pravidlá digitálnej ekonomiky, pričom všetky aktivity budú v súlade s reguláciou GDPR, PSI a s voľným tokom údajov v rámci krajín spoločnosti. Aktivity budú realizované okrem iného prostredníctvom vytvorenia legislatívneho rámca pre moderné využívanie údajov verejnými inštitúciami, navrhnutím spôsobu monitoringu digitálnej ekonomiky a monitorovania legislatívneho procesu pre úpravu legislatívy.
- Výstupmi budú: Návrh zákona o údajoch, predložený na schválenie; odborné podklady pre prípravu zákona o údajoch (formou správy); Analýzy vplyvov navrhnutých regulácií; Príručka pre gestorov legislatívy; Klasifikácia a kategorizácia údajov (dokument); Zoznam konkrétnych odporúčaní pre úpravu rezortnej legislatívy; nastavený mechanizmus monitorovania digitálnej ekonomiky, vrátane systému vymáhania navrhovanej legislatívy a motivačného mechanizmu.
7. Školenia a workshopy ako prístupovať k údajom – cieľom bude prezentácia výstupov jednotlivých aktivít hodnoteného projektu dotknutým subjektom, ktoré spracúvajú relevantné údaje. Aktivity budú realizované prostredníctvom školení a workshopov. Výsledkom budú zrealizované školenia a workshopy v súlade so schváleným plánmi školení a prezentácií, v rámci projektu sa vyškolí minimálne 150 zamestnancov verejnej správy; zrealizuje sa 8 hackathonov (pre vybrané aktivity), bude vytvorený koncept a nástroje na komunikáciu a participatívne zapojenie verejnosti do tematických procesov, bude vytvorený prehľad nápadov, ktoré vyplynuli z jednotlivých hackathonov a diskusií s odbornou komunitou.

Projekt reflektoval reformný zámer schválený v decembri 2017, ktorý významne nastolil okrem iného aj potrebu riešenia otázky kvalitných adresných služieb pre klientov z radov občanov a podnikateľov, skvalitnenia transparentného prístupu k službám, zavedenia pravidla „Jeden krát a dost“, orientáciu na spoločné používanie a jednoduché používanie aplikácií, otvorené API a pod. Najviac problémovými oblasťami boli zdefinované predovšetkým online služby ponúkané štátom občanovi a podnikateľovi, neexistencia navigácie v riešení rôznych situácií v živote občana a v neposlednom rade aj byrokratická záťaž, ktoré je potrebné riešiť modernými poskytovanými službami.

Doterajšou implementáciou národného projektu „Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe“ bolo zabezpečené zo strany Dátovej kancelárie zrealizovanie overenia riešenia služby Moje dáta a boli vytvorené konkrétne návody pre jednotlivé oblasti inovácií. Tak isto bol vypracovaný aj Návod na výber vhodného riešenia a Návrh vzorovej organizácie fungujúcej na základe dát v rámci Príručky pre využívanie dát k optimalizácii procesov a transformácii organizácie verejnej správy. Boli naformulované odporúčania pre zlepšenie dátovej kvality a v súvislosti s Návrhom štandardov pre službu Moje dáta a manažment osobných údajov bolo vytvorené Štandard Open API pre Moje dáta.

Okrem iného bol vytvorený koncept pre analytické využitie údajov, Návrh riešenia pre analytické využitie údajov vo verejnej správe, posúdenie, posúdenie a plánovanie realizovateľnosti, Metodika merania dátovej kvality vo verejnej správe, Koncept manažmentu osobných údajov vo verejnej správe boli vysvetlené princípy „data- driven“ a bol spracovaný prehľad najlepších skúseností. Uvedené výstupy zabezpečili splnenie ukazovateľa (P0178) Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov na 150%. Ukazovateľ súvisiace so vzdelávaním boli doposiaľ naplnené na 41,33 %.

Merateľný ukazovateľ (P0587) Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií dol v rámci realizácie aktivít Dátovej kancelárie splnený na 100%, pretože bola vypracovaná a Analýza potenciálu OpenData.

V súvislosti s ukazovateľom (P0889) Počet navrhnutých opatrení zameraných na zefektívnenie VS je možné zhodnotiť, že ukazovateľ bol pôvodne nastavený veľmi mierne a bolo potrebné navrhnuť len 1 opatrenie na zefektívnenie verejnej správy. Prax však ukázala, že je potrebné vytvoriť 3 a preto boli zrealizované nasledujúce výstupy: Metodické usmernenie UPVII, Postup pripojenia OVM v roli konzumenta údajov a Postup pripojenia OVM v roli poskytovateľa údajov do IS CSRÚ.

Ukazovateľ (P0907) Počet novo sprístupnených kľúčových údajov predpokladá na základe stanovenia ukazovateľa sprístupniť 220 kľúčových údajov. Doposiaľ bolo sprístupnených 207 kľúčových údajov a merateľný ukazovateľ tak bol naplnený na 94,09%.

V zmysle plnenia ukazovateľa (P0890) Počet návrhov na legislatívne zmeny za účelom zefektívnenia VS spustila Dátová kancelária už v roku 2019 participatívnym spôsobom tvorbu nového Zákona o údajoch a bol v medzirezortnom pripomienkovaní. Ukazovateľ sa zatiaľ nenapĺňa, sú však ďalej uvedené rozpracované aktivity. V roku 2021 bol kompletne prepracovaný, prepracovanie súviselo aj so spustením nových národných projektov, ktoré spadajú do Dátového programu. Konkrétne išlo o projekty Manažment osobných údajov, Centrálna integračná platforma, Dátová integrácia a Konsolidovaná analytická vrstva. Uvedené národné projekty vyžadujú špecifický právny režim a právnu úpravu, ktoré bolo nutné zahrnúť do návrhu zákona o údajoch. Zákon bol zároveň premenovaný na Zákon o správe, zabezpečení sprístupňovania a používania vybraných kategórií údajov evidovaných v informačných systémoch verejnej správy (zákon o údajoch) o zmene a doplnení niektorých zákonov

Za účelom zefektívnenia verejnej správy bol vypracovaný aj nový návrh novely zákona o byrokracii 177/2018 Zb. z. s cieľom podstatným spôsobom zvýšiť počet dokumentov (resp. žiadostí, potvrdení a iných dokumentov), ktoré sú orgány štátnej správy oprávnené a schopné v rámci ich pôsobnosti zdieľať navzájom bez nutného zapojenia občana, či podnikateľa. V roku 2021 prebehlo medzirezortné pripomienkovanie a taktiež prebiehala fáza technickej implementácie jednotlivých antibyrokratických opatrení.

V roku 2021 sa začalo s realizáciou 3 národných projektov (NP Dátová integrácia, NP Centrálna informačná platforma a manažment osobných údajov, NP Konsolidovaná analytická vrstva). Ako dôležitý fakt je dôležité uviesť, že Dátová kancelária v roku 2021 zastrelila novelu zákona proti byrokracii a významne tak prispela k odbúraniu papierovej byrokracii (odstránenie 21 papierových výpisov, odpisov a potvrdení). Napriek tomu, že sa viac ako 10 rokov využíva zverejňovanie otvorených dát v rámci portálu www.data.gov.sk, kde je možné využiť takmer 3000 datasetov, bola Slovenská republika ešte v roku 2021 na chvoste vo využívaní otvorených dát [Open Data in Europe 2021 | data.europa.eu](https://data.europa.eu). Naplnenie cieľov a merateľných ukazovateľov bude tak ambicióznou výzvou. Ako pozitívne je však možné uviesť, že v roku 2022 bolo zrealizovaných množstvo výstupov, ktoré budú prispievať k naplneniu cieľov a merateľných ukazovateľov národného projektu. Okrem zrealizovaných ale aj stále aktuálnych hackatonov (napr. Pre odolnejšiu krajinu, City Hacks) vznikol pre laickú verejnosť blog o otvorených dátach, taktiež bol zverejnený štandard DCAT-AP-SK 2.0 na www.data.gov.sk, a je tak umožnené automatizované skatalogizovanie (tzv. harvestácia).

Za kľúčový míľnik je považované predloženie do medzirezortného pripomienkovania Novely zákona o slobodnom prístupe k informáciám č. 211/2000 Zb.z., ktorý transponuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora.

Príspevkom zrealizovaného projektu bude predovšetkým komfortnejšie, jednoduchšie prostredie na vybavovanie úkonov pre občana ale aj podnikateľa v rámci úradov štátnej a verejnej správy. Projekt významne podporí transparentnosť a interoperabilitu v rámci využívania otvorených dát.

Názov projektu:	Implementácia systému ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.3.2017 - 1.2.2018
Zazmluvnená suma COV	983 359,02 €
Vyčerpaná suma:	483 835,34 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov a presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy.
Väzba na výsledok ŠC 1.2:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet podporených ústredných orgánov štátnej správy s efektívnym riadením ľudských zdrojov
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa, následná monitorovacia správa k 09/2020

Národný projekt „Implementácia systému ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy“ patrí k ukončeným projektom OP EVS a bol zameraný na zamestnancov verejnej správy naprieč celou Slovenskou republikou. Bol založený na dodržiavaní princípov hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti využitia finančných prostriedkov pre oblasť vzdelávania pri uplatňovaní systémového prístupu vo vzdelávaní a stanovených minimálnych štandardoch ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy. Cieľ projektu sa naplňal prostredníctvom činností vykonávaných tromi aktivitami:

1. Tvorba analýz a metodík - v rámci aktivity bolo potrebné zrealizovať analýzu aktuálneho stavu ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS, ktorej súčasťou bolo nutné vykonať aj komplexnú ekonomickú analýzu.
2. Tvorba koncepcie ďalšieho vzdelávania zamestnancov VS – zámerom aktivity bolo naplánovanie a vytvorenie osnov vzdelávania zamestnancov VS, pričom bolo potrebné zadefinovať kategórie zamestnancov, ktorí budú vzdelávať, identifikovať ľudské zdroje, ktoré budú participovať na vzdelávaní a súčasne nájsť finančné zdroje na vzdelávanie a spôsob resp. miesto vzdelávacích aktivít. Počas implementácie národného projektu sa predpokladalo s vytvorením piatich koncepčných, analytických a metodických materiálov.
3. Vytvorenie rámcových vzdelávacích programov - v súvislosti s aktivitou bolo potrebné zrealizovať 2 kľúčové činnosti. Prvou bolo vytvorenie rámcového vzdelávacieho programu, ktorý svojou pozornosťou mal zastrešiť prierezové tematické okruhy vzdelávania so zohľadnením časového aspektu. Druhou činnosťou bolo potrebné determinovať okruhy odborného, špecifického vzdelávania zamestnancov MV SR so zohľadnením časového hľadiska.

Reformný zámer, na ktorý nadviazal hodnotený národný projekt, bol schválený v júni 2016. Jasne poukázal na neefektívne riadenie v oblasti vzdelávania zamestnancov vo verejnej správe. Poukázal nielen na nedostatočné prepojenie ďalšieho vzdelávania s ostatnými nástrojmi riadenia ľudských zdrojov, ale aj na absenciu jednotného vzdelávacieho systému, ktorá priamo vyúsťovala do neefektívneho a nekoordinovaného manažovania vzdelávania zamestnancov. Reformný zámer poukázal aj na fakt, že ak už aj sú zamestnanci verejnej správy nejakou formou vzdelávaní, nie je zabezpečené primerané hodnotenie absolvovaných vzdelávacích aktivít, a nie je možné zhodnotiť ich efekt. V nadväznosti na reformný zámer mal hodnotený národný projekt v úmysle v konečnom dôsledku zlepšiť poskytované služby vo verejnej správe v súlade s prioritami OP EVS prostredníctvom vytvorenia jednotného komplexného systému vzdelávania.

Počas implementácie projektu bolo vytvorených 5 výstupov, ktoré zabezpečili splnenie merateľného ukazovateľa na 100% a taktiež splnenie cieľa hodnoteného národného projektu. Bola zavedená vypracovaná Koncepcia ďalšieho vzdelávania zamestnancov, ktorej realizácia sa zabezpečuje prostredníctvom štyroch etáp:

1. Analýza vzdelávacích potrieb
2. Plánovanie ďalšieho vzdelávania
3. Realizácia vzdelávania
4. Hodnotenie vzdelávania.

Vypracovaná koncepcia okrem iného zahŕňala identifikáciu cieľových skupín ďalšieho vzdelávania zamestnancov vo verejnej správe a vymedzuje obsah, druhy, metódy a aj formy vzdelávania. Koncepcia pojednáva taktiež o inštitucionálnom, lektorskom, materiálno – technickom a finančnom vybavení ďalšieho vzdelávania. Pre úplnosť bolo potrebné koncepciu schváliť ešte aj legislatívne.

V období udržateľnosti v roku 2019 však koncepcia nebola predložená na rokovanie vlády. Prijímateľ zrealizoval dotazníkový prieskum na jednotlivých ministerstvách, z ktorého vyplynulo, že navrhnutá koncepcia sa postupne zavádzala v prostredí jednotlivých služobných úradov a že ústredné ale aj ostatné orgány štátnej správy budú využívať minimálne štandardy koncepcie vzdelávania ako „vzor“ pri zachovaní svojich špecifik. V roku 2019 prebehli aktivity v rámci prierezového projektu „Profesionálny zamestnanec vo verejnej správe“ a boli navrhnuté 2 moduly do plánu vzdelávania MV SR pre rok 2020. Napriek pandemickej situácii boli v roku 2020 uvedené 2 moduly : 1. „Základné digitálne zručnosti zamestnanca verejnej správy“ a 2. „rozvoj sociálnych zručností zamestnanca verejnej správy“.

V roku 2020 boli zrealizované aj kurzy s názvom „Profesionálny zamestnanec okresného úradu na úseku matrík“. Taktiež prebehol dotazníkový prieskum, z ktorého vyplynulo, že väčšina ministerstiev implementuje koncepciu ďalšieho vzdelávania ako doplnkový a podporný materiál. Boli pomenované potreby vzájomného poskytovania lektorov a potreby modifikácie koncepcie na konkrétne podmienky finančného ale aj personálneho charakteru jednotlivých inštitúcií, ktoré využívajú koncepciu ďalšieho vzdelávania zamestnancov.

Zavádzanie koncepcie a hodnotenie jej efektívnosti z pohľadu dopadu na „konečného klienta“ poskytovaných služieb pre občana/podnikateľa sa vníma ako dlhodobý proces. Je potrebné systematicky nadviazať na zrealizované vzdelávanie aj kvalifikovaným spätným hodnotením vedomostí a zručností zamestnancov verejnej správy a taktiež zavedením následných opatrení.

Projekt prispel k zvyšovaniu vzdelanostnej úrovni zamestnancov verejnej správy a zabezpečil tak lepšie vnímanie verejnej správy, ktorej zamestnanci budú kompetentní a budú poskytovať kvalitné adresné služby svojim klientom.

Názov projektu:	Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.4.2015 - 1.12.2020
Zazmluvnená suma COV	3 628 372,63 €
Vyčerpaná suma:	3 194 329,50 €
OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne hodnotenia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Počet okresných úradov, ktoré implementovali inovované procesy • Percentuálny podiel dostupnosti poskytovaných proklientsky orientovaných služieb FO a PO v novovzniknutých klientskych centrách občanom • Počet subjektov so zavedenými alebo zlepšenými systémami merania spokojnosti klientov
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 12/2020

Národný projekt „Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov“ sa zamerával na zefektívnenie služieb poskytovaných verejnou správou a bol realizovaný naprieč celým územím Slovenskej republiky.

Národný projekt bol súčasťou Priebežného hodnotenia výkonnosti, efektívnosti a účinnosti OP EVS. Cieľ projektu bolo potrebné dosiahnuť rozšírením siete klientskych centier na Slovensku. Zároveň bolo potrebné rozšíriť služby klientskych centier a súčasne zaviesť systém merania spokojnosti s poskytovanými službami a začať využívať synergický efekt s kooperujúcimi inštitúciami. Súčasne bolo potrebné zaviesť monitorovanie a vyhodnocovanie výkonnosti klientskych centier poskytovaných služieb klientom. Hodnotený národný projekt realizoval svoj cieľ prostredníctvom 5 aktivít:

- Zefektívňovanie verejnej správy realizované za účelom reformy verejnej správy
- Komplexná analýza a zefektívnenie fungovania klientskych centier
- Rozširovanie siete klientskych centier a monitoring ich činnosti
- Rozvoj ľudských zdrojov
- Meranie spokojnosti s poskytovaním služieb verejnej správy

Reformný zámer bol schválený v roku 2016 a zhodnotil, že v existujúcich 43 klientskych centrách bolo poskytovaných rôznych 75 služieb pre fyzické a právnické osoby, avšak absentovala metodika riadenia a koordinácie klientskych centier a taktiež nebola pravidelne meraná spokojnosť klientov, ktorým sú služby poskytované. V roku 2013 bolo v rámci reformy ESO vytvorených už vyššie uvedených 43 klientskych centier a v priebehu nasledujúcich 2 rokov bol zrealizovaný empirický výskum spokojnosti klientov a proklientskej orientácie pracovníkov verejnej správy a taktiež bolo vyškolených 1792 zamestnancov v oblasti komunikácie, manažmentu zmeny a líderstva, avšak bolo potrebné posunúť sa v systematickej koordinácii klientskych centier, zavedenia jednotnej metodiky, monitoringu činností či zavedením systému pravidelného merania spokojnosti zákazníkov.

Implementáciou hodnoteného národného projektu sa podporilo poskytovanie efektívnych, rýchle a kvalitne poskytovaných služieb v 63 existujúcich pracoviskách a v 78 klientskych pracoviskách, z toho bolo 72 okresných úradov a 6 klientskych centier mimo okresných úradov. Všetky pracoviská poskytovali svoje služby počas

všetkých pracovných dní v týždni a flexibilne počas celého dňa. Poskytované služby sa tak stali pre klientov prístupnejšími a otvorennejšími

Ukazovatele projektu boli naplnené nasledovne: Boli vytvorené 2 koncepčné, analytické a metodické materiály formou vytvorenej „Metodiky pre implementáciu zefektívňovania kvality v samospráve“, v ktorej bolo spracované hodnotenie systému riadenia organizácie a výkonu odbornej agendy obecných/mestských a miestnych úradov. Taktiež bol vytvorený „Návrh strategického postupu pre implementáciu systému zefektívňovania kvality v samospráve , 15 samohodnotiacich správ a akčných plánov pre implementáciu zefektívňovania kvality v samospráve , 15 podporných nástrojov , Správy o implementácii akčných plánov. Spolu so „Vzorovou metodikou pre implementáciu zefektívnenia kvality v samospráve“ tak bola vytvorená komplexná metodika pre implementáciu zefektívňovania kvality v samospráve. Merateľný ukazovateľ vzťahujúci sa k počtu koncepčných, analytických a metodických postupov (PO178) tak bol splnený na 100%.

Merateľné ukazovatele Počet okresných úradov zapojených do implementovania inovovaných procesov a počet okresných úradov, ktoré implementovali inovované procesy boli splnené na 91% z dôvodu implementácie existujúcich 72 okresných úradov a nie 79, ako bolo pôvodne naplánované. Okresné úrady tak na základe odporúčanej metodiky zapájali svojich výkonných ale aj riadiacich pracovníkov do školení na mäkké zručnosti, keďže v rámci klientskych centier sú v denno-dennom styku s klientom. Uvedeným bol podporený proklientsky orientovaný prístup s priamym dopadom na kvalitné, rýchle a efektívne poskytované služby. Taktiež bolo redizajnované webové sídlo prijímateľa pre jednoduchšiu prácu užívateľov / klientov webu. Aj po ukončení projektu prebieha nepretržitá aktualizácia webu, aby bola zabezpečená aktuálnosť informácií.

V rámci realizácie projektu bol zavedený systém merania spokojnosti ako komplexný systém zlepšovania služieb verejnej správy v dlhodobom horizonte na základe spätnej väzby klientov. Bolo taktiež zrealizované pilotné meranie spokojnosti prostredníctvom podporného prvku – tabletu. Boli zrealizované 4 cykly merania spokojnosti. Systém merania spokojnosti bol zameraný na získavanie spätnej väzby klientov, orientovaný na spokojnosť so službou, ktorú práve občan vybavoval, spokojnosť s komunikáciou s úradom a pracovníkmi úradu, spokojnosť s dostupnosťou úradu, vyvolávacím systémom spokojnosť s komplexným fungovaním KC a verejnej správy. Pomohli sa tak identifikovať kritické miesta, ktoré bolo potrebné zlepšiť. Boli zrealizované 2 konferencie, ktorých cieľom bolo získanie spätnej väzby pri zefektívňovaní verejnej správy. V rámci „Rozvoja ľudských zdrojov prebiehali školenia predovšetkým na mäkké zručnosti, a podarilo sa tak vyškoliť 6 088 úspešných absolventov vzdelávacích aktivít.

Realizovaný hodnotený projekt tak splnil svoju úlohu a zvýšil tak kvalitu poskytovaných služieb občanom a podnikateľom.

Názov projektu:	Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR
Prijímateľ:	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.10.2015 - 1.10.2023
Zazmluvnená suma COV	3 628 545,37 €
Vyčerpaná suma:	909 037,26 €
Väzba na OP EVS	Posilňovanie analytických kapacít pre rozvoj politík Zlepšenie správy daní a kvality výdavkov Posilniť funkciu verejného dohľadu občianskej spoločnosti Posilniť možnosti sociálnych partnerov a občianskych organizácií prispievať k tvorbe verejnej politiky a monitorovaniu jej implementácie
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	Procesy, systémy a politiky Zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie a znižovanie regulačného zaťaženia Analýza procesov Skvalitnenie služieb VS Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít Vzdelávanie zamestnancov Elektronizácia verejných služieb Zapájanie sociálnych a ekonomických partnerov a MNO do prípravy, implementácie a hodnotenia procesov vo VS Implementácia hodnotenia dopadu regulačných rámcov v procese tvorby a optimalizácie politík VS Opatrenia smerujúce k vytvoreniu predpokladov na elektronizáciu verejných služieb Aktualizácia jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov Zavedenie povinných konzultácií s dotknutými subjektmi Identifikovanie alternatívnych riešení Inštitucionalizovanie kontroly kvality posúdenia vplyvov vytvorením stálej pracovnej skupiny Povinné preskúmvanie navrhovaných zmien
Väzba na výsledok ŠC1.2:	Podpora analytických kapacít a tvorby verejných politík Špecifické vzdelávacie opatrenia Hodnotenie dopadov regulačných rámcov Posilňovanie kapacít a kompetentnosti pracovníkov VS vo vybraných oblastiach
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, posledné údaje k 12/2021

Hodnotený národný projekt patrí k významným projektom, ktoré majú ambíciu zefektívniť fungovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a bol súčasťou Priebežného hodnotenia výkonnosti, efektívnosti a účinnosti OP EVS v roku 2019. Cieľom národného projektu „Zlepšovanie podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnotenie politík v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR“ je prostredníctvom realizácie nižšie navrhnutých aktivít zabezpečiť zvýšenie kvality podnikateľského prostredia, zaistiť koordináciu procesu posudzovania vplyvov legislatívnych a nelegislatívnych návrhov predkladaných na rokovanie vlády SR v súlade s princípom otvoreného vládnutia, zvýšiť povedomie o agende lepšej regulácie v SR v rámci verejnej správy a ovplyvniť kvalitu podnikateľského prostredia a hospodársky rast Slovenska pozitívnym smerom.

Hodnotený národný projekt nadväzuje na schválený reformný zámer „Optimalizácia procesu posudzovania vplyvov (RIA)“, ktorý zahŕňa okrem hodnoteného národného projektu aj národný projekt OP II „ Inteligentné regulácie“, ktoré sú komplementárnymi projektmi a ich implementáciou má vzniknúť unikátne riešenie v EÚ.

Predpokladaným výsledkom budú skvalitnené a zefektívnené procesy verejnej správy zlepšené podnikateľské prostredie na Slovensku a súčasne majú zaznamenané pozitívne vplyvy na občanov v súvislosti s zvýšením

kvality prijímaných legislatívnych a nelegislatívnych materiálov na základe princípu informovaného rozhodovania.

Ako problémové oblasti, ktoré je potrebné systematicky riešiť boli identifikované v prípade funkčnosti systému posudzovania vplyvov, kedy je potrebné dosiahnuť stav, aby výsledky analýz boli skutočne brané do úvahy pri samotnom rozhodovaní. Poukázalo sa na fakt, že je potrebné sa venovať celému procesu dôsledne s kladením dôrazu na správnu interpretáciu výsledkov.

Reformný zámer taktiež poukázal na potrebu odstránenia nadbytočnej regulačnej záťaže a okrem aktívneho zapájania podnikateľských subjektov do procesu posudzovania vplyvov je nutné zaistiť kvalitný zber dát pre rozhodovanie a sledovanie vplyvov regulácií počas celého cyklu. Hodnotený národný projekt v synergii s projektom OP II má nadviazať na už zrealizované aktivity, kedy bola vytvorená Agenda lepšej regulácie v Slovenskej republike a Akčný program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v Slovenskej republike 2007-2012; súčasne v rokoch 2009 – 2010 bola zrealizovaná 1. a 2. etapa merania administratívneho zaťaženia podnikania, ktorej výstupom bol Návrh politiky vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia v SR, obsahujúci 94 opatrení v roku 2011. Prijatý materiál "Informácia o výsledkoch merania administratívnych nákladov podnikania" z rokov 2013 a 2014 bol produktom 3. etapy mapovania a merania administratívnych nákladov podnikania. Z revízie procesu posudzovania vybraných vplyvov zrealizovanej v rokoch 2014 a 2015 vyplynulo schválenie „Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov“ uznesením vlády SR č. 24/2015 s účinnosťou od 1. 10. 2015 a Zriadenie *Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva SR* dňa 1. 10. 2015

Aktivity napĺňajúce cieľ národného projektu sú rozdelené do siedmich hlavných aktivít:

1. Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia zamestnancov štátnej správy a ostatných relevantných subjektov o procese a obsahu posudzovania vplyvov regulačných rámcov a nelegislatívnych návrhov – predpokladá sa s výstupmi, ktoré zabezpečia predovšetkým
 - 15 vzdelávacích aktivít, ktoré budú zahŕňať online a prezenčnú formu;
 - 4 informačné aktivity pre zástupcov územnej samosprávy a odbornej verejnosti;
 - 1 konferenciu o lepšej regulácii online formou. Plánovaných aktivít sa má zúčastniť minimálne 280 účastníkov a s počtom minimálne 208 úspešných účastníkov aktivít.
 - vzdelávací materiál vrátane rozšírenia na podporu dištančného vzdelávania.
2. Zabezpečenie fungovania národného koordinátora pre posudzovanie vplyvov v SR - Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov (komisia pre RIA) – hodnotený národný projekt počíta so zriadením a fungovaním Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov a s 5 správami o činnosti komisie na ročnej báze.
3. Vytvorenie, implementácia a aktualizácia komplexnej stratégie RIA 2020 a metodík a nástrojov vychádzajúcich zo stratégie RIA 2020, vrátane Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov - výstupmi aktivity budú dokumenty zaznamenávajúce jednotlivé politiky, metodiky a nástroje RIA a ich hodnotenie:
 - strategické dokumenty k lepšej regulácii – RIA 2020 „Stratégia lepšej regulácie“
 - návrh aktualizácie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov. Súčasne bude vypracovaných 11 metodík lepšej regulácie
4. Analýza a hodnotenie efektivity procesu lepšej regulácie (ex ante a ex post nástroje lepšej regulácie) a návrhy na aktualizáciu metodík a nástrojov lepšej regulácie – výstupmi budú dokumenty pre internú potrebu MH SR, ktoré budú následne použité na vytváranie metodík a ich následnú aktualizáciu. Konkrétnymi výstupmi budú:
 - 4 konkrétne návrhy opatrení na zníženie regulačnej záťaže
 - Komplexné hodnotenie regulačnej politiky vypracované expertmi OECD
 - 2 prezentačné workshopy antibyrokratických balíčkov

5. Dizajn procesov a služieb s ohľadom na ich použitie v rámci komplexnej IT platformy lepšej regulácie – plánovaným výstupom budú:
 - 2 analytické materiály obsahujúce Špecifikáciu potrieb používateľov, špecifikáciu používateľských požiadaviek na budúcu informatizáciu lepšej regulácie, katalóg procesov pre inteligentné regulácie, podklady pre manažment zdrojov dát pre dátové modely a základné modelovanie údajov, prototypy čiastkových riešení s aktuálnou využiteľnosťou v praxi v textovej podobe
 - prototypy v IT forme vhodné pre overovanie riešenia a praktické využitie výstupov HA5
6. Komplexné analýzy podnikateľského prostredia v SR zamerané najmä na oblasti v kompetencii MH SR – predpokladaným výstupom bude 34 analytických materiálov, ktoré budú mapovať rôzne oblasti podnikateľského prostredia a politiky v kompetencii MH SR.
7. Vytvorenie analytického modelu zohľadňujúceho špecifiká slovenskej ekonomiky, ktorý bude využitý v procese tvorby a optimalizácie politík - plánovaným výstupom národného projektu bude:
 - analytický model pre potreby procesu tvorby a optimalizácie politík, vytvorený súhrn analýz prioritných oblastí a jeho aktualizácia;
 - zavedenie inovatívneho procesu, ktorý na základe dostupných dát vyhodnotí dopad zmeny regulácie na podnikateľské prostredie.

Počas implementácie projektu bola z pohľadu ukazovateľa (P0178) Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov schválená v roku 2018 RIA – 2020 – Stratégia lepšej regulácie, ktorej súčasťou bol taktiež materiál „Audit legislatívy z pohľadu goldplatingu“, ktorý bol v roku 2018 predložený a následne v roku 2019 aj schválený. V roku 2019 bol schválený taktiež materiál „Metodika ex post hodnotenia regulácií, ktorým sa pilotne testovala uvedená metodika na všetkých ÚOŠS.

Taktiež bola rozpracovaná metodika pozitívnych vplyvov, metodika posudzovania alternatívnych riešení, metodika posudzovania vplyvov poslaneckých návrhov, metodika posudzovania kvality doložiek a analýz vybraných vplyvov a metodika konzultácií. Koncom roka 2020 bol predložený do medzirezortného pripomienkovania návrh na aktualizáciu „Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, ktorej súčasťou je aj metodika uplatňovania princípu one-in-one-out. Taktiež sa začalo s pilotnými projektmi ex post hodnotenia regulácií. Na uvedené nadviazalo MH SR v roku 2021 a vypracovalo návrh ex post hodnotenia regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí. Je možné pozitívne zhodnotiť, že pôvodný prístup, akým bol návrh spracovaný bol flexibilne upravený vzhľadom na podmienky, ktoré priniesla pandémia COVID – 19. Materiál má taktiež ambíciu vytvoriť všeobecný rámec pre zavedenie budúceho komplexného ex post hodnotenia. Sledovaný ukazovateľ bol však naplnený len na 16,67%.

Ukazovateľ (P0463) Počet stredných orgánov štátnej správy s legislatívnou alebo právnou právomocou, ktoré získali podporu na zavedenie procesu RIA bol do roku 2021 splnený len na 7,69%. Vzhľadom na pandémiu COVID 19 nebolo možné zrealizovať veľký počet vzdelávacích aktivít a tak v roku 2021 v rámci zmenového konania boli schválené zmeny, ktoré významne racionalizovali informačné a vzdelávacie aktivity a upravili taktiež jej formu, ktorá bola pôvodne schválená len formou realizácie prezenčných vzdelávaní. Racionalizáciou a zavedením online vzdelávania (resp. disštančnou formou vzdelávania) je predpoklad splnenia uvedeného ukazovateľa a taktiež ostatných ukazovateľov súvisiacich s úspešnou realizáciou školení, ktoré nie sú napĺňané vôbec.

Ukazovateľ (P0587) Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií bol až do roku 2021 naplnený na 20%. V rámci činností sa začalo v roku 2019 s realizáciou Hodnotenia regulačnej politiky SR od OECD a sfinalizovaná bola v roku 2020. Bola rozpracovaná metodika posudzovania kvality vypracovania doložiek a analýz vybraných vplyvov a v roku 2020 bolo sfinalizovaných 6 analýz a 5 rozpracovaných v rámci hlavnej aktivity č. 6.

V rámci ukazovateľa (P0179) Počet zavedených inovovaných procesov bola zriadená Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov, funguje už od roku 2015 a ukazovateľ tak bol splnený na 100%.

Výstupy ukazovateľa (P0892) Počet analytických a koncepčných materiálov vypracovaných za účelom podpory vzniku / rozvoja IT nástrojov vo verejnej správe sú rozpracované. V roku 2021 v rámci zmenového konania bola aktivita zameraná na prípravu odborných podkladov pre informatizáciu jednotlivých procesov, agend a služieb

lepšej regulácie vrátane podkladov vecných odborov. Výstupy aktivity budú slúžiť ako vstupy do dokumentov požadovaných MIRRI pre IT projekty.

Projekt má aj vďaka svojej rozpracovanosti reálnu šancu uspieť a naplniť tak svoje ciele a splniť nastavené ukazovatele.

Názov projektu:	Budovanie a rozvoj odborných kapacít za účelom zvyšovania kvality kontrolnej činnosti NKÚ SR
Prijímateľ:	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.9.2017 - 1.8.2021
Zazmluvnená suma COV	950 596,96 €
Vyčerpaná suma:	886 687,70 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadu politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy • Posilňovanie analytických kapacít pre rozvoj politík, zlepšenie správy daní a kvality výdavkov
Väzba na výsledok ŠC 1.1 a 1.2:	<ul style="list-style-type: none"> • budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • zavedenie systémov riadenia kvality • Vzdelávanie zamestnancov • Podpora medzinárodnej spolupráce • Posilnenie systému nezávislého auditu formou vykonávania kontrol
Väzba na výsledok ŠC1.2:	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora analytických kapacít a tvorby verejných politík • Posilňovanie kapacít a kompetentnosti pracovníkov VS vo vybraných oblastiach • Tréningové a školiace aktivity
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 08/2021

Národný projekt „Budovanie a rozvoj odborných kapacít za účelom zvyšovania kvality kontrolnej činnosti NKÚ SR“ bol zameraný na posilnenie postavenia Najvyššieho kontrolného úradu v podmienkach Slovenskej republiky, ktorý má predstavovať modernú, nezávislú, otvorenú inštitúciu, ktorá pri výkone nezávislej kontrolnej činnosti podporuje optimálne využívanie verejných zdrojov, efektívne hospodárenie s verejnými financiami v súlade s legislatívou EÚ a SR a prispieva k zvýšeniu zodpovednosti všetkých orgánov verejnej správy pri hospodárení s verejnými financiami a verejným majetkom.

Cieľom národného projektu bolo vytvoriť predpoklady pre zodpovednejšie hospodárenie s verejnými financiami a rozumné nakladanie s verejným majetkom v zmysle iniciatívy projektu Najlepší z možných svetov – hodnota za peniaze v slovenskej verejnej politike, ku ktorej sa NKÚ SR prihlásil.

Kontrolná činnosť NKÚ sa vykonáva v súlade s medzinárodnými kontrolnými štandardmi ISSAI a zameriava sa na tri základne typy kontrol, ktorými sú kontrola súladu, kontrola výkonnosti a kontrola finančná, resp. ich kombinácia. Pred realizáciou hodnoteného projektu sa v dominantnej miere využívala kontrola súladu, jeho implementáciou sa predpokladalo s postupným navyšovaním výkonnostných kontrol, resp. kombinovaných kontrol, kde bude mať svoj podiel aj výkonnostná kontrola, čím sa posunie do popredia kvalitatívny faktor vykonávanej kontroly, pretože výkonnostná kontrola je z pohľadu hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti využívania verejných financií považovaná za hodnotnejšiu. Projekt bol zacielený na zvýšenie kompetencií zamestnancov NKÚ, konkrétne na analytikov a kontrolórov NKÚ SR. Hodnotený projekt veľmi komplexne nadviazal na už skôr zrealizované projekty „Moderný a flexibilný úrad – budovanie kapacít ľudských zdrojov NKÚ SR – časť 1, časť 2“ a „Zvyšovanie profesionality a špecializácie zamestnancov Najvyššieho kontrolného úradu“. Národný projekt sa okrem OP EVS opiera aj o významné materiály, ako sú Stratégia Európy 2020, Národný program reforiem 2020, Základné východiská reformy verejnej správy v SR, Pozitívny dokument Komisie k vypracovaniu Partnerskej dohody a programov na Slovensku na roky 2014 – 2020 a Partnerskú dohodu SR na roky 2014 – 2020.

Cieľ projektu bol naplánovaný zrealizovať prostredníctvom činností nasledovných aktivít, kde každá z aktivít obsahuje špecifické podaktivity:

Aktivita 1: Dobudovanie a rozvoj analytických kapacít na NKÚ SR – plánovanými narhnutými výstupmi aktivity bola:

- funkčná analytická jednotka na NKÚ SR, zložená z 10 „čistých“ analytikov, analytická podporná skupina zložená z 24 čiastkových analytikov
- zoznam vzdelávaných analytikov
- vzdelanie analytikov z analytickej jednotky NKÚ v počte 30 – 34 analytikov
- správa z hodnotenia činností analytickej jednotky NKÚ SR (2 krát - v r. 2019 a 2021)

Aktivita 2: Spracovanie analytických materiálov analytikmi NKÚ SR a externými expertmi – predpokladaný výstup vo vzťahu k realizácii jednotlivých činností bol:

- 30 vypracovaných analytických materiálov analytikmi NKÚ SR, z toho:
- 1 strategické zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2021 – 2023
- 3 stanoviská k návrhu návrhu štátneho záverečného účtu SR
- 4 stanoviská k návrhu štátneho rozpočtu SR
- ročný plán kontrolnej činnosti NKÚ SR určený pre roky 2018 – 2021
- 10 vypracovaných analytických materiálov externých expertov

Aktivita 3: Prehľadovanie odbornej kvalifikácie zamestnancov NKÚ SR – očakávaným výstupom boli:

- Vypracovaný zoznam vzdelávaní pre zamestnancov NKÚ SR
- Vzdelanie 100 zamestnancov NKÚ SR na Slovensku a v zahraničí v rôznych vzdelávacích programoch

Aktivita 4: Hodnotenie kvality NKÚ SR v súlade s medzinárodnými štandardmi ISSAI a odporúčaniami INTOSAI – kde hodnotený národný projekt očakával nasledovné výstupy:

- samohodnotiaca správa podľa metodiky PMF vrátane vyhlásenia o zabezpečení kvality samohodnotenia NKÚ SR podľa metodiky PMF (vydané externým posudzovateľom kvality samohodnotenia, ktorým je NKÚ ČR)
- hodnotiaca správa z Peer Review

Schválený reformný zámer upozornil na nedostatočné využívanie nových inovatívnych metód v rámci kontrol vykonávaných analytickými kapacitami NKÚ, ktoré nedisponovali dostatočnými vedomosťami a skúsenosťami v oblasti výkonnostných kontrol. Poukázal tak na potrebu neustáleho kontinuálneho vzdelávania vysokokvalifikovaných odborníkov, ktorí potrebujú efektívne odhaľovať a dokazovať závažné porušenia v hospodárení s verejnými zdrojmi a ktorí potrebujú nájsť racionálne a úsporné riešenia v hľadaní optimálnej hodnoty za peniaze. Za dôležitú bola pokladaná aj potreba spolupráce s najvyššími kontrolnými inštitúciami, ktoré sú združené v EUROSAI a INTOSAI, resp. v iných zahraničných inštitúciách, kde je dôležité komunikovať odborné problémy najmä v anglickom jazyku.

Riadiaci orgán OP EVS súčasne nastavil KPI ukazovatele projektu nasledovne:

- KPI 1: Zvýšená kvalita výstupov z kontrolnej činnosti NKÚ SR podporená kvalitnými analytickými materiálmi a expertízami – plánovaná hodnota bola stanovená na 50%
- KPI 2: Výkonnostné kontroly (Value for Money Audit) ako jeden z nástrojov na zabezpečenie dodržiavania princípov hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti využitia verejných financií – plánovaná dosiahnutá hodnota – 25%
- KPI 3: Skvalitnené vnútorné procesy a postupy NKÚ SR v kontrolnej činnosti, deklarované maximálnymi hodnotami 8 kľúčových ukazovateľov v súlade s medzinárodnými kontrolnými štandardmi ISSAI – cieľová hodnota bola stanovená na 4 skvalitnené procesy a postupy NKÚ SR

Samotná implementácia projektu bola z väčšej časti zasadená do obdobia pandémie COVID – 19, kedy prijímané opatrovania okrem iného nepriali vzdelávacím aktivitám. Boli významne ovplyvnené aktivity súvisiace s koučingom výkonnostných kontrol, medzinárodnými seminármi a školeniami a hodnotením kvality prostredníctvom Peer Review. Prijímateľ však na vzniknutú situáciu zareagoval pružne a aktivity realizoval online formou. Hodnotený národný projekt tak úspešne naplnil svoje ciele a splnil požiadavky vypracovať požadované dokumenty a zrealizovať aktivity. Merateľné ukazovatele boli splnené. Bolo vypracovaných 10 koncepčných, analytických a metodických materiálov. Súčasne boli zrealizované 2 naplánované hodnotenia kvality; to znamená že hodnotenie kvality NKÚ SR samohodnotením prostredníctvom PMF bolo spracované do „Správy o samohodnotení NKÚ SR podľa metodiky PMF“ a taktiež bolo zahraničnými hodnotiteľmi z USA, Fínska, Maďarska a Poľska zrealizované hodnotenie kvality NKÚ SR prostredníctvom peer review. Z naplánovaných 130 úspešných absolventov vzdelávacích aktivít bolo reálne úspešne vyškolených 161 absolventov a merateľný ukazovateľ tak dosiahol hodnotu 123,84%. Taktiež ukazovateľ počtu zapojených osôb dosiahol úroveň 130%, kedy bolo zapojených do vzdelávania 169 z pôvodne naplánovaných 130 osôb.

Veľmi pozitívne je hodnotený aj prínos hodnoteného národného projektu čo do kvality vykonávaných kontrol a vytvorených materiálov. Analytici NKÚ SR sa tak podieľali na 29 kontrolných akciách, resp. materiáloch. Celkový počet 35 kontrolných akcií a 16 dokumentov, ktoré vypracoval odbor stratégie a analýz malo analytický charakter a ukazovateľ KPI 1 bol tak splnený na 56,86% (pôvodne naplánovaný - 50%). Ukazovateľ KPI 2 bol splnený na 28,57% oproti naplánovaným 25%, čo predstavovalo výrazný posun z pôvodného stavu realizovaných výkonnostných kontrol, resp. kontrol kombinovaného typu na úrovni 2%. Ukazovateľ KPI 3 dosiahol plánovanú úroveň 4, keď hodnotený národný projekt prispel aktivitami na dobudovanie a rozvoj analytickej jednotky NKÚ SR prostredníctvom vzdelávania analytikov a kontrolórov v jednotlivých typoch kontrol. Taktiež boli vypracované metodické materiály a koučing bol zabezpečený zahraničnými expertmi.

S výsledkami, navrhovanými opatreniami a z nich vyplývajúcich úloh z oboch hodnotení PMF a Peer Review, ktoré sú premietnuté do akčných plánov, bude prijímateľ pracovať a plniť ich postupne po ukončení zrealizovaného projektu počas obdobia udržateľnosti.

Hodnotený projekt tak prispel k lepšiemu spravovaniu vecí verejných v zmysle iniciatívy projektu - Najlepší z možných svetov - hodnota za peniaze v slovenskej verejnej správy. Vzdelaní analytici a kontrolóri NKÚ SR tak kontinuálne premietajú svoje novovzniknuté know how do výstupov z kontrolnej činnosti, analytických a strategických materiálov, štúdií a výrazne tak zvyšujú odbornosť a dôveru verejnosti v NKÚ SR.

Názov projektu:	Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku
Prijímateľ:	Úrad pre verejné obstarávanie
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.3.2020 - 1.2.2023
Zazmluvnená suma COV	1 814 110,60 €
Vyčerpaná suma:	1 174 415,98 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov a presmerovanie zdrojov k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy. • Zníženie korupcie a zabezpečenie transparentného a efektívneho uplatňovania pravidiel verejného obstarávania.
Väzba na výsledok ŠC 1.3:	<ul style="list-style-type: none"> • Verejný dohľad • Korupcia a transparentnosť • Elektronizácia procesov • Posilňovanie kapacít • Tvorba jednotlivých politík verejného obstarávania podporujúcich oblasti zamestnanosti, inovácií a environmentálnych prístupov • Zohľadnenie sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní; podpora zeleného verejného obstarávania • Ďalšie vzdelávanie v oblastiach inovácií a optimalizovaných politík a postupov verejného obstarávania • Zvýšenie dostupnosti nástrojov podpory v kontexte verejného obstarávania
Zdrojek 12/2021	Otvorené dáta, výročná monitorovacia správa

Národný projekt „Zvyšovanie efektívnosti v oblasti verejného obstarávania na Slovensku“ svojím charakterom patrí medzi významné projekty, ktoré sú realizované v rámci OP EVS špecifického cieľa 1.3 Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie.

Nosné ciele hodnoteného národného projektu sú zamerané na zvýšenie kvality, efektívnosti a profesionality dohľadovej činnosti a odhaľovanie konfliktu záujmov a súčasne na zabezpečenie dlhodobej podpory strategického verejného obstarávania. Počas realizácie projektu sa tak uplatnia nové procesy, ktoré významne prispievajú k zavedeniu systémového, procesného a strategického prístupu k dohľadu nad verejným obstarávaním. Súčasne vytvorením úradu interných metodikov na odbore dohľadu sa tak skvalitní a zefektívni dohľadová činnosť. K hlavným zámerom patrí taktiež orientácia na zelené verejné obstarávanie, sociálne aspekty vo verejnom obstarávaní a obstarávanie inovatívnych riešení.

Ciele projektu budú podporené vykonávaním dvoch hlavných aktivít:

1. Podpora zjednocovania rozhodovacej praxe

V súvislosti s uskutočňovaním jednotlivých činností sa predpokladá vytvorenie 1 individuálnej šablóny pre potreby interného metodického usmernenia, s 85 vybavenými podnetmi na metodické usmernenie zamestnancov odboru dohľadu, vytvorením 5 metodík a analýz pre oblasť najčastejšie porušenia zákona vo VO, so 100% mierou pokrytia kontrolných oblastí internými metodickými usmerneniami, vytvorením šablóny na dopyt pre detekciu prepojení v rámci konfliktu záujmov, vytvorením krokového manuálu pre identifikovanie potenciálneho konfliktu záujmov, v rámci detekcie prepojení v rámci konfliktu záujmu sa počíta so 756 vybavenými podnetmi. V rámci aktivity 1 sa vytvorí aj „Stratégia na boj s konfliktom záujmov na Slovensku“, ráta sa však aj so vzdelávacími aktivitami a organizovaním workshopov. Predpokladá sa aj spolupráca s OECD.

2. Udržateľné a strategické verejné obstarávanie.

Činnosti pre jednotlivé časti strategického verejného obstarávania sa v rámci národného projektu zameriavajú na tvorbu špecifických príručiek, organizáciu workshopov, tvorbu zborníkov príkladov dobrej praxe, vytváranie všeobecných metodík. Zároveň ako pri aktivite 1 je naplánovaná spolupráca s OECD. Výstupmi okrem zaškolených pracovníkov a zapojených subjektov verejnej správy, ktoré sa zapojili do vzdelávacieho procesu v oblasti zeleného verejného obstarávania, v oblasti sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní, v oblasti verejného obstarávania inovatívnych riešení a súčasne, ktorí aj uvedené aplikujú, sú aj zborníky príkladov dobrej praxe pre uvedené oblasti. Pre podporu vykonávania kvalitnej praxe je zámerom vytvorenie online platformy, vydávanie odborného časopisu pre oblasť strategického VO a zrealizovanie 2 workshopov na tému zeleného verejného obstarávania a sociálnych aspektov vo verejnom obstarávaní.

Hodnotený národný projekt vychádza z reformného zámeru schváleného v roku 2019. Projekt svojimi cieľmi, ktoré sú veľmi špecificky premietnuté do aktivít, zrkadlí riešenie problémových a prioritných oblastí určených reformným zámerom. Reformný zámer poukazuje na zložitosť zákona o verejnom obstarávaní, na zdĺhavý proces v rámci vykonávanej kontroly. Zároveň sa reformným zámerom poukazuje na aplikačné problémy spojené s nejednotným uplatňovaním zákona o verejnom obstarávaní, neefektívnu identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov, nedostatočne optimalizovanú efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov orgánov verejnej správy a nedostatočnú motiváciu orgánov verejnej správy využívať strategické verejné obstarávanie. Definuje však tiež, že systém verejného obstarávania je ešte stále v procese zmeny a preto je potrebné naviazať na už vykonané aktivity z predošlých rokov, ktorým je okrem iného zriadenie oddelenia analýz v rámci ex – ante pôsobenia (2015), Zriadenie fóra expertov (2015), zriadenie koordinačného výboru pre spoluprácu pri kontrole VO (2015), zavedenie edukačného procesu vzdelávania verejných obstarávateľov v oblasti zeleného, sociálneho verejného obstarávania (2018) a vznik Odboru dohľadu, ktorým bola centralizovaná činnosť spojená s dohľadom nad verejným obstarávaním.

Implementáciou hodnoteného projektu sú priebežne napĺňané ciele a nastavené merateľné ukazovatele. Pandemický rok 2020 a aj časť roka 2021 komplikoval realizáciu činností zameraných predovšetkým na oblasť vzdelávania. Na koniec realizácie projektu je naplánované vytvorenie „Stratégie na boj s konfliktom záujmov na Slovensku“, činnosti sú priebežne vykonávané. Pozitívne je hodnotený fakt, že v roku 2021 boli vydané nasledovné výstupy spadajúce pod Aktivitu 2: „*Stratégia pre sociálne hľadiská, vo verejnom obstarávaní na Slovensku 2021 – 2025*“ a „*Všeobecná metodika verejného obstarávania inovatívnych riešení*“.

V súvislosti s napĺňaním merateľných ukazovateľov týkajúcich sa školení v oblasti zeleného verejného obstarávania a v oblasti sociálnych aspektov vo verejnom obstarávaní sa javí ich nastavenie ako veľmi mierne. Už v roku 2021 (2. rok realizácie) ukazovateľ vyjadrujúci počet subjektov, ktorých zamestnanci sa zúčastnili na školeniach v oblasti sociálnych aspektov vo verejnom obstarávaní (P0407) bol preplnený o 177,42%. To isté platí jednoznačne aj o ukazovateli, ktorý explicitne vyjadruje počet subjektov, ktoré sa zúčastnili na školeniach v oblasti zeleného verejného obstarávania. Implikáciou následného preplnenia sú aj ukazovatele v daných oblastiach pre počet samotných účastníkov školení. To však nemení nič na tom, že prax ukázala, že vzdelávanie v týchto oblastiach verejného obstarávania je dopytované verejnosťou. Priebežne sú napĺňané aj aktivity /ukazovatele pre oblasť zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií.

V roku 2021 bol novelizovaný zákon 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý mení systém „kontrol zákaziek čo i len z časti financovaných z prostriedkov Európskej únie“ pred podpisom zmluvy s úspešným uchádzačom. Je predpoklad, že uvedené sa môže pretaviť do sledovanej informácie „*Počet vybavených podnetov na identifikáciu potenciálneho konfliktu záujmov*“. V roku 2021 bolo vytvorené webové podsidlo národného projektu [Zevo - ZEVO \(gov.sk\)](http://zevo.gov.sk), ktoré veľmi aktívne uverejňuje okrem iného výstupy a plánované aktivity projektu. Zrealizované činnosti v oblasti školení (napr. školenie v oblasti sociálneho verejného obstarávania, v oblasti inovatívnych riešení, vydanie Zborníka príkladov dobrej praxe pre oblasť konfliktu záujmov, príručky ÚVO na podporu vybraných sociálnych hľadísk, alebo vytvorenie podcastu, či časopisu pre oblasť verejného obstarávania) priebežne napĺňali ciele a ukazovatele projektu. Je predpoklad, že ciele projektu sa naplnia.

Názov projektu:	Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Zmluva uzavretá – projekt v realizácii
Realizácia od – do:	1.9.2019 - 1.12.2023
Zazmluvnená suma COV	15 569 139,72 €
Vyčerpaná suma:	11 333 524,16 €
Súlad s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšiť kvalitu verejných služieb a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšiť dopady politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizovať vnútorné procesy • Presmerovať zdroje k základným činnostiam VS na úrovni ústrednej štátnej správy v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti verejných služieb • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Vzdelávanie zamestnancov
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, posledné hodnotené obdobie 12/2021

Hodnotený národný projekt „Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám“ je realizovaný v súlade s cieľom programu ESO a má synergiu s projektmi „Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov“, „Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk“ a „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“.

Hlavné ciele národného projektu sú:

- podpora transformácie výkonu miestnej štátnej správy v menej rozvinutých regiónoch s dôrazom na proklientsky orientovaný prístup pri poskytovaní verejných služieb klientom vo vybraných najmenej rozvinutých okresoch, kde chýba poskytovanie integrovaných služieb VS prostredníctvom podpory administratívnych kapacít klientskych pracovísk
- zlepšenie a skvalitnenie poskytovania integrovaných proklientsky orientovaných služieb občanom, ktorí sa hlásia k príslušníkom národnostnej menšiny.

Ciele projektu sa zrealizujú prostredníctvom nasledovných aktivít, ktoré sú vzhľadom na svoju komplexnosť rozdelené do podaktivít:

Aktivita 1: Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám

1. Budovanie a posilňovanie administratívnych kapacít – ktorých výsledkom bude podporenie administratívnych kapacít, ktoré sú potrebné na výkon agendy na úrovni „front Office“. Taktiež bude zaistená podpora implementácie špecifických služieb orientovaných na koordináciu aktivít súvisiacich s rozvojom územia najmenej rozvinutých okresov a okresu Prievidza v súvislosti s prebiehajúcim transformačným procesom regiónu Horná Nitra v nadväznosti s plánovaným poklesom ťažby uhlia a útlmom banskej činnosti a jeho vplyvom na zamestnanosť v regióne Horná Nitra.
2. Podpora obstarania alebo budovania nových alebo zrekonštruovaných budov za účelom zlepšenia prístupu občanov k poskytovaným verejným službám – ktorej výsledkom bude podpora dvoch kľúčových lokalít, súčasne tu bude podporená a dobudovaná potrebná infraštruktúra. V rámci tejto aktivity sa pozornosť zameria na výber vhodnej budovy a priestorov, v ktorých bude zriadené klientske centrum.

3. Zabezpečenie materiálneho – technického vybavenia okresných úradov v menej rozvinutom regióne za účelom lepšieho poskytovania verejných služieb vo vzťahu občanom a podnikateľom – očakávaným výstupom bude zaobstaranie personálneho video konferenčného systému, obstaranie technológie na prepis hlasového záznamu, wifi, kúpa výpočtovej techniky

Aktivita 2: Skvalitnenie poskytovania integrovaných proklientsky orientovaných služieb občanom, ktorí sa hlásia k príslušníkom národnostnej menšiny – cieľom aktivity je odborné vzdelávanie zamestnancov okresných úradov v maďarskom a rusínskom jazyku.

Schválený reformný zámer Podpora okresných úradov poskytujúcich integrované proklientsky orientované služby v menej rozvinutých regiónoch za účelom zlepšovania prístupu občanov k verejným službám poukázal na potrebu dobudovania infraštruktúry v najmenej rozvinutých okresoch a v regiónoch prechádzajúcich transformáciou ekonomickej orientácie. Konštatoval tiež dôležitosť zefektívňovania poskytovania služieb verejnej správy a okrem iného zdôraznil potrebu podpory integrovaných proklientsky orientovaných služieb občanom, ktorí sa hlásia k príslušníkom národnostnej menšiny. Prioritou by mal byť segment:

- podnikania (živnostenské podnikanie),
- dopravy (cestná doprava a pozemné komunikácie),
- pôdohospodárstva (lesné hospodárstvo),
- životného prostredia (ochrana prírody a krajiny, vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo, pozemkové úpravy a ochrana poľnohospodárskej pôdy),
- bývanie (kataster nehnuteľností)

Už v prvom roku implementácie projektu, t.j. v roku 2019 sa zrealizovala kúpa klientskeho centra Prievidza a merateľný ukazovateľ Rozloha obstaraných alebo prenajatých priestorov za účelom zlepšenia prístupu občanov k poskytovaným verejným službám podporených z projektu (P0941) bol splnený na 49,03%. Vzdelávacie aktivity v prvom roku implementácie neprebíhali, preto neboli v tejto súvislosti napĺňané ani ukazovatele P0722 Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít a P0729 - Počet osôb zapojených do vzdelávania. Do roku 2021 bolo otvorených 60 klientskych centier v rámci menej rozvinutých regiónov. Rozloha obstaraných priestorov za účelom zlepšenia prístupu občanov k poskytovaným verejným službám, ktoré podporil hodnotený národný projekt bola 3 147,43 m².

Ukazovateľ P0296 – Počet podporených klientskych centier poskytujúcich proklientsky orientované služby FO a PO bol splnený na 100%. Boli tak podporené administratívne kapacity (koordinátori pre regionálny rozvoj) v 16 klientskych centrách. Ukazovateľ P0941 – Rozloha obstaraných alebo prenajatých priestorov za účelom zlepšenia prístupu občanov k poskytovaným verejným službám podporených z projektu bol naplnený na 58,20% a s jeho úplným naplnením sa predpokladá po zrealizovaní obstarania vhodných budov a priestorov v kľúčových lokalitách do konca obdobia realizácie projektu. Do konca roka 2021 neboli napĺňané ukazovatele P0722 Počet úspešných absolventov vzdelávacích aktivít a P0729 - Počet osôb zapojených do vzdelávania.

Názov projektu:	Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk
Prijímateľ:	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Stav projektu:	Riadne ukončený
Realizácia od – do:	1.1.2014 - 1.10.2021
Zazmluvnená suma COV	38 063 966,43 €
Vyčerpaná suma:	37 447 938,86 €
Súlud s OP EVS	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie kvality verejnej správy a riadenia ľudských zdrojov • Zmenšenie dopadov politického cyklu na personálne rozhodnutia • Optimalizácia vnútorných procesov • Presmerovanie zdrojov k základným činnostiam verejnej správy na úrovni ústrednej štátnej v súlade s komplexnou stratégiou Reformy verejnej správy
Väzba na výsledok ŠC 1.1:	<ul style="list-style-type: none"> • Skvalitnenie služieb VS • Zvýšenie dostupnosti služieb VS • Budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít • Znižovanie korupcie vo VS
Zdroje	Otvorené dáta, výročné monitorovacie správy, záverečná monitorovacia správa k 10/2021

Národný projekt „Podpora transformačného procesu okresných úradov pri poskytovaní proklientsky orientovaných služieb klientskych pracovísk“ bol významným projektom, ktorý plnil ciele programu ESO (Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa). Zameranie reformy ESO bolo zamerané na to, aby bol výkon štátnej správy zefektívnený, zmodernizovaný a zlacnený, pričom kľúčovou prioritou bolo odstrániť zaťaženie klienta, resp. občana alebo podnikateľa po administratívnej stránke pri riešení svojich životných situácií. Hodnotený národný projekt v synerгии s národnými projektmi „Meranie efektívnosti poskytovaných služieb verejnej správy, inštitucionálny rozvoj Klientskych centier a integrácia spätnej väzby klientov“ a „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“ zaistil transformáciu verejnej správy v súlade s požiadavkami na jej modernizáciu.

V rámci realizácie projektu bolo potrebné zabezpečiť transformáciu klasického výkonu agendy verejnej správy na agendu moderných flexibilných klientskych pracovísk, t.j. front office pracovísk. Uvedená zmena bola naplánovaná pre 79 úradov špecializovanej štátnej správy integrovaných do štruktúry okresných úradov v zmysle územno – správneho členenia SR.

Cieľom národného projektu bola transformácia výkonu miestnej štátnej správy s dôrazom na proklientsky orientovaný prístup k občanovi a k podnikateľským subjektom.

Realizácia cieľa národného projektu bola navrhnutá prostredníctvom hlavnej aktivity, ktorá zabezpečovala podporu vybraných zamestnancov poskytujúcich proklientsky orientované služby a podporu supervízie klientskych pracovísk 01/2014 – 10/2021. Bolo navrhnuté dosiahnuť podporu 79 klientskych centier poskytujúcich proklientsky orientované služby na fyzické a právnické osoby a súčasne malo byť podporených 570 miest prvého kontaktu pri poskytovaní služieb verejnej.

Reformný zámer bol schválený v novembri 2018 a poukázal na fakt, že reforma ESO, ktorá bola ponímaná komplexne a vyžiadala si nielen zmenu legislatívy ale aj organizačné a personálne zmeny jednotlivých vytvorených klientskych centier, potrebuje počas svojej realizácie niekoľkých rokov personálnu administratívnu podporu. Transformáciou systému, kedy boli zavedené služby front a back officu je potrebná modifikácia v rámci pracovných postupov a tým aj vzdelávania všetkých zúčastnených zamestnancov. Reformný zámer okrem iného pripomenul chýbajúci interný kontrolný systém a doposiaľ nepostačujúco reflektovanie potrieb klientov po kvalitných službách, s ktorými sa bolo potrebné v rámci implementácie hodnoteného národného projektu vysporiadať.

Počas realizácie projektu bolo podporených 78 klientskych pracovísk, ktoré poskytovali proklientsky orientované služby v rámci vytvorených front office pracovísk. Ukazovateľ bol naplnený na 98,71%. Na podporených pracoviskách boli stabilizované tímy pracovníkov, ktorí boli vyškolení a následne aj poskytovali komplexné kvalitné služby, ktoré boli zamerané na podporu inovácií vo verejnej správe. Je možné konštatovať, že vytvorením a predovšetkým rozvojom front Office pracovísk sa zaistilo skvalitnenie proklientsky orientovaných služieb a súčasne sa prispelo k systematickému rozvoju verejnej správy. Efektívne fungovanie klientsky centier zabezpečovali supervízori, ktorí koordinovali prácu a poskytovanie kvalitných služieb formou poradenstva a usmerňovaní klientov. Aj po ukončení projektu sa počítalo so stabilizáciou zamestnaneckých miest na pozíciách klientskych pracovníkov a supervízorov, ktorí budú participovať na poskytovaní proklientsky orientovaných služieb zameraných na podporu inovácií vo verejnej správe.

Projekt v rámci svojej realizácie taktiež úspešne naplnil svoju misiu v počte vytvorených miest prvého kontaktu pri poskytovaní služieb a bol splnený na 112,98%. Počas implementácie projektu sa tak veľmi pružne zareagovalo na potreby a dopyt zo strany klientov a bolo tak vytvorených 644 miest prvého kontaktu z pôvodne naplánovaných 570 miest. Vznik miest prvého kontaktu prebiehal v zmysle stanoveného harmonogramu, čo viedlo k zastabilizovaniu poskytovania služieb obyvateľstvu a podnikateľom. Bol tak vytvorený komfortný, moderný a funkčný priestor pre klientov, ktorým bolo umožnené dostať kvalitné a modernú služby na jednom mieste.